

राष्ट्रीय परिषदेची क्षणचित्रे

संगणक विभागातर्फे आयोजित 'राष्ट्रीय संशोधन परिषदेत' RJCRT या नॅशनल जर्नलचे प्रकाशन करताना मा.प्रा.डॉ.बी.व्ही.पवार (जळगांव) समवेत संस्थेचे सन्माननीय पदाधिकारी व इतर मान्यवर

राष्ट्रीय संशोधन परिषदेत मार्गदर्शन करताना मा.डॉ.श्री. मोहनभाऊ फालक समवेत व्यासपीठावर उपस्थित इतर मान्यवर

संगणक विभागातर्फे आयोजित 'टेक-युवा' या कार्यक्रमाचे उदघाटन करताना मा.श्री. महेशभाऊ फालक समवेत, मा.डॉ.श्री. मोहनभाऊ फालक मा.श्री.विष्णुभाऊ चौधरी व इतर मान्यवर

संगणक विभागातर्फे आयोजित 'टेक-युवा' या कार्यक्रमास मार्गदर्शन करताना मा.डॉ.श्री. मोहनभाऊ फालक समवेत व्यासपीठावर उपस्थित इतर मान्यवर

संगीत विभाग

संगीत विभागातर्फे आयोजित राष्ट्रीय संगीत कार्यशाळेचे उदघाटन करताना मा.श्री. विकास कशाळकर (पुणे) समवेत मा.डॉ.श्री. मोहनभाऊ फालक मा.श्री. महेशभाऊ फालक व इतर मान्यवर

राष्ट्रीय संगीत कार्यशाळेच्या पूर्वभागात मार्गदर्शन करताना मा.श्री. विकास कशाळकर (पुणे) व साथसंगत करताना संगीत विभाग

राष्ट्रीय संगीत कार्यशाळेच्या उत्तर भागातील 'सुश्राव्य गायन' कार्यक्रमाचे उदघाटन करताना मा.डॉ. श्री. मोहनभाऊ फालक, मा.श्री. महेशभाऊ फालक, प्राचार्य डॉ.सौ. एम. व्ही. वायकोळे मा. श्री. विकास कशाळकर (पुणे), माजी प्राचार्य डॉ. व्ही. सी. कोल्हे व श्री. राजेश पुराणिक

राष्ट्रीय संगीत कार्यशाळेच्या उत्तरभागात 'सुश्राव्य गायन' करताना मा.श्री. विकास कशाळकर (पुणे) व साथ संगत करताना संगीत विभाग

॥ विद्या दानम् महत् पुण्यम् ॥

ताप्ती एज्युकेशन सोसायटी, भुसावळ संचालित

भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ओं. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय, भुसावळ, जि. जळगाव
NAAC Re-Accreditated (Third Cycle) : Grade 'A' (CGPA : 3.30)

UGC Honoured 'College with Potential for Excellence'

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव पुरस्कृत उत्कृष्ट महाविद्यालय

वार्षिक नियतकालिक २०१८-१९

वर्ष : ५६ • अंक : ५४

प्राचार्य

डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे

उपप्राचार्य

प्रा. डॉ. एस. व्ही. पाटील प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी
प्रा. डॉ. बी. एच. बन्हाटे प्रा. डॉ. एन. ई. भंगाळे

- संपादक मंडळ -

प्रमुख संपादक

प्रा. डॉ. जिभाऊ पाटील

प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील
प्रा. डॉ. आनंद उपाध्याय
प्रा. डी. एन. पाटील

प्रा. डॉ. विद्या पाटील
प्रा. डॉ. ममताबेन पाटील
प्रा. डॉ. रूपाली चौधरी

प्रा. एस. के. राठोड
प्रा. समाधान पाटील

जाहीर प्रकटन

- दी प्रेस अँण्ड रजिस्ट्रेशन अँक्ट नियम ८ फार्म ४ प्रमाणे आवश्यक माहिती -

प्रकाशन स्थळ	:	भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ऑ. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय, भुसावळ, जि. जळगाव.
प्रकाशक	:	प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे प्राचार्य, भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ऑ. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय, भुसावळ, जि. जळगाव.
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
पत्ता	:	भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ऑ. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय, भुसावळ, जि. जळगाव.
संपादक	:	प्रा. डॉ. जे. एफ. पाटील
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
पत्ता	:	भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ऑ. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय, भुसावळ, जि. जळगाव.
मुखपृष्ठ अंतर्गत सजावट :		
अक्षर जुळवणी व मुद्रक	:	सातपुडा ऑफसेट, जळगाव
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
मालकी	:	भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ऑ. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय, भुसावळ, जि. जळगाव.

मी, प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे जाहीर करते की, वर दिलेली माहिती माझ्या माहितीप्रमाणे समजुतीप्रमाणे बरोबर आहे.

प्रकाशक

डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे

प्राचार्य

भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ऑ. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय, भुसावळ,
ता. भुसावळ, जि. जळगाव.

या अंकात प्रकाशित झालेल्या साहित्यातील मते, विचार, कल्पना, संबंधित लेखकांची आहेत. संपादक मंडळ आणि संस्था या मतांशी सहमत असतीलच, असे नाही.

(वार्षिक नियतकालिक) (खाजगी वितरणासाठी)

ताप्ती एज्युकेशन सोसायटी, भुसावळ

संचालक मंडळ

अ.क्र.	नाव	हुद्दा
१	डॉ. श्री. मोहन मोरेश्वर फालक	अध्यक्ष
२	श्री. विनायक रामदास ढाके	उपाध्यक्ष
३	श्रीमती वासंती राजाराम महाजन	उपाध्यक्ष
४	श्री. महेश देविदास फालक	चेअरमन
५	श्री. विष्णू श्रावण चौधरी	ऑन. सेक्रेटरी
६	श्री. संजयकुमार सुशीलकुमार नाहाटा	कोषाध्यक्ष
७	श्री. पांडुरंग रामचंद्र पाटील	शिक्षणतज्ज्ञ
८	श्री. सुरेश निवृत्ती पाटील (हंबर्डोकर)	व्हाईस चेअरमन
९	श्री. प्रभाकर उखर्डू महाजन	अॅडी.ऑन.सेक्रेटरी
१०	श्री. शाम रामस्वरूप दरगड (माहेश्वरी)	सदस्य
११	श्री. अनिल रामचंद्र भोळे	सदस्य
१२	श्री. प्रभाकर विठ्ठल पाटील	सदस्य
१३	श्री. अमीर अब्दुल्ला भारमल	सदस्य
१४	श्री. संजय दत्तात्रय चौधरी	सदस्य
१५	श्री. विनोद मोहनलाल जादवानी	सदस्य
१६	श्री. निळकंठ रामदास भारंबे	सदस्य
१७	श्री. अरुण नथू चौधरी	सदस्य
१८	श्री. अतुल राजाराम महाजन	सदस्य
१९	श्री. भागवत आत्माराम फालक	सदस्य
२०	श्री. प्रकाश मोरेश्वर फालक	सदस्य
२१	श्री. शिरीषकुमार सुशीलकुमार नाहाटा	सदस्य
२२	श्री. रामवल्लभ मोहनलाल झवर	सदस्य
२३	अॅड. भगवतीलाल धुलजी गामोट	सदस्य
२४	डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे	प्राचार्य
२५	प्रा. डॉ. सुनिल व्ही. पाटील	उपप्राचार्य

भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ओं. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय, भुसावळ

महाविद्यालय विकास समिती

अ.क्र.	नाव	पदनाम
१	डॉ. श्री. मोहन मोरेश्वर फालक	चेअरमन
२	श्री. विष्णू श्रावण चौधरी	सभासद
३	डॉ. व्ही. सी. कोल्हे	शिक्षणतज्ज्ञ
४	डॉ. एस. जी. झांबरे	संशोधक
५	श्री. राजेश अरुण चौधरी	उद्योजक
६	श्री. युवराज प्रभाकर महाजन (माजी विद्यार्थी)	समाजसेवक
७	डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, प्राचार्य	सचिव
८	प्रा. डॉ. बी. एच. बन्हाटे	आय.क्यू.ए.सी. समन्वयक
९	प्रा. डॉ. वाय. के. चौधरी	विभागप्रमुख प्रतिनिधी
१०	प्रा. ई. जी. नेहते	शिक्षक प्रतिनिधी
११	प्रा. डॉ. जे. एफ. पाटील	शिक्षक प्रतिनिधी
१२	प्रा. डॉ. ममताबेन सी. पाटील	महिला शिक्षक प्रतिनिधी
१३	श्री. शशिकांत पुंडलिक बाविस्कर	शिक्षकेतर प्रतिनिधी

महाविद्यालय गीत

‘विद्या दानम् महत् पुण्यम्’, लेवून मंत्र महान
मानवतेच्या कल्याणास्तव, सर्वांसाठी ज्ञान... ॥१॥

सातपुड्याची निधडी छाती, तापी गिरणेची कसदार माती
केळी कापूस प्रज्ञा, पिकवितो माणुसकीची नाती
सर्वधर्म समभाव नांदतो, खानदेशा अभिमान... ॥१॥

कला वाणिज्य विज्ञान संस्कृती, नव नवे तंत्रज्ञान
कुशल गुरू उत्तम प्रशासन, हे प्रगतीचे अनुसंधान
शील संस्कार स्वाभिमानासवे, जागवू आत्मभान... ॥२॥

समाज बांधित राष्ट्र उभारू, हीच शिक्षणाची नांदी
एकता अखंडता नावीन्याची, वैश्विक ध्येयासक्ती
‘एक पाऊल पुढे’ राखू, गुणवत्तेची शान... ॥३॥

तरुणाईच्या मनात पेरू मूल्य कौशल्याचे उमंग
स्वर नाट्य क्रीडा रंजन, नव बदलाचे ‘तरंग’
बंधुभाव प्रेम प्रतिभेची, जगात उंचवू मान... ॥४॥

गाव नगर अन् गल्ली मोहळा, करू ज्ञानाची रुजवात
नव विकासाची ज्योत पेटवू, त्यांच्या मना मनात
विचार आविष्कार स्वातंत्र्यास्तव, महाविद्यालय महान... ॥५॥

प्रा. डॉ. जिभारु पाटील
मराठी विभाग

OUR VISION

Achieving Excellence in Higher Education
for Nation Building.

● आमचा दृष्टिकोन ●

राष्ट्रभारणीसाठी उच्चशिक्षणातून उत्कृष्ट गुणवत्ता मिळविणे.

OUR MISSION

Committed to Excellence in Higher Education,
Empower Youth-with Modern Views,
Foresight and Global Competency along with
Social Commitment for Nation Building

● आमचे ध्येय ●

राष्ट्रभारणीसाठी उच्चशिक्षणातून उत्कृष्ट गुणवत्ता मिळविण्यासोबतच,
आधुनिक दृष्टिकोन, दूरदृष्टी, वैश्विक एकात्मता आणि
सामाजिक बांधिलकी जोपासण्यासाठी
समर्पित भावनेने कार्य करणे.

प्राचार्यांचे मनोगत....

प्रिय वाचक विद्यार्थी मित्र-
मैत्रिणींनो...,

आपल्या महाविद्याल-
याचा वार्षिक नियतकालिक
'तरंग' चा हा अंक आपल्या

अवलोकनार्थ प्रस्तुत करताना मला आनंद होत आहे. 'तरंग' चा एक अर्थ ऊर्मी असा आहे. महाविद्यालयीन तरुणाई आपले नवविचार, कल्पना, भावना व कार्यकौशल्याची ऊर्मी 'तरंग' नियतकालिकातून प्रकट करीत असते. त्यानिमित्ताने आम्ही आमच्या महाविद्यालयाचा वार्षिक कार्यालेख आपल्यासमोर मांडत असतो.

'विद्या दानम् महत् पुण्यम्' हा महान मंत्र अंगिकारून समाजातील सर्वच स्तरातील मुलामुलींना उच्च शिक्षण देणे व त्यातून खऱ्या अर्थाने मानवतेचे कल्याण साधणे हे मुख्य उद्दिष्ट उराशी बाळगून या महाविद्यालयाची स्थापना झाली. स्थापनेपासून आजपर्यंत या ज्ञानवृक्षाच्या छायेत अनेक पिढ्या ज्ञानसंपन्न झाल्यात आणि विविध क्षेत्रामध्ये नावलौकिक मिळवत त्यांनी आपले तसेच समाजाचे जीवन सुखी, समृद्ध केले आहे.

बदल हा निसर्गाचा नियम आहे. काळाबरोबर बदलत्या प्रवाहात राहून सतत नावीन्याच्या ध्यास घेणे, हे जीवंत माणसाचे लक्षण आहे. आजच्या या गतिमान बदलणाऱ्या युगात माणसाचे जीवनमानही झपाट्याने बदलत आहे. त्याची आवड-निवड, राहणीमान, उदरनिर्वाहाची साधने सर्व काही बदलत आहे. या बदलत्या काळाची पाऊले

ओळखत विद्यार्थ्यांना पारंपरिक शिक्षणासोबतच आधुनिक व्यवसाय व रोजगारभिमुख शिक्षण मिळावे, आमच्या विद्यार्थ्यांना जीवनमूल्यवर्धित, कार्यकौशल्यवर्धित, दर्जेदार व गुणवत्तापूर्ण शिक्षण उपलब्ध व्हावे, यासाठी महाविद्यालय नेहमीच कटीबद्ध आहे. काही कौशल्याधिष्ठीत, रोजगारा-भिमुख अभ्यासक्रम सुरुही करण्यात आले आहेत. काही नव्याने सुरु करण्यासाठी पाठपुरावा सुरु आहे.

हीरक महोत्सवाकडे वाटचाल करणाऱ्या आमच्या महाविद्यालयाचा प्रगतीचा आलेख सतत उंचावत आहे. 'नॅक' पुनर्मूल्यांकनाची Third Cycle प्रथम श्रेणीत पूर्ण करीत, चौथ्या पुनर्मूल्यांकनाची तयारी पूर्णत्वास येत आहे. अनुभवी व संशोधनकार्यात सक्रीय प्राध्यापक, मेहनती व सकारात्मक कार्यालयीन सहकारी आणि आपल्या कर्तव्याशी बांधिलकी जपणारा कर्मचारीवर्ग या सर्वांच्या सहकार्यामुळे महाविद्यालयास पुन्हा चांगल्या प्रतिचा 'नॅक' मूल्यांकन दर्जा प्राप्त होईल असा मला विश्वास आहे.

महाविद्यालयात वर्षभर सामाजिक, शैक्षणिक उपक्रम घेतले जातात. सदर उपक्रम सचित्र स्वरूपात अहवाल विभागात दिलेले आहेत. आमच्या विद्यार्थ्यांना सामाजिक भान, राष्ट्रप्रेम, उद्योग व्यवसाय, स्वयंरोजगार, व्यक्तिमत्त्व विकास, पर्यावरण, निसर्गसंवर्धन, स्वच्छता, आरोग्य, स्वसंरक्षण, विचार, भाव अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य जोपासण्यासाठी, विकसित करण्यासाठी त्या-त्या

संपादकीय...

महाविद्यालयाचे वार्षिक नियतकालिक 'तंरंग' चा हा ५४ वा अंक वाचकांच्या हाती देताना आनंद होत आहे. वार्षिक नियतकालिक हे त्या-

त्या संस्थेचा, महाविद्यालयाचा इतिहासच जतन करीत असतात. 'तंरंग' च्या माध्यमातून आमच्या विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना वाव मिळावा, त्यांच्या साहित्याला हक्काचे 'विचारमंच' मिळावे, त्यांच्यात संपादकीय कार्याचे गुण उतरावेत, याबरोबरच महाविद्यालयाच्या वार्षिक कार्याची नोंद व्हावी अशा विविध हेतूंनी ते प्रसिध्द केले जाते.

गेल्यावर्षी 'तंरंग' मधील साहित्यलेखनास आंतरमहाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धेत संशोधनपर लेखास प्रथम पारितोषिक व हिंदी भाषेतील कवितेस द्वितीय पारितोषिक मिळाले. या आनंदाने, उत्साहाने द्विगुणित होत आमच्या प्रतिभावंत विद्यार्थीमित्रांनी यावर्षीच्या 'तंरंग' साठी आपले साहित्य लेखन पाठविण्यास अधिक चांगला प्रतिसाद दिला. मराठी, हिंदी आणि इंग्रजी भाषेतील विविध विषयांवरील वैचारिक, ललित तसेच संशोधनपर लेख, कविता लिहून वाचकांपुढे आपले विचार, भाव प्रकट केले आहेत. आजची तरुण पिढी फार संवेदनशील आहे. ती केवळ स्वप्नरंजक नसून वास्तवतेचेही तिला भान आहे. आपल्या आजूबाजूला जे घडत आहे, बदलत आहे, त्याचे सूक्ष्म निरीक्षण, परीक्षण करून ती आपल्या

नव्या दृष्टिकोनातून अभिव्यक्त होत आहे. याचा प्रत्यय 'तंरंग' मधील सामाजिक, शैक्षणिक, आर्थिक, राजकीय अशा विविध विषयांवरील लेखन वाचल्यानंतर आपल्याला येईल. परंतु आजही आमचे विद्यार्थी चांगली कथा, मुलाखत, आठवणी-अनुभव लेखनापासून दूर आहेत. भविष्यात प्रयत्न करावा ही अपेक्षा.

या अंकासाठी साहित्यलेखनास विद्यार्थ्यांकडून भरपूर प्रतिसाद मिळाला परंतु पृष्ठसंख्या मर्यादित असल्यामुळे अनेकांच्या चांगल्या लेखनाला अंकात स्थान देता आले नाही याची संपादक मंडळाला खंत वाटते. मात्र विद्यार्थ्यांनी निराश न होता, पुढेही असेच लिहित रहावे, कधीतरी संधी मिळतेच.

एप्रिल २०१८ मध्ये विद्यापीठ परीक्षा गुणवत्ता यादीत एम.ए. इंग्रजी, एम.ए. संगीत, एम.एस्सी. केमिस्ट्री, एम.एस्सी. मॅथ्स, एम.एस्सी. भूगोल या वर्गातील विद्यार्थ्यांनी सुवर्णपदके प्राप्त केली आहेत. तसेच एकूण १६ विद्यार्थ्यांनी विद्यापीठ गुणवत्ता यादीत स्थान मिळवून आपल्या महाविद्यालयाच्या गुणवत्तेची परंपरा कायम राखत नावलौकिक वाढविला आहे. या सर्व विद्यार्थ्यांचे मनःपूर्वक अभिनंदन. विद्यापीठ परीक्षामध्ये महाविद्यालयात प्रथम आलेले विद्यार्थी महाविद्यालयाचा गौरव वाढवितात या विद्यार्थ्यांचेही हार्दिक अभिनंदन.

ललितकला, संगीत, अभिनय, नाट्य, वक्तृत्व, वादविवाद, विज्ञान, तंत्रज्ञान, वाणिज्य,

क्रीडा, एन.एस.एस., एन.सी.सी. आदी क्षेत्रात वैयक्तिक तसेच सांघिक असामान्य कामगिरी करणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाच्या नावलौकिकात भर घातली आहे. यावर्षीच्या पुरुषोत्तम करंडक एकांकिका स्पर्धेच्या अंतिम फेरीत कु. धनश्री जोशी लिखित व नाट्यशास्त्र विभाग दिग्दर्शित सादर केलेल्या 'आली का ?' या एकांकिकेस प्रायोगिक एकांकिकेचा पुरस्कार मिळाला. तसेच कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ आयोजित आंतरमहाविद्यालयीन उमवि करंडक एकांकिका स्पर्धेत 'आली का ?' या एकांकिकेने प्रथम पुरस्कार पटकावित, उमवि करंडकावर आपले नाव कोरले आहे. अशा प्रतिभावान लेखक, दिग्दर्शन व कलावंत संघाचा महाविद्यालयाला नेहमीच अभिमान वाटतो.

महाविद्यालयीन तरुणांच्या सुप्त कलागुणांच्या विकासासाठी महाविद्यालयातील विविध शैक्षणिक मंडळ, विभाग वर्षभर कार्यरत असतात. विविध उपक्रमातून विद्यार्थ्यांच्या सुप्त कलागुणांना हेरून ते विकसित करण्याचे कार्य प्राध्यापकवर्ग करीत असतो. सादर उपक्रमांना मा. प्राचार्य यांचे नेहमीच मार्गदर्शन व सहकार्य असते आणि त्याचे रिझल्ट वर्षभरातील विद्यार्थ्यांच्या कलागुणाविष्कारातून आम्हाला दिसून येतात. या विविध उपक्रमांचे, विभागीय कार्याचे अहवाल, छायाचित्रे तसेच प्राध्यापकांचे वर्षभराचे शैक्षणिक अभिवृद्धीचे प्रोफाईल 'प्राध्यापक वार्ता' द्वारे नोंदविले आहे

महाविद्यालयात आयोजित विविध उपक्रमांच्या अनुषंगाने यावर्षी मा. श्री. विकास कशाळकर (पुणे), श्री. हर्षल राणे (मुंबई), प्रा. डॉ. बी. व्ही. पवार, प्रा. डॉ. किसन पाटील (जळगाव), प्रा. डॉ. सौ. योगिता व डॉ. आशुतोष पाटील (धुळे), प्रा. डॉ. दत्ता मुरुमकर (मुंबई), मा. श्री. विद्यागर आनंद, श्री. राशिद अहमद, श्री. जितेंद्र पवार, प्राचार्य डॉ. बी. एन. पाटील (पाचोरा), प्रा. डॉ. एस. डी. पाटील, प्रा. डॉ. सी. पी. लभारे, प्रा. व्ही. डी. पाटील, प्रा. एस. व्ही. पडलवार (जळगाव), प्रा. डॉ. सरस्वती रटकळे (खिरोदा), मा. श्री. डी. एन. पारख (जळगाव), प्रा. डॉ. जी. आर. गुप्ता (आयसीटी मुंबई), प्रा. डॉ. सतीश चौधरी, मा. आमदार श्री. संजय सावकारे (भुसावळ), डॉ. प्रदीप जोशी, डॉ. सीमा जोशी, डॉ. सुषमा खानापूरकर, डॉ. किरण किरंगे, डॉ. केतन महाजन, डॉ. महेश फिरके, अॅड. प्रीती पाटील आदी मान्यवरांनी महाविद्यालयास भेट देऊन विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

विद्यार्थ्यांना प्रेरित करून लिहीते करण्याचे कार्य संपादक मंडळातील प्राध्यापकांनी उत्तम रीतीने केले आहे. मराठी, हिंदी, इंग्रजी भाषेतील लेखनासाठी अनुक्रमे प्रा. समाधान पाटील, प्रा. डॉ. सौ. रूपाली चौधरी, प्रा. दीपक पाटील यांनी साहित्याची निवड, संपादन, मुद्रीत शोधनाचे कार्य व्यवस्थितपणे पार पाडले आहे. प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील, प्रा. डॉ. सौ. विद्या पाटील, प्रा. डॉ. सौ. ममताबेन पाटील, प्रा. डॉ. आनंद उपाध्याय यांनी

ताप्ती एज्युकेशन सोसायटी, भुसावळ
पदाधिकारी, कार्यकारी समिती व संचालक मंडळ

मा.डॉ.श्री. मोहन मोरेश्वर फालक
अध्यक्ष

मा.श्री. विनायक रामदास ढाके
उपाध्यक्ष

मा.श्री. महेश देविदास फालक
चेअरमन

ताप्ती एज्युकेशन सोसायटी, भुसावळ
पदाधिकारी, कार्यकारी समिती व संचालक मंडळ

मा.श्री. सुरेश निवृत्ती पाटील (हंबर्डीकर)
व्हाईस चेअरमन

मा.श्री. विष्णू श्रावण चौधरी
ऑन.सेक्रेटरी

मा.श्री. संजयकुमार सुशीलकुमार नाहाटा
कोषाध्यक्ष

मा.श्री. शाम रामस्वरुप दरगड (माहेश्वरी)
सदस्य

मा.श्री. अनिल रामचंद्र भोळे
सदस्य

मा.श्री. प्रभाकर विठ्ठल पाटील
सदस्य

मा.श्री. अमीर अब्दुल्ला भारमल
सदस्य

मा.श्री. संजय दत्तात्रय चौधरी
सदस्य

ताप्ती एज्युकेशन सोसायटी, भुसावळ
पदाधिकारी, कार्यकारी समिती व संचालक मंडळ

मा.श्री. विनोद मोहनलाल जादवानी
सदस्य

मा.श्री. निळकंठ रामदास भारंवे
सदस्य

मा.श्री. अरुण नथू चौधरी
सदस्य

मा.श्री. अतुल राजाराम महाजन
सदस्य

मा.श्री. प्रकाश मोरेश्वर फालक
सदस्य

मा.श्री. शिरीषकुमार सुशीलकुमार नाहाटा
सदस्य

मा.श्री. रामवल्लभ मोहनलाल झवर
सदस्य

मा.श्री.अॅड. भगवतीलाल धुलजी गामोट
सदस्य

डॉ.सौ. मीनाक्षी विजयकुमार वायकोळे
प्राचार्य

प्रा.डॉ. एस. व्ही. पाटील
उपप्राचार्य

प्रा.डॉ. बी. एच. बन्हाटे
उपप्राचार्य

प्रा.डॉ. ए. डी. गोस्वामी
उपप्राचार्य

प्रा.डॉ. एन. ई. भंगाले
उपप्राचार्य

संपादक मंडळ २०१८ - १९

(बसलेले डावीकडून) प्रा. डॉ. एन. एस पाटील, प्रा. डॉ. जे. एफ. पाटील (प्रमुख संपादक), प्राचार्य डॉ. सौ. मीनाक्षी वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे, प्रा. डॉ. सौ. ममताबेन पाटील (उभे डावीकडून) प्रा. डॉ. सौ. रूपाली चौधरी, प्रा. समाधान पाटील, प्रा. एस. के. राठोड, प्रा. डॉ. आनंद उपाध्याय, प्रा. दीपक पाटील

आमचा गौरव

आर्थिक आणि शैक्षणिक क्षेत्रातील योगदानबद्दल इकॉनॉमिक ग्रोथ सोसायटी ऑफ इंडिया यांच्या तर्फे देण्यात येणारा एशियन मेरिटोरियस एज्युकेशन एक्सलन्स अवॉर्ड प्राचार्य डॉ. सौ. मीनाक्षी विजयकुमार वायकोळे यांना प्रदान करण्यात आला.

शैक्षणिक क्षेत्रातील योगदानाबद्दल इंटर्नॅशनल बिझिनेस कौन्सिल, नवी दिल्ली या संस्थेतर्फे दिला जाणारा भारत विद्यारत्न पुरस्कार मा. मंत्री धीरेंद्र प्रधान (उत्तरांचल) यांच्या शुभहस्ते स्वीकारताना प्रा. एन. एन. झोपे (इंग्रजी)

क.ब.चौ.उमवि तर्फे आयोजित पदवीप्रदान समारंभात प्रमुख पाहुणे मा.श्री.मुकुंद करंजीकर (शास्त्रज्ञ अमेरीका) व मा. कुलगुरु प्रा.डॉ. पी.पी. पाटील यांच्या शुभहस्ते एम.ए. इंग्रजी विषयात मिळालेले सुवर्णपदक स्वीकारताना इम्रान शेख समवेत त्यांचे पालक व इतर मान्यवर

यशस्वी कारकीर्द

श्री. लिलाधर नरहरी चौधरी
प्रयोगशाळा परिचर

विद्यापीठ प्राधिकरणावर यश / निवड

प्रा. डॉ. पी. के. पाटील
व्यवसाय व्यवस्थापन
अभ्यास मंडळ सदस्य

प्रा. डॉ. पी. ए. अहिरे
शिक्षणशास्त्र अभ्यास
मंडळ सदस्य

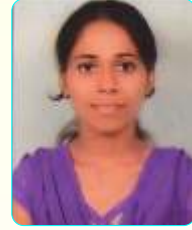
श्री. आर.व्ही. पुराणिक
संगीत अभ्यास मंडळ सदस्य
(कबचौउमवि व मू.जे. महाविद्यालय, जळगाव)

शिबा अख्तर खान
इंग्रजी अभ्यास
मंडळ सदस्य

विजय संभाजी भालेराव
संगीत अभ्यास मंडळ
सदस्य

दुर्गा सुभाष बडगुजर
राज्यशास्त्र अभ्यास
मंडळ सदस्य

अभिनंदन

प्रा.डॉ.एन.ई. भंगाले
वाणिज्य पीएच.डी. प्राप्त

प्रा.डॉ.जी.आर.वाणी
संगणकशास्त्र पीएच.डी प्राप्त

प्रा. पुरुषोत्तम महाजन
मराठी (दोनवेळा) नेट उत्तीर्ण

मराठी विभाग

अर्पण पत्रिका

राजास जी महाली, सौख्य कधी मिळाली
ती सर्व प्राप्त झाली, या झोपडीत माझ्या...॥१॥
भूमीवरी पडावे, ताऱ्याकडे पहावे
प्रभुनाम नित्य गावे, या झोपडीत माझ्या...॥२॥
पहारे आणि तिजोऱ्या, त्यातूनी होती चोऱ्या
दारास नाही दोऱ्या, या झोपडीत माझ्या...॥३॥
जाता तया महाला, 'मज्जाव' शब्द आला
भिती न यावयाला, या झोपडीत माझ्या...॥४॥
महाली मऊ बिछाने, कंदील शामदाने
आम्हा जमीन माने, या झोपडीत माझ्या...॥५॥
येता जरी सुखे या, जाता तरी सुखे जा
कोणावरी न बोजा, या झोपडीत माझ्या...॥६॥
पाहुन सौख्य माझे, देवेंद्र तोही लाजे
शांती सदा विराजे, या झोपडीत माझ्या...॥७॥

- राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज

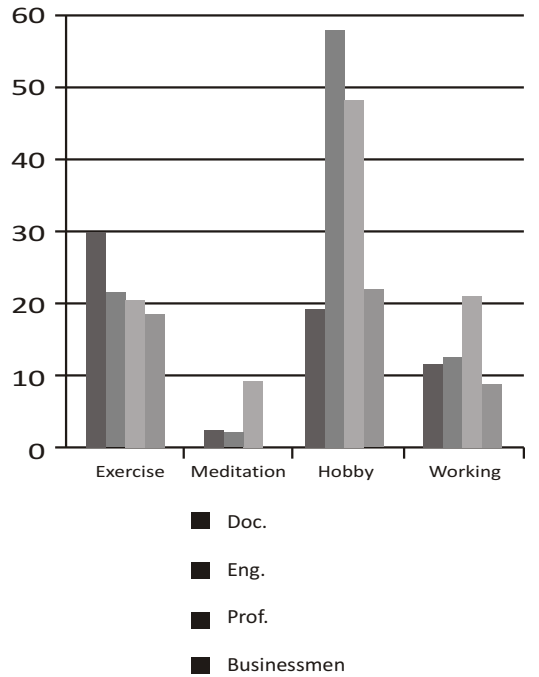
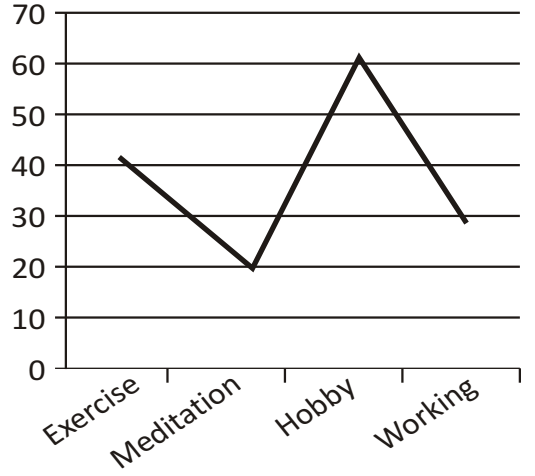
अनुक्रमणिका

१. मातृभाषेचा जागर कशासाठी ?	- प्रविण शेषमल राठोड	एम.ए. ॥ (अर्थशास्त्र)
२. पाऊस राजा	- गौतमी योगेश वाणी	एफ.वाय.बी.कॉम.
३. विद्यार्थी व्यक्तिमत्त्वावर संगीताचा परिणाम : एक अभ्यास	- प्रियंका रमेश पाटील	एम.ए. । (संगीत)
४. आई	- उत्कर्षा विलास बन्हाटे	एफ.वाय.बी.ए.
५. वृद्धाश्रम (वाढण्याचे कारण)	- शितल रमेश तायडे	एफ.वाय.बी.कॉम.
६. मैत्री	- मनोज बाळकृष्ण न्हावी	एम.ए. । (मराठी)
७. आम्ही मिडलक्लासवाले	- तेजस राजेंद्र सातपुते	एम.कॉम. ।
८. नेमके कुठे चाललो आहोत आपण ?	- नितीन उत्तम भालेराव	एम.ए. ॥
९. कधीतरी तिलाही वाटतं	- पूनम महेश नेवे	एम.कॉम. ॥
१०. मुलींच्या शिक्षणासाठी सावित्रीबाईंचे कष्ट	- श्रद्धा दत्तात्रय पराळे	टी.वाय.बी.एस्सी.
११. 'सोडा सारी व्यसनं, जीवन जगा आनंदानं	- ममता लक्ष्मण पाटील	टी.वाय.बी.ए. (भूगोल)
१२. काळीज	- प्रेरणा विलास चौधरी	एस.वाय.बी.कॉम.
१३. अपयशामागेच यश दडलेले	- कामेश गोविंदा सुरंगे	एम.ए. ॥ (अर्थशास्त्र)
१४. संत गोरा कुंभार	- विशाल सुधाकर हावकर	एम.ए. । (मराठी)
१५. जातीयता आणि युवा पिढीचा सहभाग	- रुपाली हुना पाटील	एम.ए. । (मराठी)
१६. लढाई	- रुपाली हुना पाटील	एम.ए. । (मराठी)
१७. कन्यादान	- जागृती एस. पाटील	एस.वाय.बी.एस्सी.
१८. स्त्री-भ्रूण हत्या	- प्रिती विनोद पाटील	एम.ए.
१९. गेले ते दिवस, राहिल्या त्या आठवणी	- दीपक यशवंत वाणी	एफ.वाय.बी.एस्सी.
२०. आर्टिकल ३७०, ३५ ए : एक आव्हान	- पंकज दिनकर गीते	एम.ए. ।
२१. मी सैनिक बोलतोय...	- रुचिका प्रशांत इंगळे	एफ.वाय.बी.कॉम.
२२. आधी काळजात रेंज पाहिजे	- तेजस राजेंद्र सातपुते	एम.कॉम. ।
२३. बापाला बघितलं आहे कां ?	- दिशा सुधीर इंगळे	एस.वाय.बी.एस्सी.
२४. नवे-जुळे	- अश्विनी सुनील चौधरी	एम.ए. । (मराठी)

आले आहे. Association of Music Merchants Foundation या संस्थेच्या संशोधनानुसार वाद्यवादन शिकल्यास विद्यार्थ्यांच्या गणितीय बुद्धीमत्तेत निश्चित वाढ झाल्याचे दिसून आले. एकाग्रता, बुद्धीमत्ता विकास सामाजिक आणि भावनिक व्यक्तिमत्त्व विकास स्मरणशक्ती सभाधरिष्टच इ. गुणात संगीत न शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांपेक्षा शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांमध्ये अधिक विकास संगीतामुळे होतो. तसेच मेंदुची वाढ होत असतांना वाचनक्षमता आणि भाषिक ज्ञानाच्या मेंदुच्या भागाचा अधिक विकास संगीतामुळे झाल्याचे प्रयोगातून सिद्ध झाले आहे.

या प्रयोगात ८ वी, ९ वी, ११ वी MA-I आणि MA-II या विद्यार्थ्यांचे मागील तीन वर्षांचे (माक्स) गुण घेतले यातील साठ टक्के विद्यार्थी संगीत शिकणारे, वीस टक्के विद्यार्थी संगीत ऐकणारे आणि वीस टक्के विद्यार्थी संगीतापासून दूर असणारे असे होते. तुलनात्मक अभ्यास त्यांच्याविषयी मागच्या वर्षाच्या गुणांशी तुलना केली या अभ्यासाचा निष्कर्ष आलेखाद्वारे मांडला आहे. या आलेखात असे दिसून आले की, संगीत शिकणारे विद्यार्थी यांनी प्रत्येक विषयातील व गुणांमध्ये प्रतिवर्षी प्रगती केली आहे. त्याच्या तुलनेत ऐकणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी देखील प्रगती साधली परंतु कमी प्रमाणात तर जे विद्यार्थी संगीतापासून दूर होते त्यांच्या प्रगती या विद्यार्थ्यांच्या तुलनेत कमी प्रगती दिसून येते.

The following charts showing the details about Using music while different types of exercises to release stress

निष्कर्ष -

या प्रयोगात हे सिद्ध झाले की, संगीत परिवेषात राहणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी संगीत अनुकूल परिणामकारक असून या अभ्यासक्रमातून असे दिसून आले की,

विद्यार्थ्यांच्या इतर विषयातील गुणवत्तेत देखील उत्तरोत्तर प्रगती दिसून आली.

म्हणून आपल्या अभिजात शास्त्रीय संगीताचा विद्यार्थ्यांनी व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी अंगीकार करावा आणि पालक आणि गुरूजन यांनीही मार्गदर्शन करावे.

राग	चिकित्सा
आसावरी	भीती मुक्ततेसाठी आत्मविश्वास विकास
दरबारी, खमाज पुरिया	तनाव मुक्तता
शिवरंजनी	बुद्धिगुणांक वर्धक
काफी, अहिरे, भैरव	तणावमुक्तता, मेंदू वर्धक
शहाण गोरख	अतिक्रोधावर नियंत्रण, आंतरिक क्षुब्धता घालवणे
हिंडोल भुपाली	आनंदी होण्यासाठी
ब्रिंदावनी सारंग भैरवी	नैराश्य घालवण्यासाठी सर्वात्मक विकास

संदर्भ -

- [https://news.use.edu.\(Allison Engd.\)](https://news.use.edu.(Allison Engd.))
- www.BrightHorizons.com Children and music : benefits of music in child development.
- www.theconvention.com, "Music training speeds" development in children, Assel Habibi (B Aug 2016)
- भारतीय संगीत द्वारा चिकित्सा डॉ. सोनिका पाटील.

- प्रियंका रमेश पाटील
एम.ए. प्रथम वर्ष, संगीत

आई

आई ही अशी व्यक्ती असते की,
आपण तिच्यावर विश्वास करू शकतो.

आई ही अशी व्यक्ती असते की,
आपल्याकडून काही चुकी झाली की,
ती आपल्याला समजावून सांगते.

देवाने आईसारख्या सुंदर व
प्रेमळ स्त्रीला आमच्यासाठी
भरभरून प्रेम देण्यासाठी पाठवलेलं आहे.

आई ही अशी व्यक्ती असते की,
आपण तिला सर्वकाही गोष्ट
किंवा भावना सांगू शकतो.

आई म्हणजे एखाद्या दुधातल्या
साईसारखं तिचं मन सुंदर व
स्वच्छ, निर्मळ असतं.

आई म्हणजे वात्सल्य, प्रेमळ व
दयाळू किती व्यक्ती असते,
आम्ही किती ही संकटात असलो की,
ती तरी आम्हाला त्या संकटातून वाचवते.

- उत्कर्षा विलास बऱ्हाटे

एफ.वाय.बी.ए.

वृद्धाश्रम (वाढण्याचे कारण)

आपण नेहमी वाचत असतो, सगळीकडे आईचा उल्लेख. जास्तीत जास्त लेख आईवर लिहिलेले असतात. वडिलांबद्दल कोणी जास्त लिहित नाही. माझं असं अजिबात मत नाहीये की आईला कमी महत्त्व आहे. आईची जागा आपल्या आयुष्यात कोणीच घेवू शकत नाही. त्याचप्रमाणे वडिलांची जागा घ्यायला सुद्धा कोणाला जमणार नाही. माझ्या मते तर, जे महत्त्व आपल्या आयुष्यात पाण्याला आहे, त्यापेक्षा कमी महत्त्व आई-वडिलांना नाहिए आणि नसावे. एखाद्या झाडाला ज्याप्रमाणे वाढण्यासाठी पाण्याची अत्यंत गरज असते, त्याचप्रमाणे मुलांना वाढण्यासाठी आई-वडिलांची गरज असते. आपण आई-वडिलांवर आधारीत कुठला लेख वाचला किंवा सिनेमा बघितला तर जाणवत आई-वडील खूप महत्त्वाचे आहे. पण ही गोष्ट आपण फक्त काही क्षणांसाठी लक्षात ठेवतो. आपण खर्च जपतो का आई-वडिलांना ? खर्च त्यांची काळजी घेतो का ? देतो का त्यांना महत्त्व ?

माझ्या मते आतासुद्धा ५०% लोक आई-वडिलांचा सन्मान करतात, त्यांना महत्त्व देतात. मला नाही कळत बाकीचे ५०% लोक का देत नसतील त्यांना महत्त्व ? अहो, ज्या व्यक्तींमुळे आपल्याला हे जग बघायला मिळतयं, ज्यांच्यामुळे आपण आहोत त्यांना महत्त्व नाही द्यायचं का ? काही लोक या प्रश्नावर अगदी सरळपणे उत्तर देतील, त्याच उलट असले. "मुलांवर संस्कार नसतील" खरंतर मला हे उत्तर ऐकून हसू येईल. कारण शेवटी मुलांना संस्कार देणारे कोण ? आई-वडिलच ना. मग मी तर खात्रीपूर्वक सांगू शकते की कोणतेच आई-वडील आपल्या मुलांना

हे सांगणार नाही की, मोठ्यांचा सन्मान करू नका.

आई-वडील हे दोन व्यक्ती आपल्या आयुष्यातील सगळ्यात महत्त्वाचे व्यक्ती आहेत. त्यांनीच आपल्याला हे जग दाखवलं, चांगलं शिकवलं, बोलणं शिकवलं, आई-वडिलांच्या उपकारांची आपण परतफेड करू शकत नाही, परतफेड न करता येणारं ऋण आपल्यावर असतांना, आज समाजात एवढे वृद्धाश्रम का ? प्रत्येक पाल्यांनी आपल्या आई-वडिलांचे महत्त्व समजून घेतले तर मला नाही वाटत एकही वृद्धाश्रम असेल. का टाकतात त्यांना वृद्धाश्रमात ? जेव्हा आपण लहान असतो, तेव्हा आपण पण त्यांना खूप त्रास देतो, खूप हट्ट करतो, मग पुरवतात ना ते आपले सगळे हट्ट की वृद्धाश्रमात टाकतात ? नाही ना. यावर काही लोकांचं बोलणं असतं, "मुलं चांगले नाहीत, म्हणून ते आई-वडिलांना वृद्धाश्रम दाखवतात" पण अहो, कोणता मुलगा लग्नाआधी आई-वडिलांना वृद्धाश्रम दाखवतो, कोणताच नाही. मग लग्नानंतर का ? मला तरी वाटत वृद्धाश्रम वाढण्याचे कारण मुलगा नसून मुलगी असते. प्रत्येक मुलीने सासु-सासऱ्यांना आई-वडिलांप्रमाणे प्रेमाने वागवले तर वृद्धाश्रम नाहीसे होणार. आपल्या आईने थोडा त्रास दिला तर आपला तिला वृद्धाश्रमात टाकत नाही, मग सासु-सासऱ्यांना का ? का आपण त्यांना समजून घेऊ शकत नाही ? का थोडा त्रास सहन करू शकत नाही ?

संध्या असं झालं ना, ज्या गोष्टींना जास्त महत्त्व देता कामा नये त्यांना जास्त महत्त्व देतो आणि जी व्यक्ती खरोखर खूप महत्त्वाची असते, तिच्याकडे आपण दुर्लक्ष करतो. यावरून एक

उदाहरण आठवलं, एखादा मुलगा प्रेमात पडतो व त्याला त्याच मुलीशी लग्न करायचं असतं. पण समजा त्या मुलीने लग्नास नकार दिला किंवा घरच्यांनी नाही म्हटलं तर मुलाकडे दोन पर्याय असतात. एक त्या मुलीला विसरायचे आणि दुसरं म्हणजे सध्या फॅशन सारखं चालू असणारं आत्महत्या. मुलं आत्महत्या हा पर्याय जास्त निवडतात, ते म्हणतात, पहिलं प्रेम नाही विसरता येत. पण अरे मुखानो ज्या आई-वडिलांनी तुमच्यावर निःस्वार्थपणे प्रेम केले, जेव्हा बोलता येत नव्हतं तेव्हा न बोलता सगळं समजून घेतलं, त्याचं प्रेम कसं विसरता येत. दोन दिवस झाले भेटलेल्या मुलीसाठी तुम्ही वीस वर्ष प्रेमाने, कष्ट करून तुम्हाला वाढवलेल्या, शिकवलेल्या आई-वडिलांना कसं दुखावू शकतात ? दोन वर्ष झाले भेटलेली मुलगी नाही मिळाली तर तुम्हाला एवढा त्रास होतो की तुम्ही आत्महत्या करतात, तर तुमच्या आत्महत्या नंतर वीस वर्ष वागवलेल्या मुलाला गमवल्यानी त्या आई-वडिलांना काय वाटत असेल त्याचा विचार केलाय कधी ? एखाद्या मुलीसाठी आपलं आयुष्य घालवण्यापेक्षा ज्यांनी तुमच्यासाठी आपलं आयुष्य घालवलं, त्यांच्यासाठी जगा ना. काय कस नाही ते आपल्यासाठी जे स्वतःसाठी करत नाही ते करतात. ते म्हणतात ना, 'आ' म्हणजे 'आत्मा' आणि 'ई' म्हणजे 'ईश्वर'

आई स्वतःकडे लक्ष न देता आपली काळजी करते. स्वतःला काही झालं तरी सांगणार नाही पण आपल्याला काही झालं तर जवळून उठणार पण नाही. तिला ताप असतांना एखादी गोळी घेईल आणि कामाला लागेल पण आपलं अंग थोडं तापलं तरी दवाखान्यात घेऊन जाईल. आपल्यासाठी हवं

ते करायला तयार आहे ती मग, तिची काळजी घेण्यात का मागे पडतो आपण ? आपले वडील जे कष्ट करतात, दिवसभर राबतात पण स्वतःसाठी एक रुपया लवकर खर्च करत नाही पण हा आपण पैसे मागितले तर नाही पण म्हणत नाही. ते दाखवत नाही पण जगात सगळ्यात जास्त प्रेम तेच करतात आपल्यावर. ज्यांनी सर्व आयुष्य आपल्यासाठी घालवलं, त्यांना आपण सुख का देऊ शकत नाही ? का वृद्धाश्रमाची संख्या वाढतेय ? काही मुलं-मुली सरळ उत्तर देतात आमच्या आई-वडिलांनी आमच्यासाठी काहीच केलं नाही आणि याच्या वडिलांनी ते केलं, त्याच्या वडिलांनी ते केलं, अरे आपल्या वरच्यांकडे बघण्यापेक्षा आपल्या खालच्यांकडे बघा ना. जे मुलं रस्त्यावर भीक मागतात, शाळेत जाऊ शकत नाही, घालायला कपडे नसतात, त्यांच्याकडे बघा मग कळेल आपल्या आई-वडिलांनी आपल्यासाठी काय केलयं. आयुष्य हे आपण आपलं जगायचं असते, दुसऱ्यांच्या आयुष्याची तुलना करू नये.

कोणत्याच आई-वडिलांना असं वाटत नाही की, आपल्या मुलांना दुसऱ्यांपेक्षा कमी मिळावं, खाली ठेवावं पण त्यांच्या परिने जेवढं होतं तेवढं ते करतातच ना. मग ते जर तुम्हाला शिकवून तुमचं आयुष्य सुखाने, आनंदाने जावे या लायक बनवतात, तर त्यांचं आयुष्य का सुखाने जावू नये. त्यापेक्षा तर आधिचे लोक चांगले ना, कष्टाने थोडंच कमवत पण आधी वृद्धाश्रम नव्हते. नि आता तर खूप कमवतात पण वृद्धाश्रम वाढतात. आतासुद्धा एकाही गरीब व्यक्तीची आई किंवा वडील वृद्धाश्रमात दिसणार नाही. जगात दोन प्रकारचे व्यक्ती असतात एक म्हणजे अनाडी आणि दुसरे शिकलेले अनाडी असतात. आजकालचे

लोक हे शिकलेले अनाडी आहेत. माझी तरी इच्छा आहे की जे उरलेले लोक म्हणजेच शिकलेले व समजदार आणि न शिकता समजदार त्यांच्यामुळे तरी वृद्धाश्रमाची संख्या कमी व्हावी. माझी एवढीच इच्छा आहे. प्रत्येक आई-वडिलांना प्रेम करणारी, सन्मान देणारी, समजून घेणारी मुलं मिळावीत.

- शितल सतीश तायडे
प्रथम वर्ष, वाणिज्य

मैत्री

ध्यानी मनी नसताना
मैत्री आपली जुळली
तुझ्यातल्या मित्रत्वाची
खाण मला कळली.
कळत नकळत तू
तार मनात छेडली
नाती भाव - भावनांची
हृदयांतून जडली
विचारांच्या मेळ्यात
मैत्रीची माळ गुंफली
सूर तुझे गीत माझे
स्वरसंध्या रंगली
विश्वासाच्या अरण्यात
त्यागाची मुळे रुजली
दिशादर्शन मैत्रीची
मुहूर्तमेढ रोवली
असू दे सतत माझ्यावरती
तुझ्या प्रेमाची सावली.

- मनोज बाळकृष्ण न्हावी
एम.ए. प्रथम वर्ष, मराठी

आम्ही मिडलक्लासवाले

दिवस बदलले तरी
'मिडल क्लास' जात नाही
आणि त्याचं आम्हाला
काहीही वाटत नाही.
दुधाची साय, तुपाची खरड
तिळाची वडी, पुरणाची पोळी
आईच्या जेवणाची सर
पिडझाला येत नाही.

हॉटेलात गेले तरी
मेनूवर 'दर' दिसत राही
रिक्षा केली तरी
मीटरवरून नजर हटत नाही.
जीन्स घातली तरी
साडीची हौस सुटत नाही
घरातून निघताना आजही
पाया पडायला विसरत नाही.

शो रूमचे दर पाहून
पाय ठेवत नाही
केली खरेदी जास्त
तर झोप येत नाही.
नाताळ साजरा केला
'विश' केले 'मदर्स डे' ला
तरी वाढदिवसाला आईने
ओवाळल्याशिवाय छान वाटत नाही.

घर कितीही मोठं असो
सगळे असताना गप्पा मारत
हॉलमध्ये ओळीने झोपण्यासारखी
मजा कशातच येत नाही.
पैसा असो पैसा नसो
काटकसरी स्वभाव जात नाही
''सुंभ जळला तरी पीळ जळत नाही''
आणि त्याचं आम्हाला
काहीही वाटत नाही.

- तेजस राजेंद्र सातपुते
एम.कॉम. प्रथम वर्ष

नेमके कुठे चाललो आहोत आपण ?

भारत देश हा एक लोकशाही प्रधान देश. की त्या देशात लिखित संविधानापासून भारत देश चालवला जातो. त्या देशाची स्थिति दयनीय होताना दिसतेय.

तिकडे जग मंगळावर वस्ती निर्माण करतेय अन् आपण रुग्णालयात उपचारासाठी जागेची निर्मिती करतोय. आपल्या देशात मंदिर प्रवेशासाठी चाळीशीच्या आतील महिलांना प्रवेश मिळण्याचा मुद्दा हाताळला जातोय. या मागणीसाठी न्यायालयात प्रकरण दाखल करण्याइतकी फुरसत मागणीकर्त्यांना आणि वर्षानुवर्षे प्रलंबित इतर लाखो प्रकरणाकडे दुर्लक्ष काय दुदैव म्हणावे लागेल या देशात. अतिशय टुकार अशा विषयांवरच्या हिंदी सीरियल्स वर्षानुवर्षे का चालतात, आतून कधीही न बघितलेल्या अंबानीच्या घरावरील चर्चेत लोक आपला किंमती वेळ का घालवतात, कुठलीही शहानिशा न करता आसाराम बापू, राम रहिम, राधे मा अशा स्वयंघोषित दरबारामध्ये हजर का होतात. ठाऊक आहे कारण तेवढी फुरसत असते या सर्वांना. अडचण फक्त एवढीच की, कीर्तनाचा कार्यक्रम असला की समोर जागा चिक्कार असते, पण मोजायला डोकी नसतात अन् तमाशाचा फड मांडला की उपलब्ध जागेत मावणार नाहीत अशी गर्दी जमलेली असते. सर्वांनी एखाद्या चांगल्या विषयावर कुणाचे व्याख्याने, भाषणे आयोजित करावे तर श्रोते शोधूनही सापडत नाहीत. अन रस्त्यांच्या कडेला चाललेल्या तिऱ्हाईताचे आपआपसातले भांडण न बोलवताही गर्दी जमते लोकांची... खरंच अजब आहे न सारे ?

भारतामध्ये लोकांना राहायला जागा कमी पडतेय आणि आपण राम मंदिर, बाबरी मशीद च्या

बांधण्यासाठी भांडतोय. कोणी असा विचार पण नाही करत की त्या ठिकाणी एखादे रुग्णालय किंवा विद्यापीठ बांधून देशातील नागरिकांना त्याचा फायदा व्हावा हे लोक का विसरतात की आपण 'धर्मनिरपेक्ष' आहोत की आपल्या देशात स्वतंत्र, समता, बंधुता निर्माण करायची आहे. राम मंदिर किंवा मस्जिद बांधून निर्माण होणार आहे का ? काहीच साध्य नाही होणार.

भारताबाहेरील देशातील लोकांची जीवनशैली हा आमच्यासाठी नेहमीच औत्सुक्याचा विषय राहिला आहे. तो थाट, तो झगमगाट, जगण्याची ती अनिर्बंध शाही तऱ्हा तर आकर्षणाचाही विषय असतो. पण दुदैव भारतीय जनतेसाठी तसलं जीवन वाट्याला यावं म्हणून त्यांची धडपड, कामाप्रतीचे त्याचं समर्थन ती मेहनत याची दखल नाही घेत इथे कोणी. आपल्याकडे तर कामावर हजर होताच चहासाठी म्हणून बाहेर पडण्याची घाई झालेली असते. लोकांना सरकारी कार्यालयात तर साराच आनंदीआनंद असतो. काम आणि मेहनत सोडून बाकी सारे काही करायची तयारी असते आपली. लोकांची शिळोऱ्याच्या गप्पा हाणण्यात तर भारीच स्वास्थ्य लोकांना ! त्यात वेळ वाया घालवण्यातही कोणता आनंद मिळतो काय माहीत ? त्या सलमान खानचं लग्न कशामुळे रखडलं असेल इतपासून तर अनुष्का विराट हनीमुनला कुठे जाणार आहेत इथवरच्या चर्चेत भारी रस असतो. लोकांना स्वतःच्या घरातल्या महत्त्वाच्या समस्यापेक्षाही. जातीने लक्ष घालतात तर आपण दुसऱ्या देशांशी तुलना करून काय फायदा. जपान, रशिया, अमेरिका या देशात माणसं नाही राहत का ? त्यांचा वेळ ते असा वायफाय घालवत नाही.

आणि आपला भारत देश टाईमपास कसा होईल याचा विचार करतो.

आजचे युग हे तंत्रज्ञानाचे युग आहे. जपान, अमेरिका, चीन, ब्रांझील यासारख्या देशात तर भारतापेक्षाही जास्त प्रमाणावर तंत्रज्ञान विकसित झालेलं आहे. पण भारताचं काय ? आज प्रत्येक युवक-युवतीच्या हातात मोठा फोन आला. पण त्याचा वापर खूप अभिमानाची बाब आहे की प्रत्येक भारतीय नागरीकाजवळ मोबाईल आहे पण कुणाचा वाढदिवस किंवा त्यांच्या हातून खुपच महत्त्वाचे असे काम झाले हे नुसते दाखवण्याकरीता फेसबुक, व्हॉट्सअप व टाकून प्रसिद्ध मिळवण्याचा प्रयत्न करतात. आणि आपण फक्त फेसबुक, व्हॉट्सअप वरच बोललाबोल करत असतो. आपल्याला कधी घेणं-देणं नाही, आहे न सरकार, पोलीस, प्रशासन हे काय फुकटाचे पगार घेतात ? हा आपला प्रश्न ? ते तर फुकटाचा पगार नाही घेत उलट आपणच फुकट झालेलो आहोत.

भारतामध्ये ३३ कोटी देव-देवीता आहे. मोठी मोठी मंदिरे, मजीद आहे. पण शोकांतिका जिवंत लोकांना राहायला जागा नाही, अजूनही रेल्वे स्टेशन, बस स्टॅण्ड आणि जागोजागी 'भिकारी' नावाचा प्रकार का दिसतो हे समजत नाही ? पण अजूनही वेळ गेलेली नाही. फक्त भारताच्या प्रत्येक नागरिकाने जात-पात न मानता एकजुटीने 'धर्मनिरपेक्ष' पणे जर मेहनत केली तर भारत देश हा एक जागतिक महासत्ता व्हायला वेळ लागणार नाही.

जय हिंद - जय भारत !

- नितीन उत्तम भालेराव

एम.ए. द्वितीय वर्ष

कधीतरी तिलाही वाटतं

कधीतरी तिलाही वाटतं
मन मोकळं जगायचं
फुलांमधला सुगंध होऊन
स्वच्छंद दरवळायचं.

कधीतरी तिलाही वाटतं

मन मोकळं हसायचं

शीतल वान्या संगे

पक्षी होऊन आकाशात भिरभिरायचं.

कधीतरी तिलाही वाटतं

बंधनातून सुटायचं

फुलपाखरांमधले रंग होऊन

रंगांसोबत खेळायचं.

कधीतरी तिलाही वाटतं

शांततेच्या सहवासात राहायचं

समुद्राच्या निखळ लाटांसोबत

उंच उंच उसळायचं

कधीतरी तिलाही वाटतं

प्रकाश मान व्हायचं

सूर्यासारखं तडपून

इतरांना प्रकाशमान करायचं.

कधीतरी तिलाही वाटतं

स्वतःच्या अस्तित्वासाठी लढायचं

रात्रीच्या काळोखाच्या परिस्थितीतून

स्वतःला सिध्द करायचं.

- पूनम महेश नेवे

एम.कॉम. द्वितीय वर्ष

मुलींच्या शिक्षणासाठी सावित्रीबाईंचे कष्ट

रात्रीची वेळ... निरव शांतता... तेलाच्या दिव्याचा मिणमिणता प्रकाश... सावित्रीबाई पांघरूण अंगावर घेऊन झोपण्याच्या तयारीत... ज्योतीराव कौतुकाने आपल्या बायकोच्या कपाळावर हात ठेवतात.

“सावित्री !” ज्योतीराव उद्गारले, “अगं, तुझं अंग गरम आहे, ताप येतोय का तुला ?” आहो, एवढं काही नाही थोडं कणकण आहे झालं. सावित्रीबाईने सांगितले. अगं पण ही कण-कण वाढली तर आपल्या शाळेचं कसं होईल ? मुलींच्या शिक्षणाचं काय होईल ?

ते काही नाही, उद्याच वैद्यांना बोलवतो, तू औषध घे म्हणजे लवकर बरी होशील. ज्योतीराव म्हणाले, आहो, हा ताप औषधाने नाही जायचा. मग ? (ज्योतीरावांच्या आश्चर्यचकित प्रश्न) “तुम्ही मला शाळेत जाण्यासाठी अजून एक लुगडं देऊ शकलात तर हा ताप आपोआप जाईल. असे सावित्रीबाई म्हणाल्या.” ज्योतीराव काहीशा नाराजीने दुसऱ्या कुशीवर वळून झोपण्याचा प्रयत्न करू लागले. त्यांचे विचारचक्र सुरू झाले. लुगड्यासाठी ताप घेणारी सावित्री नक्कीच नाही... मग सावित्री असे का बरं बोलली ?

तिच्याकडे एक लुगडं असताना ती दुसरं लुगडं का मागत ? आपल्याकडे जे पैसे आहेत ते शिक्षणकार्याकरीता... हे सावित्रीबाई पक्के जाणून होत्या. त्या नंतर बाईंना कधी ताप नाही आला. ज्योतीरावांना आश्चर्य वाटले, “हे कसं काय...” लुगड्यासाठी ताप घेणारी सावित्री नाहीच.

ज्योतीरावांनी सावित्रीबाईंचे शाळेतील सहायक होते. त्यांची भेट घेतली आणि त्यांना सविस्तर प्रसंग सांगितला. त्यांनी उलगडा केला. “सावित्रीबाई शाळेत येतांना लोक अंगावर शेण चिखलाचा मारा करतात बाई शाळेत आल्यावर अंगावरील लुगड्याचे शेण चिखलाचे डाग धुऊन ओल्या लुगड्याने दिवसभर शाळेत शिकवितात. त्यामळे रात्री त्यांना ताप येत असेल.

आता ज्योतीरावांच्या डोळ्यात पाणी आलं... सावित्रीबाईंच्या महानतेस ज्योतीरावांनी मनोमन प्रणाम केला...!!

आपणही त्या दोन्ही महान विभूतीस प्रणाम करू या कारण त्यांच्यामुळेच आजच्या स्त्रिया ज्या कुठल्याही जातीच्या असो की धर्माच्या शिकू शकल्या...!!

– श्रद्धा दत्तात्रय पराळे

तृतीय वर्ष, विज्ञान (कॉम्प्यु.सायन्स)

“सोडा सारी व्यसनं, जीवन जगा आनंदानं !”

कोणतेही व्यसन म्हटले की ते वाईटच असते. तंबाखूचे असो की, विडी सिगारेटचे, दारूचे असो की गुटखा सेवनाचे व्यसनाधितता मानवास अपायकारकच आहे. व्यसनाधीन झालेला मनुष्य पराधीन बनतो. त्याचा आत्मविश्वास संपतो. तशातच कोणत्याही कामात अपयश आले तर मानव व्यसनाचा आधार घेतो. कित्येकदा आत्महत्येसारखा विनाशी मार्गही स्वीकारतो. म्हणून सर्वांनी या घातक व्यसनांपासून चार हात दूरच राहिले पाहिजे. व्यसनमुक्त जीवनामुळे आपण आपले व इतरांचेही जीवन आनंदी ठेवू शकतो.

विशेषतः दारूचे व्यसन हा समाजाला म्हणा वा देशासाठी एक शापच म्हणावा लागेल. मनुष्याचे पूर्णात्र म्हणून ओळख असलेल्या दुधवाल्याला घरोघरी दूध वाटप करतांना फिरावे लागते. मात्र दारू पिणारे, दारूप्रेमी यांना दारूसाठी वणवण भटकावे लागते व दारूच्या दुकानाचा मालक ऐटीत आरामशीर दुकानात बसलेला असतो व दारू पिणाऱ्या ग्राहकांना दारू मिळविण्यासाठी भल्या मोठ्या रांगेत उभे रहावे लागते. आज दारूच्या व्यसनाने कित्येकांचे सोन्यासारखे संसार धुळीस मिळाले आहेत. त्यांच्या घरात सदान्कदा भांडणाला ऊत आलेला असतो. बिचाऱ्या घरधनीला ढोरासारखी दारूच्या नवऱ्याकडून दररोज मारहाण होते. अख्ख्या कुटुंबाची भवितव्याची तिला काळजी असते. त्यासाठी तिला रात्र दिवस मोलमजूरी करून पैसा मिळवावा लागतो. पण हाही कष्टाचा पैसा दारूडा नवरा

तिच्याकडून बळजबरीने दारूसाठी हिसकावून घेतो. न दिल्यास मारहाण करून शिव्याशापही देतो. काय हे बिचारीचे लाजिरवाणे जीवन ? अन् शेवटी नवऱ्याच्या या अमानुष छळापायी ही माऊली आत्महत्या करून घेते. असा हा दारूचा प्रताप म्हणून कोणीही दारूच्या या व्यसनापासून दूर राहण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे.

दारू या व्यसनाचा गोतावळा म्हणजे विडी, सिगारेट, गुटखा, चरस, गांजा, अफू आणि तंबाखू होय. विडीसिगारेटचेही व्यसन महावाईट. विडीसिगारेट ओढणारे तर स्वतःच्या आयुष्याची नासाडी करतातच पण त्यांनी सोडलेल्या धुराच्या संपर्कात येणाऱ्यांचे जीवन आरोग्य धोक्यात येते. इतकेच काय सिगारेट ओढणाऱ्यांची स्मृती नाहीशी होते असेही संशोधनांती सिद्ध झाले आहे. म्हणून विडी सिगारेटचेही व्यसन कोणी लाऊन घेऊ नये. असल्यास त्वरीत थांबवावे. काही लोकांना पान-तंबाखू खाऊन तसेच गुटखा खाऊन ठिकठिकाणी पचापच थुंकण्याची सवय असते. त्यामुळे नाना रोगजंतूंचा प्रसार होऊन अनेक रोग बळावू शकतात. दुसऱ्यांचे आरोग्य धोक्यात येते. म्हणून गुटखा, पान, तंबाखू इ. व्यसनांपासूनही सावध राहावे. त्यामळे आपल्या घराच्या भिंती व कोपरे घाण होणार नाहीत. एस.टी. बस तसेच कार्यालयांतील भिंतीचे कोपरे लाल रंगाने झालेल्या दिसणार नाही.

“अरे छोडो व्यसन की आदत”

सिखो जिवन जगने की चाहत !

अपयशामागेच यश दडलेले !

‘मान सांगायाचा जनात व अपमान पचवायाचा मनात’ ही म्हण सर्वत्र परिचित आहे. नेहमीच यश प्राप्त करीत असणाऱ्यांना जेव्हा अपयशाशी सामना करावा लागतो तेव्हा मात्र खूप तारांबळ उडते. कारण अपयश हे काय असते ते माहीतच नसते. जशी यश पचवायाची शक्ती असते तसेच अपयश पचविण्याची शक्ती असायलाच हवी. जीवनाच्या प्रवासात कोण, कधी, कसे आडवे येईल सांगताच येत नाही. यश मिळाले तर हुरळून जाता येते. मनात एक नवीन जोश निर्माण होतो. आनंदाला पारावार राहत नाही. नवीन काही करण्याची उमेद शिल्लक राहत नाही. या उलटसुद्धा व्यक्ती बघायला मिळालेल्या आहेत. अपयश तर त्यांनी पचविलेच. पण या अपयशाकडूनच त्यांनी यश प्राप्त करून घेण्याचा पाठ गिरवून घेतलेला आहे. जेव्हा आपल्याला अपयश मिळते तेव्हा दोन गोष्टी नक्कीच घडत असाव्यात एक तर आपण त्या गोष्टीबद्दल पाहिजे तेवढा प्रयत्नच केलेला नसतो व दुसरे म्हणजे ती गोष्ट करण्याची आपली पध्दत कुठेतरी चुकलेली असते. म्हणूनच अपयश पदरी पडते.

अपयशामागेच यश दडलेले आहे, त्याकडे बघण्याची आपली दृष्टी बदलावयाला हवी. या बघण्याच्या दृष्टीतूनच ‘अप’ हा शब्द गळून ‘यश’ समोर येते. कुठलेही ध्येय – उद्दिष्ट साध्य करीत असताना त्यात प्रयत्न व खूप काही चांगल्या गोष्टी संपादन कराव्या लागतात. एकाएकी कोणतीच गोष्ट साध्य होत नाही. दहावीत नापास होणारा विद्यार्थी नापास झाला म्हणून शाळेला दोष देतो. मात्र पुन्हा

परीक्षेला बसून पास होऊनच दाखवितो. नापास झाला म्हणून शाळेलाच सोडून देत नाही. व्यावहारिक जीवनामध्ये सुध्दा तसेच आहे. एकदा अपयश पदरी पडले तर त्या गोष्टीचा पिच्छाच सोडून द्यायला नसतो. या गोष्टीत मला ‘अपयश का येत आहे’ ? याचा विचार करून पुन्हा जिद्द, चिकाटीने तीच गोष्ट करीत राहिल्यास यशाचे शिखर काहीच दूर नाही. काही विचारवंतांचे मते “यशस्वी माणासांचीच चरित्र वाचू नका, तर अपयशी माणसांची सुद्धा चरित्र वाचावीत. जेणेकरून आपण करीत असलेल्या प्रयत्नात काय उणिवा आहेत, आपण कुठे कमी पडत आहोत हे आपल्याला कळून येतील.

मान मिळाला तर फुशारकीने सांगता येतो पण अपमान मिळाला तर तोही फुशारकीने सांगता आला पाहिजे. समाजात इतरत्र वावरतांना बऱ्याच वेळेस अपमानास्पद वागणूक मिळते त्याच्यावर कानाडोळा करायला हवा. “हाथी चला बाजार, कुत्ते भुक्ते है हजार”. या तत्वाने वागले तर होणाऱ्या अपमानाबद्दल कानाडोळा करता येईल. काही व्यक्तींच्या डोक्यामध्ये तीच ती गोष्ट दिवसभर फिरत असते अशी व्यक्ती त्या गोष्टीबद्दल विचार करून तेवढ्या स्तराला जावून जिवाचे बरे-वाईट करू पाहतात. होणाऱ्या अपमानाबद्दल मनात चीड उत्पन्न करून आत्महत्यासुद्धा करतात. अशी बरीच उदाहरणे आपल्या आजूबाजूला घडत असतात. असे होऊ नये यासाठी अपमान करणाऱ्यांनी सुद्धा आपल्या वाणीतून दुसऱ्याच्या भावना दुखावल्या

जातील असे शब्द काढू नयेत. जेणेकरून त्याला वाईट वाटायला नको. चांगले शब्द इतरांबद्दल काढले तर त्याची परत फेड आपल्याला चांगल्याच शब्दात मिळू शकते. शुद्ध वाणी, शुद्ध आचार, शुद्ध विचार हे "बुमरँग" सारखेच काम करते. काही व्यक्ती दुसऱ्याचा अपमान करण्यातच धन्यता मानतात. मग अशा लोकांना आपल्या स्वभावावर सोडून द्यायला हवे. त्यांना जास्त जवळही करू नये व जास्त दूरही जावू नये. असे लोक कधी-कधी जीवनाचा कायापालट करण्यात कारणीभूत ठरू शकतात. त्यांना जीवनातून डावलले तर निव्वळच चांगल्या व्यक्ती भेटणेसुद्धा कठीणच आहे. हाताची जशी पाचही बोटे सारखी नसतात तसेच एकाच विचाराचे सर्व लोकसुद्धा नसतात. एवढे लक्षात असू द्यावे. काही व्यक्तींचा स्वभाव बदलवितो म्हटलं तरी आपण बदलवू शकत नाही. ते "पालथ्या घागरीवर पाणीच आहे". म्हणून आपण स्वतःलाच बदलविणे के केव्हाही योग्य.

- कामेश गोविंदा सुरंगे

एम.ए. द्वितीय वर्ष (इकॉनॉमिक्स)

संत गोरा कुंभार

संत गोरा कुंभार हा करीत
भक्ती विड्डलाची सदा
कालवीत माती तुडवीत तिला
तेव्हा गात विड्डलाची गाणी
घेत नामस्मरण तेव्हा...
त्या मातीत चेंदीले त्याने आपले
जीवाचे प्राणाचे ते बाळ,
ज्या पाण्याला नाही कोणाचा आधार
त्या पाण्याला ठेवीला
त्या मातीच्या भांड्यात...
ज्याने दिला त्या मातीला आकार
ते आहे आमचे संत गोरोबा कुंभार !
ज्या मातीवरती नाही कोणाचा अधिकार
जिकडे जावे दिसत ती माती तिकडे
पाण्यात गेली की वाहत जाते
शेतात असली तर पिक उगवत जाते
नाही येत ती माती हाती तरी
करुनी चमत्कार दिला ज्याने
मातीला मटक्यांचा आकार,
ते आमचे संत गोरोबा कुंभार ॥
तीच्या पत्नीने दिली त्याला विठोबाची आण
नाही केले स्पर्श तीच्या अंगी
त्या आणसाठी काटीले त्याने आपले हात
तो आहे आमुचा गोरा कुंभार
प्रेम सदा अंगी वाचे भगवंताचे गीत
प्रेमळ तो भक्त, संत गोरा कुंभार...

- विशाल सुधाकर न्हावकर

एम.ए. प्रथम वर्ष, मराठी

जातीयता आणि युवा पिढीचा सहभाग

मागील काही काळापासून जाती-जातीमधला मतभेद व त्यामधून निर्माण होणाऱ्या तेढाचे प्रमाण वाढतच चालले आहे. आजच्या आधुनिक काळात जेथे आपण जातीच्या पलीकडे जाण्याचा विचार युवा पिढीत रुजवण्याचा प्रयत्न करतो, तेथेच अशा प्रकारच्या वाढत्या प्रकारांमुळे पुन्हा या परिस्थितीचे आज विश्लेषण करण्याची गरज निर्माण झाली आहे. आजची युवा पिढी या जातीवादी चक्रव्युहात का अडकत चालली आहे. याचे सर्वांगीण विश्लेषण होऊन त्यावर उपाय-योजना शोधण्याची जबाबदारी समाजातील जबाबदार व वैचारिक दृष्टिकोन ठेवणाऱ्या लोकांनी घेण्याची गरज आहे.

सखोल अभ्यासातून असे लक्षात येते की आज समाजाच्या प्रत्येक क्षेत्रात शर्यतीचे, चढाओढीचे वातावरण आहे, मुख्यतः युवा पिढीच्या खांद्यावर तर सर्वात जास्त बोजा आहे, म्हणजेच शिक्षणातील यशापासून त्यानंतरच्या व्यावसायिक किंवा नोकरीच्या कारकिर्दीतील स्पर्धात्मक विश्वात उभे राहण्याचे मोठे आव्हान आहे. त्या आव्हानाला तोंड देतांना देखील युवकांना सामाजिक तेढात भाग घेण्याचा वेळ कसा उपलब्ध होतो याचे फारच आश्चर्य वाटते. या सर्व गोष्टींच्या मागची काही स्पष्ट कारणे समोर येतात.

सर्वात प्रथम म्हणजे, “सोशल मिडिया” या नुसत्या शब्दातच आजचे सर्व विश्व जणू सामावत आहे. सोशल मिडियावर पसरणाऱ्या अफवा जातीय तेढाचे मुख्य कारण आहे. प्रत्येक होणाऱ्या छोट्या-मोठ्या घटनांना जातीशी, धर्माशी जोडून त्याचा ‘सोशल मिडिया’ मार्फत अफाट प्रचार

करण्याचा लाजीरवाणा प्रकार जोरात सुरू आहे. तसेच ज्या लोकांना जातीच्या राजकारणातून आपला स्वार्थ साधायचा आहे, त्यांच्यासाठी तर ‘सोशल मिडिया’ एक वरदानच ठरले आहे.

दुसरे सर्वात मोठे कारण म्हणजे, ‘बेरोजगारी’ दिवसेंदिवस युवा पिढी महाविद्यालयांमधून मोठ्या प्रमाणात उत्तीर्ण होऊन बाहेर पडत आहे. परंतु त्यानंतर तितक्या प्रमाणात त्यांना अडकवून ठेवण्यासाठी पुरेसे रोजगार उपलब्ध नाहीत. जर हाच युवा रोजगारात अडकला तर त्याची नकारात्मक विचारांकडे जाण्याची शक्यता कमी होईल. सतत काम करण्याच्या प्रयत्नांतून त्याचा वैयक्तिक विकास होईल व विचारांना चालना मिळेल.

तिसरे सर्वात मोठे कारण म्हणजे, ‘राजकारणी कृत्यांमागचा हेतू समजून घेण्याची विवेकबुद्धी नसणे’. “राजकारण” हा विषय आणि याची व्याप्ती फार मोठी आहे. त्यामुळेच पुरेपुर अभ्यास न करता एखाद्या नेत्याला व त्याच्या विचारांना डोळे झाकून अंगीकारणे व त्याचा शब्द अखेरचा शब्द समजून कृत्य करणे यामुळे आपण आपल्या बुद्धिचा वापर कधी करणार हा प्रश्न पडतो. “जातीयवाद” हा राजकीय हेतू साधण्यासाठी सर्वात सोपा मार्ग असतो याची कल्पना युवा पिढीने ठेवायला हवी.

जातीय तेढ्यामध्ये कधीच कोणता एक समाज पूर्णपणे सामील नसतो, त्यामध्ये देखील विविध मतभेद असतात. त्यामुळे कोणा एका समाजाला व जातीला पूर्णपणे दोष देण्याचा अधिकार कुणालाही नाही. दोष द्यायचाच असेल

स्त्री-भ्रूणहत्या

आज आपण २१ व्या शतकात वावरत आहोत. दर १० वर्षांनी आपल्या देशात जनगणना होत असते. या जनगणनेमध्ये दरवेळेस स्त्रियांचे प्रमाण कमी व पुरुषांचे प्रमाण जास्त असते. आपल्या देशात स्त्री-पुरुष समानता आहे तर मग स्त्रीयांचे प्रमाण कमी का ?

पूर्वीच्या काळात सतीप्रथा, विधवाप्रथा, हुंडाप्रथा अशा अनेक प्रथा अस्तित्वात होत्या. परंतु काही विचारवंतांनी आवाज उठवून काही प्रथा बंद केल्या. परंतु हुंडा प्रथा आजही भारतासारख्या विकसनशील देशात भेडसावत आहे. त्यामुळे देखील स्त्री-भ्रूण हत्या वाढत आहे. सरकारने यासंदर्भात अनेक कायदे केले परंतु ते फक्त कागदावरच आहेत. प्रत्यक्ष त्याचा वापर होताना दिसत नाही.

हजारों जबाबोंसे अच्छी है मेरी खामोशी
न जाने कितने सवालों की आबरू रखी

एक स्त्री दुसऱ्या स्त्री ला त्रास देत असते, ती त्रास देणारी स्त्री दुसरी तिसरी कोणी नसून तिची सासू असते. ती म्हणते, मला 'वंशाचा दिवा' हवा. त्यामुळे मुलीचा गर्भ असेल तर गर्भपात करण्यास त्या स्त्री ला प्रवृत्त केले जाते. वेगवेगळ्या क्रूर घटनांना सामोरे जावून ती स्त्री वर दिलेल्या ओळी आठवून गर्भपात करण्यास राजी होते.

प्रत्येकाला आई, बहीण, मैत्रीण, पत्नी हवी असते तर मग मुलगी का नको ?

आज जरी स्त्री ही डॉक्टर, वकील, पोलीस, पायलट, राष्ट्रपती इत्यादी पदावर कार्य करत

असली तरीही स्त्री भ्रूणहत्या का ? स्त्रीचा तिरस्कार का ? पण मला एक कळत नाही की, या लोकांना 'वंशाचा दिवा' हवा आहे पण 'वंशाची पणती' का नाही ?

स्त्री ही समाजातील अशी एक व्यक्ती आहे की, तिच्या रूपात आपल्याला आपली बहीण, आई, पत्नी यांचे प्रेम मिळत असते. ते म्हणतात ना-

उन्हात चालताना सावली हवी असते,
जीवन जगताना मात्र,

भाई, बहीण, मैत्रीण, पत्नी यांची साथ हवी असते. तरीसुद्धा समाजात स्त्रियांचे दुय्यम स्थान असल्याने स्त्री-भ्रूणहत्या ही बाब वाढीस लागत आहे. आजही निर्णय घेण्याचे स्वातंत्र्य स्त्रीला नाही, तेव्हा स्त्रीला विचारावेसे वाटते की,

पूर्वी होते तुझ्या वाट्याला चूल नी मूल,
आता तुझी प्रगती करतात सर्वच कबूल

पण चार भिंतीपलीकडे तू मुक्त आहेस का ?
हे स्त्री, ये सांग मला तू खरोखरच स्वतंत्र आहेस का ? रोज किती जळतेस, रोज किती मरतेस काळजात चर्च तुझ्या होत नाही का ?

हे स्त्री ये सांग मला तू खरोखरच स्वतंत्र आहेस का ? म्हणजे जिच्या पोटात बाळ वाढत असते तिलाच निर्णय घेण्याचे स्वातंत्र्य नाही ! या गोष्टीचे खूप आश्चर्य वाटते.

अशा प्रकारच्या बुरसटलेल्या विचारांमुळे खऱ्या अर्थाने स्त्री-भ्रूणहत्या वाढत आहे. एका बाजूला अंधश्रद्धा व अज्ञानाच्या गर्भेत सापडलेला

समाज आहे तर दुसरीकडे ज्यांच्या शैक्षणिक पदव्या लावण्यासाठी भिंतीही कमी पडतात असे डॉक्टर दिसतात. की, जे पैसे कमविण्याच्या लोभापायी पाशवी कृत्य करतात. मला तर त्यांच्या विषयी असे वाटते की -

सब तमासगीर शायर बन गए ।

जितने भी कसाई थे, वो डॉक्टर बन गए ॥

या समस्येकडे जर आपण दुर्लक्ष केले तर पुढील गंभीर परिणामांना आपल्याला सामोरे जावे लागेल. अशी गंभीर परिस्थिती येईल की,

कपाला बशी मिळाली,

कुलुपाला किल्ली मिळाली,

पण नवऱ्याला नवरीच नाही मिळाली.

अशी परिस्थिती थांबविण्यासाठी मुली वाचविणे गरजेचे आहे.

कारण -

बेटी तो विना की तार होती है,

खुशियों का भंडार होती है ।

दो परिवारोंको जोडनेवाली,

प्रेम की दिवार होती है ॥

तरीही आपण स्त्री-भ्रूण हत्येस तयार राहतो. याचं खरंच आश्चर्य वाटते. तेव्हा ही हत्या थांबविली पाहिजे शेवटी एवढेच म्हणेल की,

जिंदगी की शुरूवात माँ से हुई,

उसीने पढाया लिखाया,

पढा लिखाकर काबील बनाया ।

फिर औरत ने पत्नी के रूप में,

हर कदम पर साथ निभाया ॥

- प्रिती विनोद पाटील

अर्थशास्त्र

गेले ते दिवस, राहिल्या त्या आठवणी

आठवणी रडवतात

काहीच न बोलता आठवणी

निघुन ही जातात

तरी आयुष्यात शेवटी आठवणीच राहतात.

क्षणोक्षणी आठवण येते अन् जाते

या आठवणीला तरी काही कळते

कधी त्रास देते तर कधी छळते

तर कधी अश्रुमधून गळते

केव्हाच फुलांप्रमाणे फुलते

ही आठवण अशी का वागते

तरी आयुष्यात शेवटी आठवणीच राहतात.

कधी जीवाला जीव देणारी

तर कधी एकमेकांची खोड काढणारी

कधी एकमेकांना सतावणारी

तर कधी एकमेकांवर विश्वास ठेवणारी

आठवण जणु सुखद क्षणांमधून चमकते

कधी अश्रुंच्या धारांमधुन वाहते

म्हणून आयुष्यात शेवटी आठवणीच राहतात

म्हणून म्हणतो,

गेले ते दिवस, राहिल्या त्या फक्त आठवणी.

- दीपक यशवंत वाणी
प्रथम वर्ष, विज्ञान

Article 370, 35A : एक आव्हान

1) What is Article 370 ?

भारताला स्वातंत्र्य मिळाल्यानंतर २६ नोव्हेंबर, १९४९ मध्ये जेव्हा भारतीय संविधानची निर्मिती झाली तेव्हा त्यामध्ये कलम ३७० आणि जम्मू व काश्मीर संबंधी विशेष तरतुदींचा उल्लेख नव्हता की, या तरतुदी केंद्रीय संसदीय कायदेमंडळाला प्रतिबंधित होत्या. त्यामुळे त्या वेळी Instrument of Accession (IOA) म्हणजेच जम्मू काश्मीरबाबत विलिनीकरणाची प्रक्रिया पार पाडण्यासाठी केंद्रीय कायद्याची व्याप्ती वाढविणे आवश्यक होते आणि त्यासाठी राज्य सरकारांशी चर्चासत्र होणे व सल्लामसलत होणे आवश्यक होते. परंतु त्या व्याप्तीसाठी सरकारचे एकमत होणे अनिवार्य असते.

भारत स्वातंत्र्य कायद्यानुसार १९४७ साली ब्रिटिशांनी भारत व पाकिस्तान या दोन स्वतंत्र देशांची निर्मिती केली व ते दोन्ही देश स्वतंत्र व सार्वभौम असतील असे मान्य झाले. जवळ जवळ ६०० संस्थाने अजूनही भारतात विलीन झालेली नव्हती म्हणून या कायद्याने संस्थानाना २ पर्याय दिले गेले होते ते खालीलप्रमाणे-

- १) भारतात विलीन होऊन स्वतंत्र भारताचा अभिन्न घटक होणे.
- २) पाकिस्तानात विलीन होणे.

या दोन अटींवर जम्मू काश्मीरच्या राजा हरिसिंग यांनीही विलिनीकरणास मान्यता देऊन IOA करारावर स्वाक्षरी केली तेव्हापासून ३७० हे कलम संविधानात जम्मू आणि काश्मिर च्या विशेष दर्जा संबंधी जोडण्यात आले आहे.

2) What were the terms included in the IOA for Kashmir ?

Instrument of Accession (IOA) म्हणजेच विलिनीकरण कराराने संसदीय कायदेमंडळाला केवळ संरक्षण, बहिर्गत व्यवहार, दळणवळण याविषयी कायदे करण्याचे अधिकार आहेत. काश्मीर संबंधी विलिनीकरणाबाबत Instrument of Accession त्यातील खंड ५ मध्ये जम्मू काश्मीरमधील राजा हरिसिंग यांनी स्पष्ट उल्लेख केलेला आहे कि, जोपर्यंत मी स्वीकृती देत नाही तोपर्यंत कोणतीही घटनादुरुस्ती किंवा स्वतंत्र भारतातील कायदे यांच्या माध्यमातून IOA बदलू शकत नाहीत.

3) How did the Accession come about ?

राजा हरिसिंग यांनी सुरुवातीला असे ठरविले होते कि, ते आणि त्यांचे स्वतंत्र राहतील आणि त्यांचे संस्थान भारत व पाकिस्तानमध्ये सामील न होता स्वतंत्र असेल परंतु जेव्हा पाकिस्तानने काश्मीर मधील आदिवासी आणि सशस्त्र सैनिकांवर हल्ला किंवा आक्रमण केले तेव्हा मात्र राजा हरिसिंगांना आपला निर्णय बदलावा लागला.

हरिसिंगांनी २६ ऑक्टोबर १९४७ रोजी भारतातील गव्हर्नर जनरल लॉर्ड माऊंटबॅटन यांच्यामार्फत Instrument of Accession (IOA) म्हणजेच विलिनीकरण करारनामा यावर स्वाक्षरी केली. परंतु तरीही या सामिलीकरणावर वादविवाद चालूच होता त्यामुळे स्वतंत्र भारत सरकारने सामिलीकरण बाबत एकतर्फी विचार न करता सार्वमत घेण्याचा आणि लोकांचे विचार जाणून घेण्याचा निर्णय घेतला.

लॉर्ड माऊंटबॅटन म्हणतात, “पुन्हा कायदा सुव्यवस्थाची परिस्थिती काश्मीरमध्ये लागू करण्यात आली आणि हल्लेखोरांनी काश्मीरच्या मातीतून बाहेर पाडण्यासाठी सार्वमत घेणे हा एक लोकांच्या बाबतीत महत्त्वपूर्ण घटक ठरला.”

त्यानंतर १७ मे १९४९ मध्ये जवाहरलाल नेहरू व जम्मू व काश्मीरचे मुख्यमंत्री शेख अब्दुल्ला आणि सरदार वल्लभभाई पटेल तसेच एन. गोपालस्वामी अयंगर यांचे एकमत घडून आले यावर ते म्हणतात, “हे स्वतंत्र भारतातील कायमचे धोरण ठरलेले आहे की ज्यांचा उल्लेख अनेक प्रसंगी सरदार वल्लभभाई पटेल आणि मी ही केला आहे. जम्मू काश्मीर ची घटनाच ही जणू लोकांच्या निर्णयाची पुष्टी आहे की, जे लोक घटनात्मक विधानसभेचे प्रतिनिधी असतात.”

4) How was Article 370 enacted ?

घटनेच्या मूळ मसुद्याची निर्मिती ही जम्मू काश्मीर सरकारने तयार केली आणि तो घटनात्मक विधानसभेत २७ मे १९४९ मध्ये पास झाला. १७ ऑक्टोबर १९४९ मध्ये कलम ३७० पूर्णपणे भारतीय राज्यघटनेत समाविष्ट झाले. गोपालस्वामी अयंगर म्हणतात, “जेव्हा भारतामध्ये विलीनीकरणाची प्रक्रीया तयार करण्यात आली तेव्हा अशा परिस्थितीत राज्यात सार्वत्रिक मत घेण्यास भारत सरकारने मान्यता दिली. परंतु जर काश्मीर ने विभक्त राहावयाचे असेल तर भारत मात्र त्याच्या बाजूने उभा राहणार नाही.

5) Was Article 370 a temporary Provision ?

३७० हे कलम भारतीय राज्यघटनेतील विभाग २१ मधील पहिले कलम आहे. परंतु या विभागाचे शीर्षक हे “तात्पुरते, परिवर्तनीय आणि

विशेष तरतुदींचे” आहे. कलम ३७० हा तात्पुरता स्वरूपाचा असेल की ज्यामध्ये काश्मीरमधील घटनात्मक विधानसभेला तो तसाच सुरु ठेवण्याचा, रद्द करण्याचा आणि अद्यावत करण्याचा अधिकार आहे. केंद्रीय मंत्रालयाने मागील वर्षी असे सांगितले होते की, ३७० कलम रद्द करण्याबाबत कोणता प्रस्ताव नाही.

दिल्ली उच्च न्यायालयातील न्यायाधीश कुमारी विजयालक्ष्मी यांनी याचिका फेटाळली होती. ह्यात असा उल्लेख होता की, कलम ३७० हा तात्पुरता आहे आणि तो चालू ठेवला तर तो घटनेचा खोटेपणा ठरेल. सुप्रीम कोर्टातील सॅपल प्रकाश केस च्या वेळेस (१९६९) मध्ये कोर्टाने ३७० कलम तात्पुरते स्वरूपाचे आहे. यावर नकार दिला होता. त्यावेळी न्यायाधीश यांच्या खंडपीठाने असा निर्णय घेतला होता की, ३७० कलम ही कायमची तरतूद आहे.

6) Can Article 370 be deleted ?

कलम ३७० (३) राष्ट्रपतींच्या आदेशानुसार हटविता येते. परंतु त्यासाठी जम्मू काश्मीरच्या विधानसभेत प्रतिनिधींचे एकमत असावे लागेल.

7) What is Article 370's significance for the Indian Union ?

कलम ३७० मध्येच कलम (१) चा उल्लेख होतो की, ज्या कलम (१) मध्ये भारतीय संघराज्यातील जम्मू आणि काश्मीर या राज्याचा समावेश झालेला आहे. पंडित जवाहरलाल यांनी २७ नोव्हेंबर १९६३ मध्ये असे म्हटले आहे, “कलम ३७० हे पूर्णपणे क्षीण झाले”. भारताने जम्मू आणि काश्मीरबाबत विस्तारित करण्यासाठी कलम ३७० मध्ये जवळजवळ ४५ वेळा तरतुदी

केल्या आहेत.

केवळ राष्ट्रपतींच्या आदेशावरूनच कलम ३७० व त्यातील जम्मू काश्मीर बाबतीत तरतुदी रद्द केल्या जाऊ शकतात. १९५४ मध्ये राष्ट्रपतींच्या निर्णयान्वये भारतीय राज्यघटनेत सर्वात महत्त्वाच्या घटना दुरुस्त्या करण्यात आल्या. जम्मू आणि काश्मीरच्या बाबतीत केंद्रसूचीतील ९७ पैकी ९४ नोंदी आहेत. ४७ पैकी २६ विस्तारीत नोंद समवर्ती सूचित आहेत. जम्मू काश्मीरसाठी ३९७ पैकी २६० कलमे विस्तारित करण्यात आली आहेत.

केंद्र सरकार ३७० कलमान्वये जम्मू काश्मीरच्या घटना दुरुस्तीवरील तरतुदींच्या क्रमांकाबाबत निर्णय घेऊ शकते. कारण राष्ट्रपतींना ३७० कलमांतर्गत निर्णय घेण्याचे अधिकार आहेत. जम्मू काश्मीर राज्यातील निवडून आलेल्या राज्यपालांच्या परवानगीनेच बदल सुचविता येतात.

8) "Is there any ground in the view that article 370 is essential for J & K being a part of India" ?

जम्मू काश्मीरच्या घटनेत कलम ३ मध्ये स्पष्टपणे असा उल्लेख करण्यात आला आहे की, जम्मू आणि काश्मीर हा भारताचा अविभाज्य घटक आहे. भारतीय राज्यघटनेची नावे केवळ भारतीय सार्वभौमत्वाचे प्रतिपादन करते नाही तर ते जम्मू काश्मीर राज्य भारताचा अविभाज्य आणि असंलग्न आणि अखंड एकतेचा प्रतीक आहे असेही दर्शविते. तसेच ते केंद्र व राज्य सरकार यामध्येही संबंध स्पष्ट करते.

त्यामुळे जम्मू काश्मीर मधील लोक तेथील नागरिक कायमचे रहिवासी आहेत. ३७० कलम हा एकीकरणाचा प्रश्न असून स्वायत्तेचा प्रश्न आहे.

9) What is Article BSA ?

१९५४ मध्ये राष्ट्रपतींच्या निर्णयाने कलम ३५ ए ची कलम ३७० पासूनच निर्मिती झाली आहे. कलम ३५ नंतर लगेच कलम ३६ ची निर्मिती झाली. कलम ३५ ए चा अर्थ जम्मू काश्मीरमधील कायमचे रहिवासी विधिमंडळ सशक्त करणे आणि तेथील लोकांना विशेषाधिकार आणि विशेष अधिकार प्रदान करणे हे आहे.

10) Why is it being challenged ?

भारताचे सर्वोच्च न्यायालय अशा वेळेस आपल्या परिक्षणावर जास्त भर देते. जेव्हा राज्यघटनेचे उल्लंघन एखाद्या गोष्टीने घडून येते. परंतु त्या गोष्टीला समर्थन नाही तोपर्यंतच. कारण बरेच राष्ट्रपतींचे आदेश हे केवळ प्रश्नच राहिलेले आहेत.

कलम ३७० हा केवळ राज्यघटनेचाच एक भाग नसून तो संघराज्याचा देखील एक भाग आहे. त्यामुळे राष्ट्रपतींच्या ३७० कलमान्वये दिलेल्या आदेशानुसार सर्वोच्च न्यायालयदेखील समर्थन करते. ज्याप्रमाणे कलम ३५ ए नुसार जम्मू काश्मीर राज्यात जमीन खरेदी करता येत नाहीत, त्याचप्रमाणे उत्तरपूर्व राज्यांमध्ये आणि हिमाचल प्रदेश मध्येही खरेदी करता येत नाही.

नुकतच केंद्र सरकारने आंतर्राष्ट्रीय सिमेवरील राहणाऱ्या लोकांना त्यांच्या जातीनुसार म्हणजेच SC, ST, OBC नुसार आरक्षण वाढविण्याचा निर्णय घेतला तेव्हापासून फक्त ३५ ए हा चर्चेचा विषय ठरला आहे.

– पंकज दिनकर गीते
 एम.ए. प्रथम वर्ष (इको.)

मी सैनिक बोलतोय...

माझ्या देश बांधवांनो ! आज तुम्ही केवळ आठवण म्हणून 'हुतात्मा दिन' साजरा केला. हे माझ्या पूर्णपणे लक्षात आले आहे. ११:०० वाजता भोंगा वाजला आणि मिनिटभर तुम्ही आमचे स्मरण केले. काही जणांनी तेही केले नाही. कारण, त्यांना हे भोगे कशासाठी वाजले हेच कळले नाही. माझ्या देशबांधवांनो तुम्ही एवढे निष्ठूर कसे बरे झालात ? अरे या देशाच्या स्वातंत्र्यासाठी ज्यांनी आत्मबलिदान केले, आपल्या सर्वस्वाची आहुती दिली याची साधी आठवणही तुम्हाला राहू नये, इतके कृतघ्न तुम्ही कसे बरे झालात ?

सध्याच्या युगाला नाव द्यायचे असेल तर 'स्वार्थी युग' असे द्यावे लागेल असे मला वाटते. आजचा माणूस विचार करतो, तो फक्त... फक्त... स्वतःचा आणि 'मी' चा आमच्या युगात हा 'मी' अस्तित्वात ही नव्हता सारे जण भारावले होते ते एकाच विचाराने आणि तो विचार म्हणजे 'स्वराज्य मिळविणे', गुलामगिरीचे बंध तोडणे. अशी सर्वांची बेभान अवस्था होती. स्वातंत्र्य संघर्षाचा मार्ग हा अतिशय खडतर होता. याची आम्हा सर्व देशभक्तांना कल्पना होती. हे 'सतीचे वाण' कोणी आमच्यावर लादले नव्हते. तर ते आम्ही स्वतःहून स्वीकारले होते. ह्या वेळी पुढे वाढून ठेवलेल्या सर्व दुःखाची, संकटाची आम्हाला पूर्ण कल्पना होती तरी पण, आम्ही न डगमगता या अग्निपथावरून हसतमुखाने दौरा च्या दिशेने वाटचाल केली.

देशभक्तीचे हे व्रत आम्हाला दिले लोकमान्यांनी या व्रताची साधना कशी करावी, हे शिकविले. गांधीजींनी सत्य, अहिंसेच्या साधनांनी आम्ही परकीय सत्येशी संघर्ष केला. परक्या क्रूर सरकारने गोळ्यांच्या फैरी झाडल्या. तरी आम्ही आमच्या ध्येयापासून जराही विचलीत झालो नाही. उलट त्यासाठी आम्ही आमच्या छातीची ढाल

केली. महात्माजींनी दिलेल्या 'चले जाव' आदेशाने परकीय सत्ता पार हादरली. सर्व नेत्यांना अटक केली. सरकारला वाटले की, नेते मंडळी तुरुंगात पडली की चळवळ आपोआप थंडावेल पण परिणाम मात्र उलट झाला. सारा देश पेटून उठला. त्यामुळे हिंसक मार्गाने चाललेली चळवळ कुठे-कुठे हिंसक बनली. पण प्राणाची बाजी लावणाऱ्या सैनिकांपुढे काहीच चालले नाही.

आम्हा सर्व सैनिकांचे एक मत होते की, आम्ही भारतीय आहोत. आमचा देश स्वतंत्र करणे, हेच आमचे पहिले कर्तव्य आहे. त्यासाठी कठोर शिक्षा हसत मुखाने सहन केल्या म्हणून तर स्वातंत्र्य मिळाले. त्या दिवशी सर्व सैनिकांनी आपले जीवन कृतार्थ झाल्याचा आनंद व्यक्त केला. हे पाहून आम्हा सैनिकांचे अंतःकरण भरून आले. माझ्या देशबांधवांनो, माझी कळकळीची प्रार्थना ऐका. मायभूमीच्या सेवेची शपथ घ्या, या तुमच्या सेवा साधनेतून आमच्या स्वप्नातील 'सुराज्य' या भारत भूमिचे अवतरले आणि मग तेव्हाच आम्हा सैनिकांना मनःशांती लाभेल. मी सैनिक असल्याची आज मला अभिमान व गर्व आहे. मी प्रत्येक जन्मात माणूस म्हणून जन्माला यावे व सैनिक म्हणून मरावे असे वाटते.

जेव्हा मी देशाच्या रक्षणासाठी सैनिक म्हणून उभी राहते, तेव्हा माझे कुटुंब तुमच्या स्वाधीन करून जाते. माझ्या या स्वातंत्र्य, सुसज्ज व सुसंस्कृत देशाला या सैनिकाचा कोटी-कोटी सलाम !

जय हिंद !

- रुचिका प्रशांत इंगळे
प्रमथ वर्ष, वाणिज्य

आधी काळजात रेंज पाहिजे

तेच तेच जगणं
तेच तेच जीवन
रोज रोज तेच
सारखं सारखं जेवण
आयुष्यात कधी कधी थोडतरी
चेंज पाहिजे
एकमेकांशी बोलता येते पण आधी
काळजात रेंज पाहिजे...

भाऊ भाऊ दूर झाले
आईबापाचं ओझं झालं,
अर्ध अंगण तुझं अन,
अर्ध अंगण माझं झालं,
थोडतरी काळजात आपुलकीचं
कव्हरेज पाहिजे,
एकमेकांशी बोलता येते पण आधी
काळजात रेंज पाहिजे...

हल्ली घरातल्या घरात
अंगण पंगत बसत नाही
आपुलकी प्रेम जिव्हाला
दूरदूर दिसत नाही
घराघरात प्रत्येकाला
आयुष्य अरेंज पाहिजे,
एकमेकांशी बोलता येते पण आधी
काळजात रेंज पाहिजे...

एकमेकांचे सुख-दुःख
एकमेकांनीच वाटायचं
आपुलकीनं मायेनं
एकमेकांना भेटायचं

एकत्र पंगतीत जेवतांनाही
शेतातलं ताजे व्हेज पाहिजे
एकमेकांशी बोलता येते पण आधी
काळजात रेंज पाहिजे.

गोष्ट तशी जुनीच
कावळा चिमणीची
पण
नव्या जमान्यातली...

कावळा-चिमणीचा पूर्वापार शेजारी,
कावळ्याचं घर आजही शेणाचं,
आणि चिमणीचं मेणाचं
जोरदार पाऊस झाला
कावळ्याचं घर गेलं वाहून
तो गेला चिमणीकडे धावून
चिमणी आपली पिलातच होती व्यस्त
कावळा आपला भिजून भिजून त्रस्त
असेच मग दिवस गेले... वर्ष सरली
चिमणीचं पिलू भरारी घेत गेलं परदेशी
आठवणीनं चिमणी रडे फोटो घेऊन उशाशी
पिलू परदेशातून काळजी घेई, भरपूर पैसे पाठवी...
पैसे नको पिल्लूच हवं, चिमणी पैसे साठवी
एके दिवशी आजारी पडली तर कुणीच आलं नाही
चिमणीसाठी धाऊन,
कळल्याबरोबर कावळाच मदतीला आला चिमणीचे
डोळे गेले अश्रूंनी वाहून
कावळा म्हणाला चिमणीला, विचार फार नको
करूस लक्षात ठेव मात्र
घरच्यांसोबत जोडून ठेवावेत आपुलकीचे चार मित्र
वेळप्रसंगी आधार होतात.
जीवाभावाचे मित्र पक्के,
त्यांच्यासोबत जगता येते
आनंदाने जीवन अख्खे
पण त्यासाठी काळजात रेंज पाहिजे...!!!

- तेजस राजेंद्र सातपुते
एम.कॉम. प्रथम वर्ष

बापाला बघितलं आहे का ?

मोठा झाल्यापासून बापाला
कधी मिठी मारून बघितले आहे का ?
मारून बघा,
हृदय स्थिर होऊन जाईल.

मोठा झाल्यापासून कधी
बापाची दाढी गालाला रूतल्यावर
बापा पेक्षा आपण अजून छोटाच आहे
याची जाणीव होऊन जाईल.

बापाची चप्पल होते म्हणून, कोणी बाप होत नाही
त्यासाठी आयुष्यभर दुय्यम स्थान घ्यावं लागतं
कधी घेऊन बघितलं आहे का दुय्यम स्थान ?
घेऊन बघा
बापाची किंमत कळून जाईल.

बापाला बुढा, म्हातारा असं म्हणून बघितलं,
साधू बाबांना कधी बाबा म्हटलं
कधी बापाला बाबा म्हणून बघितलं आहे का ?
म्हणून बघा,
खऱ्या संतांची ओळख होऊन जाईल.

बापाचं घरावर नांव नाही,
बापाचं हातावर नांव नाही,
बापाचं छातीवर नांव नाही,
बापाचं गाडीवर नांव नाही,
स्वतःच्या घरात असून देखील तो परका
कधी परका होऊन बघितला आहे का ?
होऊन बघा,
बाप किती खंबीर आहे याची जाणीव होऊन जाईल

आईचं प्रेम जास्त आणि बाबाचं कमी असं कधी नसतं,
कधी सूर्य आणि चंद्र यांच्यातला
साम्य बघितलं आहे का ?
बघून घ्या,
दोघ ही प्रकाश देतात फक्त
वेळा वेगवेगळ्या असतात.

बाप फक्त पाया पडण्यापुरता नसतो
त्याला कधी निरखून बघितले आहे का ?
निरखून बघा,
आयुष्यातील सर्वात मोठा मित्र तुमच्या समोर
असतो.

- दिशा सुधीर इंगळे
द्वितीय वर्ष, विज्ञान (कॉम्प्यु.)

नवे जुने

“नवीन काही गाहो आता
जुने जुन्याचे चर्वण सरू द्या
प्रतिभेची पाखरे आपल्या
नव्या नभातुनि भिरभिरू द्या !
ती कमले ती त्याच चांदण्या
तेच चांदणे, तोच सुधाकर
प्रेम तेच ते त्या नव-युवती
ती कुसुमे अन तो कुसुमाकर...!
प्रिय रसिका, हे खरे तुझे वचन
मी ही असे जीर्णाचा वैरी
परि काळाच्या अतीत आहे
अनादयन्त ही दौलत सारी...
सौंदर्य ही होतील जेव्हा
नीरस आणि असुंदर सखया,
त्याच क्षणी या संसारातील
कविता अवधी जाईल विलया !”

- अश्विनी सुनिल चौधरी
एम.ए. प्रथम वर्ष, मराठी

विद्यापीठ परीक्षेत गुणवत्ताधारक विद्यार्थी - २०१८

गुंजन संजय कासार
एम.ए.संगीत
विद्यापीठात प्रथम

रोहीणी अरुण तावडे
एम.ए.संगीत
विद्यापीठात द्वितीय

स्मिता हरीहर कुलकर्णी
एम.ए.संगीत
विद्यापीठात तृतीय

जयश्री दिनकर येवले
एम.ए. हिंदी
विद्यापीठात द्वितीय

अमोल रामदास कोळी
एम.एस्सी.ऑनॅलिटीकल
केमिस्ट्री विद्यापीठात प्रथम

देवा ज्ञानेश्वर गुजर
एम.एस्सी.ऑनॅलिटीकल
केमिस्ट्री विद्यापीठात द्वितीय

चैताली अशोक पवार
एम.एस्सी.ऑनॅलिटीकल
केमिस्ट्री विद्यापीठात तृतीय

रनेहल सुनिल भारंवे
एम.एस्सी.मॅथस्
विद्यापीठात प्रथम

काजल काशिनाथ वारके
एम.एस्सी. मॅथस्
विद्यापीठात तृतीय

काजल हेमकांत सावकारे
एम.एस्सी. भूगोल
विद्यापीठात प्रथम

करिश्मा जनार्दन पाचपांडे
बी.ए. हिंदी
विद्यापीठात प्रथम

पिंकी विनोद विश्वकर्मा
बी.ए. इंग्रजी
विद्यापीठात द्वितीय

कल्पेश प्रभाकर बाविस्कर
बी.ए. भूगोल
विद्यापीठात तृतीय

नाहीद बानो अबा अहमद खान
बी.एस्सी मायक्रोबायोलॉजी
विद्यापीठात द्वितीय

अयेशा खान
बी.एस्सी. बॉयोटेक्नालॉजी
विद्यापीठात द्वितीय

विद्यापीठ परीक्षेत महाविद्यालयात सर्वप्रथम

रामेश्वर वसंत निंबाळकर
एम.ए. मराठी

भावना गणेश जावळे
एम. ए. अर्थशास्त्र

संगीता पवार
एम. ए. इंग्रजी

पूजा प्रमोद पाटील
बी. ए. मराठी

राजश्री राजेंद्र महाजन
बी. ए. अर्थशास्त्र

विशाल पंजाबराव फदाड
बी.ए. राजशास्त्र

बबलू भगवान पवार
बी.ए. इतिहास

योगिता प्रल्हाद चौधरी
एम. एस्सी ऑर्गॅनिक केमिस्ट्री

नेहा कैलास झारखंडे
एम. एस्सी कॉम्प्युटर

जतीन ए. हिंदुजा
बी.एस्सी. केमिस्ट्री

भारती प्रमोद भारंबे
बी. एस्सी फिजिक्स

प्रियंका मोहनलाल सैतवाल
बी.एस्सी. मॅथ्स

सौरभसिंग पुनमसिंग राजपूत
बी.एस्सी. बॉटनी

हर्षदा इंगळे
बी.एस्सी. झुलॉजी

तेजल काशिनाथ वारके
बी.एस्सी. कॉम्प्युटर

हेडा सुरज सारु
एम. कॉम.

वैभवती मुरलीधर
अंबुलकर
बी.कॉम

अविश हेमदास
मखीजा
बी. बी. ए

विविध कार्यक्रमांची क्षणचित्रे

कला मंडळ व नाट्यशास्त्र मंडळाचे
उद्घाटन करताना
मा.डॉ.श्री.मोहनभाऊ फालक
समवेत मा.श्री.महेशभाऊ फालक,
मा.श्री.विष्णूभाऊ चौधरी,
दूरदर्शन कलावंत श्री. हर्षल राणे
व इतर मान्यवर

वादविवाद मंडळाच्या उद्घाटन प्रसंगी
मार्गदर्शन करताना
प्रा. डॉ. योगिता पाटील (धुळे) समवेत
उपस्थित प्राचार्य डॉ.सौ.एम.व्ही.वायकोळे
व इतर मान्यवर

क.ब.चौ. उमवि जळगांव तर्फे आयोजित
'उमवि करंडक' स्पर्धेत 'आली का ?'
या एकांकिकेला मिळालेले प्रथम पारितोषिक
व उमवि करंडक स्वीकारताना
नाट्यशास्त्र विभागातील संघ

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी यांच्या
जयंती निमित्त आयोजित कार्यक्रमाचे
उद्घाटन करताना प्रमुख वक्ते
मा.प्रा.डॉ.किसन पाटील (जळगांव)
समवेत इतर मान्यवर

विविध कार्यक्रमांची क्षणचित्रे

मराठी, हिन्दी व इंग्रजी विभागातर्फे आयोजित 'साहित्य उत्सव' या समारंभाच्या उदघाटन प्रसंगी प्रमुख उद्घाटक म्हणुन मार्गदर्शन करताना प्रा.डॉ.आशुतोष पाटील (जळगाव) समवेत इतर मान्यवर

मराठी, हिन्दी व इंग्रजी विभागातर्फे आयोजित 'साहित्य उत्सव' या कार्यक्रम प्रसंगी मार्गदर्शन करताना मा.प्रा.डॉ.दत्ता मुरुमकर (मुंबई) समवेत इतर मान्यवर

साहित्य उत्सवातील पोस्टर प्रदर्शनात पोस्टर बदल माहिती जाणून घेताना मा.डॉ.श्री.मोहनभाऊ फालक, मा.श्री. विष्णूभाऊ चौधरी व इतर मान्यवर

'आंतरराष्ट्रीय योग दिवस' निमित्त आयोजित योग प्रशिक्षण कार्यशाळा

विविध कार्यक्रमांची क्षणचित्रे

स्टाफ अकॅडेमी तर्फे आयोजित 'शिक्षक दिन' कार्यक्रमात अध्यक्षीय मार्गदर्शन करताना मा.डॉ.श्री. मोहनभाऊ फालक समवेत उपस्थित मा.श्री.महेशभाऊ फालक, मा.श्री.विष्णूभाऊ चौधरी, मा.श्री.संजयकुमार नाहाटा व इतर मान्यवर

स्टाफ अकॅडेमी तर्फे आयोजित कार्यक्रमात महाविद्यालय गीत सादर करताना संगीत विभागाचे विद्यार्थी व शिक्षक समवेत व्यासपीठावर उपस्थित मान्यवर

नियोजन अभ्यास मंडळाच्या उद्घाटनपर कार्यक्रमात उद्घाटक व प्रमुख वक्ते म्हणून मार्गदर्शन करताना मा.प्रा.डॉ.एस.डी. पाटील (जळगाव) समवेत उपस्थित मान्यवर व विद्यार्थी

नियोजन अभ्यास मंडळ व अर्थशास्त्र विभागांतर्गत आयोजित शैक्षणिक सहलीत सहभागी विद्यार्थी व प्राध्यापक

विविध कार्यक्रमांची क्षणचित्रे

विद्यार्थी परिषद व नियोजन अभ्यास मंडळातर्फे आयोजित 'उद्योजकता जागृती' शिबीराचे उद्घाटन करताना मा.डॉ.श्री.मोहनभाऊ फालक, मा.श्री.विद्यागर आनंद, प्राचार्य डॉ.सौ.एम.व्ही.वायकोळे व इतर मान्यवर

'उद्योजकता जागृती' शिबीरात शिबीरार्थींना मार्गदर्शन करताना (डावीकडून) मा.श्री.राशिद अहमद, मा.श्री.जितेंद्र पवार (फैजपूर) मा.श्री.विष्णूभाऊ चौधरी व उपस्थित शिबीरार्थी

सामाजिकशास्त्र सप्ताहाचे उद्घाटन करताना उद्घाटक व प्रमुख मार्गदर्शक प्राचार्य डॉ.बी.एन. पाटील (पाचोरा), प्राचार्य डॉ.सौ.एम.व्ही.वायकोळे व समवेत इतर मान्यवर

सामाजिक शास्त्र सप्ताहांतर्गत 'सामाजिक शास्त्रातील नव प्रवाह' या विषयावर मार्गदर्शन करताना (डावीकडून) प्रा.डॉ.सी.पी.लभाणे (जळगाव) प्रा.एस.व्ही.पडलवार (जळगाव) प्रा.व्ही.डी.पाटील (जळगाव) प्रा. डॉ. सरस्वती रटकल्ले (खिरोदा)

विविध कार्यक्रमांची क्षणचित्रे

वाणिज्य मंडळाच्या उद्घाटन प्रसंगी उद्घाटक म्हणुन मार्गदर्शन करताना मा.श्री.डी.एन.पारख (अतिरिक्त उपायुक्त आयकर विभाग, जळगांव.)

भूगोल सप्ताहाचे उद्घाटन करताना प्राचार्य डॉ.मंगला साबद्रा समवेत मा.श्री.संजय नाहाटा, मा.डॉ.श्री.मोहनभाऊ फालक, प्राचार्य डॉ.सौ.एम.व्ही.वायकोळे, प्रा.ई.जी.नेहेते, प्रा.व्ही.पी.लढे व इतर मान्यवर तर भूगोल सप्ताहात मार्गदर्शन करताना इन्सटमध्ये (डावीकडून) मा.प्रा.आर.डी.भोळे, मा.प्रा.एस.एन.पाटील, मा.प्रा.व्ही.डी.पाटील, मा.श्री.विनोद सपकाळे

रसायनशास्त्र विभागातर्फे आयोजित राज्यस्तरीय संशोधन कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना मा.डॉ.जी.आर.गुप्ता (ICT मुंबई) व उपस्थित मान्यवर आणि विद्यार्थी

विज्ञान मंडळाच्या उद्घाटन प्रसंगी प्रमुख उद्घाटक म्हणुन मार्गदर्शन करताना प्रा.डॉ.सतिष चौधरी (फैजपुर) व्यासपीठवर उपस्थित उपप्राचार्य डॉ. एस.व्ही.पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी.एच.बन्हाटे व इतर मान्यवर

विविध कार्यक्रमांची क्षणचित्रे

वाणिज्य व्यवस्थापन आणि अर्थशास्त्र संशोधन केंद्रातर्फे आयोजित राज्यस्तरीय कार्यशाळेचे उद्घाटन करताना मा.डॉ.सिमा जोशी, मा.डॉ.श्री.मोहनभाऊ फालक, मा.श्री.विष्णूभाऊ चौधरी समवेत इतर मान्यवर

रोटरी क्लब नाहाटा महाविद्यालय अंतर्गत कार्यक्रमात आपले जर्मनीतील अनुभव कथन करताना कु.महिमा शर्मा समवेत रोटरी क्लब अध्यक्ष कु.वेदश्री फालक व इतर मान्यवर

वाणिज्य व व्यवस्थापन विभागातर्फे एम.कॉम च्या विद्यार्थ्यांसाठी आयोजित 'किरकोळ विक्रेत्यांच्या समस्या' या विषयावरील मेगा सर्व्हे कॅम्पला हिरवा झेंडा दाखवताना मा.प्राचार्य डॉ.एम.व्ही.वायकोळे समवेत इतर मान्यवर

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची वैद्यकीय तपासणी करताना मा.डॉ. कीरण किरंगे, मा.डॉ.महेश फिरके, मा.डॉ.केतन महाजन, समवेत वैद्यकीय तपासणी समिती

हिंदी विभाग

अर्पण पत्रिका

“रहिमन धागा प्रेम का
मत तोड़ो छिटकाये
टूटे से फिर ना जुड़े
जुड़े गाठी पड़ जाये
जुड़े गाठी पड़ जाये ।”

रहीम वाणी

अनुक्रमणिका

१) भारतीय सेना और राष्ट्रीय सुरक्षा व्यवस्था	-	नेहा जायसवाल	एम.कॉम.
२) भ्रष्टाचार मुक्त भारत संभव है क्या ?	-	खुशाली बेलदार	एफ.वाय.बी.ए.
३) स्त्री की विडंबना	-	सुशिला बाटे	एफ.वाय.बी.ए.
४) जी.एस.टी.	-	परमजीत जैसपाल सिंग	एम.कॉम. प्रथम वर्ष
५) दोस्त / प्यार / पापा	-	जागृती चौधरी	एस.वाय.बी.एस्सी.
६) लड़कियाँ	-	निर्मल हळदे	टी.वाय.बी.एस्सी.
७) वक्त हमारा है	-	निर्मल हळदे	टी.वाय.बी.एस्सी.
८) नौकरी	-	दीपक यशवंत वाणी	एफ.वाय.बी.एस्सी.
९) जिंदगी का सफर	-	पूजा राजू महाजन	टी.वाय.बी.एस्सी.
१०) मन व भावों की सुंदरता	-	भूषण गवली	एम.ए. द्वितीय वर्ष
११) दृष्टिकोण बदलो : दिमाग का जहर खत्म हो जाएगा	-	शबनम मस्तान	एम.ए. द्वितीय वर्ष
१२) शाश्वत विकास में पर्यावरण शिक्षण की भूमिका	-	गायत्री भोई	एम.ए. प्रथम वर्ष
१३) पर्यावरण संतुलन में मानवी हस्तक्षेप	-	खुशाली बेलदार	एफ.वाय.बी.ए.

भारतीय सेना और राष्ट्रीय सुरक्षा व्यवस्था

हमारा भारत एक विकसनशील राष्ट्र है। और वह दिन अब दूर नहीं जब भारत एक विकसित राष्ट्र के रूप में उभरकर सामने आएगा। किसी भी राष्ट्र के विकास में उस राष्ट्र की सैन्य शक्ति एक महत्वपूर्ण भूमिका अदा करती है। अर्थात् जिस देश की सेना जितनी मजबूत होगी, उस राष्ट्र की सुरक्षा व्यवस्था भी उतनी ही अधिक मजबूत होगी।

भारतीय सेना भारत तथा इसके प्रत्येक भाग की सुरक्षा करने के लिए उत्तरदायी हैं। भारतीय सेना की सर्वोच्च कमान 'भारत के राष्ट्रपती' के पास होती है। राष्ट्र की रक्षा का दायित्व मंत्रिमंडल के पास होता है। तथा इसका निर्वहन रक्षा मंत्रालय द्वारा किया जाता है। जो राष्ट्र की सुरक्षा हेतु नितीगत रूपरेखा और जानकारियाँ प्रदान करता है। वर्तमान में हमारी भारतीय सेना की सर्वोच्च कमान भारत के राष्ट्रपती 'श्री रामनाथ कोविंद' के हाथों में है। एवं हमारा रक्षा मंत्रालय भारत की रक्षा मंत्री 'श्रीमती निर्मला सितारमण' के अधिन कार्यरत है।

भारतीय सेना के तीन प्रभाग हैं। १) भारतीय थल सेना २) भारतीय जल सेना एवं ३) भारतीय वायुसेना। १४ लाख से अधिक सक्रीय कर्मियों की ताकत के साथ यह दुनिया का चौथा सबसे बड़ा सैन्य बल है। इसके अतिरिक्त कई स्वतंत्र इकाईयाँ जैसे भारतीय सीमा, सुरक्षा बल, असम राइफल्स, राष्ट्रीय राइफल्स, राष्ट्रीय सुरक्षा गार्ड, भारतीय तिब्बत सीमा, पुलिस आदि हमारी सुरक्षा हेतु कार्यरत हैं।

भारतीय सेना बनती है - सैनिकों से। जो हमारे राष्ट्र की सुरक्षा हेतु अहम भूमिका अदा करते हैं। सैनिक चाहे किसी भी देश के क्यों न हो,

उनकी जिंदगी हमेशा कठीनाईयों से भरी होती है। सैनिक हमारे देश के प्रहरी होते हैं। जब तक वे सीमा पर तैनात हैं, तब तक हम भी चैन की साँस ले पाते हैं। अन्यथा हमारा जीवन भी कब का समाप्त हो चुका होता। राष्ट्र की सुरक्षा, अखण्डता व एकता को बनाए रखने में भारतीय सेना का योगदान किसीसे छुपा नहीं है। देश की रक्षा के लिए हमेशा तत्पर रहनेवाले सैनिक अपने परिवार से दूर रहते हैं। साल में सिर्फ कुछ महिनों के लिए वह अपने घर आते हैं। और उसमें भी यदि बीच में कहीं लड़ाई छिड़ जाए, या अन्य जरूरत आ पड़ी, तो उन्हें वापस बुला लिया जाता है। हम अपने घरों में चैन की नींद सो रहे हैं, उसका कारण भी सैनिक ही है। उन्हें सोने के लिए कहीं पर रेतीली चादर मिलती है, तो कहीं पर घास का बिछौना बनाकर वो रात काट लेते हैं। एवं जब वह आँख बंद करते हैं, तो उनके मन में सीमा की सुरक्षा की यादें बनी रहती हैं।

भारतीय सशस्त्र सेनाओं के तीनो अंग थल सेना, नौसेना और वायु सेना अपने आपसी तालमेल से देश के उपर आनेवाले प्रत्येक संकट को दूर कर देते हैं। अखंडता, एकता एवं भाई चारे के प्रतीक जाँबांज सैनिक हम सबके प्रेरणास्रोत हैं। कठिन से कठिन मुसीबतों का सुनियोजित व संगठित तरीके से किस प्रकार हल निकाला जाना चाहिए तथा इन परिस्थितियों से भारत-माता की रक्षा कैसे की जाए? यह सब हमें भारतीय सैनिकों से सिखना चाहिए। जो देश की सुरक्षा के लिए हर समय मर मिटने को तैयार रहते हैं। सैनिक अपने कर्तव्य-पालन व उद्देश्य की पूर्ती के लिए अपना घर-परिवार छोड़कर,

बुराई कभी-भी नहीं करता । बल्कि वह तो, अपनी जान से भी ज्यादा अपने देश के प्रति सम्मान और प्यार की सीख मिलती है । हमारे देश के चारो तरफ संकट की सीमाएँ बनी हुई हैं। और इन सीमाओं को सुरक्षित रखने में अहम योगदान हमारी भारतीय सेना का है । हमारी भारतीय सेना ने कभी भी किसी के सामने घुटने नहीं टेके । फिर चाहे वह किसीकी मदत करती हो, या फिर कारगील का युद्ध लड़ना हो । वह सदैव अपने राष्ट्र की सेवा में समर्पित रहती है । तता वह हमारी राष्ट्रीय सुरक्षा का महत्त्वपूर्ण अंग बनी हुई है । इसलिए हमारा भी यह कर्तव्य है, कि हमें अपने देश की सेना का सदैव सम्मान करना चाहिए । क्योंकि उनकी बदौलत ही हम चैन से अपना जीवन व्यतित कर रहे हैं । अर्थात् हमारे राष्ट्र की सुरक्षा का जिम्मा हमारी भारतीय सेना ने लिया है । एवं हमारा राष्ट्र प्रगती के पथ पर अग्रसर है ।

अंतः में मैं अपनी भारतीय सेना के लिए कुछ पंक्तियाँ समर्पित करना चाहूँगी, जो हमारी राष्ट्रीय सुरक्षा व्यवस्था के प्रबल दावेदार है ।

अनंत आकाश की ऊँचाईयों से निडर गिरने वाले गगनचुम्बी शिखरों को भी पार कर जानेवाले समुद्र की असीमित गहराईयों में मूलतः जीवन बीताने वाले प्रत्येक वीर को सादर प्रणाम है । यूँ तो आजादी को इकहत्तर वर्ष पूर्ण हो गए । पर आज भी हमारी सुरक्षा के लिए स्वयं को न्योछावर करने वाले ऐ वीर योद्धा तुम्हे प्रणाम है ।

– नेहा मनोहर जैसवाल
एम.कॉम. प्रथम वर्ष

दोस्त

दोस्त तो वो है,
जो बिन कहे सब जान लेता है ।
रौने की वजह पहचान लेता है ।
जो हसता है, रूलाता है ।
सताने के तरिके ढूँढ़ता रहता है ।
किसी भी बात पर चिढ़ता है ।
बेवजह घुस्सा दिलाता है ।
पर मुश्किल वक्त में,
हमेशा साथ निभाता है ।
जिंदगी को हसीन बनाता है ।

बेटी

ना जाने क्यों ऐसी रीत बनाई रखने
जो बेटी को कर देती पराई पल में
क्यों एक लड़की को सबकुछ छोड़के,
परायें घर जाना पड़ता है ।
सब अपनों को पिछे छोड़के,
नयी दुनिया में रहना पड़ता है ।
किस्मत से नया घर अच्छा मिला तो
जिंदगी उसकी जन्नत है ।
वरना उसी जिंदगी में हँस हँस के
जहर पिना पड़ता है ।
जहाँ उसे कोई समझता ही नहीं है ।
हर गम चुप रहके सहना पड़ता है ।
जहाँ किसी से मिलने के लिए भी
पुछना पड़ता है ।
सब दुसरों की मर्जी से करना पड़ता है ।
क्यों ऐसी जिंदगी को जीना पड़ता है ।

– जागृती एस. चौधरी
द्वितीय वर्ष, विज्ञान

भ्रष्टाचार मुक्त भारत संभव है क्या ?

‘भ्रष्टाचार’ मुक्त भारत संभव हो सकता है ? परंतु इसके लिए हम युवा पीढ़ी को आगे आना होगा । तभी हम भ्रष्टाचार मुक्त भारत का सपना देख सकते हैं । इस भयावह परिस्थिति को बदलने के लिए कुछ फॉर्म्युले हैं । जिसे हमें आत्मसात करना होगा । भ्रष्टाचार का सही अर्थ क्या है इससे हमें परिचित होना चाहिए ।

भ्रष्टाचार अर्थात ‘भ्रष्ट+आचार’ यानी बुरा या बिगड़ा हुआ तथा आचार का मतलब है आचरण । अर्थात सही मायने में भ्रष्टाचार का शाब्दिक अर्थ है वह आचरण जो किसी भी प्रकार से अनैतिक और अनुचित हो ।

जब कोई व्यक्ति न्याय व्यवस्था के मान्य नियमों के विरुद्ध जाकर अपने स्वार्थ की पूर्ति के लिए गलत आचरण करने लगता है तो वह व्यक्ति भ्रष्टाचारी कहलाता है । आज भारत जैसे ‘सोने की चिड़ियाँ कहलाने वाले देश में भ्रष्टाचार अपनी जड़े फैला रहा है ।

आज भारत में ऐसे कई व्यक्ति मौजूद हैं जो भ्रष्टाचारी हैं । आज पूरी दुनिया में भारत भ्रष्टाचार के मामले में ९४ वे स्थान पर है । भ्रष्टाचार के कई रंग, रूप हैं । जैसे- रिश्वत, काला-बाजार, जानबुझकर दाम बढ़ाना, पैसा लेकर काम करना, सस्ता सामान लाकर महंगा बेचना आदि ।

भ्रष्टाचार के कई कारण हैं । जैसे असंतोष जब किसी को अभाव के कारण कष्ट होता है तो वह भ्रष्ट आचरण करने के लिए विवश हो जाता है।

स्वार्थ और असमानता -

असमानता, आर्थिक, सामाजिक या सम्मान

पद, प्रतिष्ठा के कारण भी व्यक्ति अपने आप को भ्रष्ट बना लेता है । हीनता और ईर्ष्या की भावना से शिकार हुआ व्यक्ति भ्रष्टाचार को अपनाने के लिए विवश हो जाता है । साथ ही रिश्वत खोरी, भाई-भतिजावाद आदि भी भ्रष्टाचार को जन्म देते हैं ।

भारत में बढ़ता भ्रष्टाचार -

आज भारत देश में भ्रष्टाचार तेजी से बढ़ रहा है । इसकी जड़े तेजी से फैल रही हैं । यदि समय रहते इसे नहीं रोका गया तो यह पूरे देश को अपनी चपेट में ले लेगा । भ्रष्टाचार का प्रभाव अत्यंत व्यापक है ।

जीवन का कोई भी क्षेत्र इसके प्रभाव से मुक्त नहीं है । यदि हम दो साल पहले की ही बात करें तो ऐसे कई उदाहरण मौजूद हैं जो कि भ्रष्टाचार के बढ़ते प्रभाव को दर्शाते हैं । जैसे-

आय.पी.एल. में खिलाड़ियों की स्पॉट फिक्सिंग, नौकरियों में अच्छी पोस्ट पाने की लालसा में कर्स लोग रिश्वत देने से भी नहीं चुकते हैं । आज भारत का हर तस्बा इस बिमारी से ग्रस्त है ।

भारत में भ्रष्टाचार चर्चा और आंदोलनों का एक प्रमुख विषय रहा है । आजादी के एक दशक बाद से ही भारत भ्रष्टाचार के दलदल में धंसा नजर आने लगा था । और उस समय संसद में इस बाद पर बहस भी होती थी । २१ दिसंबर १९६३ को भारत में भ्रष्टाचार के खात्मे पर संसद में हुई बहस में डॉ. राममनोहर लोहिया ने जो भाषण दिया था वह आज भी प्रासंगिक है । उस वक्त डॉ. लोहिया ने कहा था कि सिंहासन और

व्यापार के बीच संबंध भारत में जितना दूषित, भ्रष्ट और बेईमान हो गया है उतना दुनिया के इतिहास में कहीं नहीं हुआ है ।

भ्रष्टाचार से देश की अर्थव्यवस्था और प्रत्येक व्यक्ति पर विपरीत प्रभाव पड़ता है । भारत में राजनीतिक एवं नौकरशाही का भ्रष्टाचार बहुत ही व्यापक है । इसके अलावा न्यायपालिका, मीडिया, सेना, पुलिस आदि में भी भ्रष्टाचार व्याप्त है ।

अगर हमें हमारे भारत देश को भ्रष्टाचार से मुक्त करना है, तो भ्रष्टाचार मिटाने की शुरुआत हमें खुद से ही करनी पड़ेगी । आज सारी दुनिया जिस मुल्क को, जिस मुल्क की तरक्की को आदर और सम्मान के साथ देख रही है, वह भारत है ।

लोग कहते हैं कि हिंदुस्थान में सबकुछ मिलता है, जी हाँ हमारे पास सब कुछ है । लेकिन हमें यह कहते हुए भी शर्म आती है । और अफसोस भी होता है कि हमारे पास इमानदारी नहीं है । हमारी रोजमर्रा की जिंदगी में भ्रष्टाचार कितनी गहराई तक उतर चुका है और किस तरह से बेईमानी एक राष्ट्रीय मजबुरी बनकर हमारी नसों में समा चुकी है ।

मंदिर में दर्शन के लिए, स्कूल और अस्पताल में एडमिशन के लिए, ट्रेन में रिजर्वेशन के लिए राशनकार्ड, लाईसंस, पासपोर्ट के लिए रेडलाईट पर चालान से बचने के लिए, खाने के लिए पीने के लिए यहाँ तक की साँस लेने को भी आप ही रिश्वत देते हों ।

भ्रष्टाचार न दिखे तो इसका मतलब यही नहीं की वो कहीं हो नहीं रहा है । भ्रष्टाचार को जड़ से मिटा देनेवाला सरकारी महानायक अर्थात्

“लोकपाल” अभी तक नहीं आ सका है । वैसे ये १९९९ से ही आ रहा है । दिसंबर २०१३ में कानूनी जामा पहनते ही लगा कि अब निकलेगा मगर वो बाहर आया ही नहीं । लोकपाल तय करने के लिए बनने वाले खोजपालों का अभी तक पता नहीं है ।

अब काला धन को लेकर समस्या है । वो आ नहीं रहा है लेकिन वो अब जाये नहीं या आता रहें इसके लिए सरकार एक नया कानून ला रही है।” "The undisclosed foreign income and Assets (Imposition of Tax) Bill के अनुसार...

१) अगर टैक्स डिपार्टमेंट से विदेशों में जमा आय और संपत्ति का ब्योरा नहीं दिया तो उसे १० साल तक की सजा होगी ।

२) अगर इस अपराध में पकड़े गए तो उस आय या संपत्ति पर जो कर बनेगा उसका तीन गुना जुर्माना लगेगा ।

३) किसी दुसरें व्यक्ति को इसमें हिस्सेदार बनाकर पैसा छिपाने का प्रयास किया तो भी जेल जाने के पात्र बनेंगे ।

४) सबको एक बार के लिए मौका दिया जाएगा कि वे ऐसी संपत्ति का खुलासा करें और तीस प्रतिशत टैक्स देकर चिंता मुक्त हो जाएँ ।

५) इसके अलावा सरकार बेनामी ट्रांजैक्शन बिल भी लाने जा रही है ।

६) एक लाख से अधिक की खरीद पर पैन नंबर अनिवार्य कर दिया गया है ।

एक साल में लोकपाल नहीं, सूचना आयुक्त नहीं, प्रवर्तन निदेशक नहीं । तो क्या हम मान ले कि ब्लैक मनी और पैन नंबर के अनिवार्य बना देने

से सरकार भ्रष्टाचार को लेकर गंभीर है ।

बरहाल ये एक ऐसा आंदोलन है जिसकी आवाज को नजर अंदाज नहीं किया जा सकता । यदि हम सब भारतीय मिलकर अपने आप से यह वादा करें की हम भ्रष्टाचार के खिलाफ आवाज उठाएँगे तो हमारा भारत देश भ्रष्टाचार मुक्त हो सकता है ।

समाज में विभिन्न स्तरों पर फैले भ्रष्टाचार को रोकने के लिए कठोर दंडव्यवस्था की जानी चाहिए। आज भ्रष्टाचार की स्थिती यह है कि व्यक्ति रिश्वत के मामले में पकड़ा जाता है और रिश्वत देकर ही छुट जाता है । जब तक इस अपराध के लिए बड़ा दंड नहीं दिया जाएगा तब तक यह बिमारी दीमक की तरह पुरे देश को खा जाएगी । लोगों को स्वयं में इमानदारी विकसित करनी होगी। आनेवाली पीढ़ी तक सुआचरण के फायदे पहुँचाने होंगे ।

सभी लोग राष्ट्र और मानवता के प्रति अपने कर्तव्यों को समझे, नैतिकता को जगाये । “जीओ और जीने दो” के सिध्दांत को अपनायें । धर्म, समाज और राजनीति के अलावा स्वयं नैतिक बनकर कठोरता से नैतिकता के अनुशासन को लागू करें । यदि हम रिश्वत लेना और देना बंद करे तो भ्रष्टाचार नाम का यह व्हायरस अपेन आप डिलेट हो जायेगा । और हमारा भारत देश (ऑल क्लियर) हो जायेगा ।

इसलिए कुछ पंक्तियाँ निम्नलिखित है -

“बढ़ता ही जा रहा है कारवां,
बढ़ता ही जा रहा है कारवां,
आजादी के दीवानों का,
क्या खुब नजारा है,

शम्मा के परवानों का ।

छेड़ दिया हे जंग दूसरा,
भ्रष्टाचार की खातिर,
नहीं छोड़ना है उनको,
हो चाहे जितने भी शातिर ।

किन शब्दों में तारीफ करूँ,
देश हमारा बड़ा कीमती,
इसका हमें नहीं है खोना,
मेरी यही है तुमसे बिनती ।

जागो जरा नींद से अपने,
देश को हर हाल में बचाना है,
हमारी खातिर लड़ रहे जो,
हमें उनका साथ निभाना है ।

सोने की चिड़ियों वाला देश,
आज महंगाई के हाथों मर रहा,
करप्शन भी बढ़ा है इतना,
सब कुछ ही खोना पड़ रहा,
लोकपाल के बिल का लाना है,
भ्रष्टाचार को मिटाना है ।

सभी को रोजगार दिलाकर,
बेरोजगारी को हटाना है,
अगर खत्म हुआ भ्रष्टाचार,
खुशियाँ आयेंगी बेशुमार,
झेल रहें जो महंगाई की मार,
‘दीप’ संवरेगा घर संसार ।

“यदि हम इस नीति को अपनाये भ्रष्टाचार मुक्त भारत संभव है ।”

- खुशाली राजेश बेलदार

प्रथम वर्ष, कला

स्त्री की विडंबना

सर्दी का मौसम था । सुबह पांच बजे की गाड़ी थी । इसीलिए मैं रेलवे स्टेशन पर गाड़ी की राह देख रही थी । कि इतने में आवाज आयी, “ओ माँ मर गई ।” वह आवाज एक महिला की थी । मैंने देखा उसके बाल बिखरे हुए, उसके कपड़े फटे हुए थे । उस दिन मानो यात्रा के समान भीड़ थी । मैंने देखा वह महिला तीस-पैंतीस साल की थी । वह एक पीड़ित वंचिता थी । मतलब अपने घर से दूर, अपने परिवार से दूर स्टेशन पर रहती थी ।

उसकी परिस्थिती कुछ इस तरह थी कि, वह कुछ कर भी नहीं पाती थी । वे वहींपर रहती माँगकर खाती और वहीं अपना गुजारा करती । उसके पास फटे पुराने कपड़ों की गठरी थी । अंधेरे में ऐसा कुछ साफ नजर नहीं आ रहा था । पर वह इधर-उधर से अपनेही तकलीफ में घुम रही थी ।

“जानना नहीं चाहोंगे उस क्या तकलीफ थी?” वह स्त्री प्रसवस्था में थी । उसका तो कोई आस-पास न था, फिर ये सब कैसे हुआ ? वह चीखकर नीचे गिरी तड़प रही थी, फिर भी उसके पास कोई नहीं गया । क्यों ?

लोग उसे देखते ही रहे पर उतने में उसकी प्रसुती हो गई । उसे बच्चा हुआ । बच्चा नीचेही पड़ा रहा, ठंड में फिर उसकी रोने की आवाज आई तभी भी उसके पास कोई नहीं गया । वह महिला उठी अपने दर्द से जैसे उसे सुकुन मिल गया हो ।

पर उसके बाद उस महिला ने अपने बच्चे को

देखा तक नहीं और अपने सामान के पास जाकर कुछ ढूँढ़ रही थी, मुझे लगा वह अपने बच्चे को संभालने के लिए वस्त्र देख रही हो, पर ऐसा नहीं हुआ । उसने एक लकड़ी उठाई और अपने बच्चे के पास आकर उसने अपनेही बच्चे को पटरी पर फेंक दिया ।

फिर भी बच्चा रोता ही रहा । पर उस माँ के मन को कुछ नहीं लगा ना वो तड़पी ना वो छटपटाई, ऐसा लग रहा था जैसे उस बच्चे ने धरतीपर आकर गुन्हा किया हो एक स्त्री जब माँ बनती है, जब बच्चा माँ के पेट में समाता है, तबसे लेकर उसका जन्म होने तक माँ होने की खुशी किसे नहीं भाँती पर उस औरत के लिए माँ होना एक शाप बन चुका था । हाँ उस वंचित स्त्री के लिए वो एक शाप ही था । क्योंकि, उसका अपना कोई नहीं था । फिर किसने ये धिनौना काम उस महिला के साथ किया । माँ बनने की ख्वाईश का भूलकर वे अपने ही बच्चे को मारने पर तैयार हो जाती है ।

मैं कब अपने बच्चे को देखूँगी ऐसी खुशी माँ के चेहरे पर दिखती है । इस परिस्थिती को देखकर मैंने अंदाजा लगा लिया था कि उसके साथ कुछ गलत हुआ था ।

आज ऐसी परिस्थिती इस समाज की हो गई है की, एक वंचिता को अपने घर ले जाने के लिए उसे खाना खिलाने के लिए तो कोई भी तैयार नहीं होगा । स्त्री को अकेला पाकर उसपर अत्याचार करने का दुःसाहस करते जाते हैं ।

समाज में ऐसे हैवान भी रहते हैं । उस पीड़ीत महिला को भी लोगों ने नहीं छोड़ा उसे अपने उपभोग का साधन बना लिया यहाँ कोई दया धर्म एवं स्त्री के प्रति आदर सम्मान की भावना नहीं रही ।

क्या कसूर था उस माँ का जो अपने बच्चे को अपना ना सकी । क्या कसूर था उस बच्चे का जो इस जग में आने के बाद जाना पड़ा । अपने माँ के लिए तड़पना पड़ा ।

तात्पर्य -

आज भी इस समाज को बदलने की जरूरत है ।

- सुशिला मारोती बाटे

प्रथम वर्ष, कला

प्यार

कहते हैं,
किसीका चेहरा या खुबसूरती देखकर
प्यार नहीं किया जाता है ।
प्यार तो एक सच्चे और प्यारे दिल से
अपने आप हो जाता है ।
इस दिल पे जोर किसका चलता है ।
ये तो बस अपनी ही सुनता है ।
कहते हैं,
प्यार के लिए सारी जिंदगी नहीं
एक पल भी काफी होता है ।
ये तो एक ऐसा सफर है ।
जिसका कुछ पता ही नहीं होता ।

- जागृती एस. चौधरी

द्वितीय वर्ष, विज्ञान

वक्त हमारा है !

आज नहीं तो कल सबकी नजर मे
चमकेगा वो सितारा है ।
हमें किस बात का डर
आनेवाला वक्त हमारा है...।
आज भले ही नदीयों से हम
कल समंदर बनकर दिखलाना है ।
अभी तय किया रास्ता कुछ
और बहुत दूर तक जाना है ।
हमें किस बात का डर
आनेवाला वक्त हमारा है...।
आज तक झुँकी उन नजरों को
सम्मान के साथ उठाना है
हम पर भरोसा नहीं किसीका
मगर खुद पर हमें यकिन है
तोड़ दिया जिनका विश्वास हमने
उनको फिर विश्वास दिलाना है ।
हमें किस बात का डर
आनेवाला वक्त हमारा है...।
दिये हुए उन वादों को
पूरा कर दिखलाना है
कर सपने साकार सभी
माँ का कर्ज चुकाना है
साथ दकर साथियों का
अपना फर्ज निभाना है
साया है जहाँ अंधेरो का
वहाँ दीपक हमें जलाना है ।
हमें किस बात का डर
आनेवाला वक्त हमारा है ।
दिल मे रखकर उम्मीदों को
चट्टानों से टकराना है
दिल दुखाया जिन लोगों ने
सबक उन्हें सिखलाना है ।
कर बड़ो का आदर
इन्साफ उन्हें दिलाना है
पाकर मंजिल अपनी
खुद को साबित करना है
हमें किस बात का डर
आनेवाला वक्त हमारा है...।

- निर्मल अनिल हळदे

तृतीय वर्ष, विज्ञान (फिजिक्स)

जीएसटी (GST) माल और सेवाकर

माल और सेवाकर एक अप्रत्यक्ष कर है विभिन्न अप्रत्यक्ष करों को लागू करने और एक नई प्रणाली को लागू करने के लिए मौजूदा कराधान प्रणाली करने के लिए संसद में लंबी अवधी में माल और सेवा विधेयक पर चर्चा हुई थी। जिसमें इनमें से अधिक करों को एक छतरी के नीचे कवर किया जाएगा।

८ सितंबर २०१६ को राष्ट्रपती प्रणब मुखर्जी ने विधेयक को सहमति दी, जिससे एक अधिनियम बना। माल और सेवा कानून की विशेषताओं और उद्देश्यों को समझने के लिए, पहले हमें पिछले कराधान प्रणाली पर त्वरित रूप से देखने की जरूरत हैं। चरण अर्थात् पहले करों पर शुल्क लिया गया था निर्माण पर उत्पाद शुल्क, बिक्री पर वैट / सीएसटी, स्थानीय इलाके में माल के प्रवेश पर प्रवेश कर आदि। इन करों को मूल्य मूल्य के साथ जमा किया जाता है। क्योंकि पहले से ही चुकाए गए टैक्स के लिए इनपुट क्रेडिट उपभोक्ताओं के लिए उपलब्ध नहीं हैं। माल या सेवाओं की कीमतों में बढ़ोतरी कर के परिणाम स्वरूप टैक्स के परिणामस्वरूप टैक्स का यह व्यापक प्रभाव। भारत के संविधान में सूचियों के अनुसार केंद्र और राज्य द्वारा अलग-अलग करों को लगाया गया था।

अब माल और सेवा टैक्स की नई अवधारणा यह है कि माल और सेवा कर एक एकल कर प्रणाली होगी जो कि सामानों और सेवाओं के

‘आपूर्ति’ पर लगाया जाएगा और यह कर केंद्र और राज्य द्वारा संयुक्त रूप से लगाया जाएगा। जो एक फेडरल इंस्टीट्यूशन की सिफारिश के साथ बनाई गई थी। माल और सेवा टैक्स परिषद है।

माल और सेवा कर (टैक्स) : संख्या में समझाये-

उदाहरण के लिए मान लीजिए कि कोई व्यक्ति शर्ट खरीदना चाहता है अब शर्ट की किमत निर्धारित करने के लिए, हमें पहले चरण से शुरू करना होगा अर्थात् कच्चे माल की खरीद करना।

गैर-माल और सेवा कर (टैक्स) प्रक्रिया -

कच्चे माल के लिए खरीदा गया ये कहने के लिए रूपये सौ (कर के रूप में रु. १० सहित) रूपये का मूल्य ५० निर्माता द्वारा इसे जोड़ा जाता है। यह अच्छा रूपये में रूपये में थोक व्यापारी को बेचा जाता है। १६५ (१०% कर सहित) अब थोक व्यापारी ने अपने मार्जिन में रु. २० रूपये में और खुदरा विक्रेता को रूपये में इसे बेचता है। २०३.५ (१०% कर सहित) खुदरा विक्रेता तब का अपना मार्जिन जोड़ता है २० और अधिक उपभोक्ता को रु. २४५.८५ (१०% कर सहित) इसलिए अच्छी लागत रु. १ उपभोक्ता को २४५.८५ रु. ६५.८५ कर के रूप में भुगतान किया।

माल और सेवाकर (टैक्स) प्रक्रिया -

कच्चे माल के लिए खरीदा गया था कहने के लिए रूपये १०० (कर के रूप में रु. १० सहित)। रूपये का मूल्य ५० निर्माता द्वारा इसे जोड़ा जाता

हैं। यह अच्छा रूपये में रूपये थोक व्यापारी को बेचा जाता है। १५० (१५०% पर १०% टैक्स १५) लेकिन १० रूपये पहले से ही कच्चा माल पर गणना की जाती है, इसलिए इस स्तर पर अलग-अलग प्रभावी कर केवल आरएस ५ (१५ रूपये १०) हैं। अब थोक व्यापारी उसे २० रूपये का अंतर बताता है और इसे खुदरा विक्रेता को रूपमें का अंतर बताता है और इसे खुदरा विक्रेता को रूपये में बेचता है। १७० (१७० रूपये पर १०% टैक्स १७) हैं, लेकिन १५ पहले से ही अलग रखा गया है इसलिए इस चरण में अलग अलग प्रभावी कर हमें २ रूपये। खुदरा विक्रेता तब रू. १ का अपना मार्जिन जोड़ता है। २० और अधिक उपभोक्ता को रू २०९ (पहले के सभी करों सहित १० रूपये + ५ + २ रूपये + २/१०% रिटेलय चरण पर अलग सेट कर इसलिए अच्छी लागत रू. १२०९ उपभोक्ता को जो कि रू. १ कर के रूप में भूगतान किया। इस प्रकार, माल और सेवा कर (टैक्स) अवधारणा के माध्यम से अपेक्षाकृत सस्ता हैं क्योंकि इसमें कोई प्रभाव नहीं पड़ता है।

जीएसटी के ५ नियम -

जीएसटी में कुल ५ कानून शामिल है, केंद्रीय जीएसटी कानून, राज्य जीएसटी कानून, संघ राज्य क्षेत्र जीएसटी, एकीकृत जीएसटी कानून और माल और सेवाएं (मुआवाज राज्य) कानून।

१) इसमें केंद्रीय जीएसटी कानून सामनों और सेवाओं पर सभी करों के एकीकरण उनके संग्रह और व्यवस्थाओं के साथ जुड़ा हुआ है।

इसी तरह राज्य स्तर पर राज्य जीएसटी कानून सौदा (२१ राज्यों और २ केंद्रशासित प्रदेश : दिल्ली और पुंडुचेरी जिसकी अपनी विधायी विधानसभा है।

संघ राज्य क्षेत्र जीएसटी सी जीएसटी के प्रावधानों को शामिल करता है और इसे शेष संघीय राज्यों और भारतीय क्षेत्रों को लागू करता है जो क्षेत्रीय जल से परे है।

एकीकृत जीएसटी २ राज्यों या केंद्रशासित प्रदेशों के बीच आयात और लेनदेन के साथ जुड़ा हुआ है। आई जीएसटी के तहत होनेवाले कोई भी विवाद केंद्र द्वारा या किसी भी राज्य द्वारा (विवाद में पार्टियों के अलावा) द्वारा न्यायित किया जाएगा।

३) जीएसटी एक प्रगतिशील कर है, यानी अलग-अलग वस्तुओं के लिए अलग-अलग टैक्स दर होगी क्योंकि सभी उत्पादों पर एक समान टैक्स दर उदाहरण के लिए टुथब्रश और मर्सिडीज कार संभव नहीं है और अनुशासित नहीं है।

जैसा कि २१ मार्च २०१७ को लोकसभा में वित्त मंत्री अरुण जेटली ने वर्णित किया, खाद्य पदार्थों पर ९% कर लगाया जाएगा। ५%, १२%, १८% और २८% के अन्य कर ब्रैकेट्स बनाये जाते हैं।

४) पाप उत्पाद यानी उन उत्पादों के लिए जो तंबाकू, सिगरेट जैसे स्वास्थ्य के लिए हानिकारक है, जो पहले से ६५% के ५०% के करों का इस्तेमाल करते थे, अब के बाद से २८% कर होगा। इस तरह अतिरिक्त २८% (कर से ऊपर)

जो लकजरी वस्तुओं को मुआवजा उपकर में जोड़ा जाएगा ।

५) निष्कर्ष -

यद्यपि ऐसा लगता है कि जीएसटी की छवी सकारात्मक की तुलना में अधिक नकारात्मक है, पर हमें यह समझने की आवश्यकता है कि यह संक्रमण चरण है । जीएसटी निश्चित रूप से हमारी अर्थव्यवस्था को बढ़ावा देने में मदद करेगा । लेकिन यह एक लंबी प्रक्रिया है, जिसमें समय लगेगा । केवल समय हमें बढ़ाएगा कि क्या जीएसटी भारत के लिए फायदेमंद है या नहीं । लेकिन इस कर सुधार से पता चलता है कि भारतीय सरकार और नागरिक देश की भलाई के लिए बड़े कदम उठाने के लिए तैयार है । लोग एक साथ आ रहे हैं । चर्चा कर रहे हैं । राष्ट्रीय विकास पर बहस कर रहे हैं, जो अपने आपमें बहुत बड़ी बात है ।

- परमजीत जैसपाल सिंग

एम.कॉम. प्रथम वर्ष

कॉलेज हमारा

पढ़ाई पढ़ाई बोरींग ये है
देखते ही किताबे निंद आती है ।
परीक्षा में मिल जाते हैं कभी झिरो कभी वन
नहीं किसीसे कम क्योंकि, यहाँके हिरो है हम ।
गलतियों पे जब डाँटते है टिचर
तो आँसुओंसे आँखे आती हे भर ।
भगवान की तरह हमें हमारे हे गुरुजन
करते है अभी उनका आदर नमन ।
बर्थ डे पार्टी का होता है सेलीब्रेशन
करते है सभी फ्रेंड्स काँग्रेग्युलेशन ।
हो जाती है उस दिन कॅन्टीन वाले की मजा
सभी फ्रेंडस् खाते है, उसकी तरफसे वडा-भजा
एक परीवार ही है, कॉलेज हमारा
खुशीया और गम का अनोखा नजराना ।
ज्ञान और पथ का है यह खजाना
इसीलिये तो स्वाभिमान से कहते है की...
कॉलेज हमारा... कॉलेज हमारा...

- दीपक यशवंत वाणी

एफ.वाय.बी.एस्सी.

मन व भावों की सुंदरता

गुरु सुकरात दिखने में कुरूप थे । वह एक दिन अकेले बैठे हुए आईना हाथ में लेकर अपना चेहरा देख रहे थे । तभी उनका एक शिष्य कमरे में आया । अपने गुरु को आईना देखते हुए उसे बड़ा अजीब लगा । वह कुछ बोला नहीं वरन मुस्कराने लगा । सुकरात अपने शिष्य की मुस्कराहट देखकर सब समझ गए और कुछ देर बाद बोले मैं तुम्हारे मुस्कराने का मतलब समझ रहा हूँ । शायद तुम सोच रहे हो कि मुझ जैसा कुरूप आदमी आईना क्यों देख रहा है ?

शिष्य कुछ नहीं बोला, उसका सिर शर्म से झुक गया । फिर सुकरात ने कहा, शायद तुम नहीं जानते की मैं आईना क्यों देखता हूँ ? नहीं, शिष्य का जबाब था । सुकरात ने कहा कि, मैं कुरूप हूँ इसलिए रोजाना आईना देखता हूँ । क्योंकि जब मैं आईना देखता हूँ तो मुझे अपनी कुरूपता का भान होता है । मैं अपने रूप को जानता हूँ । इसलिए मैं हर रोज यह कोशिश करता हूँ । इसलिए मैं हर रोज यह कोशिश करता हूँ कि अच्छे काम करूँ जिससे मेरी यह कुरूपता ढंक जाए । शिष्य को ये बात बहुत शिक्षाप्रद लगी । किन्तु उसके मन में एक शंका जाग्रत हो गई । उसने उसे सुकरात के समक्ष प्रस्तुत की और कहा, आपके तर्क के अनुसार तो सुंदर लोगों का आईना नहीं देखना चाहिए ।

ऐसी बात नहीं सुकरात समझाते हुए बोले सुंदर लोगों को भी आईना अवश्य देखना चाहिए । ताकि उन्हें ध्यान रहे कि वे ऊपर से जितने सुंदर

दिखते हैं उतने ही सुंदर काम करें और वे कोई ऐसा कार्य नहीं कर पाये जो उनकी सुंदरता को ढंक ले और परिणामवश उन्हें कुरूप न बना दे ।

शिष्य को गुरु की बात का रहस्य मालूम हो गया । वह गुरु के आगे नतमस्तक हो गया । कहानी का भाव यह है कि, मनुष्य की असली सुंदरता वह है जो मन व भावों से दिखती है । शारीरिक सुंदरता तो तात्कालिक है वह तो नष्ट भी हो सकती है किंतु मन और भावों की सुंदरता वह खुशबू है जो दूर-दूर तक फैलकर आपकी तरह ही दूसरों को भी सुंदर होने की प्रेरणा देगी ।

- भूषण गवली

एम.ए. द्वितीय वर्ष, हिंदी

शाश्वत विकास में पर्यावरण शिक्षण की भूमिका...

‘शाश्वत विकास’ याने जो विकास जो निरंतर अमयतक चलता रहे, जिसका कभी पतन न हो। विश्व में अनेक विकसित देश हैं, जिनमें हमारा देश विकसनशील के पथपर है। हमारे देश का विकास तभी हो सकता है जब हम अपना विकास करें और हमारा विकास तभी होगा जब हम पर्यावरण का विकास करेंगे। हमारे देश के शाश्वत विकास के लिए पर्यावरण का विकास होना अनिवार्य है। और इस पर्यावरण के विकास के लिए संपूर्ण मानवजाति को एक साथ आकर हाथ बढ़ाना चाहिए।

सारा विश्व आज पर्यावरण के संरक्षण के लिए वैज्ञानिक और तपनीक से कार्य कर रहे हैं। मगर हम भारतीय हैं जो पर्यावरण की संरक्षण करने के बजाये उसे कैसी हानी पहुँचे इसका हम दिन-प्रतिदिन प्रयास कर रहे हैं। अगर हमारे देश का शाश्वत विकास होना चाहिए तो इसमें पर्यावरण शिक्षण की भूमिका अधिक महत्वपूर्ण मानी जाएगी। इसलिए हमारे सरकार ने शिक्षा के अभ्यासक्रम में अध्ययन की दृष्टि से ‘पर्यावरण शिक्षण’ यह विषय अनिवार्य कर दिया है। हम ‘पर्यावरण’ का संतुलन बिघाड़ रहे हैं। पृथ्वीपर तापमान दिन-दिन तेजी से बढ़ रहा है। सन १८८९ से दर्ज किए जा रहे पृथ्वी के तापमान में वर्ष २०१५ सबसे गर्म वर्ष के रूप में दर्ज किया गया। इसकी जानकारी नॅशनल ऍरोनॉटिक्स एंड स्पेस एडमिनिस्ट्रेशन (नासा) एवं नॅशनल

ओशयनिक एंड एटमोसफेरीक एडमिनिस्ट्रेशन (एन.ओ.ए.ए.) ने २० जनवरी २१०६ को जारी की। इससे हमें यह पता चलता है की हमें पर्यावरण की रक्षा करना कितना जरूरी है।

पर्यावरण का संरक्षण करने के लिए ‘पर्यावरण शिक्षण’ का बहुत बड़ा महत्त्व है। पर्यावरण शिक्षण के माध्यम से हम पर्यावरण के बिघड़ते हुए असंतुलन को रोक सकते हैं। पर्यावरण का संतुलन बिघड़ने के लिए सबसे हानिकारक है ‘पर्यावरण का बढ़ता हुआ प्रदूषण’। पर्यावरण प्रदूषण संपूर्ण विश्व का एक गंभीर विषय बन गया है। प्रदूषण का अर्थ है – प्राकृतिक संतुलन में दोष पैदा होना। न शुद्ध वायु मिलता, न शुद्ध जल मिलता, न शुद्ध खाना मिलता, न शांत वातावरण मिलना। पर्यावरण को प्रत्यक्ष अथवा परीक्ष रूप से प्रदूषित करनेवाली प्रक्रिया (प्रोसेस) जिसके द्वारा पर्यावरण (स्थल, जल अथवा आयुमंडल) का कोई भाग इतना अधिक प्रभावित होता है की, वह उसमें रहने वाले जीवों के लिए अस्वास्थ्यकर, अशुद्ध, असुरक्षित तथा संकटपूर्ण हो जाता है अथवा होने की संभावना होती है। पर्यावरण प्रदूषण सामान्यतः मनुष्य की इच्छित अथवा अनिश्चित कार्योंद्वारा परिस्थितीक तंत्र में अंवाक्षित एवं प्रतिकूल परिवर्तनों के परिणाम स्वरूप उत्पन्न होता है जिससे पर्यावरण की गुणवत्ता में न्हास होता है और वह मनुष्यों, जीवों तथा प्राणियों के लिए अवांक्षित तथा अहितकारी

पर्यावरण संतुलन में मानवी हस्तक्षेप

मानव और प्रकृति का संबंध अति निकट का है। मनुष्य प्रकृति के साथे में ही रहा करता था। वही हँसना, खेलना, उठना, बैठना, रोना, सोना था। पुरातत्व वादी इस बात को भलीभाँति जानते और विश्लेषित किया करते थे। आदि मानव का जन्म भी प्रकृति की गोद में हुआ। वह शिकार था फल-फूल खा कर अपना पेट पालता था। भय-विस्मय, हर्ष-विषाद जैसे सभी भाव भी उसने प्रकृति के पल-पल परिवर्तित होते स्वरूपों से ही सीखे।

प्रकृति मानव की सहचारी है। प्रकृति स्वभावतः संतुलित पर्यावरण के द्वारा मानव को स्वस्थ जीवन प्रदान करती है। हमारे ऋषि-मुनी प्रकृति की सुरक्षा और विकास के लिए प्रतिबद्ध थे। मनुष्य सामाजिक, राजनीतिक और तकनीकी क्रिया के द्वारा पर्यावरण के भौतिक परिवेश में परिवर्तन करके सांस्कृतिक परिवेश की रचना करता रहा है। मानव इतिहास के प्रारंभ से ही अपने चारों ओर के पर्यावरण में रूचि रखता आया है। आदि भी समाज में प्रत्येक व्यक्ति को अपने अस्तित्व हेतु अपने पर्यावरण का समुचित ज्ञान आवश्यक होता था।

मनुष्य ने अग्नि तथा अन्य यंत्रों का प्रयोग पर्यावरण को परिवर्तित करने के लिए सीखा। जाँच और भूल विधि द्वारा मानव अपने पर्यावरणीय ज्ञान में वृद्धि करता रहा है। धीरे-धीरे पर्यावरण में संबंधित ज्ञान का भंडार इतना विस्तृत एवं बड़ा हो गया कि इसे विज्ञान का रूप दिया जाने की स्थिति आ गई और पर्यावरण अध्ययन के

व्यवस्थित रूप से 'पर्यावरण विज्ञान' का जन्म हुआ।

बीते सौ वर्षों में मानव ने आर्थिक, भौतिक तथा सामाजिक जीवन की प्रत्येक दिशा में प्रगति के लंबे-लंबे कदम उठाए हैं। उसका इन क्षेत्रों में प्रगति का मात्र एक ही उद्देश्य था। 'स्वयं हित' हो। उसने अपनी प्रगति का पर्यावरण पर क्या प्रभाव पड़ेगा, क्या हानी होगी इसकी ओर तनीक भी ध्यान नहीं दिया।

सभी जीवों का अस्तित्व चारों ओर के पर्यावरण पर निर्भर करता है। पर्यावरण जीवों को आधार ही प्रदान नहीं करता, बल्कि उनकी विभिन्न क्रियाओं के संचालन के लिए एक माध्यम का कार्य भी करता है। जीवन के विभिन्न क्षेत्रों में प्रगति करके मानव ने स्वयं हित साधा है और इसका मूल्य उसने पर्यावरण में विभिन्न बड़ी-बड़ी समस्यायें उत्पन्न करके चुकाया है।

जलप्रदूषण, वायुप्रदूषण, ध्वनी प्रदूषण, घटते वन्य जीव, प्राकृतिक संपत्ति का दुरुपयोग, जनसंख्या में असामान्य वृद्धि, शहरीकरण, लोगों के छोटे-छोटे क्षेत्रों में बढ़ती भीड़ के रूप में दिखाई देती है। शहरीकरण की वजह से वृक्षों की तोड़, जंगलो को नष्ट करना इससे जंगलों का प्रमाण घटा तो सही पर वन्यजीवों का प्रमाण भी घट गया। बढ़ती आबादी ने नदियों के प्रदूषण में भारी वृद्धि कर दी है। शुद्ध हवा खोकर दुषित हवा अपनाने लगे। वर्षा का प्रमाण घट गया। तापमान में वृद्धि हो गयी। यह सब मनुष्य ने व्यक्तिगत तथा सामाजिक पर्यावरण को न समझ

पाने तथा मानव एवं पर्यावरण की परस्पर क्रियाप्रतिक्रिया को न समझ पाने के फलस्वरूप ही हुआ है ।

पर्यावरण को असंतुलित करने में मानव का सबसे बड़ा योगदान है । जो आज पर्यावरण का संतुलन बिगड़ गया है, उसके लिए सबसे बड़ा जिम्मेदार कोई है तो वह है मनुष्य । और अब जो पर्यावरण की समस्यायें, प्राकृतिक आपत्तियाँ, अकाल आदि आपदाओं की स्थिति निर्माण हो रही है केवल मनुष्य के कारण, मनुष्य ने ही पर्यावरण को असंतुलित किया है और अब समय आ गया है की, मनुष्य ही अपनी की गई गलती को सुधारकर पर्यावरण को संतुलित करने का प्रयास करें । मानव का प्रमुख कर्तव्य बन जाता है - 'पर्यावरण सुरक्षा' ।

आज जो वर्तमान स्थिति उत्पन्न हो चुकी है उसके लिए मुख्य रूप से हमारी करनी और कर्म ही जिम्मेदार है । पर्यावरण बदलने से भुखमरी का खतरा मंडराने लगा है । दुनिया की जानी मानी संस्था 'ऑक्स फैम' का कहना है कि पर्यावरण में हो रहे बदलावों के कारण ऐसी भुखमरी फैल सकती है, जो इस सदी की सबसे बड़ी मानवीय त्रासदी साबित होगी । पर्यावरण प्रदूषण को रोखने के लिए शासन द्वारा विविध कार्यक्रम आयोजित किये जा रहे हैं । पर अमल में एक भी निभाये नहीं जा रहे हैं । 'जल सुरक्षा', 'जल बचाओं, देश बचाओं', 'पेड़ लगाओं, देश बचाओं' में सिर्फ नाद घोषित किये जाते हैं । पर एक भी नारा कार्य, व्यापार में प्रयोग नहीं किया जाता । विश्वभर में पर्यावरण सुरक्षा पर चर्चा हो रही है । पर कोई भी

इस बात को ध्यान में नहीं ले रहा है । महाराष्ट्र सरकार ने १३ हजार कोटी वृक्ष लगाने का कार्यक्रम आयोजित किया । १५ अगस्त के दिन हमारे वनमंत्री ने चंद्रपूर जिले में वृक्ष भी लगा दिये। पर उनकी देखभाल नहीं कि गयी और ७० प्रतिशत वृक्ष सुख गये ।

'एक मनुष्य, एक वृक्ष' यदि संकल्पना पूरे मानवजाती ने अपनानी चाहिए । 'रसोईघर' के लिए लकड़ीयों का ज्यादा प्रयोग होता है, ग्रामीण भागों में रसोई में प्रयोग के लिए लकड़ी का ज्यादा इस्तेमाल करते हैं । इसलिए वे जंगलो के जंगल नष्ट कर रहे हैं । इस बात को ध्यान में रखकर भारत के प्रत्येक घर में गॅस होना चाहिए । इसी संकल्पना को हमारे प्रधानमंत्री श्री. नरेंद्र मोजी जी ने 'उज्वला गॅस योजना' नामक योजना बनाकर भारत के हर घर में गॅस कनेक्शन पहुँचाने का प्रयास किया, कहीं मात्रा तक उनका यह प्रयास सफल हुआ ।

पर्यावरण का संतुलन बनाये रखने के लिए मनुष्य को ही ठोस कदम उठाने होंगे, हर मानव जाति को आगे आकर ज्यादा से ज्यादा वृक्ष लगाने होंगे । हमारे भारत में १२५ करोड़ आबादी है, उनमें से ५० करोड़ भी वृक्ष लगाये जाये तो पर्यावरण का संतुलन बनेगा । इस कार्य के लिए 'मानवीय हस्तक्षेप' होना अनिवार्य है ।

- खुशाली राजेश बेलदार
प्रथम वर्ष, कला

विद्यार्थिनी विकास विभागांतर्गत कार्यक्रमांची क्षणचित्रे

विद्यार्थिनी विकास मंडळांतर्गत आयोजित व्यक्तिमत्व विकास शिबीराचे उद्घाटन करताना मा.डॉ.प्रदीप जोशी (जळगाव) प्राचार्य डॉ.सौ.एम.व्ही.वायकोळे समवेत इतर मान्यवर

विद्यार्थिनी विकास मंडळांतर्गत आयोजित व्यक्तिमत्व विकास शिबीरास मार्गदर्शन करताना मा.डॉ.प्रदीप जोशी (जळगाव) व व्यासपीठावर उपस्थित मान्यवर

महिला तक्रार निवारण समिती अंतर्गत आयोजित 'स्त्री व आरोग्य' या विषयावर मार्गदर्शन करताना मा.डॉ.सुषमा खानापूरकर समवेत इतर मान्यवर

'स्त्री विषयक कायदे' या विषयावर मार्गदर्शन करताना अॅड.प्रीती पाटील व उपस्थित मान्यवर

'स्त्री व आरोग्य' आणि 'स्त्री विषयक कायदे' या विषयावरील चर्चेत आपले प्रश्न मांडताना विद्यार्थिनी

आपले अध्यक्षीय विचार मांडताना मा.प्राचार्य डॉ.सौ.एम.व्ही.वायकोळे व इतर मान्यवर

'जागतिकीकरण व पाश्चात्य संस्कृतीचा भारतीय स्त्री विकासावर होणारा परिणाम' या विषयावर आपली मतं मांडताना प्राचार्य डॉ.सौ.एम.व्ही.वायकोळे, डॉ.सौ.रेखा गाजरे, डॉ.सौ.स्मिता चौधरी, प्रा.समाधान पाटील, कु.महिमा शर्मा व इतर मान्यवर

‘विद्यार्थी विकास विभाग’ विविध कार्यक्रमांची क्षणचित्रे

विद्यार्थी विकास विभागांतर्गत आयोजित
‘विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्व विकास’ कार्यशाळेचे
उदघाटन करताना प्रमुख वक्ते
मा.डॉ.पंकजकुमार नन्नवरे (जळगाव)
समवेत इतर मान्यवर

स्वयंसिध्दा अभियान कार्यशाळेचे
उदघाटन करताना
उपप्राचार्य डॉ.बी.एच.बऱ्हाटे
व सोबत इतर मान्यवर

स्वयंसिध्दा कार्यशाळेचे मुख्य प्रशिक्षक
मा.श्री.गोपाल जानेवाल आणि
मा.सौ.जानेवाल यांचे स्वागत व सत्कार
करताना प्राचार्य डॉ.सौ.एम.व्ही.वायकाळे
व इतर मान्यवर

कर्मवीर भाऊराव पाटील
‘कमवा व शिका’ योजनेत सहभागी
विद्यार्थी मानधनाचा धनादेश स्वीकारताना
समवेत प्राचार्य डॉ.सौ.एम.व्ही.वायकाळे
व इतर मान्यवर

कलामंडळ विविध कार्यक्रमांची क्षणचित्रे

नृत्यस्वरांजली कार्यक्रमाचे उद्घाटन करताना मा.डॉ.श्री.मोहनभाऊ फालक, मा.श्री.महेशभाऊ फालक, मा.श्री.विष्णूभाऊ चौधरी व इतर मान्यवर

नृत्यस्वरांजली कार्यक्रमात कोळी नृत्य सादर करताना नाट्यशास्त्र विभागातील गृप

नृत्यस्वरांजली कार्यक्रमाच्या समारोप प्रसंगी आपल्या शुभहस्ते विद्यार्थ्यांना स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र देतांना मा.आमदार श्री. संजय सावकारे, मा.श्री.महेशभाऊ फालक, मा.श्री.विष्णूभाऊ चौधरी, मा.श्री. संजय नाहाटा सोबत इतर मान्यवर

मेहंदी स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थिनी, प्राध्यापिका व परीक्षक

युवारंगची क्षणचित्रे

विद्यापीठ युवारंगत
लोकगीत सादर
करताना कु. धनश्री जोशी

मूकनाट्य सादर करताना
महाविद्यालयाचा संघ

मिमिक्री स्पर्धेत
मिमिक्री सादर करताना
कु. मानसी नेवे

युवारंगत सहभागी महाविद्यालयाच्या
विद्यार्थी संघासोबत
विद्यापीठ युवक महोत्सव समिती सदस्य
प्रा.डॉ. विलास चव्हाण, प्रा.डॉ. रामपेटारे
समवेत इतर मान्यवर

English Section

My Mission in life is not merely to
Survive, but to thrive and to do so with
some passion, some compassion, some
humour and some style.

- Maya Angelou

INDEX

1. Generation Gap	-	Shiba Khan	M.A. II
2. Who Am I	-	Sana Khan	M.A. II
3. Privatization : Meaning, Reasons and Effects	-	Pritee Patil	M.A. II
4. Advantages and Disadv antages of Cinema	-	Shubhangi Patil	T.Y.B.A.
5. Life in an Indian Village	-	Shashikant Patil	T.Y.B.A.
6. Importance of Obeying Traffic Rules in Our Daily Life	-	Sayali Pawar	T.Y.B.A.
7. Black Money	-	Dhanashri Ghodake	S.Y.B.A.
8. Indian Heritage and the New Generation	-	Deva Mehere	S.Y.B.A.
9. Statue of Unity	-	Chandan Pawar	S.Y.B.A.
10. Save Water	-	Bhavana Patil	M.A. I
11. Caste System in India	-	Sajan Pawar	M.A. I

Generation Gap

Introduction

Generation gap is a natural phenomenon. The studies conducted in this direction state how one generation is bound to be different from the other. It is something that comes naturally to them and it is in a way a good thing as this is how the human species is evolving.

Generation Gap Impact on Relations

Fresh ideas and view points are always good. This is how the world around us evolves at different levels. However, the difference of opinions and ideas between two generations, especially parents and children, often becomes a point of clash. This clash has resulted in numerous strained relationships.

Parents have huge expectations from their kids. They have a set image of how their child should behave based on their tradition, values as well as the way the other kids in their extended family are doing. They think they know best about how and what their kids should do in life. Now, the problem arises when the child has a different bent of mind (which happens in most

of the cases). This is when the conflict begins. This is not to say that the parents are absolutely wrong each time. They are elders and are certainly a great guidance and at times take the right decision for their kids. However, the younger generation seldom understands this. It is sad how generation gap has been a cause of numerous estranged relationships.

How to Bridge the Gap?

Parent-child relationship is the most beautiful relationship in the world. It should be nurtured with love and handled with care. It is unfortunate to see how these relationships are strained at the hands of something as trivial as difference in opinion.

It is seen that the older generation always claims to be a better judge and a better decision maker and the younger generation is often made to feel like the culprit. It is time to understand that neither is completely wrong or completely right in what they do. In fact, the definition of right and wrong in this case is different for different generations. There is a need for acceptance and understanding here.

People from the older generation must understand that their children are born in a different age and hence their mindset is different from them. Parents and grandparents need to pay attention to why their children are behaving in the way they are behaving and as to why they have an opinion different from them rather than blindly imposing their rules and ideas on the later.

Parents must become friends with their children to understand their psyche. Children, on the other hand, must respect their parents. They must trust their parents and share their thoughts with them. Children must be open to feedback and understand that the advice coming from their parents is not wrong. It will only help them progress in life.

Parents must not judge their children and allow them the space to do things on their own rather than poking in everything. While parents give their children space, they must define certain boundaries that the later should respect the same. Two-way communication is the basis of a strong relationship and both parents and children must ensure they maintain

the same. Any issues must be discussed and both the parties must try to understand each other's point of view rather than debating against it.

Conclusion

Generation gap occurs because the world is constantly changing. It should be understood that people born in different ages are bound to be different from one another. People must respect each other for their individuality rather than imposing their ideas and beliefs on each other.

Shiba Khan
 M.A. II

Who Am I

Introduction

Who am I? I am a girl who has just entered her teenage. I am full of life and love surrounding myself with like-minded people. I have high ambitions in life and most of all I want to make my family proud.

I live in a joint family. We are six people in total my grandfather, grandmother, father, mother and my younger brother. We are a close knit family and love celebrating every festival and occasion with great zeal. Our house is often seen filled with guests especially on the weekends and holidays. My family defines me. I am who I am because of them. Each of my family members inspires me and adds value to my life. I want to introduce you to every member of my family in brief as it will help you understand as to who I am and why I am this way.

My Loving Family

My Grandfather: My grandfather

is extremely loving and supportive. He supports me and my brother in everything we do. During his childhood and early adulthood he lived in that part of India that now forms a part of Pakistan. Like most other Hindus, he came here during the partition. His story of struggle during those hard times is an inspiration for us.

My Grandmother: My grandmother is a very religious person. She is strict yet sweet. She has several fond memories of her childhood days and the times when her children were growing up and often narrates them to us. We love sitting by her side and listening to her stories.

My Mother: My mother is a working woman. She takes care of her office as well as household work gracefully. She wakes up much before all of us and starts with the household chores. She cooks, gets us ready, drops us to school and then heads to her office. In the evening, she supervises our studies, cooks and

spends quality time with us. She binds the family together with her love and warmth.

My Father: My father is quite strict with everything. He likes things to be in order. As per him, everyone should lead a disciplined life. He is very particular about the timings and wants us to respect the same. He is the pillar of strength for our family.

My Brother: Being the youngest in the family, my brother is quite pampered. He is the source of joy for all of us. He loves playing and keeps everyone engaged with his interesting games. I share a very special bond with him. We study, play, eat, laugh and cry together. We also fight a lot but make up within no time.

My Family Defines Me

It is rightly said that our company and environment has a great impact on our personality. When I look at myself today, I see how I have inculcated various habits of my family members. I have the strength and courage of my

grandfather. People find me warm and friendly and I believe I have got these traits from my grandmother. I am love spreading smiles around and do all the tasks sincerely and this quality I have taken after my mother. I am hard working and determined just like my father. And who says you can only learn from your elders? You can also learn from those who are younger to you. I am a bit naughty too and this I think is a result of me spending a good part of my day with my naughty little brother.

Conclusion

Our family plays a vital role in shaping our personality. They teach us something of value every day. I am glad I have an amazing family. I am happy and proud of who I am.

Sana Khan
M.A. II

Privatization : Meaning, Reasons and Effects

Meaning of Privatization

Many industries and sectors in India as well as other countries come under the public sector which means they are owned and run by the government agencies. However, gradually there has been a shift from these being governed by the public sector to the private sector. This shift has been termed as privatization. A number of factors have led to this change. Many developed nations started out with privatization of different industries to overcome the limitations faced by the public sector and India followed the league soon.

Under privatization either the government held assets have been sold to the private owners and they have been given the whole and sole responsibility of handling certain industries or the government has allowed the private businesses to participate in the functioning of some industries.

Reasons of Privatization

Here are some of the main reasons for privatization:

1. Better Services

Until a particular industry is under

the public sector, it is governed by the government. There is no competition and no drive to perform better. The services offered are mostly average as there is no comparison and no threat of losing the race. However, when a particular industry goes to the private sector, the private owners are expected to set a bar for the quality they are expected to deliver. They work hard and try to give in their best else they are at a risk of losing the task assigned to them and suffering immense loss. This ensures better service to the customers and has been one of the main reasons for privatization.

2. Better Customer Support

Besides getting good service from the private sector employees, the consumers also get a good customer support. The condition of the government owned services in India is known to all. The government employees are least interested in completing their tasks on time. Consumers need to call up over visit their offices several times in order to get their tasks done. However, this is not the case with the industries that have been owned

privately. This is another reason why privatization was considered.

3. Cope up with Budget Deficit

The government has a particular budget set for each industry. It requires accomplishing all its tasks within that particular budget. Many industries under the public sector had begun suffering from losses and faced budget deficit. In order to cope up with this problem the government considered the option of privatization.

Effects of Privatization

The impact or effect of privatization on the consumers and the nation as a whole is a major topic of debate. Here is how privatization has impacted the society:

1. Lowered Government Burden

The government has a limited budget assigned for every sector and many of the sectors were facing monetary issues. The government had to take debt to fulfil these and had come under huge debt. Privatization helped in lowering the government debt as well as the overall burden of the government.

2. Improved Service

The quality of services provided to

the consumers improved as a result of shift to the private sector. In order to build their reputation and make a foothold in the market the private owners provide good sales as well as after sales service to the customers.

3. Change in Pricing

The prices of certain goods and services have increased owing to privatization. The consumers are suffering a great deal because of the price rise especially in sectors where the private owners have a monopoly. However, in certain sectors the competition has led to a fall in the prices of certain commodities and services.

Conclusion

The decision of privatization of various sectors had been taken to lower the burden of the government and it has been successful in doing so. However, for the general public the impact of privatization has been both negative as well as positive.

Pritee Patil
M.A. II

Advantages and Disadvantages of Cinema

Introduction

Cinema is a source of entertainment for millions of people around the globe. It serves as a tool against boredom and an escape from the monotonous life. A good movie offers a relaxing and entertaining experience. It takes you to a new world of imagination, away from all the troubles. It has the power to refresh and rejuvenate your mind. However, it also has certain set of disadvantages attached to it. Here is a look at the advantages as well as disadvantages of cinema:

Advantages of Cinema

Here is a look at the advantages offered by the cinema:

1. Social Advantages

Among the teens the trend of watching movies is followed as a passion. Looking at the type of movies a person prefers to watch one can judge his preference and personality. Movies help in socialising as they offer a common ground of discussion. You can always discuss about the content you have watched while sitting in a group or at parties. It offers as a good conversation starter. It is an interesting topic unlike politics and

sports that many people find boring.

2. Inspires Imagination

Movies at times show the weirdest imagination of the writer. It shows the world that is unseen and unexplored with advanced graphic technology which can help us enhance our imagination too.

3. Reflection of Art and Culture of Different Parts of the World

Different movies have varied plots that are set around varied cultures and people belonging to different places across the globe. This helps one broaden his or her knowledge about people living in different parts of the world and their way of living.

4. Improvises Thinking Capacity

Success stories and biographies can inspire people to not give up in life. There are certain scenes in the movies wherein cases of emergency such as fire, bomb blast, robbery, etc are shown. We may not know what to do in such moments in real life if we ever come across them. Movies can help improvise our thinking capacity and help us understand how to act in such situations.

Disadvantages of Cinema

1. Creates False Notion

Movies contribute greatly towards forming false notion in people especially kids. Situations and societies in every part of the world are different. People are different on screen and in reality. However, many individuals fail at realize the gap between the movie world and reality which causes problems.

2. Waste of Money and Time

Movie is a mere representation of the writer's thoughts and imagination and they are not always worth our time and money. What's the point in investing into something if it isn't worth our time and we feel disappointed at the end of it?

3. Violent and Adult Content

To make a movie fetch more profit unnecessary scenes of violence, action, nudity and vulgarity are added to it, making it inappropriate for the kids and young adults. It can have a negative impact their mind.

4. Addiction

Movies have at times proved to be over addictive for certain people. Not every movie is worth watching. There are so many other productive and interesting

things to do in life other than unnecessarily wasting hours on useless movies. The involvement in movies up to certain extent is alright but undue craze for cinema and wasting money for overhyped movies is not preferable.

Conclusion

There are always two aspects of a thing a positive one and a negative one. One must watch movies and let them impact oneself to a limit to avoid all the negative aspects of it. As it is rightly said, everything done in limit is beneficiary. Similarly, investing time into movies that are worth watching is fine but getting addicted to them should be avoided, as it would not only waste our time but we'll also miss out other things that are actually worth our time.

Shubhangi Patil

T.Y.B.A.

Life in an Indian Village

Introduction

India encompasses more than 6 lac villages spread across the country. Each village has its own culture and story to tell. While the traditions and customs of people living in different villages in India vary drastically, one thing that they have in common is their simplicity. People living in the Indian villages are grounded and close to their roots. Life in Indian villages is peaceful and joyful.

Family and Relationships in Indian Villages

People in villages have well-defined roles. The women in the villages stay at home and look after all the household chores while the men go out and earn their livelihood. Most families living in Indian villages still follow the joint family system. The elders in the family take major family decisions and their decisions are respected by everyone. Everyone in the family knows his/ her role and responsibilities and they fulfill them.

Life in Indian villages is quite joyous and fun as people live in harmony with each other. From an early age children are taught to share and

care. They are not made to stay indoors, isolated from the outside world. Rather, they are encouraged to socialize and explore the natural surroundings. People love visiting each other. They celebrate festivals and other special occasions together and are also there to help one another whenever need be. In short, they are surrounded by their loved ones at all times unlike those living in the cities. This is good for the development of the children and also great for the elders in the family.

Indian Villages Promote Healthier Life

Indian villages are still unperturbed by pollution. The air here is fresh and pure. This is one of the reasons people in villages lead a healthier life. Besides, they also engage in a lot of physical activities which keeps them fit and healthy.

Stress and loneliness are the causes of numerous health problems these days. People in villages are always surrounded by their kin and thus cases of loneliness, stress and depression are quite low here and so are the cases of other health

issues caused due to these conditions.

Doctors often recommend people living in the cities to spend few days in a village to regain their health. Staying amid nature and breathing fresh air can drive many health problems away.

Development of Indian Villages

Indian villages have not developed as much as the cities. Many Indian villages lack even the basic amenities such as sanitation facility, electricity and good irrigation facilities. It is unfortunate that even though we as a nation have developed so much and are equipped with all the modern day facilities, people in Indian villages are still devoid of even the simplest of facilities that are a necessity today.

The government of India must take initiative to develop the Indian villages in order to ensure a comfortable and convenient life for the people living in these areas. This must begin by providing basic amenities here. The roads must be developed, good schools and colleges must be set up and good health care facilities should be made available.

People must be sensitized about the importance of maintaining hygiene. They must also be told about the importance of educating their children.

Farmers in India are suffering due to lack of good irrigation facilities, non-availability of good farming equipments and other means to carry out farming and other agricultural activities. Government must provide aid to the farmers and look for ways to uplift them.

Conclusion

Life in Indian villages can be defined as simple and pure. Though people living in these villages often complain of lack of modern facilities most of them are not ready to shift to cities as the perks of living in these peaceful surroundings often outweigh the problems faced by them at cities.

Shashikant Patil
T.Y.B.A.

Importance of Obeying Traffic Rules in Our Daily Life

Introduction

Road traffic rules are mandatory for all the occupants of the roads, including car drivers, bike riders, bus drivers, truck drivers, pedestrians and passengers. They are designed to regulate the flow of traffic and make daily commuting safer for every user.

Various Traffic Rules and Their Significance in Our Daily Life

Traffic rules that we follow daily while commuting from one place to another, help us reach our destination safely. Some of the most common traffic rules that one should follow while using the road and their significance are described below-

1) Driving With a Valid Driving License

If you are driving with a valid driving license, you have probably reached the permissible age limit to drive. Also, you must have undergone the necessary training provided about road safety rules and regulations by the licensing authority; making you a responsible driver behind the wheels.

2) Keeping Left

This is another significant rule obeyed while daily commuting. You must keep left of the road while leaving or entering, to make way for the approaching vehicles, already at high speed on the road. You must also keep left to make way for an emergency or other vehicle coming from behind at high speed. This way you ensure that both reach their destinations safely.

3) Never Approach a Road From Wrong Side

Approaching a road suddenly from wrong side might have fatal consequences. A wrong and sudden approach might surprise the other drivers/riders, resulting in confusion and collision. It's advised to look for any approaching vehicle on the main road and in case they seem far, approach the road slowly, keeping left always.

4) Always Wearing Safety Gears

A driver must wear all the safety equipments required for the vehicle. Wearing a seat belt or a helmet could be all the difference between life and death. General conception that safety gears are not required

while city commuting is a myth. Either on city roads or highways, safety belts and helmets have proven their mettle in saving lives.

5) Following Traffic Signals

A junction or a roads intersection is the most critical point that an everyday commuter has to pass through many times in a day. It is difficult to judge which way the vehicle coming from front will turn or to see any approaching vehicle from either left or right. Continuing blindly on a junction might have fatal consequences. Always follow the traffic rules or the signals of the policeman, who alternates the movement, ensuring safe transit for all.

6) Waiting For The Pedestrians

On foot pedestrians are the most vulnerable users of the roads. They depend on other drivers for their own safety. A negligent driver could hit an unsuspecting pedestrian, crossing the road or waiting for a bus to arrive. While daily commuting one should always make way for the pedestrians at zebra crossings or other spots, and ensure safe transit for all.

7) Don't Drink and Drive

A Drunken driver not only risks his own life but also the lives of other road users. Drinking hampers one's ability to make decisions and foresee the consequences. The drivers get negligent and over speed compromising the safety of their own as well as others. Either for daily commuting or for sometimes, drunken driving must be strictly prohibited.

Conclusion

Traffic rules play a vital role in ensuring our safe transit to office and house every day. Even if someone flouts the rules and reaches safely is only because of other good commuters who follow and respect traffic rules. That is, if all the vehicles jump the signal, then no one is going to get to the destination safely or at least on time. It is therefore imperative for all, to diligently follow the traffic rules and regulations while on the road.

Sayali Pawar
T.Y.B.A.

Black Money

Introduction

Any money on which income tax or other taxes have not been paid is termed as “Black Money”. It is usually earned through corrupt practices and is not declared fearing legal action. Sometimes, the amount of black money stalked up in a country is so higher that it could run a parallel economy. Black money is accumulated by corrupt officials, politicians, businessmen, criminals, smugglers and any other individual trying to evade taxation.

Black money is a huge hindrance to a nation's growth, as it is either used in black market or in money laundering. In the below essay, we will go through the sources of black money, its socio economic effects and its possible counter measures.

Sources of Black Money

There are various sources of generating black money. One of the basic areas where black money is generated and exchanged is in the government sector. Corrupt government officials authorized to make policy and financial decisions, maliciously convene with interested parties to favor them and get perks/bribe in return. This money obviously cannot be declared and is purposely hidden from the tax net; though, it is invested in a new venture through shell companies or money laundering. Thus, the money which should be taxed and the taxed amount utilized for public welfare

schemes, escapes the tax agencies, having a deteriorating affect on the overall economic health of a nation. Private firms also generate black money through a method called “Transfer Mispricing”. The modus operandi used in this method is to manipulate the price of transaction between two parties, in order to deceive tax agencies and benefit both the parties. Though the money is not earned by dishonest means, it is purposely hidden from tax authorities to evade taxation and is still considered black money.

Many other anti national, anti social and criminal activities are the sources of black money. Anti national activities mostly rely on black money generated internally or unscrupulously provided as foreign donations.

Socio-Economic Impacts of Black Money

Accumulation of black money by few corrupt individuals, damages the economical growth of the nation, as the money hidden from tax agencies is further invested into other businesses or sent outside to tax haven countries, with lighter tax laws.

Crores of rupees collected as tax, could have been used for public welfare schemes- building schools, colleges, hospitals and roads etc. Black money not only weakens the economy of a nation, but also widens the economical gap by

making rich richer and poor poorer. Presence of huge amount of black money pollutes the social structure of a nation and adversely effects the functioning of government agencies. Money earned by dishonest means, is used to bribe government officials and other relevant agencies, in exchange to a certain favor. This corrupts the whole government machinery and reduces peoples' trust in the government and administration.

Inflation is another significant effect of black money, on a nation's economy. Black money increases the purchasing power of people, automatically resulting in higher prices of commodities. An increased price of everyday commodities put a strain on the pocket of common man, while it hardly affects those who have black money. This in turn widens the gap between rich and poor, by making the poor poorer.

Measures to Counter Black Money

Many steps could be taken by the government to counter black money. The government of India had from time to time announced voluntary disclosure scheme for people who have stacked black money. The scheme persuades them to declare their money and other illegal assets and to pay the tax at a lower rate than usual. Take a resolve to not to bribe any government official for personal gains. However, small or big the matter might be, your pledge to not take the illegal path, will definitely improve nation's social and economical health.

One of the major steps taken by the government of India to counter black money was demonetization. It stands for stripping a particular denomination currency, of its status as a legal tender. In demonetization, the black money accumulated by anyone, instantly loses its worth, leaving the holder with no option but to exchange it by declaring it to bank or discard it.

Apart from all the above methods to counter black money, there is a need of stricter laws to punish someone who deliberately conspires to evade taxation. People with huge amount of undeclared money, use it to bribe tax and law enforcement officials, escaping from punishment. There is an urgent need to remove such existent loop holes in present laws and also to make and implement new stricter laws.

Conclusion

Black money has a potential to push back the progress of a nation and generate economical and social disparity. Illegally earned money, slowly corrupts the whole system and leaves a nation in a state of economical and social upheaval. It is a fight that no government can fight alone and the people also must be co operative and vigilant to fight against any kind of financial fraud or illegal activities. Any information about any kind of illegal transactions must be immediately reported to the concerned authorities.

Dhanashri Ghodake

S.Y.B.A.

Indian Heritage and the New Generation

Introduction

Indian Heritage is known to be one of the richest worldwide. Our ancestors have bestowed a beautiful cultural and traditional heritage on us. We are also lucky to have a splendid natural heritage that encompasses rich biodiversity and spectacular geological structures.

Besides, our stunning monumental heritage attracts people from different parts of the world. Indian heritage has been preserved since centuries and is being passed on from one generation to another. But does the new technology driven generation value the Indian heritage as much as the earlier ones? Will it be able to preserve it and pass on further or will our heritage fade away soon? These are a few questions that haunt the older generations as they want our heritage to remain intact.

Indian Heritage: A Gift from the Older Generations to the Younger Generation

Indian heritage is vast and vivid. It is vast because of the large number of religious groups residing in our country. Each religious group has its

own set of customs and traditions which it passes on to its younger generation. However, some of our customs and traditions remain the same throughout India. For instance, our tradition includes respecting our elders, helping the needy, speaking the truth and welcoming guests and treating them nicely. Our traditions teach us to inculcate good habits and make us a good human being.

Our cultural heritage is thus a precious gift from our older generation to help us become a better human being and build a harmonious society.

Value of Indian Heritage for New Generation

Our cultural heritage has remained intact since centuries however its charm seems to be declining in the current times. It seems like the new generation does not seem to value our cultural heritage as much.

Our society has seen tremendous changes in the last few decades. The colonization of our country by the British brought western culture to our country. The age old traditions began to change. Today, Indian attire is highly influenced by the Western

culture. Our ancient education system of gurukul was replaced by new kind of schools and many other changes were brought about in that era. Since then, there has been no looking back.

Our society has seen numerous changes. For instance, our joint family system faded away giving way to the new nuclear family system. The growth in technology and the advent of internet and smart phones have further distanced us from our cultural heritage. The western culture allures the youths of the country and most of them look down upon our culture and traditions.

The young generation is so engrossed in its own world and has become so self centric that it does not pay much heed to the cultural values given by the elders.

Invoking Love and Respect for Indian Heritage

It is the duty of the elders to invoke love for the Indian heritage in the younger generations. This must be done from the very beginning only then we can preserve our rich heritage.

One way of invoking love for our

heritage is by acquainting the young generation with our glorious past. This would help in invoking a feeling of pride in them and they would be inspired to continue the tradition and also pass it on to the new generation. This needs a collective effort by the teachers as well as parents.

Schools must teach students about the Indian heritage and how it has survived for centuries. They must also share the importance of preserving it.

Conclusion

Young generation must not only preserve the cultural heritage of India but should also be progressive towards preserving the monumental and natural heritage of our country.

Deva Mehere
S.Y.B.A.

Statue of Unity

Introduction

Statue of Unity is a spectacular statue of the eminent Indian leader, Sardar Vallabhbhai Patel. He played an important part in the unification of India. He united the numerous princely states of the country to give shape to modern India. To honour this noble soul, Prime Minister Narendra Modi decided to build a big statue of him in Gujarat. He came up with the idea in 2010 that marked his tenth year as the Chief Minister of Gujarat. The announcement received a mixed response from the general public as well as political leaders. The statue was unveiled on 31st October 2018 coinciding with the 143rd birth anniversary of Sardar Patel.

Construction of the Magnanimous Statue

Narendra Modi laid the foundation stone of the Statue of Unity on Sardar Patel's 138th birth anniversary i.e., on 31st October 2013. In order to lay the foundation stone and begin with the construction, the Sadhu Bet hillock was flattened from 70 to 55 metres.

The construction of the magnanimous

statue began in 2014 after a lot of research by the architects and engineers. The total time taken to build this statue was 56 months. This involved 15 months of research and planning and 40 months of construction. It took 2 months to hand it over. The architects and artists appointed for the task observed and studied Sardar Patel's statues installed across India.

After a lot of analysis and discussions, it was unanimously decided to come up with a statue similar to that constructed at Ahmadabad International Airport, but much bigger in size. The Statue of Unity stands tall at a height of 182 m. The total height of the monument including the base is 240 m. The statue's height (182 m) was tactfully chosen to match the number of seats in Gujarat Legislative Assembly.

The project was supervised by a consortium of Meinhardt Group, Michael Graves and Associates and Tuner Construction. The total cost involved in the project was around 3000 crore. This was the lowest bid received for the construction of the statue. Larsen and Toubro made this

bid and got the contract. The cost did not just involve the construction of the monument but also its designing and maintenance cost for the next fifteen years.

Around 250 engineers and more than 3000 labourers were employed to construct this huge monument. Thousands of tonnes of structural and reinforced steel, bronze and iron were utilized for the construction of the statue.

Statues around the World

There are many statues around the world that fetch tourists from far and wide. Some of these include the Statue of Liberty in New York, United States, Christ the Redeemer in Rio de Janeiro, The Thinker in Paris, David Statue in Italy, The Motherland Calls statue in Volgograd, Russia; The Little Mermaid in Denmark and the Spring Temple Buddha in China. However, none of them is even closer when it comes to the Statue of Unity's height. The Statue of Unity is the tallest statue in the world.

Quick Facts about Statue of Unity

Here are few facts about the Statue of Unity:

1. The statue has been divided

into five zones. Out of these, only three are accessible to the public.

2. It includes an exhibition area, memorial garden and a museum.
3. It is constructed on Sadhu Bet which is a river island.
4. It stands at a distance of 3.2 km from the Narmada Dam downstream.
5. The Statue of Unity is surrounded by 12 km long artificial lake formed by Garudeshwar Dam on the Narmada River.

Conclusion

Statue of Unity is truly an engineering marvel. It is a tribute to Indian engineering skills. Our skilled labourers, architects and engineers have received immense appreciation for constructing this intricately designed enormous piece of art. We are proud to have the tallest statue of the world in our country.

Chandan Pawar
S.Y.B.A.

Save Water

Introduction

As we all know that water gives life to us and other living things on the earth. It is very essential for the survival of human race and other species on earth. Without water, we cannot imagine the existence of life on any planet. Earth is the only known planet till date which has water and life, hence it becomes essential for us to conserve this resource which is the base of life.

The earth is covered with around 71% of water however only 1% is fit for drinking. The normal cycle of water balance runs naturally like evaporation and rain. However, the problem is with the availability of safe drinking water on the earth which is available in a very less amount and here is what the conservation of water comes in the picture.

Why we should Save Water

In order to know the answer of why we should save water, first we should know the importance of water and how water is valuable to us in our lives. Life is not possible without air, water and food. But most importantly, after air, water is

the second most precious in all the three necessities for survival of life.

Now the question is how much pure water we have on earth. According to the statistics, it has been estimated that less than 1% of water on earth is suitable for drinking. If we estimate the ratio of drinking water and total population of the world, it would be, more than a billion of people all across the world are surviving on 1 gallon of water per day. It has also been estimated that more than 3 billion people would suffer water shortages by the year 2025.

Though people have started understanding the value of clean water, but they have still not started to save water. Saving water is a good habit and every one of us should try their best to save water for the continuation of life on this planet. Few years back no one imagined that water would be sold on shops but today it has become a common scenario. We can clearly imagine that, in the near future there would be shortage of clean water all over the world so water conservation is the only solution if we want to avoid this situation.

Some Facts about the Importance of Clean Water

Below are some facts which will help you to know how valuable the clean water is:

Around 3.4 million people in the world die every year due to water related diseases.

Developing countries are more prone to water borne diseases.

Printing of newspaper for a single day consumes around 300 litres of water.

Every 15 seconds a child dies due to water born disease in the world.

The packaged drinking water business is expected to reach \$216 billion by 2025 globally.

People in the rural villages of India, Africa and Asia have to go long distances in order to get drinking water.

People in India highly suffer from various water born diseases which costs the economy to a great extent.

Ways to Save Water

There are few easy ways which helps to save water without changing your lifestyle. Single person in a home consumes around 60-100 litres of

water per day in the household activities. Only 2.5% of the total water consumption is used for drinking and cooking on daily basis and rest of the water is used in other activities like watering plants, toilet use, bathing, laundry, showering etc and if we slightly reduce our consumption in these activities then we can definitely save a good amount of water.

Some of the water saving tips are as follows:

Everyone should understand their individual responsibility and try to save water as much as they can in their daily activities.

Rainwater Harvesting is one of the best way by which we can use rain water in various purposes and also help to replenish ground water.

Always use washing machines and dishwashers with full capacity as this cuts unnecessary washes in between.

Use bucket instead of shower to take bath, it saves around 100-150 liters of water every day.

Water the plants in the evening so that it doesn't get evaporated and is used by the plant.

Turn off taps tightly wherever you see it running and immediately

report water leakage to the concerned department.

Celebrate 'Dry Holi' with 'gulals' by avoiding water colors and save a huge amount of water.

Spread the 'Save Water' initiative in your neighborhood, localities and schools.

We should encourage our family members, children, friends, neighbors and co-workers to do the same from their end to get the positive result.

These tips will definitely help to save water but the most important thing is that it has to be followed strictly. Apart from these things we should also educate people and make them aware about the importance of water. We should also make them realize that water is scarce in nature and it has to be conserved and not wasted for a better tomorrow.

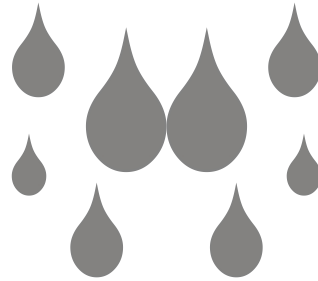
Conclusion

After air, water is the most vital resource which our Mother Nature has given to us. It is not only important to us but it is also essential for all the living species, plants and trees. It is also important for the sustenance of biodiversity of our planet and for food chain. The quantity of clean water is very

limited and it is majorly available in lakes, rivers and ground water. Hence it becomes important for us that we conserve it so that it remains available in the future also.

The contamination and pollution of water is a common scenario nowadays which reduces the quality of water and makes it unfit for drinking. It is our prime responsibility that we should stop this and also spread the word of 'SAVE WATER' so that we can conserve one of the most valuable and vital resources not only for today but also for our future generations.

Bhavana Patil
M.A. I

Caste System in India

India has been under the clutches of the evil caste system since the ancient period though the exact origin of this system isn't known as there are different theories that state different stories about its initiation. As per Varna system, people were broadly divided into four different categories. Here is a look at the people who fall under each of these categories:

1. Brahmins Priests, Teachers and Scholars
2. Kshatriyas Rulers and Warriors
3. Vaishyas Farmers, Merchants and Traders
4. Shudras Labourers

The Varna system later got degenerated into caste system. The society was divided into 3,000 castes and as many as 25,000 sub-castes based on the occupation of the community that a person was born into. As per one theory, the Varna system initiated in the country as the Aryans arrived here in around 1500 BC. It is said that Aryans introduced this system to have control over people and make things work more systematically. They assigned different roles to different groups of people. As per the Hindu theologians, on the other hand, the system initiated with Brahma, the Hindu God who is known as the creator of the universe. As Varna system degenerated into caste system, a lot of discrimination was done on the basis of caste.

People belonging to the higher castes were treated with great respect and enjoyed several privileges while those from the lower classes were scorned at and were deprived of several things. Inter-caste marriages were strictly forbidden.

The caste system in urban India today has declined immensely. Though, people from the lower classes are still not respected in the society as the government offers several benefits to them. Caste has become the basis of reservation in the country. People belonging to lower classes have a reserved quota in the education sector and also when it comes to securing government jobs.

After the departure of the British, the Constitution of India banned the discrimination based on the caste system. It is then that the quota system was introduced for Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Other Backward Classes. BR Ambedkar who authored the Constitution of India was himself a Dalit and the concept of social justice for protecting the interests of these communities on the lower rung of society was considered to be a great move in the Indian history, though now it is being misused for narrow political reasons by different parties in the country.

Sajan Pawar
M.A. I

राष्ट्रीय सेवा योजना (एन.एस.एस.) २०१८-१९

शुभम पाटील
(शिबीर प्रमुख)

कल्पेश तायडे
(रा.से.यो. प्रतिनिधी)

ऋषीकेश सपकाळे
(गट प्रमुख बी.ए.)

* गट प्रमुख *

प्रतीक्षा राणे
(टी.वाय.बी.कॉम)

आकाश बोदडे
(एस.वाय.बी.ए.)

हर्षाली पाटील
(टी.वाय.बी.कॉम)

रितेश पवार
(एस.वाय.बी.ए.)

स्नेहा सोनवणे
(टी.वाय.बी.कॉम)

सौम्य लोध
(एस.वाय.बी.एस्सी)

ममता पाटील
(टी.वाय.बी.एस्सी)

विक्रान्त रोडे
(एस.वाय.बी.ए.)

एकता बजाज
(एस.वाय.बी.कॉम)

‘राष्ट्रीय सेवा योजना’ विविध कार्यक्रमांची क्षणचित्रे

महात्मा गांधी जयंती निमित्त
‘खेड्याकडे चला’ अभियानांतर्गत
ग्राम स्वच्छता अभियानाचे उद्घाटन
करताना प्राचार्य डॉ.सौ.एम.व्ही.
वायकोळे, समवेत प्रा.डॉ.एस.डी.पाटील
(अध्यक्ष, अर्थशास्त्र अभ्यास मंडळ)
व इतर मान्यवर

गोजोरे गावात
स्वच्छता जनजागृती
करताना स्वयंसेवक

जोगलखोरी गावात
वृक्षारोपण करताना
ग्रामस्थ व स्वयंसेवक

वराडसिम गावात
स्वच्छता करताना
स्वयंसेवक

'राष्ट्रीय सेवा योजना' विशेष हिवाळी शिबीरातील क्षणचित्रे

विशेष हिवाळी शिबीराचे उद्घाटन करताना कुमार मानस झारखंडे, मा.डॉ.श्री. मोहनभाऊ फालक, मा.श्री. विष्णूभाऊ चौधरी प्राचार्य डॉ.सौ.एम.व्ही. वायकोळे समवेत कार्यक्रम अधिकारी

विशेष हिवाळी शिबीरात रॅलीद्वारे (प्रभात फेरी) जनजागृती करताना स्वयंसेवक

विशेष हिवाळी शिबीरात संस्कार फेरीत पथनाट्य सादर करताना स्वयंसेवक

विशेष हिवाळी शिबीरात श्रमदान करताना स्वयंसेवक

राष्ट्रीय छात्र सेना (एन. सी. सी.) २०१८-१९
रैंक होल्डर विद्यार्थी

SUO
देवा मेहरे

SUO
पंकज पवार

SUO
चेतन बाविस्कर

SUO
ज्ञानेश्वर चौधरी

SUO
गौरव पाटील

SUO
घनश्याम पवार

रैंक होल्डर विद्यार्थिनी

SUO
अश्विनी मोरे

JUO
राजश्री तिवारी

JUO
रचना काकडे

CSM
पायल पाटील

SGT
पौर्णिमा इंगळे

SGT
अश्विनी भोळे

CPL
जागृती चौधरी

LCPL
आरती बांगले

विविध कार्यक्रमांची क्षणचित्रे

१५ ऑगस्ट 'स्वातंत्र दिन'
ध्वजवंदन करताना
मान्यवर

ध्वजवंदन प्रसंगी
मानवंदना देताना
एन.सी.सी. कॅडेट

२६ जानेवारी 'प्रजासत्ताक दिन'
ध्वजवंदन करताना
मान्यवर

एन.सी.सी. कॅडेट समवेत
मा.प्राचार्य व उपप्राचार्य

आंतर विद्यापीठ खेळाडू २०१८-१९

Suraj Maity
Cricket

Akshay Sharma
Cricket

Mohit Chordia
Cricket

Harish Lokhande
Best-Physique

Rupesh Patil
Best-Physique

Gurmit Chahal
Best-Physique

Dhanjay Patil
Best-Physique

Khan Faraz
Foot-Ball

Nagesh Kharage
Boxing

Prathamesh Ahwad
Boxing

Shomesh Chudhari
Boxing

Chetan Ahwad
Boxing

जिमखाना विभाग क्षणचित्रे

Gymkhana Day Celebration
(Prize Distribution)

Inter - College Runner - up
Team (Badminton) IInd Place

Inter - College Table - Tennis
(w) Winner Team Ist Place

Inter - College Winner Team
(Table - Tennis) Ist Place

जिमखाना विभाग क्षणचित्रे

Inter - College Cricket Winner Team (M) Ist Place

Inter - Collage Cricket Runner-up Team (Best - Physique) IInd Place

Inter - College Table - Tennis (w) Winner Team Ist Place

Inter - College Boxing Runner-up Team IInd Place

अहवाल विभाग

अनुक्रमणिका

१. कलामंडळ	- प्रा. डॉ. एन. ई. भंगाळे	समिती प्रमुख
२. वक्तृत्व व वादविवाद मंडळ	- प्रा. समाधान पाटील	समिती प्रमुख
३. अर्थशास्त्र विभाग व नियोजन अभ्यास मंडळ	- प्रा. एस. टी. धूम	समिती प्रमुख
४. विद्यार्थी परिषद	- प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी	समिती प्रमुख
५. वीमेन्स ग्रीव्हन्स रिड्रेसल सेल	- प्रा. डॉ. स्मिता चौधरी	समिती प्रमुख
६. लेडीज वेल्फेअर कमिटी	- प्रा. डॉ. स्मिता चौधरी	समिती प्रमुख
७. मानसनीती व सामाजिकशास्त्र मंडळ	- प्रा. डॉ. डी. एम. टेकाडे	समिती प्रमुख
८. स्टाफ अकॅडेमी	- प्रा. डॉ. पी. ए. अहिरे	समिती प्रमुख
९. वाणिज्य मंडळ	- प्रा. डॉ. पी. के. पाटील	समिती प्रमुख
१०. करिअर गाईडन्स आणि कॉन्सिलिंग सेल	- प्रा. डॉ. डी. एम. टेकाडे	समिती प्रमुख
११. कम्युनिकेशन स्कील कमिटी	- प्रा. डॉ. रश्मी शर्मा	समिती प्रमुख
१२. पर्सनॅलिटी डेव्हलपमेंट सेल	- प्रा. डॉ. रश्मी शर्मा	समिती प्रमुख
१३. फिडबॅक कमिटी रिपोर्ट	- प्रा. डॉ. एस. पी. झनके	समिती प्रमुख
१४. विज्ञान मंडळ	- प्रा. डॉ. जी. आर. वाणी	समिती प्रमुख
१५. संशोधन विकास समिती	- प्रा. डॉ. व्ही. एन. महिरे	समिती प्रमुख
१६. प्लेसमेंट सेल	- प्रा. डॉ. जी. आर. वाणी	समिती प्रमुख
१७. आय, क्यु. ए. सी. समिती	- प्रा. डॉ. बी. एच. बन्हाटे	समिती प्रमुख
१८. वैद्यकीय तपासणी समिती	- प्रा. एस. एन. नेहते	समिती प्रमुख
१९. नाट्यशास्त्र मंडळ	- प्रा. वैभव मावळे	समिती प्रमुख

कला मंडळ

विद्यार्थ्यांमध्ये संगीत, नृत्य, नाट्य, साहित्य, ललित कला प्रकारातील सुप्त असलेल्या गुणांना महाविद्यालयीन स्तरावर अभ्यासाबरोबर वाव मिळण्यासाठी विविध स्पर्धांचे आयोजन कला मंडळामार्फत करण्यात आले आहे. शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये कलामंडळ उद्घाटनाचा कार्यक्रम, ललित कला स्पर्धा, गीतगायन स्पर्धा, पारंपरिक वेशभूषा स्पर्धा, नृत्यस्वरांजली कार्यक्रमातील गीत, नृत्य व सूत्रसंचालन स्पर्धांचे आयोजन वर्षभरात करण्यात आले आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये कला मंडळाचे उद्घाटन दिनांक १८ सप्टेंबर २०१८ रोजी दूरदर्शन कलावंत श्री. हर्षल राणे, मुंबई यांच्या शुभहस्ते करण्यात आले. या कार्यक्रम प्रसंगी हर्षल राणे यांनी "एखादी कला रोजगाराचे साधन होऊ शकते. त्यासाठी महाविद्यालयीन स्तरावच अंगी असलेल्या सुप्त कलागुणांचा विकास महाविद्यालय आयोजित करित असलेल्या कार्यक्रमांमधून करून घ्यावा" असे मत व्यक्त केले.

सदर उद्घाटन कार्यक्रमासाठी ताप्ती एज्युकेशन सोसायटीचे अध्यक्ष मा. श्री. मोहनभाऊ फालक, चेअरमन मा. श्री. महेशभाऊ फालक, सेक्रेटरी मा. श्री. विष्णूभाऊ चौधरी, प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे व उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, डॉ. बी. एच. बन्हाटे उपस्थित होते.

कला मंडळांतर्गत ललित कला प्रकारातील एकूण ९ उपकला प्रकारांच्या स्पर्धा महाविद्यालयात दिनांक १९ डिसेंबर २०१८ रोजी घेण्यात आल्या. त्यात रांगोळी, चित्रकला, कोलाज, व्यंगचित्र, क्लेमॉडेलिंग, स्पोर्ट पेन्टींग, फोटोग्राफी, मेहंदी, इन्स्टॉलेशन या स्पर्धांचा समावेश होता. सदर स्पर्धांमध्ये प्रथम, द्वितीय, तृतीय क्रमांक काढण्यात आले. तृतीय क्रमांकाला उत्तेजनार्थ पारितोषिक देण्यात आले. सदर पारितोषिके नृत्यस्वरांजली कार्यक्रमात दिनांक २२/१/२०१९ रोजी देण्यात आले. सदर स्पर्धांमधील विजेत्या विद्यार्थ्यांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

कला प्रकार	विजेते स्पर्धक		
	प्रथम	द्वितीय	तृतीय
रांगोळी	कल्पेश रविंद्र तायडे टी.वाय.बी.एस्सी.	स्नेहा दिलीप सोनवणे टी.वाय.बी.कॉम.	जिज्ञासा संजय धांडे एफ.वाय.बी.एस्सी.
चित्रकला	प्रतिक बंडू सूर्यवंशी एस.वाय.बी.ए.	कुमारसिंग आर. पाटील एम.एस्सी. द्वितीय वर्ष	दीपक यशवंत वाणी एफ.वाय.बी.एस्सी.
कोलाज	नेहा दिनकर म्हसके एफ.वाय.बी.ए.	जागृती एस. बन्हाटे एफ.वाय.बी.एस्सी.	रूपाली बाळू चौधरी टी.वाय.बी.एस्सी.
व्यंगचित्र	प्रतिक खंडू सूर्यवंशी एस.वाय.बी.ए.	स्नेहा दिलीप सोनवणे टी.वाय.बी.कॉम.	सृष्टी दत्तात्रय तळेकर टी.वाय.बी.एस्सी.

कला प्रकार	विजेते स्पर्धक		
	प्रथम	द्वितीय	तृतीय
क्ले मॉडेलिंग	आकाश अरुण बोदडे एस.वाय.बी.ए.	कुमारसिंग रविंद्र पाटील एम.एस्सी. द्वितीय	सारीका एकनाथ घ्यार एफ.वाय.बी.ए.
स्पॉट पेंटिंग	कल्पेश रविंद्र तायडे टी.वाय.बी.एस्सी.	मानसी महेश नेवे एफ.वाय.बी.एस्सी.	कुमारसिंग रविंद्र पाटील एम.एस्सी. द्वितीय
फोटोग्राफी	कल्पेश रविंद्र तायडे टी.वाय.बी.एस्सी.	वैभव बोरोले	विक्रांत रोडे टी.वाय.बी.ए.
मेहंदी	प्रतिक्षा विलास बोरोले एस.वाय.बी.ए.	नेहा संजय उपाध्याय टी.वाय.बी.एस्सी.	जयश्री ज्ञानदेव पाटील टी.वाय.बी.एस्सी.
इन्स्टॉलेशन	पूनम प्रकाश पाटील ग्रुप	कुमारसिंग पाटील ग्रुप	रक्षित चौधरी ग्रुप

साहित्यकला स्पर्धा

कला प्रकार	विजेते स्पर्धक	
	प्रथम	द्वितीय
वक्तृत्व	अंजली संग्राम पाटील एम.एस्सी. प्रथम	सायली गणेश महाजन एफ.वाय.बी.एस्सी.
वादविवाद	अंजली संग्राम पाटील एम.एस्सी. प्रथम सायली गणेश महाजन एफ.वाय.बी.एस्सी.	हर्षल संजय भांडारकर एम.कॉम. प्रथम वैभव राजेश सोनार टी.वाय.बी.कॉम.
काव्यवाचन	प्रविण मधुकर ब्राम्हंदे एम.कॉम द्वितीय	नेहा मनोहर जैसवाल एम.कॉम. द्वितीय

ललित कला स्पर्धा व साहित्य कला स्पर्धा यशस्वीरित्या पार पाडण्यासाठी प्रमुख परीक्षक म्हणून डॉ. के. के. अहिरे, डॉ. स्मिता चौधरी, डॉ. विद्या पाटील, डॉ. पी. ए. अहिरे, डॉ. ममता पाटील, डॉ. रूपाली चौधरी, डॉ. एस. डी. येवले, प्रा. स्मिता बेंडाळे, प्रा. स्वाती शेळके, प्रा. एस. टी. पाटील यांनी तसेच त्यांच्या समितीमधील इतर प्राध्यापक सदस्यांनी परीक्षण करण्याचे कार्य केले त्याबद्दल समिती प्रमुख म्हणून आभारी आहे.

३) गीतगायन स्पर्धा (महाराष्ट्रीयन)

कला मंडळ अंतर्गत गीत गायन स्पर्धेत महाराष्ट्रीयन भजन, भावगीत, भक्तीगीत, पोवाडा, लावणी इ. पारंपरिक गीतांची स्पर्धा दिनांक २१/१/२०१९ रोजी सकाळी ९ ते १२ महाविद्यालयात आयोजित करण्यात आली आहे. सदर स्पर्धेचे उद्घाटन महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ. एम. व्ही. वायकोळे यांच्या हस्ते करण्यात आले. सदरवेळी उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बन्हाटे, डॉ. ए. डी. गोस्वामी, प्रा. पी. पी. महाजन उपस्थित होते. तसेच स्पर्धा यशस्वी करण्यासाठी संगीत विभागातील श्री. राजेश पुराणिक, प्रा. राजश्री देशमुख, प्रा. कुंदन तावडे यांनी सहकार्य केले. तर परीक्षक म्हणून प्रा. रेणुका देशपांडे, प्रा. सचिन भिडे यांनी काम पाहिले. सदर स्पर्धेत खालील विद्यार्थ्यांनी प्रथम व द्वितीय क्रमांक पटकविले.

विद्यार्थ्यांचे नांव	क्रमांक
१) प्रियंका पाटील	प्रथम क्रमांक
२) धनश्री जोशी	द्वितीय क्रमांक
सदरच्या स्पर्धेसाठी सहकार्य करणाऱ्या सर्वांचे मनःपूर्वक आभार मानतो.	

४) पारंपरिक वेशभूषा स्पर्धा -

महाविद्यालयात दिनांक २१/१/२०१९ रोजी ११:०० ते २:०० या वेळेत पारंपरिक वेशभूषा स्पर्धा आयोजित करण्यात आली. त्यात विद्यार्थ्यांनी आपल्या भारतीय संस्कृतीचा वारसा असलेल्या अनेक पारंपरिक वेशभूषेतून आपले सादरीकरण केले. त्यात मीना, पावरी, धनगर जमात, योगगुरू रामदेव बाबा, अघोरीबाबा, गोकुळधाम सोसायटीतील राष्ट्रीय एकात्मता, जिजाऊ, कवयित्री बहिणाबाई चौधरी, शेतकरी, वारकरी, आदिवासी इ. वेशभूषेतून सादरीकरण केले. त्यात विद्यार्थी, विद्यार्थिनी आणि समुहासाठी प्रथम, द्वितीय क्रमांक काढण्यात आले.

विजेते स्पर्धक

	प्रथम क्रमांक	भूमिका	द्वितीय क्रमांक	भूमिका
१) विद्यार्थी	कुमारसिंग रविंद्र पाटील	रामदेव बाबा	उमेश गोरधे	अघोरी बाबा
२) विद्यार्थिनी	वेदाली जोशी	पावरी	मानसी हर्षद नेवे	मीरा
३) समूह	गोकुळधाम सोसायटी	-	धनगर जमात	-

पारंपरिक स्पर्धेत विजेत्या विद्यार्थ्यांना त्याच दिवशी ताप्ती एज्युकेशन सोसायटीचे सेक्रेटरी मा. विष्णुभाऊ चौधरी यांच्या हस्ते पारितोषिक वितरण करण्यात आले. त्यावेळी महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बन्हाटे उपस्थित होते. सदर स्पर्धेचे परीक्षक म्हणून समिती प्रमुख डॉ. रेखा गाजरे तर सदस्य म्हणून डॉ. ममता पाटील, डॉ. जे. एफ. पाटील, प्रा. व्ही. जी. कोचुरे यांनी सहकार्य केले त्याबद्दल सर्वांचे आभार मानतो.

५) नृत्य स्वरांजली कार्यक्रम -

कला मंडळामार्फत दिनांक २२/१/२०१९ रोजी महाविद्यालयाच्या प्रांगणात 'नृत्यस्वरांजली' हा संगीत कला प्रकारातील कला आविष्कार सादर करण्यासाठी कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. सदर कार्यक्रमाचे ताप्ती एज्युकेशन सोसायटीचे अध्यक्ष मा. मोहनभाऊ फालक यांच्या हस्ते उद्घाटन झाले. त्यावेळी व्यासपीठावर चेअरमन मा. महेशभाऊ फालक, सेक्रेटरी मा. विष्णूभाऊ चौधरी, प्राचार्य डॉ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे, कलामंडळ प्रमुख डॉ. एन. ई. भंगाळे तसेच परीक्षक मा. श्री. डी. आर. पाटील, प्रा. सचिन भिडे उपस्थित होते.

उद्घाटन समारंभानंतर गीत व नृत्यकलाविष्काराचा कार्यक्रम ११:०० ते ३:३० या वेळेत यशस्वीरित्या संपन्न झाला. या कार्यक्रमात एकूण ३८ गायन व नृत्यकला प्रकार सादर करण्यात आले. सदर स्पर्धेचे परीक्षण मा. डी. आर. पाटील, प्रा. सचिन भिडे यांनी केले. सदर स्पर्धेत विजेते स्पर्धक खालीलप्रमाणे आहे.

कला प्रकार	विजेते स्पर्धक		
	प्रथम	द्वितीय	तृतीय
गीतगायन	नेहा जैसवाल	प्रियंका पाटील	आरती मोरे
एकल नृत्य	अंकिता पाटील	रेशमा कोलते	काजल भोळे
समुह नृत्य	कोळी ग्रुप डान्स	केमिस्ट्री रॉकर्स ग्रुप	बीबीए (बॉईज अँड गर्ल्स) ग्रुप
सूत्र संचालन	कुमारसिंग पाटील	मानसी नेवे	किशोर महाले

या कार्यक्रमात समारोपप्रसंगी आ. संजय सावकारे यांच्या हस्ते पारितोषिके वितरण करण्यात आले. त्याप्रसंगी ताप्ती एज्युकेशन सोसा. चे अध्यक्ष श्री. मोहनभाऊ फालक, चेअरमन श्री. महेशभाऊ फालक, सेक्रेटरी श्री. विष्णूभाऊ चौधरी, कोषाध्यक्ष श्री. संजयकुमार नाहाटा, महाविद्यालयाचे प्राचार्य व उपप्राचार्य उपस्थित होते. समारोप प्रसंगी मा. आ. संजय सावकारे यांनी 'मै हू डॉन' हे गीत विद्यार्थ्यांसमोर सादर करून विद्यार्थ्यांचा उत्साह वाढविला. तसेच आपल्या मनोगतात 'प्रत्येकात कला असतेच फक्त कलेसाठी वाव मिळाला पाहिजे आणि महाविद्यालयीन स्तरावर त्यासाठी प्रयत्न करण्यासाठी अशा कार्यक्रमात सहभाग घेतला पाहिजे असे आवाहन केले. तसेच जीवनात तुम्ही कितीही मोठ्या पदावर गेला तरी आई वडील व गुरूजनांना विसरू नका' असा सल्ला दिला.

सदर कार्यक्रमासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य, उपप्राचार्य यांच्या मार्गदर्शनाखाली विविध समित्या तयार

करण्यात आल्या होत्या. त्या सर्व समित्यांचे प्रमुख व सदस्य तसेच कला मंडळातील सदस्य डॉ. के. के. अहिरे, डॉ. ए. डी. गोस्वामी, प्रा. व्ही. डी. जैन, प्रा. ई. जी. नेहेते, डॉ. विद्या ए. पाटील, प्रा. डॉ. पी. ए. अहिरे, डॉ. ममता पाटील, प्रा. एस. के. राठोड, प्रा. एस. टी. धूम, डॉ. रूपाली चौधरी, प्रा. पी. पी. महाजन, प्रा. एस. टी. पाटील, प्रा. राजश्री दशमुख, श्री. राजेश पुराणिक, प्रा. कुंदन तावडे, प्रा. स्वाती शेळके, प्रा. स्मिता बेंडाळे तसेच महाविद्यालयाचे इतर प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांच्या सहकार्यामुळे हा कार्यक्रम यशस्वीरित्या संपन्न झाला त्याबद्दल मी सर्वांचे समितीप्रमुख म्हणून आभार मानतो.

६) विभागीय युवक महोत्सव -

कला मंडळांतर्गत महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांचा संघ विद्यापीठस्तरीय विभागीय व केंद्रिय युवक महोत्सवात सहभागासाठी उपसमिती तयार करण्यात आली होती. त्यात संघ व्यवस्थापक म्हणून डॉ. प्रमोद ए. अहिरे, प्रा. एस. के. राठोड तर महिला संघ व्यवस्थापक प्रा. डॉ. ममता पाटील यांची नेमणूक करण्यात आली. त्यात समिती सदस्य म्हणून डॉ. रूपाली चौधरी, प्रा. राजश्री देशमुख, श्री. राजेश पुराणिक, प्रा. कुंदन तावडे, प्रा. वैभव मावळे, प्रा. एस. टी. पाटील यांचा समावेश करण्यात आला होता.

विभागीय / जिल्हास्तरीय युवक महोत्सव १ फेब्रुवारी २०१९ रोजी जी. एच. रायसोनी व्यवस्थापन-शास्त्र महाविद्यालय, जळगाव येथे आयोजित करण्यात आला होता. सदर महोत्सवासाठी एकूण २६ कलाप्रकारांपैकी महाविद्यालयाच्या संघाने २५ कलाकारांमध्ये सहभाग घेतलेला होता. त्या ठिकाणी एकूण ३९ महाविद्यालयाच्या संघांनी स्पर्धेसाठी नोंदणी केलेली होती. आपल्या महाविद्यालयाने २५ कलाप्रकारांपैकी १३ कलाप्रकारात ७ पारितोषिके मिळविली. त्यात ३ प्रथम, ८ द्वितीय आणि २ तृतीय क्रमांकाची होती त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

कला प्रकार	यशस्वी विद्यार्थ्यांची नावे	क्रमांक
शास्त्रीय गायन	प्रियंका पाटील	प्रथम (सुवर्णपदक)
शास्त्रीय वादन (सुरवाद्य)	शंकर पेटारे	प्रथम (सुवर्णपदक)
काव्य वाचन	हर्षल भांडारकर	प्रथम (सुवर्णपदक)
समुहगीत (भा.)	धनश्री जोशी, प्रियंका पाटील, आरती मोरे, लक्ष्मी ठाकूर, नेहा जैसवाल, धम्मांगिनी सपकाळे	द्वितीय (रजतपदक)
लोकसंगीत (भा.)	किशोर धनगर, शंकर पेटारे, देवेश गुरव, आकाश बोदडे, रितेश पवार, शुभम पाटील	द्वितीय (रजतपदक)
लोकगीत	धनश्री जोशी	द्वितीय (रजतपदक)
विडंबन	शुभांगी पाटील, मानसी नेवे, भाविका मेढे,	द्वितीय (रजतपदक)

मुकनाट्य	सोनल पगारे, ऐश्वर्या वास्कर, मृणाल पाटील विक्रान्त रोडे, बुध्दभूषण अहिरे, स्वप्नील नन्नवरे, पंकज कोळी, शुभम पाटील, कुमारसिंग पाटील	द्वितीय (रजतपदक)
मिमिक्री	मानसी हर्षद नेवे	द्वितीय (रजत)
स्पॉट पेन्टींग	कल्पेश रविंद्र तायडे	द्वितीय (रजत)
व्यंगचित्र	प्रतीक खंडू सूर्यवंशी	द्वितीय (रजतपदक)
शास्त्रीय वादन (ताल)	देवेश गुरव	तृतीय (कास्यपदक)
वक्तृत्व	अंजली संग्राम पाटील	तृतीय (कास्यपदक)

तर उत्तेजनार्थ प्रथम शास्त्रीय नृत्य, मेहंदी, चित्रकला, कोलाज, क्ले मॉडलिंग, फोटोग्राफी तर उत्तेजनार्थ द्वितीय सुगम गायन (पा) व वादविवाद स्पर्धांना देण्यात आलेले आहे.

७) विद्यापीठस्तरीय केंद्रिय युवक महोत्सव -

विभागीय युवक महोत्सवात अनुक्रमे प्रथम, द्वितीय आणि तृतीय क्रमांकाचे पारितोषिके मिळालेल्या संघाची नोंदणी केंद्रिय युवक महोत्सव क.ब.चौ.उ.म.वि. विद्यापीठात करण्यात आली होती. सदर युवक महोत्सव दिनांक १४/२/२०१९ ते १६/२/२०१९ या कालावधीत आयोजित करण्यात आला होता. सदर केंद्रिय युवक महोत्सवासाठी संघ व्यवस्थापक म्हणून डॉ. पी. ए. अहिरे, महिला संघ व्यवस्थापक डॉ. ममता पाटील तर सदस्यांमध्ये श्री. राजेश पुराणिक, डॉ. रूपाली डी. चौधरी, प्रा. राजश्री देशमुख, प्रा. कुंदन तावडे, प्रा. वैभव मावळे यांचा समावेश होता.

जिल्हास्तरीय स्पर्धेत १३ कलाप्रकारांमध्ये प्रथम, द्वितीय आणि तृतीय मिळालेले असल्याने केंद्रिय युवक महोत्सव स्पर्धेत १३ पैकी महाविद्यालयाच्या संघाला एकूण ७ कलाप्रकारांमध्ये पारितोषिक मिळाले आहे. त्यात २ प्रथम, २ द्वितीय आणि ३ तृतीय क्रमांकाचे आहे. त्याचा यशस्वी कलाप्रकार व विद्यार्थ्यांची नावे खालीलप्रमाणे आहे.

कला प्रकार	यशस्वी विद्यार्थ्यांची नावे	क्रमांक
शास्त्रीय गायन (सुरवाद्य)	शंकर पेटारे	प्रथम (सुवर्णपदक)
भारतीय लोकगीत	धनश्री जोशी	प्रथम (सुवर्णपदक)
समुहगीत (भा.)	धनश्री जोशी, प्रियंका पाटील, आरती मोरे, लक्ष्मी ठाकूर, नेहा जैसवाल, धम्मांगिनी सपकाळे	द्वितीय (रजतपदक)
स्पॉट पेन्टींग	कल्पेश रविंद्र तायडे	द्वितीय (रजतपदक)
शास्त्रीय गायन	प्रियंका पाटील	तृतीय (कास्यपदक)

शास्त्रीय वादन मुकनाट्य	देवेश गुरव विक्रान्त रोडे, बुध्दभूषण अहिरे, स्वप्नील नन्नवरे पंकज कोळी, शुभम पाटील, कुमारसिंग पाटील	तृतीय (कास्यपदक) तृतीय (कास्यपदक)
----------------------------	---	--------------------------------------

युवक महोत्सवासाठी नेमणूक करण्यात आलेले संघ व्यवस्थापक तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य, उपप्राचार्य प्राध्यापक यांनी वेळोवेळी केलेल्या मार्गदर्शनाबद्दल मी समिती प्रमुख म्हणून सर्वांचे मनःपूर्वक आभार मानतो.

- प्रा. डॉ. एन. ई. भंगाले
समिती प्रमुख

वक्तृत्व, वादविवाद मंडळ

व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासात वक्तृत्वास अनन्यसाधारण असे महत्त्व आहे. वक्त्याची वाणी मधूर व चतुरस्र असली की श्रोत्याला ऐकत रहावेसे वाटते. चौफेर वाचन, सभाधीटपणा, शब्दसंपदा, वाक्चातुर्य, देहबोली, खंडन-मंडनाची वकूबता इ. गुण आत्मसात केल्यावर वक्त्याला वक्तृत्व व वादविवाद स्पर्धा गाजविता येते. उत्तम संवाद साधणे ही एक कलाच आहे. प्रत्येकाला उत्तम संवाद साधता आला पाहिजे, तसेच उत्तम वक्ते आपल्या महाविद्यालयातून निर्माण व्हावे हे उद्दिष्ट समोर ठेवून महाविद्यालयातील वक्तृत्व, वादविवाद मंडळ वर्षभर कार्यरत असते.

यावर्षी वक्तृत्व, वादविवाद मंडळाचे उद्घाटन दि. २२ सप्टेंबर २०१८ रोजी प्रा. डॉ. योगिता पाटील (झेड. बी. पाटील महाविद्यालय, धुळे) यांच्या हस्ते करण्यात आले. त्यांनी विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व वादविवाद व काव्यवाचन याविषयी अमूल्य मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे होत्या. अध्यक्षीय समारोपात त्यांनी विद्यार्थ्यांसाठी भाषिक कौशल्य विकास व व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी महाविद्यालयात विविध कार्यक्रम आयोजित केले जातात. प्रत्येक कार्यक्रमात जास्तीत जास्त संख्येने विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेऊन आपल्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास करावा असे आवाहन केले.

२२ सप्टेंबर २०१८ याच दिवशी द्वितीय सत्रात वक्तृत्व, वादविवाद व काव्यवाचन स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. परीक्षक म्हणून प्रा. डॉ. जे. एफ. पाटील व प्रा. डॉ. विद्या पाटील यांनी कार्य केले. वादविवाद स्पर्धेत १८ विद्यार्थ्यांनी, वक्तृत्व स्पर्धेत १५ विद्यार्थ्यांनी व काव्यवाचन स्पर्धेत १० विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. एकूण सहभागी विद्यार्थी ४३ एवढे होते.

स्पर्धेत विजेत्या व सहभागी विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयाचे प्राचार्य प्रा. डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे व उपप्राचार्य प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी यांच्या हस्ते प्रमाणपत्र देण्यात आले. वादविवाद स्पर्धेत प्रथम क्रमांक

अंजली संग्राम पाटील व सायली गणेश महाजन यांनी पटकाविला तर द्वितीय क्रमांक हर्षल संजय भांडारकर व वैभव राजेश सोनार यांनी पटकाविला.

वक्तृत्व स्पर्धेत प्रथम क्रमांक अंजली संग्राम पाटील हिने तर द्वितीय क्रमांक सायली गणेश महाजन हिने पटकाविला. काव्यवाचन स्पर्धेत प्रथम क्रमांक प्रविण मधुकर ब्राम्हंदे याने तर द्वितीय क्रमांक नेहा मनोहर जैसवाल हिने पटकाविला.

दि. ३/१०/२०१८ रोजी जेड. बी. पाटील महाविद्यालय धुळे आयोजित राष्ट्रपिता महात्मा गांधी व वक्तृत्व स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयातील कु. अंजली संग्राम पाटील व कु. सायली महाजन यांनी सहभाग घेतला. या स्पर्धेत कु. अंजली संग्राम पाटील हिने द्वितीय क्रमांक प्राप्त केला. त्याबद्दल तिला प्रमाणपत्र व रोख रक्कम एक हजार रु. बक्षीस मिळाले.

दि. ८/१०/२०१८ रोजी सोनुभाऊ बसवंत कला व वाणिज्य महाविद्यालय शहापूर, हिंदी विभाग आयोजित ११ राष्ट्रीय निबंध लेखन प्रतियोगिता ११ मध्ये आपल्या महाविद्यालयातील कु. नेहा मनोहर जैसवाल व प्रज्ञा पंडित बोदडे यांनी सहभाग घेतला.

दि. २२/८/२०१८ रोजी आशा फाँडेशन जळगाव आयोजित निबंध स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयातील प्रविण शेषमल राठोड या विद्यार्थ्याने सहभाग घेतला.

दि. १०/२/२०१९ रोजी सौ. र. ना. देशमुख महाविद्यालय, भडगांव आयोजित विद्यापीठस्तरीय आंतरमहाविद्यालयीन वादविवाद स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयातील कु. अंजली संग्राम पाटील द्वितीय क्रमांक प्राप्त केल्याबद्दल तिला प्रमाणपत्र व रोख रक्कम तीन हजार रु. बक्षीस मिळाले. तसेच हर्षल संजय भांडारकर यास प्रमाणपत्र व उत्तेजनार्थ रोख रक्कम पाचशे रु. बक्षीस मिळाले.

दि. १/३/२०१९ रोजी गुरुनाथ फाऊंडेशन, मुक्ताईनगर आयोजित विद्यापीठस्तरीय निबंध स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयातील चौऱ्याहत्तर विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. सदरच्या स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयातून प्रथम क्रमांकाचे बक्षीस ११०० रु. व प्रमाणपत्र वैष्णवी भास्कर धायडे, द्वितीय क्रमांकाचे बक्षीस ५०० रु. व प्रमाणपत्र दिव्या राजेंद्र देशपांडे, तृतीय क्रमांकाचे बक्षीस २५० रु. व प्रमाणपत्र नेहा मनोहर जैसवाल हिने प्राप्त केले. तसेच उत्तेजनार्थ प्रथम क्रमांकाचे बक्षीस १०० रु. व प्रमाणपत्र मयुर जितो सुने तर उत्तेजनार्थ द्वितीय क्रमांकाचे बक्षीस १०० रु. व प्रमाणपत्र साक्षी गोपाळ गोरारकर हिने प्राप्त केले.

वक्तृत्व वादविवाद मंडळातर्फे आयोजित कार्यक्रमासाठी व विविध स्पर्धांमध्ये विद्यार्थ्यांनी सहभागी व्हावे यासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य प्रा. डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे यांचे नेहमी मार्गदर्शन व प्रोत्साहन मिळते. तसेच उपप्राचार्य प्रा. डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे, प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी, उपप्राचार्य प्रा. डॉ. एन. ई. भंगाळे यांचे वेळोवेळी मार्गदर्शन लाभले.

तसेच समिती सदस्य प्रा. डॉ. स्मिता चौधरी, प्रा. आर. एस. नाडेकर, प्रा. डॉ. रूपाली चौधरी, प्रा.

पुरुषोत्तम महाजन यांचे वेळोवेळी सहकार्य लाभले.

- प्रा. समाधान तुळशिराम पाटील
 समिती प्रमुख

अर्थशास्त्र विभाग व नियोजन अभ्यास मंडळ

विद्यार्थ्यांच्या सर्वसामान्य अर्थशास्त्रीय ज्ञानात आणि माहितीत भर पडावी, त्यांची अर्थशास्त्रीय घटनांच्या संदर्भातील आकलन आणि विश्लेषणात्मक क्षमता वाढावी व विकसीत व्हावी तसेच राष्ट्र उभारणीतील विद्यार्थी आणि शिक्षकांची बांधीलकी सिद्ध व्हावी या दृष्टीने विविध कार्यक्रमांची आखणी आणि अंमलबजावणी करण्याच्या उद्देशाने अर्थशास्त्र विभाग व नियोजन अभ्यास मंडळ कार्यरत आहे.

● शिक्षक दिन -

दि. ५ सप्टेंबर २०१८ रोजी डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांच्या जन्मदिनाचे औचित्य साधून शिक्षक दिन साजरा करण्यात आला. याप्रसंगी सुरुवातील आशा दोडे (एम.ए. भाग-२) हिने स्वागतगीत म्हटले. त्यानंतर अर्थशास्त्र विभागातील सर्व प्राध्यापकांचा विभागातील सर्व विद्यार्थ्यांनी गुलाबपुष्प देऊन सत्कार केला. अध्यक्षीय भाषणात प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे यांनी व्यक्तींच्या आयुष्यातील गुरुचे महत्त्व पटवून दिले. तसेच विद्यार्थी व प्राध्यापक यांना शिक्षक दिनाच्या शुभेच्छा दिल्या. विभागातील सर्व प्राध्यापकांनी विद्यार्थ्यांना वेगवेगळे दाखले देवून शिक्षक दिनाचे महत्त्व समजावून सांगितले आणि शुभेच्छा दिल्या. नितीन भालेराव, प्रविण राठोड, आरती भगत इ. एम.ए. भाग-२ च्या विद्यार्थ्यांनी मनोगत व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन आशा दोडे हिने तर आभार प्रदर्शन किरण बुगले याने केले.

● सेवापूर्ती कार्यक्रमाचे आयोजन -

अर्थशास्त्र विभागातील ज्येष्ठ प्राध्यापक व्ही. डी. पाटील हे ३४ वर्षांच्या प्रदीर्घ सेवेतून सेवानिवृत्त झाले. त्याबद्दल विभागातर्फे १५/९/२०१८ रोजी सेवापूर्ती कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. याप्रसंगी सुरुवातीला अर्थशास्त्र विभागाचे विभागप्रमुख महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे यांच्या हस्ते प्रा. व्ही. डी. पाटील यांचा शॉल व श्रीफळ आणि भेटवस्तू देवून सपत्निक सत्कार करण्यात आला. त्यानंतर विभागातील सर्व प्राध्यापकांनी आपापले मनोगत व्यक्त केले. त्यात यांनी व्ही. डी. पाटील सरांनी अर्थशास्त्र विभागाच्या व विभागातील विद्यार्थ्यांच्या विकासासाठी घेतलेले कष्ट, दिलेला वेळ, केलेला त्याग, त्यांची निस्वार्थी व परोपकारी वृत्ती, त्यांची अभ्यासू वृत्ती, सतत नवीन ज्ञान मिळविण्याचा ध्यास, सर्वांना आदराची व समानतेची वागणूक इ. गुणवैशिष्ट्यांवर प्रकाश टाकला. जवळजवळ सर्वच प्राध्यापकांनी अर्थशास्त्राचा चालता बोलता विश्वकोश आपल्यापासून दूरावला म्हणून हळूहळू व्यक्त केली. याप्रसंगी आपले मनोगत व्यक्त करतांना प्रा. व्ही. डी. पाटील सरांनी सेवेतील पदार्पणापासून तर सेवापूर्ती पर्यंतच्या निवडक

आठवणींना उजाळा दिला. ज्या ज्या व्यक्तींनी त्यांना सहकार्य केले अशा संस्था प्रमुखांचे, आजी-माजी प्राचार्यांचे, विभाग प्रमुखांचे ज्येष्ठ व कनिष्ठ प्राध्यापकांचे कार्यालयातील कर्मचाऱ्यांचे व विद्यार्थ्यांचे आभार व्यक्त केले. अर्थशास्त्र विभागाच्या विकासासाठी माजी प्राध्यापकांनी अपार मेहनत व कष्ट उपसले आहेत. यापुढेही विभागाच्या विकासाचा आलेख सतत उंचावत ठेवावा, विभागातील एकोप्याची परंपरा अखंडित ठेवावी अशी अपेक्षा व्यक्त करून गरज भासल्यास मी केव्हाही मदतीस तयार असल्याची ग्वाही देवून सरांनी आपल्या मनोगतास पूर्णविराम दिला. अध्यक्षीय भाषणात प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे यांनी महाविद्यालयाच्या व विभागाच्या विकासात व्ही. डी. पाटील सरांनी दिलेल्या योगदानावर प्रकाश टाकून सरांच्या सेवानिवृत्तीमुळे अर्थशास्त्र विभागात फार मोठी पोकळी निर्माण झाली आहे ती भरून काढणे कठीण आहे असे मत व्यक्त केले. प्रा. व्ही. डी. पाटील आणि त्यांच्या कुटुंबियांना भावी आयुष्य सुखाचे, समाधानाचे व भरभराटीचे जावो अशा शुभेच्छा दिल्या.

● उद्घाटन समारंभ व खेड्याकडे चला अभियान -

दि. २ ऑक्टो. २०१८ रोजी महात्मा गांधी यांच्या जयंतीनिमित्त दरवर्षीप्रमाणे 'खेड्याकडे चला' अभियान राबविण्यात आले. या अभियानात अर्थशास्त्र, इतिहास व हिन्दी विभागातील विद्यार्थी, प्राध्यापक व रा.से.यो. चे स्वयंसेवक आणि पदाधिकारी त्याचप्रमाणे मंडळाचे सर्व सदस्य सहभागी झाले होते. या दिवशी सकाळी ८ वा. महादेव माळ (ता. भुसावळ) येथे सर्वजण जमा झाले. पहिल्या सत्रात ग्रामस्वच्छता कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. सुरवातील सर्व विद्यार्थी, प्राध्यापक, महादेव माळ येथील जि. प. प्राथमिक शाळेचे विद्यार्थी व शिक्षक यांनी 'स्वच्छ भारत' अभियानाचा एक भाग म्हणून संपूर्ण गावात स्वच्छता व जनजागृती रॅली काढण्यात आली. पथनाट्याद्वारे ग्रामस्थांना स्वच्छतेचे महत्त्व पटवून देण्यात आले. त्यानंतर अर्थशास्त्र विभागातील सेवानिवृत्त प्राध्यापक व्ही. डी. पाटील यांच्यासह सर्व विद्यार्थी व प्राध्यापकांनी गावातील गटारी, रस्ते, उकिरडे व शाळेचे क्रीडांगण यांची सफाई केली. तसेच शाळेजवळ रस्त्यावर मुरूम टाकून त्याची दुरुस्ती करण्यात आली. त्यानंतर गावात एक सामाजिक सर्व्हेही आयोजित करण्यात आला. त्यात अर्थशास्त्र, इतिहास व हिंदी विभागाच्या विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

दुपारच्या सत्रात नियोजन अभ्यास मंडळाच्या उद्घाटनाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. प्रा. डॉ. एस. डी. पाटील (चेअरमन, अर्थशास्त्र अभ्यास मंडळ, क.ब.चौ.उ.म.वि., जळगांव) यांनी सरस्वती देवी आणि राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांच्या प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करून व दीप प्रज्वलन करून नियोजन अभ्यास मंडळाचे उद्घाटन केले. याप्रसंगी व्यासपीठावर प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून उपस्थित होते. प्रा. डॉ. एस. डी. पाटील यांनी आपल्या उद्घाटनपर भाषणात 'गांधीजींची ग्रामस्वराज्याची संकल्पना' या विषयावर अभ्यासपूर्ण विचार मांडले. अध्यक्षीय भाषणात प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे यांनी देशाच्या विकासात खेड्यांच्या विकासाची भूमिका पटवून दिली. महादेवमाळ जि.

प. प्राथमिक शाळेचे मुख्याध्यापक श्री. विजय दयाराम पाटील यांनीही गांधी जयंतीबद्दल विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. तसेच निलेश माणिकराव पाटील या प्राथमिक शिक्षकांनीही नाहाटा महाविद्यालयाने महादेवमाळ गावात राबविलेल्या या स्तुत्य उपक्रमाचे कौतुक केले व महाविद्यालयातील प्राध्यापक विद्यार्थी व प्राचार्यांचे आभार मानले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक नियोजन अभ्यास मंडळाचे चेअरमन प्रा. एस. टी. धूम यांनी तर आभार प्रदर्शन प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी यांनी केले. कार्यक्रम यशस्वीतेसाठी प्राध्यापक बंधू-भगिनींनी परिश्रम घेतले.

● सावित्रीबाई फुले जयंती -

दि. ३ जानेवारी २०१९ रोजी अर्थशास्त्र विभागात सावित्रीबाई फुले जयंती साजरी करण्यात आली. यावेळी सावित्रीबाई फुले यांच्या प्रतिमेला प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी यांच्याहस्ते माल्यार्पण करण्यात आले. त्यानंतर प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी यांनी 'सावित्रीबाई फुले यांचे स्त्री शिक्षणातील योगदान' या विषयावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

● उद्योजकता जागृती शिबीराचे आयोजन -

दि. ७/२/२०१९ ते ९/२/२०१९ या कालावधित नियोजन अभ्यास मंडळ व विद्यार्थी विकास परिषद यांच्या संयुक्त विद्यमाने आणि महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र, जळगाव यांच्या सहकार्याने महाविद्यालयातील विद्यार्थी व परिसरातील सुशिक्षित बेरोजगारांना स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध व्हाव्यात या उद्देशाने तीन दिवसीय उद्योजकता जागृती शिबीराचे आयोजन करण्यात आले.

● शैक्षणिक सहलीचे आयोजन -

दि. ११ व १२ मार्च २०१९ रोजी अर्थशास्त्र विभाग व नियोजन अभ्यास मंडळ यांच्या अंतर्गत दोन दिवसीय सहलीचे आयोजन मध्यप्रदेशातील महेश्वर व मांडवगड या दोन ऐतिहासिक ठिकाणी करण्यात आले. यात एम.ए. अर्थशास्त्र भाग २ चे विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

सहल महाविद्यालयातून सकाळी ८ वाजता निघाली व दुपारी २ वाजता महेश्वर येथे पोहोचली. सुरुवातीला पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर यांच्या किल्ल्यास विद्यार्थ्यांनी भेट दिली. याठिकाणी स्थानिक मार्गदर्शकाने विद्यार्थ्यांना अहिल्यादेवी होळकर यांच्या पूर्वजांचा इतिहास सांगितला. त्यानंतर त्यांना धान्याचे कोठार, युध्द साहित्य, निवासगृह, देवघर, त्यातील सुवर्ण झुला, अहिल्या देवींनी नर्मदेच्या घाटावर स्थापन केलेले सहस्र शिवलिंग तसेच त्यांनी स्थापन केलेले राजेश्वर महादेव मंदिर आदि सर्व स्थळांना भेटी देवून त्याची माहिती सांगितली. तेथील मंदिरे व राजवाडा पाहिल्यानंतर अहिल्यादेवींनी भक्ती व शक्तीचा समन्वय साधल्याचे निदर्शनास येते.

त्यानंतर महेश्वरी साडी उद्योगाला विद्यार्थ्यांनी भेट दिली. येथील साडी उद्योग हा प्रसिध्द उद्योग आहे. त्याचे वैशिष्ट्य म्हणजे या उद्योगातील सर्व साड्या या हातमागावरच तयार केल्या जातात. घराघरातून हा उद्योग येथे केला जातांना दिसून येतो. एक साडी तयार करण्यासाठी जवळपास १५ दिवस लागतात. या

साडीवरील नक्षीकाम अत्यंत जिकीरीचे दिसून येते. या उद्योगाचे आणखी एक वैशिष्ट्य म्हणजे या उद्योगाला WTO च्या (जागतिक व्यापार संघटना) TRIPS करारा अंतर्गत भौगोलिक विशेषतेचा दर्जा मिळालेला आहे. सर्व विद्यार्थी व प्राध्यापकांनी येथील उद्योग व बाजारपेठेचा अभ्यास केला.

दुसऱ्या दिवशी महेश्वरपासून ५५ कि.मी. अंतरावर असणाऱ्या मांडवगडला भेट दिली. मांडवगड हे अत्यंत निसर्गरम्य परिसरात डोंगररांगा आणि वनराईत वसलेले ऐतिहासिक गांव आहे. या ठिकाणी सम्राट चंद्रगुप्त मौर्यापासून राजाभोज व आक्रमणकारी मुघल व इंग्रजांपर्यंत अनेक सत्ताकेंद्र स्थापन झाल्याची माहिती मार्गदर्शकाकडून मिळाली. याठिकाणी राणी रूपमती महल, संगित महल, जराज महल, कपूर तलाव, रेवा तलाव ही ठिकाणे पाहून माहिती घेतली. महालामधील स्नानगृहे, कारागृहे, प्रशिक्षण गृह, राजदरबार यांची रचना वैशिष्ट्यपूर्ण असल्याचे दिसून आले. त्याचप्रमाणे त्या काळातील पाण्याचे व्यवस्थापन अतिशय योग्य व अभ्यासपूर्वक केलेले असल्याचे दिसून आले. इतरत्र न आढळणारे चर्तुभुज श्रीरामांचे मंदिरात जाऊन विद्यार्थ्यांनी दर्शन घेतले. त्याचप्रमाणे याठिकाणी असलेली प्राचीन व भव्य मशिद, प्रतिध्वनी ऐकू येणारी जागा अशी ठिकाणे पाहून परतीचा प्रवासास मार्गक्रमण केले.

● **नेट-सेट मार्गदर्शन वर्गाचे आयोजन -**

महाविद्यालयातील व परिसरातील विद्यार्थ्यांसाठी दि. १५/२/२०१९ पासून अर्थशास्त्र विभागातर्फे विनामूल्य नेट-सेट मार्गदर्शन वर्गाचे आयोजन करण्यात आले. शुक्रवार व शनिवार असे आठवड्यातून २ दिवस सकाळी ११ ते दुपारी २ या वेळेत हे वर्ग घेण्यात आले. या वर्गात नेट-सेट पेपर-१ मधील घटकांची विद्यार्थ्यांकडून तयारी करून घेण्यात आली. त्यासाठी प्रा. व्ही. डी. पाटील (सेवानिवृत्ती प्राध्यापक), प्रा. आर. आर. पाटील, प्रा. व्ही. डी. जैन, प्रा. दीपक पाटील, प्रा. ए. पी. नवधरे, प्रा. प्रफुल्ल इंगोले, प्रा. व्ही. ए. सोळुंके, प्रा. एस. टी. पाटील, प्रा. पी. पी. महाजन यांनी विद्यार्थ्यांना मोफत मार्गदर्शन केले.

● **शेवटच्या वर्षातील मुलांचा निरोप समारंभ -**

टी.वाय.बी.ए. व एम.ए. भाग-२ च्या विद्यार्थ्यांसाठी दि. २३/३/२०१९ रोजी राधास्वामी लॉन, वांजोळा रोड येथे निरोप समारंभ आयोजित करण्यात आला. याप्रसंगी विभागातर्फे विद्यार्थ्यांना स्नेहभोजनाची व्यवस्था करण्यात आली. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे यांनी आपल्या भाषणात विद्यार्थ्यांना बहुमोल मार्गदर्शन करतांना नेहमी सहकार्य करण्याची ग्वाही दिली. तसेच विद्यार्थ्यांना भावी आयुष्य सुख, समाधान व उज्वल भविष्य राहण्यासाठी शुभेच्छा दिल्या. कु. आरती भगत, किरण बुगले, प्रविण राठोड, अंकुश पवार, उज्वला महाजन, प्रिती पाटील, नितीन भालेराव इ. एम.ए. भाग-२ तर कु. रेखा कापुरे, कु. तेजस्विनी या एम.ए. भाग-१ व टी.वाय.बी.ए. चे मानेश पाटील, नंदलाल घ्यार या विद्यार्थ्यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले व विभागाविषयी कृतज्ञता व्यक्त केली. यावेळी आदर्श विद्यार्थ्यांचा सत्कार करण्यात आला.

● व्याख्यान कार्यक्रमाचे आयोजन -

दि. २२/३/२०१९ रोजी 'सायबर क्राईम' या विषयावर व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले. व्याख्याते अॅड. रमेश पांडव यांनी या विषयावर मार्गदर्शन करतांना सोशल मिडिया गैरवापराचे वाढते प्रमाण चिंताजनक असल्याचे नमूद करून तरुणांनी सोशल मिडिया वापरतांना कायद्याचा भंग होणार नाही याची काळजी घेण्याचे आवाहन केले. सायबर गुन्हाविषयी माहिती देतांना देशभरात महाराष्ट्राचा क्रमांक दुसरा लागतो तर गुन्हेगारांचे वय २०-३० या वयोगटातील आहे. यावर प्रकाश टाकला. सायबर गुन्हे हे सोशल मिडिया, बँकींग अशा विविध क्षेत्रात घडत असल्याचे नमूद करून बँकींग सुविधा घेतांना व त्यासंदर्भात व्यवहार करतांना पुरेशी काळजी घेणे आवश्यक आहे. सायबर गुन्हाच्या शिक्षेविषयी माहिती देतांना कलम ६७(इ) तसेच इतर विविध कलमांची माहिती देवून याविषयाचे गांभीर्य त्यांनी विद्यार्थ्यांच्या निदर्शनास आणून दिले. यावेळी व्यासपीठावर व्यावसायिक अर्थशास्त्र व बँकींग विभाग प्रमुख डॉ. ए. डी. गोस्वामी उपस्थित होते.

वरिलप्रमाणे अर्थशास्त्र विभाग व नियोजन अभ्यास मंडळामार्फत वर्षभरात विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमांच्या यशस्वितेसाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बन्हाटे, समिती सदस्य डॉ. ए. डी. गोस्वामी, डॉ. आर. एस. गोरले, डॉ. किरण वारके, प्रा. व्ही. ए. सोळुंके, प्रा. जे. पी. आडोकार, प्रा. डॉ. रश्मी शर्मा, प्रा. डॉ. ममताबेन पाटील, रजिस्ट्रार श्रीमती रेखा बन्हाटे, कार्यालयीन अधीक्षक श्री. भगवान तायडे या सर्वांचे मोलाचे सहकार्य लाभले. 'कमवा व शिका' चे विद्यार्थी किरण बुगले व कु. अश्विनी पाटील यांनीही वेळोवेळी सहाय्य केले. या सर्वांचे त्याबद्दल आभार. याशिवाय ज्यांनी वेळोवेळी सहकार्य केले व कळत-नकळत त्यांचा उल्लेख राहून गेला असेल त्या सर्वांचेही आभार.

प्रा. एस. टी. धुम
(समिती प्रमुख)

प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी
(व्यावसायिक अर्थशास्त्र व बँकींग विभाग प्रमुख)

विद्यार्थी परिषद

शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ साठी विद्यापीठाकडून कोणत्याही प्रकारचे विद्यार्थी परिषदेच्या संदर्भात पत्र न आल्यामुळे महाविद्यालयातील विद्यार्थी परिषद गठीत करण्यात आली नाही.

उद्योजकता जागृती शिबिराचे आयोजन

नियोजन अभ्यास मंडळ आणि विद्यार्थी परिषद यांच्या विद्यमाने महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र जळगाव यांच्या सहकार्याने विद्यार्थी तसेच परिसरातील सुशिक्षित बेरोजगारांना व्यवसायांची संधी प्राप्त होऊन स्वयम रोजगार निर्माण व्हावा या उद्देशाने दि. ७/२/२०१९ ते ९/२/२०१९ या कालावधीत

उद्योजकता जागृती शिबिराचे आयोजन करण्यात आले.

दि. ७/२/२०१९ रोजी सकाळी १०:३० वाजता तासी एज्युकेशन सोसायटीचे अध्यक्ष मा. डॉ. मोहनभाऊ फालक यांच्या अध्यक्षतेखाली आणि प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे यांच्या प्रमुख उपस्थितीत उद्घाटन समारंभ संपन्न झाला. यावेळी उद्घाटक म्हणून MCED चे प्रकल्प अधिकारी आनंद विद्याधर हे उपस्थित होते. त्यांच्या समवेत उद्योग निरीक्षक मा. श्री. सरकटे, कार्यक्रम आयोजक सौ. भाग्यश्री महाजन, भुसावळ येथील यशस्वी उद्योजक सिध्देश इलेक्ट्रॉनिक भुसावळ चे श्री. दीपरत्न तायडे तसेच समन्वयक डॉ. ए. डी. गोस्वामी, प्रा. एस. टी धूम व्यासपीठावर उपस्थित होते. दीपरत्न करून शिबिराचे उद्घाटन करण्यात आले. कार्यक्रमाचे उद्घाटक मा. आनंद विद्याधर यांनी MCED, D.I.C. ची भूमिका समजावून सांगितली. तसेच व्यवसायाची निवड, जागेची निवड भांडवलाची उभारणी कशी करावी त्यासाठी खादी ग्रामोद्योग, अण्णाभाऊ पाटील महामंडळ, चर्मकार विकास महामंडळ, इतर मागासवर्गीय महामंडळ अशा अनेक महामंडळांकडून तसेच बँकांकडून आपल्याला कर्ज मिळू शकते. आपली इच्छाशक्ती तीव्र असली पाहिजे. आपण त्याप्रमाणे स्वप्न पाहिली पाहिजे. धीरुभाई अंबानी यांनी पेट्रोल कारखान्याचे स्वप्न पाहिले आणि ते साकार केले. जैन उद्योग समूह यांचे ही उदाहरण देऊन विद्यार्थ्यांना प्रवृत्त केले.

अध्यक्षीय भाषणात डॉ. मोहनभाऊ फालक यांनी शिबिरार्थींना शुभेच्छा देऊन उद्योजक होणे अवघड नाही. आपल्या मनाची तयारी असली पाहिजे. नकारात्मक विचार काढून सकारात्मक विचार ठेवा. प्रत्येक आईवडिलांना असे वाटते की, माझ्या मुलाने नोकरी केली पाहिजे. तुमच्या आईवडिलांचा दृष्टिकोन बदलविण्यासाठी आम्ही लवकरच पालकांची सभा घेणार आहोत असे आश्वासन देऊन मी देखील एक छोटा व्यावसायिक असून आमच्या मुलांनी उच्च शिक्षण घेऊन पुण्यासारख्या महानगरात त्यांनी स्वतःचे व्यवसाय सुरू केलेले आहेत आणि ते यशस्वी आहेत असे स्वअनुभव मांडले.

उद्घाटन समारंभानंतर दीपरत्न तायडे यांनी आपल्या उद्योगाचे कथन केले. त्यात त्यांनी मी डिप्लोमा ची डिग्री घेतल्यानंतर औरंगाबाद येथील एका कारखान्यात १८०० रुपये महिन्याने नौकरी केली. परंतु माझे स्वप्न होते की माझ्या स्वतःचा एखादा व्यवसाय असावा त्यासाठी मी भुसावळ येथे सिध्देश इलेक्ट्रॉनिक नावाची कंपनी सुरू केली. आज एम.आय.डी.सी. भुसावळ मध्ये स्वतःची कंपनी असून १ कोटी रुपयांची यंत्र सामग्री आहे. स्वतःचे घर, स्वतःची कार आहे. मी नोकर नसून नोकरी देणारा आहे. हे आपल्यालाही शक्य आहे असे अनुभव त्यांनी सांगितले.

दुपारच्या सत्रात मा. श्री. सरकटे साहेब उद्योग निरीक्षक डी.आय.सी. जळगाव यांनी जिल्हा उद्योग केंद्रामार्फत सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी ज्या योजना राबविल्या जातात त्यांची माहिती देऊन जिल्हा उद्योग केंद्रामार्फत राबविल्या जाणाऱ्या छोट्या मोठ्या योजनांची माहिती दिली. त्यानंतर सौ. भाग्यश्री महाजन

यांनीही व्यवसायाच्या संधी या विषयावर मार्गदर्शन केले.

दि. ८/२/२०१९ रोजी सकाळी ९:३० वाजता जळगाव येथील मा. श्री. राशीब अहमद यांनी ध्येय निश्चिती आणि उद्योजकता या विषयावर मार्गदर्शन केले. प्रथम ध्येय निश्चिती यावर मार्गदर्शन करतांना त्यांनी आपले ध्येय नोकरी मिळविण्याचे असो व उद्योजक बनण्याचे असो ध्येय मोठे असले पाहिजे, आव्हानात्मक असले पाहिजे, ध्येय आपलेच असले पाहिजे. आपल्यातील सुप्त गुणांचा विचार करून ध्येयाला चिटकून राहा. ध्येय ठरवितांना आई वडिलांना विश्वासात घ्या. महाविद्यालयीन शिक्षण घेत असतांना आपले पाय जमिनीवर असले पाहिजे. आपण दिसतो कसे याचा विचार न करता आपण कसे असलो पाहिजे याचा विचार करा त्यासाठी बाह्य बाजू चा विचार न करता अंतर्गत गुणांचा विचार करा. मी ग्रामीण भागात जन्माला आलो म्हणून मी मुंबई पुण्याच्या विद्यार्थ्यांसारखा असू शकत नाही असा विचार न करता जीवनात काय करायचे आहे हे निश्चित केले तर यश तुमच्या पाठीशी धावून येईल असा मोलाचा सल्ला त्यांनी पहिल्या सत्रात दिला.

दुपारच्या सत्रात फैजपूर येथील दत्त इरिगेशन चे मा. श्री. जितेंद्र पवार यांनी मी उद्योजक कसा झालो या विषयावर मार्गदर्शन केले त्यात त्यांनी यशस्वी उद्योजक होणे ही कोणाची मक्तेदारी नसून प्रत्येक व्यक्तीला शक्य आहे. फक्त आपल्याला कोणता व्यवसाय करायचा आहे त्या व्यवसायाची निवड करा, त्यासाठी लागणारी साधन सामुग्री, तिची उपलब्धता, कच्चा माल, कामगार याचा शोध घ्या. पक्क्या मालासाठी कोणती बाजारपेठ उपलब्ध आहे याचाही विचार करा. स्थानिक बाजारात ज्या वस्तूंना मागणी आहे त्या वस्तूंच्या उत्पादनावर भर द्या.

आम्ही दत्त इरिगेशन कडे वळलो कारण तापी खोऱ्यात बागायती जमीन मोठ्या प्रमाणावर आहे आणि म्हणून आम्ही प्रथम स्थानिक बाजार काबीज केला. आज आमचे उत्पादन बाहेरच्या देशात जात आहे. हे एखाद्या दोन दिवसाचे काम नाही. यासाठी मोठा त्याग करावा लागतो याचे भान ठेवा. ध्येय, त्याग आणि चिकाटी सोबत असेल तर आपण पाहिजे त्या क्षेत्रात यशस्वी होऊ शकतो असा मोलाचा सल्ला दिला.

दि. ९ फेब्रुवारी २०१९ रोजी सकाळ सत्रात मा. श्री. श्रीजीत नायर यांनी विद्यार्थ्यांना "ध्येय निश्चिती आणि बाजाराचे सर्वेक्षण" या विषयावर मार्गदर्शन केले. त्यात त्यांनी बाजारात वस्तू विकतांना कोणती काळजी घ्यावी लागते त्यासाठी लागणारे व्यवस्थापन, वस्तूबाबतची जाहिरात, ध्येय निश्चिती त्यातील अडथळे दूर करण्याचे मार्ग विद्यार्थ्यांना सांगितले.

दुपारच्या सत्रात मा. श्री. दिनेश गवळे यांनी विस्तृत प्रकल्प अहवाल, प्रकल्प वित्त आणि लेखा या विषयावर मार्गदर्शन केले. त्यात त्यांनी कोणताही व्यवसाय किंवा कोणताही उद्योग करायचा असेल तर प्रकल्प कसा तयार करावा ? प्रकल्पात कोणत्या बाबींचा समावेश असला पाहिजे ? तसेच त्यासाठी किती कर्जाची आवश्यकता भासते ? तसेच खर्च आणि उत्पन्नाचे व्यवस्थापन कसे करावे ? याबाबत माहिती

दिली. त्यानंतर MCED चे मा. श्री. आनंद विद्यागर यांनी शिबिरार्थी विद्यार्थ्यांचा अभिप्राय घेऊन SC, ST विद्यार्थ्यांच्या व्यवसाय संधी याबाबत माहिती देवून विद्यार्थ्यांना प्रेरित केले. कोणताही व्यवसाय सुरू करायचा असेल तर MCED, जळगाव या कार्यालयाला भेट देऊ शकतात. आपल्या सर्व समस्यांचे निराकरण केले जाईल असे आश्वासन त्यांनी दिले.

यानंतर उद्योजकता जागृती शिबिराचा समारोप प्रसंगी समारोप समारंभाचे अध्यक्ष म्हणून ताप्ती एज्युकेशन सोसायटीचे सचिव मा. श्री. विष्णुभाऊ चौधरी उपस्थित होते. तर प्रमुख पाहुणे म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बन्हाटे, MCED चे मा. श्री. विनोद विद्यागर, मा. श्री. दिनेश गवळे, मा. श्री. भाग्यश्री महाजन व्यासपीठावर उपस्थित होते. सत्कार समारंभ संपन्न झाल्यानंतर शिबिरार्थींमधून सुरज धांडे आणि आरती भगत या दोन विद्यार्थ्यांनी अनुभव कथन केले. त्यात त्यांनी महाविद्यालयाने आम्हा विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण घेत असतांना उद्योजकता जागृती शिबिराचे आयोजन केले ही आमच्यासाठी मेजवानी असून या शिबिराचा आम्ही आमच्या जीवनात नक्कीच वापर करू. MCED ने आम्हा शिबिरार्थीं विद्यार्थ्यांसाठी जे तज्ञ मार्गदर्शक पाठवले त्यांनी मनोरंजनात्मक माध्यमातून उद्योजकता, ध्येय निश्चिती, प्रकल्प अहवाल कसा तयार करावा ? वस्तूची निवड कशी करावी ? जळगाव जिल्ह्यात व्यवसायाच्या कोणत्या संधी आहेत ? बाजार सर्वेक्षण कसे करावे ? याबाबतची मा. श्री. आनंद विद्यागर तसेच मा. श्री. राशीब अहमद आणि मा. श्री. श्रीजीत नायर यांनी मार्गदर्शन केले. तसेच यशस्वी उद्योजक भुसावळ येथील सिद्धेश इलेक्ट्रिकल्सचे मालक श्री. दीपरत्न तायडे, फैजपूर येथील दत्त इरिगेशनचे मालक श्री. जितेंद्र पवार यांनी व्यवसायाचे कथन केले. ही आमच्यासाठी मेजवानी होती असे मनोगत व्यक्त केले. त्यानंतर अध्यक्षीय समारोप मा. श्री. विष्णुभाऊ चौधरी यांनी केला. आपल्या भाषणात त्यांनी अलीकडे जेवढे विद्यार्थी बाहेर पडतात तेवढ्या नोकऱ्या उपलब्ध होत नाही. प्रत्येक पालकाला असे वाटते की, माझ्या पाल्याचे शिक्षण पूर्ण झाल्यावर त्यांनी स्वतःच्या पायावर उभे राहावे व अर्थार्जन करावे. या परिस्थितीत आपल्या महाविद्यालयाने राबविलेल्या शिबिराचा नक्कीच फायदा होईल. मी आमच्या ताप्ती एज्युकेशन सोसायटीच्या वतीने आपणास शुभेच्छा देतो, असे प्रतिपादन केले.

कार्यक्रमाच्या यशस्वितेसाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बन्हाटे यांच्या मार्गदर्शनानुसार विद्यार्थी परिषदेचे सदस्य डॉ. एन. एस. पाटील, डॉ. पी. ए. अहिरे, डॉ. स्मिता चौधरी, डॉ. पी. के. पाटील, प्रा. डी. एन. पाटील तसेच नियोजन अभ्यास मंडळाचे सदस्य प्रा. व्ही. ए. साळुंके, डॉ. किरण वारके, प्रा. जे. पी. अडोकार, प्रा. प्रशांत पाटील, प्रा. शंकर पाटील यांनी परिश्रम घेतले.

दि. ११ फेब्रुवारी २०१९ विद्यार्थी परिषदेतर्फे प्रा. डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस.

व्ही. पाटील, डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे यांच्या मार्गदर्शनाने युवा वक्ते माननीय श्री. सुनील धनगर पुणे, मी वक्ता कसा झालो या विषयावर व्याख्यान संपन्न झाले. यावेळी कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून डॉ. के. के. अहिरे व्यासपीठावर उपस्थित होते. विद्यार्थी परिषदेचे चेअरमन डॉ. ए. डी. गोस्वामी उपस्थित होते. मा. श्री. सुनील धनगर यांनी आपल्या भाषणातून विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी महाविद्यालय कटिबद्ध असून विविध अभ्यासपूर्ण व्याख्यानातून विद्यार्थ्यांना दिशा देण्याचे काम विद्यार्थी परिषद करित असते अशी भूमिका त्यांनी मांडली. तसेच वाचनाने वक्तृत्व कला विकसित होते. विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयीन जीवनात ध्येय ठरवितांना ध्येय, मेहनत, आत्मविश्वास यावर भर द्यावा. मी आपल्याच महाविद्यालयाचा माजी विद्यार्थी असून आपल्या सारखाच सर्वसामान्य विद्यार्थी होतो. परंतु दिशा निश्चित होती, ध्येय ठरविलेले होते. प्रवास केला आणि यशस्वी झालो असे आत्मकथन यावेळी केले. त्यानंतर कार्यक्रमाचे अध्यक्ष डॉ. के. के. अहिरे यांनी अध्यक्षीय समारोप केला त्यात त्यांनी प्रेरणादायी गोष्ट सांगितली.

- प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी
समिती प्रमुख

वीमेन्स ग्रीव्हन्स रिड्रेसल सेल

महाविद्यालयातील विद्यार्थिनींना असलेल्या अडचणी दूर करून सुरक्षित वातावरणात त्यांचा विकास व्हावा ह्या उद्देशाने वर्षभर समिती अंतर्गत विद्यार्थिनींशी संवाद साधला जातो व त्यांच्या करिता आवश्यक त्या सोयी सुविधा महाविद्यालयाकडूनही उपलब्ध करून दिल्या जातात. वर्ष २०१८-१९ च्या सुरुवातीलाच लेडीज रूम मध्ये वेंडींग मशीन लावण्यात आले. दि. ३१ ऑगस्ट २०१८ रोजी उद्घाटन प्रसंगी डॉ. प्रदीप जोशी मानसोपचार तज्ञ, जळगाव ह्यांनी "ताणतणाव व्यवस्थापन" ह्या विषयावर मार्गदर्शन केले. २५० विद्यार्थिनींनी कार्यक्रमाचा लाभ घेतला.

दि. ९ मार्च २०१९ रोजी 'स्त्री व आरोग्य' ह्या विषयावर डॉ. सुषमा खानापूरकर यांनी मार्गदर्शन केले. तसेच 'स्त्री विषयक कायदे' ह्या विषयावर अॅडव्होकेट प्रीती पाटील यांनी मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाचा लाभ ५० मुलींनी घेतला.

वर्षभर कार्यक्रमाच्या यशस्वी आयोजनासाठी कमिटीचे सदस्य डॉ. विद्या पाटील, डॉ. ममताबेन पाटील, डॉ. रश्मी शर्मा, डॉ. रूपाली चौधरी ह्यांचे सहकार्य लाभले.

कार्यक्रमाच्या यशस्वितेसाठी मा. प्रा. डॉ. मीनाक्षी वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे ह्यांचे मोलाचे मार्गदर्शन लाभले. तसेच श्रीमती रेखा बऱ्हाटे व श्री भगवान तायडे व इतर ऑफीस कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य लाभले. सर्वांचे मनःपूर्वक धन्यवाद.

- प्रा. डॉ. स्मिता एस. चौधरी
समिती प्रमुख

पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे ह्यांचे मोलाचे मार्गदर्शन लाभले. तसेच श्रीमती रेखा बऱ्हाटे व श्री. भगवान तायडे व इतर ऑफीस कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य लाभले. सर्वांचे मनःपूर्वक धन्यवाद.

- प्रा. डॉ. स्मिता संजय चौधरी
 समिती प्रमुख

मानसनीती व सामाजिक शास्त्र मंडळ

महाविद्यालयात विद्यार्थी हिताचा विचार करून तसेच त्यांच्या शैक्षणिक, सामाजिक विकासाच्या दृष्टीने विविध उपक्रम राबविले जातात. त्या संदर्भात महाविद्यालयात विविध समित्या अविरत प्रयत्नशिल असतात. त्यात मानसनीती व सामाजिक शास्त्र मंडळ हे विद्यार्थ्यांमध्ये नैतिक, सामाजिक व राष्ट्रीय हित यांची रूजवण होण्यासाठी विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करत असते. सदर शैक्षणिक वर्षात खालील विविध कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले.

दि. ४/१०/२०१८ रोजी मा. गिरीष कुलकर्णी (आशा फाऊन्डेशन, जळगाव) यांच्या हस्ते उद्घाटन करण्यात आले. सदर कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे तसेच मंडळाचे प्रमुख डॉ. डी. एम. टेकाडे हे व्यासपीठावर उपस्थित होते. सदर व्याख्यानातून श्री. कुलकर्णी सरांनी पायाभूत क्षेत्राची व्याप्ती, सार्वजनिक चर्चा, सादरीकरण, पुन्हा तयार करा, मुलाखत वर चर्चा ह्या संबंधी यशाचा गुरुमंत्र दिला.

दि. २६ नोव्हेंबर रोजी "संविधान दिन" हा गणित, राज्यशास्त्र व मानसनीती व सामाजिक शास्त्र मंडळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने गणित विभागात साजरा करण्यात आला. कार्यक्रमाचे प्रमुख वक्ते डॉ. सोपान बोराटे (कोटेचा महिला महाविद्यालय, भुसावळ) कार्यक्रमाचे अध्यक्ष डॉ. के. के. अहिरे होते. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या प्रतिमेला माल्यार्पण करून कार्यक्रम सुरु झाला. प्रमुख वक्ते डॉ. बोराटे सरांनी घटनेचे शिल्पकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा घटनालेखन कार्याचा परिचय करून दिला. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष डॉ. के. के. अहिरे यांनी डॉ. आंबेडकरांचे मसुदा समितीचे अध्यक्ष या नात्याने भूमिका स्पष्ट केली. त्यानंतर सामुहिक घटनेच्या सरनाम्याचे वाचन करण्यात आले.

दि. २५ जानेवारी २०१९ रोजी "मतदान दिवस" साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमास भुसावळचे तहसिलदार श्री. भाऊसाहेब थोरात, प्रांताधिकारी मा. श्री. चिंचकर साहेब तसेच भुसावळ विधानसभेचे आमदार मा. संजयभाऊ सावकारे हे कार्यक्रमाला उपस्थित होते. आपले एक मत किती अमूल्य आहे याचे महत्व पटवून सांगितले. तसेच थोरात साहेबांनी मतदान दिवस या बद्दल मतदान निर्भिड, निःपक्षपाती करावे असे जाहिर आव्हान केले. तसेच VVPAT मशिन बद्दल जनजागृती संबंधी मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमास

महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, कनिष्ठ महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य शैलेश पाटील, निरिक्षक नंदाणेसर, वरिष्ठ व कनिष्ठ महाविद्यालयाचे प्राध्यापक वृंद उपस्थित होते. कार्यक्रमाच्या शेवटी सर्वांनी “मतदान” ची शपथ घेतली.

दि. ६ व ७ फेब्रुवारी रोजी या दोन दिवशी राज्यशास्त्र विभाग, मानसनीती व सामाजिक शास्त्र मंडळातर्फे पंचायत समिती भुसावळ येथे लोकशाही निवडणूका व सुशासन या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. भिंतीपत्रक स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या होत्या. स्पर्धेमध्ये मतदान जनजागृती या विषयांनी भिंतीपत्रके रंगली होती. जवळ जवळ ४२ विद्यार्थ्यांनी यात सहभाग नोंदविला होता. मानसनीती व सामाजिक शास्त्र मंडळाच्या वतीने आयोजित विविध कार्यक्रमासाठी मा. प्राचार्य, उपप्राचार्य यांचे अनमोल सहकार्य लाभले. तसेच शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे वेळोवेळी अनमोल सहकार्य लाभल्याबद्दल आभार व्यक्त करतो.

- डॉ. डी. एम. टेकाडे
समिती प्रमुख

स्टाफ अकॅडेमी

महाविद्यालयाच्या स्टाफ अकॅडेमीतर्फे शिक्षक दिन उत्साहात साजरा करण्यात आला. तसेच विविध क्षेत्रामध्ये उत्तुंग यश संपादन केलेल्या गुणवान प्राध्यापकांचा गुणगौरवही करण्यात आला. या गुणगौरव समारंभाचे अध्यक्षस्थान ताप्ती एज्युकेशन सोसायटीचे अध्यक्ष माननीय श्री. मोहनभाऊ फालक यांनी स्वीकारले. व्यासपीठावर ताप्ती एज्युकेशन सोसायटीचे चेअरमन माननीय श्री. महेशभाऊ फालक सचिव माननीय श्री. विष्णूभाऊ चौधरी, कोषाध्यक्ष माननीय श्री. संजयजी नाहाटा हे डॉ. सौ. मीनाक्षी वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. ए. डी. गोस्वामी, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे, उपप्राचार्य प्रा. एन. ई. भंगाळे, कनिष्ठ विभागाचे उपप्राचार्य प्रा. शैलेश पाटील, पर्यवेक्षक प्रा. यु. बी. नंदाणे स्टाफ अकॅडेमी चेअरमन डॉ. पी. ए. अहिरे, प्रमुख वक्ते प्रा. समाधान पाटील हे उपस्थित होते.

कार्यक्रमाची सुरुवात माजी राष्ट्रपती डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांच्या प्रतिमेला पुष्पहार अर्पण करून झाली. त्यानंतर मराठी विभागातील ज्येष्ठ प्राध्यापक डॉ. जे. एफ. पाटील यांनी रचलेल्या महाविद्यालयीन गीताचे सादरीकरण संगीत विभागाने केले. महाविद्यालयाचे वार्षिक नियतकालिक ‘तरंग’ याचे प्रकाशन मान्यवरांच्या हस्ते करण्यात आले. कार्यक्रमाचे प्रमुख वक्ते प्रा. समाधान पाटील यांनी प्राचीन व मध्ययुगीन शिक्षणव्यवस्थेचा आढावा सांगितला तसेच आजच्या २१ व्या शतकात शिक्षणाला असणारे महत्व विविध उदाहरणादाखल सांगितले. शिक्षणाचा भाषाशास्त्रानुसार अभ्यासही त्यांनी स्पष्ट केला. आपल्या अध्यक्षीय भाषणात कार्यक्रमाचे अध्यक्ष ताप्ती एज्युकेशन सोसायटीचे अध्यक्ष माननीय श्री. मोहनभाऊ फालक यांनी

सांगितले की शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांच्या उज्वल भविष्याबद्दल नेहमी जागृत असले पाहिजे. खरा शिक्षक हा समाजाचा उत्कर्ष करू शकतो. म्हणून शिक्षक दिन हा साजरा व्हायला हवा.

प्राध्यापक गुणगौरव समारंभामध्ये विद्यापीठाच्या विविध प्राधिकरणावर निवडलेल्या अभ्यासमंडळावर नियुक्ती झालेल्या, पीएच.डी. प्राप्त, नेट, सेट पास असणाऱ्या विविध राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय परिषदांमध्ये शोधनिबंध सादर केलेल्या गुणवंत प्राध्यापकांचा सत्कार मान्यवरांच्या हस्ते करण्यात आला. त्यात प्राधिकरणावर निवडलेले -

अभ्यासमंडळावर नियुक्त - ५, पीएच.डी. पदवी प्राप्त - ३, नेट सेट पास - २, राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय परिषदांमध्ये शोधनिबंध सादर केलेले ३९, कार्यकारीणी सदस्य - ५, प्राध्यापकांचा यथोचित सत्कार करण्यात आला. तसेच महाविद्यालयीन गीत रचनाकार डॉ. जे. एफ. पाटील यांनाही गौरवण्यात आले व संगीत विभागातील श्री. आर. व्ही. पुराणिक, उपप्राचार्य डॉ. एस.व्ही.पी., प्रा. शैलेश पाटील, प्रा. नंदाणे कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक स्टाफ अकादमी चेअरमन डॉ. पी. ए. अहिरे यांनी केले. सूत्रसंचालन प्रा. पुरुषोत्तम महाजन यांनी तर आभार डॉ. मनोज जाधव यांनी केले. गुणगौरव प्राप्त प्राध्यापकांच्या नावाची यादी प्रा. नवघरे यांनी पुकारली.

कार्यक्रमाला कनिष्ठ व वरिष्ठ महाविद्यालयातील प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी उपस्थित होते.

- प्रा. डॉ. पी. ए. अहिरे
 समिती प्रमुख

वाणिज्य मंडळ

वाणिज्य मंडळाचा उद्घाटनाचा कार्यक्रम दि. २१/८/२०१८ रोजी आयोजित करण्यात आला होता. सदर कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान मा. प्राचार्य डॉ. एम. व्ही. वायकोळे यांनी भूषविले व कार्यक्रमाचे उद्घाटन मा. डी. एन. पारख, अतिरिक्त उपायुक्त, आयकर कार्यालय, जळगाव यांच्या हस्ते करण्यात आले. सदर कार्यक्रमात त्यांनी आयकर हा भार नसून राष्ट्राच्या जडणघडणीतील करदात्यांचे योगदान असून इतर देशांच्या तुलनेत आपल्या देशातील आयकराचे (इन्कम टॅक्स) दर खूप कमी असल्याचे नमूद केले.

सदर कार्यक्रमाचे प्रमुख वक्ते व अतिथी मा. शकील अहमद अन्सारी, आयकर उपायुक्त, जळगाव यांनी 'Taxpayer Outreach Program' चे सादरीकरण केले. तसेच राष्ट्राच्या आर्थिक व भौगोलिक विकासात करदात्यांची भूमिका अत्यंत महत्त्वाची असल्याने प्रत्येक नागरिकाने आपले 'पॅनकार्ड' तयार करून दरवर्षी नियमितपणे 'Income Tax Return' मुदतीच्या आत भरणेबाबत सूचित केले.

- डॉ. पी. के. पाटील
 समिती प्रमुख

करिअर गाईडन्स आणि कॉन्सिलिंग सेल

शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये दि. ४/१०/२०१८ रोजी श्री. गिरीष कुलकर्णी (INDEEA, Asha Foundation Jalgaon) यांच्या हस्ते करिअर गाईडन्स आणि कॉन्सिलिंग सेल चे उद्घाटन करण्यात आले. उद्घाटन प्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे हे अध्यक्षस्थानी होते. तसेच उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे सर उपस्थित होते. मा. गिरीष कुलकर्णी सरांनी स्पर्धा परीक्षेची तयारी कशी करावी या संबंधी मार्गदर्शन केले. तसेच ती स्पर्धा परीक्षा यु.पी.एस.सी., एम.पी.एस.सी. किंवा कोणतीही असो यासंबंधी परीक्षेची तयारी कशी करावी हे समजावून विद्यार्थ्यांच्या मनातील भीती दूर केली. या कार्यक्रमास समितीचे सर्व सभासद उपस्थित होते.

शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये सामान्यज्ञान तासिका दर शनिवारी दु. २:३० ते ४:३० या वेळी तसेच दर रविवार स. ८:३० ते १०:३० या वेळी तासिकेचे आयोजन करण्यात आले होते. यात महाविद्यालयातील विविध विषयांचे तज्ञ प्राध्यापक यांचे मार्गदर्शन लाभले.

डॉ. ममताबेन पाटील, डॉ. पी. ए. अहिरे, डॉ. नाडेकर, डॉ. वारके, प्रा. समाधान पाटील, प्रा. महाजन, डॉ. भंगाळे, डॉ. टेकाडे, प्रा. चंद्रकांत सरोदे, प्रा. नवघरे, डॉ. गाजरे, डॉ. स्मिता भोळे, डॉ. विद्या पाटील इ. प्राध्यापकांनी मार्गदर्शन केले.

समितीच्या सर्व सदस्यांनी वेळोवेळी सहकार्य केले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य, उपप्राचार्य, शिक्षकेतर कर्मचारी यांच्या सर्वांच्या सहकार्याने समितीचे कामकाज पार पडले.

- प्रा. डॉ. डी. एम. टेकाडे, समिती प्रमुख

Communication Skills Committee

On 11th February 2019 Mr. Ujwal More and Ms. Rajshree Dhige of Akemi Business School, Pune were invited to address the students on "Communication Skills". They spoke on presentation skills, interview skills, public speaking skills and body language and its importance in employability. The program was from 10 am to 12 noon at Personality Development Center. Students from Commerce and Management and Arts faculty were present. Committee Chairman Dr. Rashmi Sharma gave opening remarks, welcomed the guests and proposed vote of thanks. Prof. Smita Bendale conducted the program. Prof. Vilas Solunke, member of the committee was also present.

- Dr. Rashmi Sharma, Chairman, Communication Skills Committee

Personality Development Cell

The Personality Development Cell started off its activities for the year 2018-19 with its inaugural on 31st August 2018 along with Ladies Welfare Committee in Conference Hall. For the inaugural function Dr. Pradeep Joshi, renowned Psychiatrist from Jalgaon was invited who spoke on Stress Management. Dr. Pradeep Joshi addressed the gathering and spoke on meaning of stress, sources of stress, effects of stress and ways to overcome stress. Though he spoke on this subject for women, he stated that same could be applicable to men too as men too experience stress. Students too asked various questions which were satisfactorily answered by the speaker. The hall was jam packed not only with students but also with teachers.

On 4th October 2018 another program was organized by the Committee jointly with Career Guidance Committee at A-36 (Conference Hall) at 9:30 am. Mr. Girish Kulkarni, INDEEA, Asha Foundation, Jalgaon was the resource person. He mesmerized the audience with his silver tongue oratory. He spoke on confidence, public speaking, presentation, resume making, facing interview, etc. The program got over at 12:30 pm. For three hours students of BBA, BMS (E-Com.), M.Com and MA were present to gain knowledge. Chairman of Career Guidance Committee Dr. Dattatray Tekade and Chairman of Personality Development Cell Dr. Rashmi Sharma were present along with committee members. Dr. Rashmi Sharma gave opening remarks and also proposed vote of thanks.

The college has set up state of the art Personality Development Center. Many programs were held during the year by various departments. Speeches of knowledgeable resource persons on communication skills, soft skill, career guidance, personality development, power-point presentations, life skills, etc. were held throughout the year. A detailed record of each activity, photographs and attendance is maintained. In the academic year 2018-19 in all 16 programs by various departments and committee in the center have been undertaken.

- Dr. Rashmi Sharma

Chairman, Personality Development Cell

Feedback Committee Report

In the process of continuous assessment and upgradation of the college facilities, resources and various curricular, co-curricular and extension activities, the Feedback Committee facilitates the students to participate through feedback from the final year students of each of the course. A questionnaire has been prepared in c-format consisting of 23 questions on variety of aspects like College Facilities, Infrastructure, Classrooms, Laboratories, Library Resources, Reading Hall, Teaching Learning and Evaluation process, Curricular, Co-curricular and Extension Activities etc. Lastly they are provided space to put their suggestions if any.

Last year we received 6912 responses from the students on 4 point scale with the value: A for Very Good, B for Good, C for Satisfactory and D for Unsatisfactory. The committee analysed students' responses using a soft programme. The result sought out reads as below :

Very Good	61%	Good	23%
Satisfactory	9.5%	Unsatisfactory	6.5%

In the light of the analysis and suggestions by the students, the measures are initiated accordingly.

- Dr. S. P. Zank

In-charge Feedback Committee

विज्ञान मंडळ

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांमध्ये विज्ञान विषयाची आवड, जिज्ञासा तसेच त्यांचा वैज्ञानिक दृष्टिकोन वाढविण्यासाठी दरवर्षी महाविद्यालयात विज्ञान मंडळ स्थापित केले जाते. विज्ञान मंडळातर्फे विज्ञान विषयावर व्याख्यान, प्रश्नमंजूषा, विज्ञान प्रदर्शन यासारखे कार्यक्रम घेतले जातात.

महाविद्यालयात दि. २२/९/२०१८ रोजी विज्ञान मंडळाचे उद्घाटन झाले. या प्रसंगी प्रमुख पाहुणे म्हणून डी. एन. महाविद्यालय, फैजपूर येथील प्रा. डॉ. सतीश चौधरी हे उपस्थित होते. त्यांनी विद्यार्थ्यांना "वैज्ञानिक प्रगती व समाज" या विषयावर मार्गदर्शन केले. प्रगत मानवी जीवनात विज्ञानावर निष्ठा व वैज्ञानिक दृष्टीकोनाचे महत्व विशद केले. विश्वाचा उत्पत्तीपासून पृथ्वीवरच्या वेगवेगळ्या घडामोडींचा आढावा घेतांना मानवी जीवन क्रमाक्रमाने कसे समृद्ध होत गेले याची उत्कंठावर्धक माहिती त्यांनी दिली. या प्रवासातील वैज्ञानिकांच्या योगदानाची इतंभूत माहिती देतांना विज्ञाननिष्ठ होतांना त्याग व प्रयत्नांची

पराकाष्ठा याचे महत्व वेगवेगळ्या वैज्ञानिकांच्या उदाहरणाद्वारे पटवून दिले.

क.ब.चौ.उ.म.वि. जळगाव तर्फे आयोजित Summer Research Aptitude Cultivation Workshop 2018 मध्ये महाविद्यालयाचे जे विद्यार्थी सहभागी झालेले होते, त्यांचे त्या वर्कशॉप मधील अनुभव महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांसमोर मांडले गेले.

अविष्कार २०१८ ह्या स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थ्यांना त्यांच्या पोस्टर प्रेझेंटेशन साठी मार्गदर्शन केले गेले.

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी शिवाजी आर्ट्स, कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज, औरंगाबाद येथे १२ जानेवारी २०१९ रोजी संपन्न झालेल्या 'State Level Inter College Science Exhibition-2019' मध्ये शोधनिबंध सादर केले.

महाविद्यालयात २३/२/२०१९ रोजी संगणक विभाग व विज्ञान मंडळ यांच्या संयुक्त आयोजनाने A'TECHUVA - 2019 हा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. यात Poster Presentation, Quiz, Programming Contest अशा वेगवेगळ्या स्पर्धा आयोजित करण्यात आला. सदर कार्यक्रमात सुमारे २०० विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

२८ फेब्रुवारी २०१९ रोजी महाविद्यालयात 'विज्ञान दिवस' साजरा केला गेला. याप्रसंगी महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य प्रा. डॉ. बी. एच. बन्हाटे यांनी 'डॉ. सी. व्ही रमण यांच्या जीवनचरित्र व संशोधन' या विषयावर माहिती दिली.

विज्ञान मंडळ २०१८-१९ तर्फे राबविण्यात येणाऱ्या सर्व उपक्रमात महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, डॉ. बी. एच. बन्हाटे यांचे मार्गदर्शन लाभले. तसेच विज्ञान मंडळ सदस्य प्रा. ए. एच. पाटील, डॉ. एन. एस. पाटील, डॉ. विद्या ए. पाटील, प्रा. व्ही. पी. लढे, प्रा. ए. पी. नवघरे, डॉ. गौरी एम. पाटील, डॉ. एस. डी. येवले, डॉ. व्ही. एन. महिरे तसेच संगणक शास्त्र विभागाचे सहकार्य लाभले त्याबद्दल सर्वांचे आभार.

- प्रा. डॉ. जी. आर. वाणी

समिती प्रमुख

संशोधन विकास समिती

“संशोधनाचा आराखडा कसा तयार करावा” या विषयावर एक दिवसीय राज्यस्तरीय कार्यशाळा

संशोधन विकास समिती आणि वाणिज्य, व्यवस्थापन आणि अर्थशास्त्र संशोधन केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने दि. ८ सप्टेंबर २०१८ रोजी “संशोधनाचा आराखडा कसा तयार करावा” (Preparation for Research Outline and Guide Course Work) ह्या एकदिवशीय राज्यस्तरीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. कार्यशाळेचे अध्यक्षीय स्थान मा. डॉ. मोहनभाऊ फालक, अध्यक्ष ताप्ती एज्युकेशन

सोसायटी हे होते. तर कार्यशाळेचे उद्घाटक प्रा. डॉ. सीमा जोशी संचालक, व्यवस्थापन विभाग, कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उ.म.वि. जळगाव यांचे हस्ते झाले. या कार्यशाळेसाठी प्रमुख पाहुणे तासी एज्युकेशन सोसायटीचे सेक्रेटरी मा. विष्णूभाऊ चौधरी तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य व उपप्राचार्य उपस्थित होते. अध्यक्षीय भाषणात मा. डॉ. मोहनभाऊ फालक यांनी संशोधकांनी गुणवत्तापूर्ण संशोधन करून भारताला महासत्ता बनवण्यास सहकार्य करण्याचे आवाहन केले. कार्यशाळेच्या पहिल्या सत्रात डॉ. रामेश्वर चव्हाण व्यवस्थापन विभाग, कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उ.म.वि. जळगाव यांनी संशोधन आराखड्याची आवश्यकता व महत्त्व या विषयी मार्गदर्शन केले. तर डॉ. सीमा जोशी यांनी संशोधन आराखड्याची रूपरेषा कशी तयार करावी याविषयी आपले विचार मांडले. तर डॉ. दिनेश भकड, एस. पी. डी. एम. कॉलेज, शिरपूर यांनी संशोधन आराखडा तयार करतांना असलेल्या साहित्याचा आढावा घेऊन त्याची मांडणी कशी करावी याबाबत आपले विचार मांडले.

कार्यशाळेच्या दुसऱ्या सत्रात डॉ. रश्मी शर्मा नाहाटा महाविद्यालय भुसावळ यांनी वाणिज्य शाखेच्या विद्यार्थ्यांसाठी संशोधन पध्दती विषयी मार्गदर्शन केले. त्यानंतर डॉ. एस. पी. झनके नाहाटा महाविद्यालय भुसावळ यांनी कला शाखेच्या विद्यार्थ्यांसाठी संशोधन विषय कसा निवडावा, संशोधनाचे प्रकार, सामाजिक शास्त्र संशोधन पध्दती, भाषा व साहित्य यासारख्या विषयांमध्ये संशोधन करणाऱ्यांसाठी प्राथमिक व दुय्यम माहितीचे स्रोत कसे निवडावे, संशोधन आराखडा, संशोधनाचे नियोजन याविषयी मार्गदर्शन केले. तर डॉ. एस. पी. येवले नाहाटा महाविद्यालय भुसावळ यांनी विज्ञानाच्या संशोधक विद्यार्थ्यांना रिसर्च मेथडोलॉजी याबाबत मार्गदर्शन केले. दुपारच्या सत्रात प्रा. अरविंद चौधरी, प्राचार्य, बोदवड महाविद्यालय, बोदवड यांनी संशोधन कार्यात संशोधन पध्दतीचे महत्त्व या विषयावर मार्गदर्शन केले. कार्यशाळेच्या समारोपप्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे यांनी समारोप भाषणात संशोधन हे निष्पक्ष, चिकित्सक व दर्जेदार गुणवत्तेचे असावे. कारण संशोधनामुळे महाविद्यालयाचे नाव देशातच नव्हे तर आंतरराष्ट्रीय पातळीवर पोहचत असते. सदर कार्यक्रमास विविध जिल्ह्यातील विविध महाविद्यालयातून बहुसंख्य प्रतिनिधी उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. सौ. बेंडाळे यांनी केले तर आभार प्रदर्शन उपप्राचार्य डॉ. ए. डी. गोस्वामी यानी केले. या प्रसंगी वाणिज्य शाखेचे प्राध्यापक व समिती सदस्यांनी परिश्रम घेतले.

"Grammerly Plagarism Checker Software"

शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये संशोधन विकास समिती अंतर्गत महाविद्यालयात "Grammerly Plagarism Checker" नावाचे सॉफ्टवेअर विकत घेण्यात आले असून ह्या सॉफ्टवेअर सहाय्याने महाविद्यालयात संशोधक विद्यार्थी, प्राध्यापक वृंद हे आपले संशोधन (Research Articles, Reference Books, Review Papers) प्रकाशित करण्याअगोदर त्यातील Plagarism Content तपासून घेऊ शकतात. सदर सुविधा महाविद्यालयातील वाणिज्य, व्यवस्थापन आणि अर्थशास्त्र संशोधन केंद्रात उपलब्ध करून

देण्यात आली आहे.

संशोधन विकास समिती अंतर्गत कार्यक्रमांचे आयोजन करीत असतांना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बन्हाटे, उपप्राचार्य डॉ. ए. डी. गोस्वामी, उपप्राचार्य प्रा. डॉ. एन. ई. भंगाळे सर्व समिती सदस्य, सर्व शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे अनमोल सहकार्य लाभले त्याबद्दल मी त्यांचे आभार मानतो.

- डॉ. व्ही. एन. महिरे
समिती प्रमुख

प्लेसमेंट सेल

विद्यार्थ्यांना शिक्षण घेत असतांना रोजगार कसा उपलब्ध होईल, ते मिळवण्यासाठी त्यांना कसे सहकार्य करता येईल व रोजगार संधी प्राप्त करून देण्याच्या हेतुने महाविद्यालयात प्लेसमेंट सेल कार्यरत असते. या सेल मार्फत वेगवेगळ्या कार्यक्रमांचे तसेच कंपन्यांचे कॅम्पसचे आयोजन करण्याचे प्रयत्न केले जातात.

या शैक्षणिक वर्षामध्ये प्रथम सत्रात Aarvi System, Hyderabad ह्या कंपनीचा Campus Interview आयोजित करण्यात आला. तसेच क.ब.चौ.उ.म.वि. जळगाव येथील Training Placement Cell ने आयोजित केलेल्या Campus Drive त आपल्या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना सहभागी होण्याकरिता वेळोवेळी विद्यार्थ्यांना नोटीसद्वारे सूचित करण्यात आले व मार्गदर्शन करण्यात आले.

विद्यार्थ्यांना विविध क्षेत्रात Apprenticeship च्या संधी प्राप्त करून देण्यासाठी सरकारने सुरु केलेल्या 'Shreyas' या प्रणालीत विद्यार्थ्यांची नोंदणी करून घेण्यासाठी कमिटी प्रयत्न करीत आहे.

प्लेसमेंट सेल तर्फे राबविण्यात येणाऱ्या सर्व उपक्रमांत महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बन्हाटे यांचे मार्गदर्शन लाभले. तसेच कमिटी सदस्य प्रा. ई. जी. नेहेते, डॉ. विद्या ए. पाटील, डॉ. गौरी एन. पाटील, प्रा. के. पी. पाटील व डॉ. व्ही. एन. महिरे यांचे सहकार्य लाभले त्याबद्दल सर्वांचे आभार.

- प्रा. डॉ. जी. आर. वाणी
समिती प्रमुख

आय.क्यु.ए.सी. समिती

महाविद्यालयातील आय.क्यु.ए.सी. समिती मार्फत वर्षभराच्या विविध कामांचे नियोजन करण्यासाठी खालील तारखांना वेळोवेळी सभा घेण्यात आल्या.

दिनांक १३/४/२०१८ रोजी आय.क्यु.ए.सी. समितीची सभा घेण्यात आली त्यात समितीला एन ए ए सी च्या नविन प्रणालीची माहिती देण्यात आली तसेच प्राध्यापकांच्या एपीआय संबंधी माहिती घेण्यात आली.

दिनांक ३/७/२०१८ च्या सभेत अॅकॅडमिक ऑडीट (इंटरनल व एक्सटर्नल) बदल चर्चा करण्यात आली व ते लवकर करून घ्यावे असे सर्वानुमते ठरले, पॅरेंट, अलमनाय, व टिचर फिडबॅक लवकरात लवकर घेवून तो जमा करावे असे ठरले. सीबीसीएस या नविन प्रणालीची विस्तृत चर्चा झाली त्यावर चर्चासत्राचे आयोजन करून प्राध्यापकांना याची माहिती द्यावी असे ठरले.

दिनांक ६/८/२०१८ व ७/८/२०१८ रोजी एनएएसी मधील सर्व Ceriterion प्रमुखांना मा. श्री. एन. एस. धर्माधिकारी यांनी विस्तृत मार्गदर्शन केले.

ऑगस्ट २०१८ व १०/१/२०१९ रोजी महाविद्यालयातील स्टेज १ ते २ व ३ ते ४ मध्ये प्राध्यापकांचा एपीआय, आयक्युएसी व एपीआय समितीमार्फत तपासून गुणदान करण्यात आले.

दिनांक ५/१/२०१९ रोजी मा. अध्यक्ष ताप्ती एज्युकेशन सोसायटी, भुसावळ यांचे समवेत सभा झाली त्या एनएएसी च्या नविन प्रणालीनुसार आयक्युएसी चे Composition तयार करण्यात आले व नेमणूक केलेल्या सभासदांना तसे सुचित करावे असे ठरले तसेच आयसीटी क्लासरूम MIS Report, BVoc साठीचे प्रपोजल करावे असे ठरले.

वरील सर्व सभांमध्ये मा. प्राचार्य डॉ. सौ. मीनाक्षी वायकोळे, उपप्राचार्य तसेच IQAC Members व Criterion Chairman आणि त्यांचे सहकारी यांनी वेळोवेळी माहिती जमा करून सहकार्य केले.

- प्रा. डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे
समिती प्रमुख

वैद्यकीय तपासणी समिती

आपल्या महाविद्यालयात दि. २५, २६ आणि २७ ऑक्टोबर २०१८ दरम्यान प्रथमवर्ष पदवी व पदव्युत्तर वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांची वैद्यकीय तपासणी शिबीराचे आयोजन करण्यात आले. दिवसांत दोन सत्रांत तपासणी करण्यात आली. सकाळच्या सत्रांत विद्यार्थिनींची तपासणी आणि दुपारच्या सत्रांत विद्यार्थ्यांची तपासणी करण्यात आली. भुसावळ शहरातील विविध क्षेत्रातील एकूण १२ तज्ज्ञ डॉक्टर्स वेळेचे नियोजन करून तीनही दिवशी सर्व विद्यार्थ्यांची तपासणी केली. यात स्त्री रोग तज्ज्ञ, डोळ्यांचे तज्ज्ञ यांचा समावेश होता. शिबीरात एकूण १५६८ विद्यार्थी/विद्यार्थिनींचे वैद्यकीय तपासणी करण्यात आली.

समितीचे काम करीत असतांना प्राचार्य डॉ. सौ. मीनाक्षी वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. ए. डी. गोस्वामी, उपप्राचार्य प्रा. एन. ई. भंगाळे, प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील, सर्व समिती सदस्य, रजिस्ट्रार सौ. रेखा बन्हाटे, कार्यालय अधीक्षक श्री. बी. व्ही. तायडे तसेच एन. एस. एस. आणि एन. सी. सी. चे विद्यार्थी यांचे सहकार्य लाभले.

– प्रा. एस. एन. नेहते
समिती प्रमुख

नाट्यशास्त्र मंडळ

या वर्षी महाविद्यालयातील नाट्यशास्त्र मंडळ आणि उत्कर्ष कलाविष्कार यांच्या संयुक्त विद्यमाने दि. ६ व ७ सप्टेंबर २०१८ असे दोन दिवस 'लोकधारा' (लोकपरंपरेची नांदी) हा कार्यक्रम घेण्यात आला. दि. ६ सप्टेंबर २०१८ रोजी कलावंत शफात खान यांची खुली मुलाखत घेण्यात आली व दि. ७ सप्टेंबर २०१८ रोजी नाट्यशास्त्र विभागातील कलावंत विद्यार्थ्यांनी सांस्कृतिक कार्यक्रमात कोळीनृत्य, लावणी, भारूड, गोंधळ, ओवी इत्यादी कलाप्रकार सादर केलेत त्याला प्रेक्षकांकडून भरघोस प्रतिसाद मिळाला.

दि. १८ सप्टेंबर २०१८ रोजी कलामंडळ व नाट्यशास्त्र मंडळाचे संयुक्तपणे उद्घाटन दूरदर्शन कलावंत श्री. हर्षल राणे (मुंबई) यांच्या शुभहस्ते करण्यात आले. यावेळी त्यांनी आपली कलावंत म्हणून घडण कशी झाली याविषयी अनुभव कथन केलेत. सदर कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा. श्री. मोहनभाऊ फालक हे होते. त्यांच्या समवेत मा. श्री. महेशभाऊ फालक, मा. श्री. विष्णूभाऊ चौधरी, प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बन्हाटे आदी मान्यवर उपस्थित होते.

विभागनिहाय अहवाल

अनुक्रमणिका

१) मराठी विभाग	-	डॉ. के. के. अहिरे
२) हिंदी विभाग	-	डॉ. रेखा गाजरे
३) इंग्रजी विभाग	-	डॉ. सुभाष झनके
४) संगीत विभाग	-	श्री. राजेश पुराणिक
५) राज्यशास्त्र विभाग	-	डॉ. आर. एस. नाडेकर
६) इतिहास विभाग	-	प्रा. प्रफुल्ल इंगोले
७) सामाजिकशास्त्र विद्याशाखा	-	-
८) वाणिज्य व्यवस्थापन विभाग	-	प्रा. व्ही. जी. कोचुरे
९) Research Center in Commerce, Management & Economics	-	डॉ. रश्मी शर्मा
१०) Management Course	-	डॉ. रश्मी शर्मा
११) Rotaract Club of Nahata College	-	कु. वेदश्री फालक
१२) रसायनशास्त्र विभाग	-	प्रा. डॉ. एस. डी. येवले
१३) गणित विभाग	-	प्रा. आशिष प्रभाकर नवघरे
१४) प्राणीशास्त्र विभाग	-	प्रा. डॉ. डी. के. हिवराळे
१५) वनस्पतीशास्त्र विभाग	-	प्रा. डॉ. एस. व्ही. पाटील
१६) भूगोलशास्त्र विभाग	-	प्रा. व्ही. पी. लढे
१७) जैवतंत्रज्ञान व सूक्ष्मजीवशास्त्र विभाग	-	प्रा. एस. व्ही. पाटील
१८) संगणकशास्त्र विभाग	-	डॉ. बी. एच. बन्हाटे
१९) एन.सी.सी. (मुली)	-	डॉ. स्मिता चौधरी
२०) जीमखाना	-	प्रा. डॉ. आनंद उपाध्याय
२१) विद्यार्थी विकास विभाग	-	प्रा. एस. के. राठोड
२२) राष्ट्रीय सेवा योजना	-	प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील
२३) एन.सी.सी. (मुले)	-	प्रा. दीपक पाटील
२४) ग्रंथालय विभाग	-	श्री. आशिष चौधरी

मराठी विभाग

● लोकमान्य टिळक पुण्यतिथी व अण्णाभाऊ साठे जयंती

यावर्षी मराठी विभागातर्फे लोकमान्य टिळक पुण्यतिथी व अण्णाभाऊ साठे जयंती उत्साहात साजरी करण्यात आली. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मराठी विभागातील डॉ. सुषमा तायडे ह्या होत्या. प्रमुख वक्ते म्हणून मराठी विभागातील प्रा. पुरुषोत्तम महाजन व प्रा. समाधान पाटील हे उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक मराठी विभाग प्रमुख प्रोफेसर डॉ. के. के. अहिरे यांनी केले. मराठी विभागातील विद्यार्थी आनंद भालेराव, तेजस्विनी अंबेकर, भाविका मेढे, नम्रता चौधरी, गायत्री वराडे यांनी लोकमान्य टिळक व अण्णाभाऊ साठे यांचा जीवनपट सविस्तर सादर केला. कार्यक्रमासाठी मराठी विभागातील प्राध्यापक व विभागातील विद्यार्थ्यांनी परिश्रम घेतले.

● कवयित्री बहिणाबाई चौधरी जयंती

मराठी विभागातर्फे कवयित्री बहिणाबाई चौधरी जयंती साजरी करण्यात आली. उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाचे कवयित्री बहिणाबाई चौधरी असे नामकरण करण्यात आल्यानंतर बहिणाबाई चौधरी यांचा जयंती उत्सव साजरा करण्यात येतो. या कार्यक्रमाला प्रमुख वक्ते म्हणून प्राचार्य डॉ. किसन पाटील व न्यायाधीश सोनाली औंधकर हे उपस्थित होते. कार्यक्रमाला अध्यक्ष म्हणून प्राचार्य डॉ. मीनाक्षी वायकोळे उपस्थित होत्या. प्रमुख वक्ते प्राचार्य डॉ. किसन पाटील यांनी बहिणाबाईंच्या कवितांचे अभ्यासपूर्ण विवेचन केले. न्यायाधीश औंधकर यांनी आपले वैयक्तिक अनुभव सांगताना विद्यार्थ्यांनी यश संपादन करण्यासाठी कठोर परिश्रम घ्यावे असा सल्ला विद्यार्थ्यांना दिला. यावेळी विद्यार्थ्यांनी बहिणाबाई चौधरी यांच्या कवितांचे वाचन केले. मराठी विभागातर्फे कवयित्री बहिणाबाई काव्यवाचन कार्यक्रम घेण्यात आला. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्रा. समाधान पाटील हे होते. प्रमुख अतिथी म्हणून प्रा. पुरुषोत्तम महाजन हे होते.

सदर कार्यक्रमासाठी विभागातील प्राध्यापक, विद्यार्थ्यांनी परिश्रम घेतले.

● शिक्षक दिन

मराठी विभागातर्फे शिक्षक दिन साजरा करण्यात आला. विभागातील विद्यार्थ्यांनी शिक्षक दिनाचे औचित्य साधून शिक्षकांचे ऋण व्यक्त करण्यासाठी सदर कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष विभाग प्रमुख डॉ. के. के. अहिरे हे होते. व्यासपीठावर मराठी विभागातील प्राध्यापक उपस्थित होते. कार्यक्रमाची सुरुवात माजी राष्ट्रपती डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्ण यांच्या जीवन चरित्रातून मांडले व शिक्षकांचे आपल्या जीवनातील महत्व सांगितले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन कु. रूपाली पाटील हिने केले. आभार कु. गणेश कोळी याने मानले.

● निबंध स्पर्धा

एफ.वाय.बी.ए. भाषिक कौशल्यांचा अभ्यास या वर्गामध्ये अभ्यासक्रमाच्या अनुषंगाने निबंध स्पर्धेचे

आयोजन करण्यात आले. विद्यार्थ्यांना निबंध कौशल्य आत्मसात होण्यासाठी एफ.वाय.बी.ए. या वर्गातील बहुसंख्य विद्यार्थ्यांनी निबंध स्पर्धेत सहभाग घेतला. माझ्या जीवनातील आदर्श व्यक्ती, मी पाहिलेले स्वप्न, मी प्रशासकीय अधिकारी झालो तर हे निबंध स्पर्धेचे विषय होते. या स्पर्धेला प्रथम, द्वितीय, तृतीय क्रमांकाचे बक्षिस देण्यात आले. सदर स्पर्धेचे आयोजन विषय शिक्षक प्रा. पुरुषोत्तम महाजन व विभागातील प्राध्यापकांनी केले.

● संवाद कौशल्य कार्यशाळा

मराठी विभागातर्फे संवाद कौशल्य विकास कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली. या कार्यक्रमाला प्रमुख मार्गदर्शक डॉ. योगिता पाटील, झेड. बी. पाटील महाविद्यालय, देवपूर धुळे या उपस्थित होत्या. डॉ. योगिता पाटील यांनी विद्यार्थ्यांना संवाद कौशल्याचे महत्व पटवून सांगितले. स्पर्धा परीक्षा मुलाखत व इतर प्रत्येक क्षेत्रात यश संपादन करण्यासाठी संवाद कौशल्य आवश्यक ठरते असे त्यांनी आपल्या व्याख्यानातून स्पष्ट केले. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचलन डॉ. सूपमा तायडे यांनी केले तर आभार प्रा. पुरुषोत्तम महाजन यांनी मानले.

● मोडी लिपी प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ पासून मराठी विभागातर्फे मोडी लिपी प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमासंदर्भात मार्गदर्शन करण्यात आले. प्राचीन लिपीचे जतन व संवर्धन करण्यासाठी या अभ्यासक्रमाची सुरुवात करण्यात आली. मोडी लिपी प्रशिक्षक प्रा. पुरुषोत्तम महाजन यांनी मार्गदर्शन केले. पहिल्याच मार्गदर्शन वर्गामध्ये एफ.वाय.बी.ए. च्या आठ विद्यार्थिनींनी सहभाग नोंदविला. पुढील वर्षापासून सदर अभ्यासक्रम नियमित सुरू करण्यात येईल.

● स्पर्धा परीक्षा मराठी व्याकरण प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

मराठी विभागातर्फे स्पर्धा परीक्षा मराठी व्याकरण अभ्यासक्रमासंदर्भात मार्गदर्शन करण्यात आले. स्पर्धा परीक्षेत मराठी व्याकरणाचे महत्व या विषयी प्रा. समाधान पाटील यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. पुढील वर्षापासून सदर अभ्यासक्रम नियमित सुरू करण्यात येईल.

● अधांतर - चित्रफितीचे सादरीकरण

टी.वाय.बी.ए. या वर्गासाठी अभ्यासक्रमाला असलेल्या जयंत पवार लिखित 'अधांतर' या नाटकाची चित्रफित विद्यार्थ्यांना दाखविण्यात आली. आय.सी.टी. तंत्रज्ञानाचा वापर अध्यापन क्षेत्रात होण्याच्या दृष्टीने सदर चित्रफितीचे आयोजन करण्यात आले. या चित्रफितीतून विद्यार्थ्यांना अधांतर नाटकाचे संपूर्ण कथानक व त्याचा आशय समजण्यास मदत झाली. चित्रफित सादरीकरणासाठी मराठी विभागातील बहुसंख्य विद्यार्थ्यांनी उपस्थिती दिली.

उत्तेजनार्थ-तेजस वासुदेव कोळी (एफ.वाय.बी.ए.) व भारती लालचंद तरटे (एफ.वाय.बी.ए.) ३०१ व प्रमाणपत्र.

● **मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा**

महाराष्ट्र शासनाच्या परिपत्रकानुसार १ जानेवारी ते १५ जानेवारी हा पंधरवडा मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा म्हणून साजरा करण्यात येतो. यानुसार मराठी विभागातर्फे मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा साजरा करण्यात आला. मराठी विभाग प्रमुख प्रोफेसर डॉ. के. के. अहिरे यांनी मराठी भाषा व संवर्धन या विषयावर अभ्यासपूर्ण व्याख्यान दिले. तसेच प्रा. डॉ. जे. एफ. पाटील यांनी मराठी भाषा व साहित्य संवर्धन याविषयी विद्यार्थ्यांना अभ्यासपूर्ण मार्गदर्शन केले. प्रा. समाधान पाटील यांनी भाषा व व्याकरण याविषयी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. प्रा. पुरुषोत्तम महाजन यांनी मराठीच्या करिअर वाटा यासंबंधी मार्गदर्शन केले. डॉ. सुषमा तायडे यांनी काव्य वाचन स्पर्धा घेऊन विद्यार्थ्यांना कवितेची गोडी निर्माण केली. या पंधरवडा उत्सवामध्ये मराठी विभागातील सर्व प्राध्यापक व विभागातील विद्यार्थ्यांनी परिश्रम घेतले.

मराठी विभागातील वरिल सर्व कार्यक्रमांसाठी प्रमुख प्रोफेसर डॉ. के. के. अहिरे, प्रा. डॉ. जे. एफ. पाटील, प्रा. समाधान पाटील, प्रा. पुरुषोत्तम महाजन, डॉ. सुषमा तायडे व विभागातील विद्यार्थ्यांनी परिश्रम घेतले.

● **मराठी भाषा गौरव दिन**

मराठी विभागातर्फे मराठी भाषा गौरव दिन उत्साहात साजरा केला. या समारंभाला प्रमुख वक्ते म्हणून कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय जामनेर येथील प्रा. विकास सपकाळे हे होते. कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बन्हाटे यांनी स्वीकारले. आपल्या प्रमुख भाषणात प्रा. विकास सपकाळे यांनी मराठीची प्राचीन परंपरा सविस्तर विषद केली. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचलन डॉ. सुषमा तायडे यांनी तर आभार प्रा. पुरुषोत्तम महाजन यांनी मानले.

मराठी विभागातर्फे घेण्यात आलेल्या कार्यक्रमांना मराठी विभाग प्रमुख प्रोफेसर डॉ. के. के. अहिरे, प्रा. डॉ. जे. एफ. पाटील, प्रा. समाधान पाटील, प्रा. पुरुषोत्तम महाजन, डॉ. सुषमा तायडे व विभागातील विद्यार्थ्यांनी परिश्रम घेतले.

● **डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम जयंती**

मराठी विभागातर्फे माजी राष्ट्रपती डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम जयंती ही वाचन प्रेरणा दिन म्हणून साजरी करण्यात आली. या कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान प्रा. डॉ. जे. एफ. पाटील हे होते. या कार्यक्रमाला प्रमुख वक्ते म्हणून प्रा. समाधान पाटील व प्रा. पुरुषोत्तम महाजन हे होते. प्रमुख वक्त्यांनी वाचनाचे महत्व व पुस्तकांचे व्यक्तींच्या जीवनातील स्थान या संदर्भात अभ्यासपूर्ण विवेचन केले. व्यासपीठावर मराठी विभाग प्रमुख प्रोफेसर डॉ. के. के. अहिरे उपस्थित होते.

- प्रा. डॉ. के. के. अहिरे

विभाग प्रमुख

हिंदी विभाग

महाविद्यालय के हिंदी विभाग द्वारा दिनांक २८/८/२०१८ को पूना कॉलेज के हिंदी विभागाध्यक्ष डॉ. शाकिर शेख जी का 'हिंदी एवं रोजगार' विषय पर व्याख्यान आयोजित किया गया। जिसकी अध्यक्षता का निर्वाह उपप्रधानाचार्य डॉ. ए. डी. गोस्वामी जी ने किया। डॉ. शाकिर जी ने अपने विषय को स्पष्ट करते हुए हिंदी में डिग्री प्राप्त करने के पश्चात छात्रों के लिए नौकरी के कौन-कौन से अवसर उपलब्ध हो सकते हैं इसका उल्लेख किया। उन्होंने यह बताया कि आज सभी सरकारी कार्यालयों, बैंकों, रेल आदि स्थानों एवं अनुवाद के क्षेत्र में आज हिंदी को बहुत महत्व प्राप्त हो रहा है।

१४ सितंबर २०१८ को हिंदी विभाग द्वारा हिंदी सप्ताह के अंतर्गत शुद्धलेखन, काव्यपाठ, निबंध लेखन आदि कार्यक्रमों का छात्रों द्वारा आयोजन किया गया था। जिसमें कला एवं वाणिज्य शाखा के छात्रों ने सहभाग दर्शाया।

महाविद्यालय में हिंदी, मराठी, अंग्रेजी विभाग द्वारा भाषिक उत्सव संपन्न हुआ। जिसमें दि. १५/२/२०१९ को प्रश्नमंजूषा स्पर्धा का आयोजन किया गया। तथा दि. १६/२/२०१९ को शोध प्रपत्र प्रस्तुति स्पर्धा और दि. १८/२/२०१९ को भित्तिचित्र प्रदर्शन स्पर्धा का आयोजन किया गया। जिसमें प्रथम वर्ष से लेकर एम.ए. के छात्रों ने उत्साहपूर्वक सहभाग दर्शाया। इन स्पर्धाओं में निम्नलिखित छात्र पारितोषिक के पात्र रहे।

अ.क्र. स्पर्धा	छात्रों के नाम	पुरस्कार
१) प्रश्नमंजूषा	१) सकलेन बेनीवाले	प्रथम
	२) प्रतिभा वाघ	द्वितीय
	३) नयना तळेले	तृतीय
२) प्रपत्र प्रस्तुती	१) प्रतिभा वाघ	प्रथम
	२) नयना तळेले	द्वितीय
	३) दूर्गेश्वरी परदेशी	तृतीय
३) भित्तिचित्र प्रदर्शन	१) भूषण गवली	प्रथम
	२) प्रतिभा वाघ	द्वितीय

इन स्पर्धाओं के लिए प्राध्यापक व्ही. जी. कोचूरे, डॉ. विद्या पाटील, डॉ. ममताबेन पाटील, प्रा. आशिष नवघरे इन्होंने नीर-क्षीर-विवेकी भाव से परीक्षक की भूमिका निभाकर हमें सक्रिय सहयोग दिया।

दि. १८/२/२०१९ को डॉ. दत्ता मुरुमकरजी (मुंबई विश्वविद्यालय का 'हिंदी साहित्य : दशा दिशा एवं वर्तमान में हिंदी की उपादेयता इस विषय पर व्याख्यान आयोजित किया गया था। डॉ. मुरुमकर ने हिंदी साहित्य की परंपरा का उल्लेख करते हुए छात्रों को यह भी बताया कि आज उन्हें बैंक, रेल, सरकारी

कार्यालयो, टी.व्ही., फिल्म सिटी आदि में नौकरी के भरपूर अवसर उपब्ध है । अतिथी के रूप में डॉ. मधुजी खराटे (अध्यक्ष महाराष्ट्र हिंदी परिषद) जी ने हिंदी में लोप्रचलित 'गजल' विधा का स्वरूप एवं परंपरा को स्पष्ट करते हुए अपनी मधुर वाणी में गजल पेश की ।

दि. २२, २३ फरवरी २०१९ को हिंदी विभाग द्वारा मध्यप्रदेश में स्थित ऐतिहासिक स्थल महेश्वर एवं भांडवगड में शैक्षिक यात्रा का आयोजन किया । जहाँ छात्रों ने भारतीय संस्कृति, सभ्यता और कलाओं के संदर्भ में जानकारी प्राप्त की ।

इस वर्ष हिंदी विभाग द्वारा हिंदी-व्याकरण विषय पर अल्पकालिन कौशल विकास पाठ्यक्रम का आयोजन किया गया । जो निश्चित ही अहिन्दी भाषी छात्रों के लिए उपादेय सिद्ध हुआ । इस पाठ्यक्रम में कला, विज्ञान एवं वाणिज्य के लगभग २५ छात्र प्रवेशित हुए ।

प्रतिवर्ष के भाँति इस वर्ष भी हिंदी विभाग की गतिविधियों के लिए महाविद्यालय के प्रधानाचार्य डॉ. मिनाक्षीजी वायकोले, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, डॉ. बी. एच. बन्हाटे, डॉ. ए. डी. गोस्वामी तथा डॉ. एन. ई. भंगाले जी का यथोचित मार्गदर्शन विभाग को समय समय पर पूर्णतः मिलता रहा ।

- डॉ. रेखा गाजरे
विभागाध्यक्ष

Department of English

The Department of English has been keen ever and strives for the overall development of the students of English Language and Literature. During the academic year 2018-19 too, the Department of English in collaboration with English Language and Literary Association (ELLA) has organized various activities for the enhancement of knowledge, soft skills and personality development of the students.

The Department of English feels pride by the achievements of our students. During the academic year, the students met to the high attributes in various fields. The feathers in the academic year include :

Achievements :

1. Nomination to University Body : The student of MA department, Shiba Khan, who was 1st Rank in the BA English University exam, has been nominated on BoS in English of KBC NMU Jalgaon.
2. Gold Medal : Imran Shaikh bagged Gold Medal in MA English University Exam 2017-18.

3. University Ranker : Pinki Vishwakarma is 2nd Rank BA English Exam 2017-18.

Along with curricular activities, the department organized a few cocurricular and extension activities such as Welcome Function, Teacher's Day. Literary Festival, Educational Trip and Farewell Ceremony.

1. **Welcome Function** : On 21st July 2018, the department organised Welcome Function for the newly admitted students to FYBA and MA I.

2. **Teacher's Day** : On 5th Sept. 2018, the student of ELLA celebrated 'Teacher's Day' as to show their reverence and honour towards the teachers in the Department of English. ELLA President Shiba Khan MA II, and Dhanashree Ghaodake initiated the whole activity of the day.

3. **One Day Workshop** : On 4th Jan. 2019, the Department of English organized a Workshop on the topic 'IT Based Teaching and Learning' on 4th Jan 2019 at 10:30 in the Department of English. Prof. Onkar Videkar, Member of British Council, Jaipur Chapter, Jaipur (Rajsthan) was the resource person. He effectively imparted the students with the new technology for teaching and learning of English language.

4. **Broadcasting text based Movie** : On 4th Feb. 2019, the Department of English broadcasted a movie based on George Orwells Animal Farm for the students of UG.

5. **Guest Lecture** : On 9th Feb. 2019, the department of English arranged and organized a Guest Lecture on the topic 'Career Opportunities' on 9th Feb. 2019 at 10:30 in Department of English. Prof. Sonba Salve, Head, Department of English Literature EFLU Hyderabad was the resource person. He made an effective presentation on career opportunities available for the students of English.

6. **Language and Literary Festival 2018-19**

In collaboration with the Association of the Students of English, English Language and Literary Association (ELLA) the department organized a grand event 'Language and Literary Festival 2019' in February 2019. Hon. Mohanbhou Phalak, President, Tapti Education Society Bhusawal inaugurated the event. The Department organized various competitions, Workshop and Guest Lecture during this time.

- **Literary Quiz** : The event took place on the very first day of the literary week. the Literary Quiz was a nice experience for the students. All the questions were set from English Literature. The enthusiasm of the students appreciable. The Winners:

are 1. Sana Khan MA II, 2. Shiba Khan MA II, 3. Yogeshwar Patil MA II, 4. Consolation : Pratiksha Wagh MA I.

- Research Paper Presentation Competition: On the same day at 10:30, Research Paper Presentation Competition was held. Total 12 students actively participated in the activity.
- Guest Lecture on Career Opportunities: On the second day of the festival i.e. 16th Feb. 2019, a Guest Lecture on Career Opportunities was organized Dr. Mukta Mahajan, Head and Chairman BOS, KBC NMU Jalgaon was the resource person. 34 students were benefited.
- Poster Presentation Competition: Poster Presentation Competition was held on the last day i.e. 18th Feb. 2019. The themes for the presentation were: 1. World Peace and Literature 2. Environment and Literature 3. Literature and Society. The winners were awarded with Certificates and Cash Prizes. The Winners: 1. Bhushan Gawali, 2. Vishwajit Kochure & Prashil Tayade 3. Pratibha Ravindra Wagh.
- Prize distribution ceremony was held after the Poster Presentation. All the winners of the activities were honoured with certificates and cash prizes at the auspicious hands of Hon. Maheshbhau Phalak, Chairman, Tapti Education Society, Hon. Secretary Vishnubhau Chaudhari, Hon. Prin. M. V. Waykole.

- Dr. S. P. Zanke
HOD, English

संगीत विभाग

महाविद्यालयात संगीत विभागातर्फे दिनांक ५ सप्टेंबर २०१८ रोजी शिक्षक दिन कार्यक्रम साजरा करतांना संगीत विभागातर्फे प्रा. डॉ. जे. एफ. पाटील यांनी शब्दबद्ध केलेले महाविद्यालयीन गीतास संगीत विभाग समन्वयक राजेश पुराणिक यांनी स्वरबद्ध केले ते गीत सादर करण्यात आले. यात संगीत विभागातील विद्यार्थ्यांचा सहभाग होता.

दिनांक २४ सप्टेंबर २०१८ रोजी जळगाव येथे डॉ. जी. डी. बेंडाळे महाविद्यालयातर्फे विद्यार्थी कल्याण विभाग उमवि अंतर्गत कै. ग. वि. अभ्यंकर मराठी नाट्यगीत व कै. शांताबाई मराठी भावगीत गायन स्पर्धा आयोजित केली होती. आपल्या महाविद्यालयातील चार विद्यार्थिनींना भावगीत तर एक विद्यार्थिनीला नाट्यगीत स्पर्धेत असे एकूण पाच विद्यार्थिनींना सहभागी केले होते. सदर स्पर्धेत-

१. कु. आरती रविंद्र मोरे भावगीत स्पर्धा... प्रथम क्रमांक व ट्रॉफी

दरवर्षाप्रमाणे दिनांक २७ सप्टेंबर २०१८ रोजी कै. पं. विष्णु दिगंबर पलुस्कर आणि कै. पं. विष्णु नारायण भातखंडे पुण्यतिथी संपन्न झाली. या वर्षी एम.ए. संगीत प्रथम व द्वितीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना प्रात्यक्षिक परीक्षेत एक पेपर सभागायन असा असतो त्यात सर्व श्रोत्यांसमोर गाता येते किंवा नाही हे पाहिले जाते. म्हणून यावर्षी याच एकूण ११ विद्यार्थ्यांची अंतर्गत परीक्षा निमित्ताने सर्व विद्यार्थ्यांचे सभागायन ठेवले होते.

कार्यक्रमास मा. प्राचार्य डॉ. सौ. मीनाक्षी वायकोळे, उपप्राचार्य मा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी, मा. डॉ. दिलीप देशमुख, डॉ. जे. एफ. पाटील यांची विशेष उपस्थिती होती. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. कु. राजश्री देशमुख यांनी केले.

दिनांक १४ ऑक्टोबर २०१८ रोजी जळगाव येथे दादर माटुंगा कल्चरल सेंटर आणि कै. वसंतराव चांदोरकर प्रतिष्ठान तर्फे राज्यस्तरीय सुगम गायन स्पर्धा आयोजित केली होती. यामध्ये संगीत विभागातर्फे कु. धनश्री जोशी टी.वाय.बी.ए. या विद्यार्थिनीला सहभागी केले होते. यामध्ये ती यशस्वी झाली व तिची दादर येथे होणाऱ्या अंतिम स्पर्धेकरिता निवड करण्यात आली. ती स्पर्धा दादर मुंबई येथे २३ डिसेंबर २०१८ रोजी संपन्न झाली.

दिनांक ७ ते ११ डिसेंबर २०१८ या कालावधीत यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ नाशिक येथे इंद्रधनुष्य २०१८ या महोत्सवात कु. प्रियंका पाटील एम.ए. प्रथम या विद्यार्थिनीला भारतीय सुगम संगीत या १६ व्या महाराष्ट्र राज्य आंतर विद्यापीठ स्तरीय स्पर्धेत सहभागी होण्याची संधी मिळाली.

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव तर्फे आयोजित अविष्कार २०१८-१९ या स्पर्धेत संगीत विभाग व महाविद्यालयातर्फे पदव्युत्तर गटात कु. जयश्री पाटील एम. ए. द्वितीय आणि कु. लक्ष्मी ठाकुर एम.ए. प्रथम या दोन विद्यार्थिनींना सहभागी केले होते. त्यांनी संगीताद्वारे तणावमुक्ती एक अभ्यास या विषयावर पोस्टर सादरीकरण केले. त्यात त्यांना जिल्हास्तरीय व विद्यापीठस्तरीय निवड करण्यात आली.

यशस्वी विद्यार्थिनींना प्रा. कु. राजश्री देशमुख यांनी सहकार्य व मार्गदर्शन केले.

दिनांक १ फेब्रुवारी २०१९ रोजी विद्यार्थी विकास कल्याण विभाग उमवि जळगाव तर्फे आयोजित विभागीय युवक महोत्सवात संगीत विभागातील पुढील विद्यार्थी अंतिम फेरीसाठी निवड झाली होती.

१. शास्त्रीय गायन - कु. प्रियंका पाटील - एम.ए. प्रथम वर्ष म्युझिक - प्रथम क्रमांक

२. सूर वाद्य - शंकर पेटारे - टी.वाय.बी.ए. - प्रथम क्रमांक

३. काव्य वाचन - हर्षल भांडारकर - प्रथम क्रमांक

४. लोकसंगीत - शंकर पेटारे, शुभम तायडे, आकाश बोदडे, किशोर धनगर, देवेश गुरव, पवार रितेश -
 द्वितीय क्रमांक

५. समुह गायन भारतीय - प्रियंका पाटील, लक्ष्मी ठाकूर, आरती मोरे, धमांगीनी सपकाळे, नेहा जयस्वाल, धनश्री जोशी - द्वितीय क्रमांक

६. लोकगीत - धनश्री जोशी - द्वितीय क्रमांक

७. शास्त्रीय तालवाद्य (तबला) - देवेश गुरव - तृतीय क्रमांक

८. सुगम गयन (डब्ल्यू) - विपुल घुले - उत्तेजनार्थ

९. शास्त्रीय नृत्य - कु. वेदश्री फालक, टी.वाय.बी.कॉम. - उत्तेजनार्थ

दिनांक १४ ते १६ फेब्रुवारी २०१९ रोजी विद्यापीठस्तरीय अंतीम युवक महोत्सवात खालीलप्रमाणे बक्षीसे प्राप्त झालीत.

१. लोकगीत - धनश्री जोशी, टी.वाय.बी.ए. - प्रथम क्रमांक व सुवर्णपदक

२. सूर वाद्य - शंकर पेटारे, टी.वाय.बी.ए. - प्रथम क्रमांक व सुवर्णपदक

३. समुह गायन भारतीय - प्रियंका पाटील, लक्ष्मी ठाकूर, आरती मोरे, धमांगीनी सपकाळे, नेहा जयस्वाल, धनश्री जोशी - द्वितीय क्रमांक रजत पदक

४. शास्त्रीय ताल वाद्य तबला - देवेश गुरव - तृतीय क्रमांक कांस्यपदक

५. शास्त्रीय गायन - कु. प्रियंका पाटील, एम.ए. प्रथम वर्ष म्युझिक - तृतीय क्रमांक कांस्य पदक

दिनांक ३ मार्च २०१९ रोजी संगीत विभागातर्फे एकदिवसीय राष्ट्रीय स्तरावरील कार्यशाळेत आयोजन करण्यात आले होते. दोन सत्रात हि कार्यशाळा आयोजित केली होती. यासाठी मार्गदर्शक म्हणून मा. डॉ. विकास कशाळकर पुणे यांना निमंत्रित केले होते. त्यांच्या बरोबर तबला संगत करण्यासाठी मा. माधव मोडक पुणे तर संवादिनीवर संगत देण्यासाठी मा. सौ. शुभांगी भावसार पुणे यांना निमंत्रित केले होते.

कार्यशाळेच्या उद्घाटन कार्यक्रमात सुरुवातीस प्रास्ताविक संगीत विभाग समन्वयक श्री. राजेश पुराणिक यांनी केले. नंतर प्रथम सत्राचे उद्घाटन कार्यक्रमाचे अध्यक्ष तसेच महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ. सौ. मीनाक्षी वायकोळे यांचे हस्ते संपन्न झाले. सर्व मान्यवरांना सन्मानित केल्यानंतर मा. डॉ. विकास कशाळकर यांनी आपल्या मनोगतात संगीत विभागाच्या प्रगती बाबत कौतुक केले व कार्यशाळेचे उद्घाटन झाल्याचे जाहीर केले. नंतर अध्यक्षीय मनोगतात प्राचार्य डॉ. सौ. मीनाक्षी वायकोळे यांनी संगीतामुळे ताणतणावतून कशी मुक्तता मिळते हे सांगितले व सर्व शिबीरार्थींना तसेच शिक्षकांना खुप शुभेच्छा दिल्या. नंतर पहिले सत्र सुरु झाले यात राम सौंदर्य या विषयावर डॉ. कशाळकर यांनी आपले विचार मांडले. यामध्ये पी.पी.टी. द्वारे देखील त्यांनी अभ्यासपूर्ण रितीने हा विषय प्रशिक्षणात समजवला.

द्वितीय सत्रात डॉ. कशाळकरांनी रियाजाच्या विविध पध्दती सांगितल्या. रियाजाची वेळ तसेच रियाज करतांना कोणत्या गोष्टी विचारात घेणे आवश्यक आहे ते अतिशय सुंदर रीतीने समजवले. या कार्यशाळेकरिता भुसावळ, जळगाव, नाशिक, पाचोरा, बुलढाणा, मलकापूर, वरणगांव, अकोला तसेच

आसाम राज्यातून असे एकूण ८० विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

नंतर डॉ. विशाल कशाळकर यांच्या सुश्राव्य गायनाचा कार्यक्रम संपन्न झाला. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष तसेच ताप्ती एज्युकेशन सोसायटीचे अध्यक्ष मा. डॉ. मोहनभाऊ फालक उपस्थित होते. तसेच मा. महेशभाऊ फालक चेअरमन ताप्ती एज्युकेशन सोसायटी तसेच माजी प्राचार्य मा. डॉ. व्ही. सी. कोल्हे तसेच प्राचार्य डॉ. सौ. मीनाक्षी वायकोळे यांची विशेष उपस्थिती होती.

कार्यशाळा यशस्वीतेसाठी डॉ. ए. डी. गोस्वामी, डॉ. जे. एफ. पाटील, डॉ. सौ. ममता पाटील, डॉ. रूपाली चौधरी, प्रा. एस. टी. धुम, प्रा. पुरुषोत्तम महाजन संगीत विभागातील सर्व प्राध्यापक यांचे सहकार्य लाभले.

संपूर्ण कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. राजनी देशमुख यांनी केले तर आभार प्रदर्शन संगीत विभाग समन्वयक राजेश पुराणिक यांनी केले. या कार्यशाळेसाठी ५५ विद्यार्थी २६ शिक्षक आणि ६ प्राध्यापक असे एकूण ८८ शिबीरार्थी सहभागी झाले होते.

दिनांक १४ मार्च २०१९ रोजी महाविद्यालयातील माजी प्राध्यापक नारायणराव पटवारी यांना देवाज्ञा झाली. महाविद्यालयातील संगीत विभाग सुरू करण्यात त्यांचे मोठे योगदान होते. संगीत विभागातर्फे शांतीमंत्री म्हणून त्यांना श्रध्दांजली अर्पण करण्यात आली. यासाठी मा. प्राचार्य डॉ. सौ. मीनाक्षी वायकोळे, डॉ. ए. डी. गोस्वामी, संगीत विभाग प्राध्यापक तसेच सर्व विद्यार्थी उपस्थित होते.

वर्षभर झालेल्या कार्यक्रम मधील सर्व यशस्वी विद्यार्थ्यांचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य प्रा. डॉ. एस. व्ही. पाटील, प्रा. डॉ. बी. एच. बन्हाटे, संगीत विभाग इनचार्ज श्री. राजेश पुराणिक, प्रा. कु. राजश्री देशमुख, प्रा. सौ. रेणुका देशपांडे, प्रा. सौ. सारिका मुळे प्रा. कुंदन तावडे रजिस्ट्रार श्रीमती रेखा बन्हाटे तसेच व संपूर्ण महाविद्यालयातर्फे हार्दिक अभिनंदन करण्यात आले.

– श्री. आर. व्ही. पुराणिक

संगीत विभाग इनचार्ज

राज्यशास्त्र विभाग

महाविद्यालयात राज्यशास्त्र विभागाद्वारे शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ या कालावधीत विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी विविध कार्यक्रमाचे आयोजन केले जाते.

१) शिक्षक दिन

विभागाद्वारे बी-९ वर्गात शिक्षक दिनाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. त्याप्रसंगी व्यासपीठावर कार्यक्रमाचे अध्यक्ष उपप्राचार्य डॉ. ए. डी. गोस्वामी सर तसेच राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. आर. एस. नाडेकर उपस्थित होते. विद्यार्थ्यांना शिक्षक दिनाचे महत्व स्पष्ट करून उद्बोधित केले. तर डॉ.

आर. एस. नाडेकर यांनी विद्यार्थी-शिक्षक नाते अध्ययनासाठी कसे पुरक असावे याचे दाखले दिले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन कु. आकाश संतोष मोरे याने तर आभार सौ. रूपाली सपकाळे या विद्यार्थ्यांनी केले.

२) संविधान दिनाचा

राज्यशास्त्र व अर्थशास्त्र विभागाद्वारे संयुक्तपणे सामाजिकशास्त्र विभागात दि. २६ नोव्हेंबर २०१८ रोजी संविधान दिनाचा कार्यक्रम साजरा करण्यात आला, ६९ वा भारतीय संविधान दन राज्यघटना व घटनाकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या पूजनाने संपन्न झाला. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक करतांना डॉ. आर. एस. नाडेकर यांनी राज्यघटनेच्या पुजनापेक्षाही महत्वाचे राज्यघटनेचे पाईक होते महत्वाचे आहे व घटनेतील विचार अंगीकारणे महत्वाचे आहे. प्रमुख मार्गदर्शक श्री. आर. एस. नेमाने व श्री. तुषार मोरे होते. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष उपप्राचार्य डॉ. ए. डी. गोस्वामी सर होते. २६/११ च्या शहीद जवानांना श्रध्दांजली अर्पण करून कार्यक्रमाला सुरुवात झाली. वक्ते श्री. आर. एस. नेमाने यांनी मुलभूत हक्क व कर्तव्य स्पष्ट केले. नंतर एस.वाय. व टी.वाय.बी.ए. च्या राज्यशास्त्राच्या विद्यार्थ्यांनी संविधानातील हक्क व कर्तव्ये हे नाटक सादर केले. भारतीय सरनाम्याचे वाचन झाले. शेवटी राष्ट्रगीत होऊन कार्यक्रमाचा समारोप झाला. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन एस.वाय.बी.ए. चा विद्यार्थी कु. शुभम चंद्रकांत सपकाळे याने केले.

३) राष्ट्रीय मतदार दिन

दि. २५ जानेवारी रोजी वाचनकक्ष येथे राष्ट्रीय मतदार दिनाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. सदर कार्यक्रमाचे अध्यक्ष नामदार श्री. संजय सावकारे होते तसेच व्यासपीठावर प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, प्रांताधिकारी श्री. श्रीकुमार चिंचकर, तहसिलदार श्री. भाऊसाहेब थोरात, गटशिक्षणाधिकारी महेंद्र धिमटे उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ. आर. एस. नाडेकर यांनी केले. प्रांताधिकारी श्री. कुमार चिंचकर यांनी मतदानाचे महत्त्व स्पष्ट केले. त्यानंतर आमदार सावकारेंनी मतदानाचे महत्त्व मताधिकार बजावून पार पाडण्यास सांगितले. त्यानंतर E.V.M. मशीन व VVPAD चे प्रात्यक्षिक घेतले. आभार डॉ. डी. एम. टेकाडे यांनी मानले.

४) लोकशाही निवडणूक व सुशासन कार्यशाळा

राज्यशास्त्र विभागाद्वारे लोकशाही निवडणूक व सुशासन कार्यशाळेचे आयोजन केले. सदर कार्यक्रम दोन दिवसात संपन्न होऊन पहिल्या दिवशी विविध स्पर्धा घेतल्या. पोस्टर व चित्रकला स्पर्धा संपन्न झाली. दुसऱ्या दिवशी पंचायत समिती भुसावळ येथील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सभागृह पं.स. भुसावळ येथे कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष बी.डी.ओ. श्री. विलास भटकर होते. व्यासपीठावरून वेगवेगळ्या विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी पंचायत समित्यांच्या कामकाजाचे मार्गदर्शन केले. त्यात सहाय्यक गटविकास अधिकारी श्री. उमेश पाटणकर, कार्यालयीन पर्यवेक्षक श्री. राजेंद्र फेगडे, पशुधन

अधिकारी डॉ. सलीम तडवी, गटशिक्षणाधिकारी श्री. महेंद्र धिमटे आदिंनी मार्गदर्शन केले. त्यानंतर पोस्टर प्रदर्शन मांडण्यात आले होते. तसेच कार्यालयीन स्पर्धा परीक्षा ग्रंथालयात स्पर्धा परीक्षेविषयक मार्गदर्शन मिळाले.

५) विभागाची शैक्षणिक पाहणी

विभागातील सर्व विद्यार्थ्यांनी दि. ६ फेब्रुवारी २०१९ रोजी पंचायत समिती भुसावळ येथे भेट देवून कामकाज जाणून घेतले.

६) निरोप समारंभ

राज्यशास्त्र विभागाच्या टी.वाय.बी.ए. च्या विद्यार्थ्यांना निरोप देण्यासाठी बी-९ वर्गात निरोप समारंभाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. आर. एस. नाडेकर होते. तसेच डॉ. डी. एम. टेकाडे सर उपस्थित होते. विद्यार्थ्यांचे मनोगत झाले, तसेच विविध भविष्यवेधी योजनांबाबत चर्चा झाली. तसेच विद्यार्थ्यांनी बी.ए. नंतरच्या विविध संध्याबाबत मार्गदर्शन करण्यात आले.

- प्रा. डॉ. राजेंद्र नाडेकर

विभाग प्रमुख

इतिहास विभाग

इतिहास विभागांतर्गत 'माझं गांव, माझा इतिहास' (माय व्हीलेज माय हिस्टोरी) उपक्रम राबविण्यात आला. या उपक्रमाचा एक भाग म्हणून २ ऑक्टोबर २०१८ रोजी महात्मा गांधी यांच्या जयंती निमित्ताने 'खेड्याकडे चला या संकल्पनेतून' महादेव माळ या गावाचे सर्वेक्षण करण्यात आले. या सर्वेक्षणासाठी एफ.वाय.बी.ए. चे विद्यार्थी तसेच एस.वाय. व टी.वाय.बी.ए. (इतिहास) स्पेशलच्या विद्यार्थ्यांनी 'स्थानिक इतिहास लेखन' या दृष्टिकोनातून गावाचे ऐतिहासिक सर्वेक्षण केले.

या ऐतिहासिक सर्वेक्षणासाठी इतिहास विभागातील मुलामुलींनी एक प्रश्नावलीच्या माध्यमातून गावातील ऐतिहासिक, सामाजिक, धार्मिक, राजकीय, सांस्कृतिक या घटकांच्या माध्यमातून सर्वेक्षण केले. सर्वेक्षणाच्या माध्यमातून गाव उत्पत्तीची संकल्पना, गावातील दंतकथा, समाजातील, धार्मिक चालिरीती, परंपरा, सण-उत्सव, न्याय-व्यवस्था, व्यवसाय, शिक्षण, रोजगार यासारख्या विविध प्रश्नांच्या माध्यमातून सर्वेक्षण केले व प्रश्नांच्या माध्यमातून वस्तूनिष्ठ माहिती गोळा कोली. या उपक्रमाद्वारे या सर्वेक्षणातून एखाद्या गावाचे सर्वेक्षण केल्यानंतर 'स्थानिक इतिहास लेखनासाठी' कोणकोणत्या घटकांची आवश्यकता असते, वस्तूनिष्ठता कशा पध्दतीने लेखनात आली पाहिजे यासारख्या संकल्पना सर्वेक्षणातून विद्यार्थ्यांना अभ्यासण्यास मिळाल्या.

स्त्रीवादी तसेच वंचितांच्या घटकांमध्ये आदिवासी, दलित, तृतीयपंथीय, शोषित व पीडित यांची कशा प्रकारे नोंद घेतली जात आहे तसेच वंचितांच्या इतिहास लिखाणाची तुलना करतांना भारतात महात्मा ज्योतिबा फुले यांनी स्त्रिया, दलित, अस्पृश्य, आर्थिक, सामाजिक, राजकीय शोषितांच्या इतिहासाची सर्वप्रथम कशी मांडणी केली याचे विस्तृत उद्बोधन केले. उद्घाटन समारंभाचे अध्यक्ष प्राचार्या डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे यांनी अध्यक्षीय समारोप केला.

दि. १/१/२०१९ व्याख्यानमालेच्या दुसऱ्या दिवशी प्रा. ज. वि. पाडवी यांनी "धर्म, सत्ता व राजकारण" या विषयावर मार्गदर्शन केले. त्यात त्यांनी धर्माची व्याख्या सांगून पूर्वीच्या धर्म आणि राजकारणाच्या संबंधाची माहिती दिली. पुढे धर्म हे सत्तेपेक्षा वेगळे असून राजसत्तेला व्यक्तीच्या विकासाकडे लक्ष द्यावे लागले. राजकीय पक्षांची धपड सत्ता मिळविण्यासाठी होते. अमेरिकेतील प्रगल्भ लोकशाहीचे उदाहरण त्यांनी दिले. भारताच्या राज्यघटनेची दुरुस्ती होऊन "प्रांत धर्मनिरपेक्ष हा शब्द टाकला गेला. तसेच त्यांनी समाजातील राजकीय पक्षांची वस्तुस्थिती सांगून भारतीय राज्यघटनेत नमूद केलेल्या मुलभूत अधिकारांची आठवण करून दिली. भारतामध्ये लोकशाही यशस्वीपणे सुरू असून त्यांच्या विकासासाठी, यशस्वीतेसाठी आजच्या तरुण वर्गाने सजग होऊन आपले मतदानाचे हक्क बजवावे. शेवटी धर्म, सत्ता आणि राजकारण या महत्त्वाच्या संकल्पनेवर विविध दाखले देऊन या तिन्ही संकल्पना त्यांनी प्रभाविपणे स्पष्ट केल्यात. अध्यक्षीय समारोप उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे यांनी भारतीय संविधानाचे महत्व स्पष्ट केले.

दिनांक १०/१/२०१९ रोजी प्रा. डॉ. सी. पी. लभाणे, एम. जे. कॉलेज जळगाव यांनी "समाजातील राजकीय उदासीनता : एक समस्या" या विषयावर उद्बोधन करून तरुणांबद्दल समाजाच्या असलेल्या अपेक्षांची चर्चा केली. राजकारणातील उदासीनता ही अकार्यक्षम प्रशासन, शासकीय योजना लोकांपर्यंत न पोहोचणे, वारंवार निवडणूका होणे, राजकीय नैतिक मूल्यांचा न्हास, राजकीय ज्ञानाची अपरिपक्वता या कारणांमुळे अनुभवाला येते. त्यावर उपाय म्हणून त्यांनी प्रत्येकाला देशाची इत्यंभूत माहिती हवी, प्रत्येक शिक्षित व्यक्तीने राजकारणात सक्रिय सहभाग घेतला पाहिजे, नागरिकांना सजग करून जन आंदोलन उभे केले पाहिजे इ. उपाय सांगितले. तसेच डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी "एक व्यक्ती एक मत - एक मूल्य" हे सूत्र राज्यघटनेत ठेवून राजकीय समानता आणली आहे. भारतातील लोकशाही यशस्वी करण्याची संपूर्ण जबाबदारी मतदान करणाऱ्या युवकांवर आहे. कारण भारत हा सर्वाधिक तरुण लोकांचा देश आहे. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील तसेच प्रमुख पाहुणे प्रा. वळवी उपस्थित होते.

दिनांक ११/१/२०१९ रोजी "उच्च शिक्षणातील नव प्रवाह" या विषयावर प्रा. डॉ. सरस्वती रटकळे यांनी व्याख्यान दिले. आपल्या व्याख्यानात त्यांनी शिक्षणाच्या अनेक व्याख्या सांगून प्रचलित भारतीय शिक्षण पध्दती, मध्ययुगीन व आधुनिक शिक्षण पध्दतीवर विवेचन केले. शिक्षणाचे स्तर सांगतांना

शारीरिक, मानसिक, बौद्धिक व भावनिक विकासाचे स्तर असल्याचे सांगितले. त्यानंतर त्यांनी नव प्रवाहचे विवेचन करतांना स्वातंत्र्यप्राप्ती नंतरचे विविध आयोग सांगून नवीन प्रवाह विशद करतांना स्टुडंटस् अँड फेकल्टी मोबिलिटी, रूसा (RUSA) योजना, गुणवत्ता सुधार योजना, ऑनलाईन स्किल बेस एज्युकेशन कोर्सेस, आय.सी.टी. (ICT) वीडियो कॉन्फरेसिंग, व्हर्चुअल क्लासरूम, व्हर्चुअल लायब्ररी, ई-लायब्ररी, मूक्स (Moox) इ. विषयांवर प्रबोधन केले. सूत्रसंचालन कु. प्रिया पाटील, प्रास्ताविक प्रा. डॉ. प्रमोद अहिरे अध्यक्षस्थानी प्रा. एन. ई. भंगाळे होते.

दिनांक १२/१/२०१९ रोजी महाविद्यालयात राजमाता जिजाऊ व स्वामी विवेकानंद यांच्या जयंतीनिमित्त त्यांच्या प्रतिमेस माल्यार्पण करण्यात आले. प्रा. एस. व्ही. पडलवार, नूतन मराठा महाविद्यालय, जळगाव यांनी "सामाजिक शास्त्रातील बदलते प्रवाह" या विषयांतर्गत "संस्कृतीकरण आणि जमातीचे जातीकरण" या दोन संकल्पनांवर सविस्तर मार्गदर्शन केले. त्यात त्यांनी आदिवासी समाजाच्या संस्कृतीकरणात आधुनिक समाजाचे संस्कृतीकरण अणूकरण होतांना परंपरागत रूढी, प्रथा, परंपरा, बोलीभाषा, वेशभूषा काळाच्या ओघात लुप्त होत आहेत. खऱ्या अर्थाने हा सांस्कृतिक, सामाजिक, भाषिक ठेवा जपण्याची नितांत आवश्यकता आहे. मात्र याची गांभीर्याने दखल होत नाही. नैसर्गिक शाखांमध्ये कालानुरूप बदल होत आहे. परंतु सामाजिक शास्त्रे हे सर्वसमावेशक असून समाजाच्या व राष्ट्राच्या प्रगतीत सामाजिकशास्त्रांचे योगदान एक सातत्यपूर्ण चालणारी प्रक्रिया आहे आणि ते टिकवून ठेवण्याचे कार्य सामाजिक शास्त्राच्या सर्व संशोधक, विद्यार्थ्यांनी टिकवून ठेवणे गरजेचे आहे. असे आवाहन त्यांनी केले.

दिनांक १४ जानेवारी २०१९ रोजी सप्ताहाचे समारोपकर्ते अर्थशास्त्र विभागातील सेवानिवृत्त ज्येष्ठ प्रा. व्ही. डी. पाटील यांनी "२१ व्या शतकातील गुंतवणूकीचे नव प्रवाह" या विषयावर मार्गदर्शन केले. त्यात त्यांनी गुंतवणूक करणे व्यक्तीपरत्वे भिन्न संकल्पना असून आजची गुंतवणूक ही भविष्याची तरतूद आहे त्यासाठी आपण किती, केव्हा आणि कशी गुंतवणूक करावी याचे सखोल मार्गदर्शन केले. शिक्षण ही आजची गुंतवणूक असून आपण ज्या विषयांचे ज्ञान घेतो त्याचा सखोल अभ्यास करा. तुम्ही तरुण आहात तुमच्याकडे वेळ आहे त्याचा योग्य वापर करा. गुंतवणूक ही पैशाच्याच स्वरूपाची असते असे नाही तर संगणकाचे ज्ञान, तंत्रज्ञानाचे ज्ञान, गणिताचे ज्ञान इ. प्रत्येक क्षेत्राचे स्किल (कौशल्य) असले पाहिजे असे प्रतिपादन केले. तसेच मी किती वर्षे जगणार आहे माझ्या उत्पन्नाचे मार्ग कोणते ? मी किती वर्षे काम करू शकतो ? याचे नियोजन करून सेवानिवृत्तीनंतर आत्मसन्मानाने जीवन जगायचे असेल तर भाववाढीचा दर लक्षात घेऊन साधारणपणे आपल्या उत्पन्नाच्या ३५% बचत केली पाहिजे. गुंतवणूक ही शेती, जमीन, सोने या क्षेत्रात फारशी न करता भाग बाजार (शेअर्स), म्यॅच्युअल फंड यामध्ये गुंतवणूक करा. गुंतवणूक ही माहितीच्या आधारावर करा. ती खूप मोठा परतावा मिळवून देईल. या भलत्या सातत्य योजनांमध्ये

गुंतवणूक करू नये असे आवाहन त्यांनी केले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. मीनाक्षी वायकोळे यांनी अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. व्ही. ए. साळुंके तर अदनान अहमद व आरती भागत या विद्यार्थ्यांनी मनोगत व्यक्त केले. कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी समन्वयक प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी, प्रा. एस. टी. धूम, प्रा. आर. एस. नाडेकर, प्रा. प्रफुल्ल इंगोले, प्रा. डॉ. पी. ए. अहिरे, प्रा. डी. एम. टेकाडे, प्रा. जे. पी. अडोकार, प्रा. दीपक शिरसाट यांनी परिश्रम घेतले. कार्यक्रमासाठी प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बन्हाटे यांचे अनमोल मार्गदर्शन लाभले.

प्रा. प्रफुल्ल इंगोले
सह-समन्वयक

प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी
समन्वयक

डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे
प्राचार्य

वाणिज्य व व्यवस्थापन विभाग अहवाल

दिनांक ११/२/२०१९ रोजी वाणिज्य विभागामार्फत रूम नं. डी-२८ मध्ये सकाळी ८ ते ९ या वेळेत Online Certificate Courses ची माहिती विद्यार्थ्यांना देण्यासाठी कार्यक्रम आयोजित केला होता. या Certificate Courses ची माहिती देण्यासाठी NSE India यांच्यामार्फत तज्ञ अधिकारी श्री. उदय कुलकर्णी आणि अभय नवघरे यांना पाचारण करण्यात आले होते. या कोर्सेसमुळे विद्यार्थ्यांना चरितार्थ नियोजन करता येईल असे त्यांनी याप्रसंगी नमुद केले. NSE यांच्या मार्फत Banking - Insurance - Mutual Fund - Desivatives - Stock - Commodity Analyser असे विविध कोर्सेस उपलब्ध करून दिली जातात. जे विद्यार्थी या कोर्सेस साठी प्रवेशित राहतील त्यांना प्रवेश फि रू. १७००/- अशी असून ही परीक्षा महाविद्यालयातही घेतली जाऊ शकेल. यासाठी NSE India यांच्याशी तसा करार करावा लागतो. असे उदय कुलकर्णी यांनी विदीत केले.

या कार्यक्रमासाठी वाणिज्य विभागातील सर्व प्राध्यापक आणि ९० विद्यार्थी, विद्यार्थिनी उपस्थित होते.

दि. २०/२/२०१९ रोजी Institute of Management Studies पुणे या संस्थेचे संचालक श्री. प्रथमेश नाडकर्णी यांनी टी.वाय.बी.कॉम. व टी.वाय. बी.बी.ए, एम.कॉम. च्या विद्यार्थ्यांना एक सेमिनार दिला. हा कार्यक्रम ए-३६ या आय.सी.टी. रूम मध्ये आयोजित केला होता. वेळ स. १०:३० ते दु. १:००.

या कार्यक्रम तज्ञ संचालक यांनी बी.कॉम. च्या विद्यार्थ्यांना पदवी नंतर कोणकोणत्या संधी उपलब्ध असतात याची सविस्तर माहिती दिली. या कार्यक्रमाला विद्यार्थ्यांनी मोठा प्रतिसाद दिला.

राष्ट्रीय स्तरावरील कार्यशाळा -

दि. १ मार्च २०१९ रोजी वाणिज्य व व्यवस्थापन विभागाने एक दिवसीय राष्ट्रीय स्तरावरील

कार्यशाळा आयोजित केली होती. गुंतवणूकदारांची जागरूकता Investor Awareness असे या कार्यशाळेचे शीर्षक होते. या कार्यशाळेसाठी महाविद्यालयातील वाणिज्य शाखेचे सर्व प्राध्यापक व इतर विद्याशाखांचे प्राध्यापक, इतर महाविद्यालयातील प्राध्यापक तसेच महाराष्ट्राबाहेरील प्राध्यापक अशा एकूण ७८ प्राध्यापकांनी सक्रीय सहभाग नोंदविला.

National Level Investor Awareness Programme असे या कार्यशाळेचे शीर्षक होते. या कार्यशाळेच्या उद्घाटनाप्रसंगी ताप्ती एज्यु. सोसायटीचे सेक्रेटरी मा. विष्णुभाऊ चौधरी आणि असीत मेहता हे कंपनीचे अधिकारी उपस्थित होते. एकूण तीन सत्रात या कार्यशाळेचा कार्यक्रम विभागण्यात आला होता. उद्घाटनानंतर श्री. भावेश पारेख यांनी स्टॉक मार्केट बदलची ओळख करून दिली. गुंतवणूकदारांनी रोखीने व्यवहार करणे अतिधोकेदायक कसे ते त्यांनी उपस्थितांना समजाऊन सांगितले.

वाणिज्य प्रश्न मंजूषा स्पर्धा परीक्षा -

वाणिज्य व व्यवस्थापन विभागामार्फत दरवर्षी वाणिज्य शाखेच्या एफ.वाय., एस.वाय., टी.वाय., एम.कॉम. तसेच व्यवस्थापन शाखेच्या सर्व विद्यार्थ्यांसाठी ऑब्जेक्टिव्ह स्पर्धा परीक्षा घेण्यात येते. या वर्षी प्रथम सत्रात दि. १७ सप्टेंबर २०१८ रोजी व दुसऱ्या सत्रात ५ फेब्रुवारी २०१९ अशा दोन स्पर्धा परीक्षा आयोजित करण्यात आल्या होत्या. या स्पर्धा परीक्षा मध्ये NET/SET च्या स्तरावरील प्रश्न विचारण्यात येतात.

या परीक्षेत उत्तीर्ण होणाऱ्या वि. ना. प्रमाणपत्रे देण्यात येऊन प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांकाच्या विद्यार्थ्यांना गौरविण्यात येत असते. या परीक्षेसाठी विद्यार्थ्यांकडून माफक फी आकारली जात असते.

दुपारी १२:१५ नंतर श्री. अर्जुन प्रजापती यांनी गुंतवणूकीच्या विविध संधी, कोणत्या वयोगटाचे कोणते आर्थिक नियोजन करावे याबद्दल सविस्तर मार्गदर्शन केले.

दुसऱ्या सत्रात श्री. प्रशांत जोगळेकर यांनी प्रथम गुंतवणूक करण्याचा आपला उद्देश्य निश्चित करावा आणि त्यानुसार उद्देश्यपूर्ती होईल अशीच गुंतवणूक करावी असे विदीत केले.

समारोपाच्या कार्यक्रमाला महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे या उपस्थित होते. त्यांनी तज्ञांच्या मार्गदर्शनानुसार गुंतवणूक करून संभाव्य धोके टाळण्याचे आव्हान आपल्या अध्यक्षीय भाषणात केले. उपस्थितांमधून प्रा. व्ही. डी. पाटील, प्रा. डॉ. स्मिता चौधरी, प्रा. डॉ. रूपाली चौधरी यांनी मनोगत व्यक्त केले.

या कार्यशाळेच्या आयोजनासाठी कार्यशाळा संघटक प्रा. डॉ. एन. इ. भंगाळे यांनी विशेष परिश्रम घेतले तसेच कार्यशाळा समन्वयक म्हणून विभाग प्रमुख प्रा. व्ही. जी. कोचुरे यांनी काम पाहिले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. डॉ. ममता पाटील यांनी केले तर आभार प्रा. डॉ. पी. के. पाटील यांनी मानले.

- प्रा. व्ही. जी. कोचुरे

विभाग प्रमुख

Research Center in Commerce, Management and Economics

Research Center established end of 2014 has been functioning very well with lots of activities and good infrastructure and resources.

Regarding Membership, the **Center has 100 research scholars and guides as life members.** They were **issued Life Membership certificates.** **A whatsapp group of these members are prepared** to have faster communication for research related guidance and information regarding activities - undertaken and planned, of the Research Center.

In the library at the Research Center **there are 100 + books on Research Methodology, 55 + Ph.D. Thesis, 8 M.Phil. Thesis,** many outlines, synopsis and PPTs required for Ph.D. work are available.

On 8th September 2018 a One Day **State Level Workshop** on 'Preparation for Outline and Guide Course Work' along with Research Development Committee **was organized.** It was for all the faculties - Arts, Science and Commerce and Management. In the inaugural program Dr. Seema Joshi, Director, Department of Management Studies, KBC NMU, Jalgaon was the Chief Guest. She was also the resource person. After the inaugural Dr. Seema Joshi spoke on 'Preparation of Outline'. Other speakers pre lunch were Dr. Rameshwar Chavan, Department of Management Studies, KBC NMU, Jalgaon and Dr. Dinesh Bhakkad, SPDM College, Shirpur whose topics were 'Importance and Need of Research Outline' and 'Introduction and Review of Literature in the Outline' respectively. Post lunch there were break-out sessions for topic of 'Research Methodology in the Outline'. For Science faculty Dr. Sachin Yeole, HOD, Department of Chemistry, was the resource person, for Arts Dr. S. P. Zanke, HOD, Department of English spoke as resource person and for Commerce and Management Faculty Dr. Rashmi Sharma. Coordinator, research Center was the expert. This was followed by guidance on 'Preparing of Guide Course Work' by Prof. Dr. Arvind Chaudhari, Principal, Arts, Commerce and Science College, Bodwad. He also answered all queries in the open session which was followed by valedictory function. 52 research students from all over Maharashtra participated.

Mega Survey was organized by the Department of Commerce and

Management and Research Center in which M.Com. I students were involved. The **flag off** for mega survey was held **on 10th September 2018** at the hands of Principal dr. M. V. Waykole. All students of M.Com. I were involved. The report was released, a copy of which is in the Center.

In the first semester, **organized visits of M.Com. I students to Research Center** to show them how objectives and hypothesis are prepared, sample size determined and how footnotes, reference and bibliography are written in various styles. Planning of Mega Survey too was taken in the Research Center.

To combat **plagiarism, plagiarism software Grammarly** was **purchased** on 6th December 2018. All faculty teaching and non-teaching staff and students writing research papers have to get plagiarism checked. Record is maintained by the Research Center. Plagiarism is checked free of charge.

Pre-Ph.D Guide Course Work was held on 16th February 2019 for Six students of Principal Dr. M. V. Waykole and one student of Dr. Rashmi Sharma. On 28th February 2019 again Pre-Ph.D. course work was held for three students of Dr. Akosh Goswami.

A **MoU** with Arts, Commerce and Science College, Bodwad was executed on 1st March 2019 at the college. The main purpose is to foster research.

Whenever required **practice is taken of research students of their power point presentation to be done for Pre Ph.D. viva or final Ph.D. viva** and are guided for better performance at the viva.

Time to time guidance is provided to **not only research scholars but also to students or faculty members or others aspiring to go in for research. Brochures of Conferences, Symposiums, Seminars and Workshops of various levels are kept in the Center** in a file to help researchers to attend them and gain knowledge. **Guidance is also provided for Research Project for M.Com. and Research Papers and Articles** preparation to anyone in need for guidance.

- Dr. Rashmi Sharma
Coordinator

Management Courses [BBA and BMS (E-Com)]

The professional courses of management. i.e., BBA and BMS (E-Com) are running efficiently. Good number of admissions have taken place and the revived course of BMS (E-Com) is also doing well.

1. Experience Sharing of Foreign Country

For enabling students to learn the ways of western world. a 12th standard student of the college Miss Mahima Sharma, who had been to Germany for one year through the Rotary Youth Exchange Program was invited to speak on her experiences. Miss Mahima gave a power point presentation and spoke on how she felt while leaving Bhusawal to Germany, her three host families, her school life, the family culture, places of interest, etc. Students of B.Com. and M.Com. too because of interest were present. Students after the presentation asked various questions which the speaker answered appropriately. This program was jointly organized with Rotaract Club of Nahata College.

2. Freshers Party

Once the admissions were over for first year of the courses a '**Freshers Party**' was organized by 2nd and 3rd year students in the BBA and BMS (E-Com) courses to welcome the 1st year students on 28th August 2018. The first year students introduced themselves and then group games were played. This helped improve the bond of friendship among them.

3. Celebration of Teachers Day

The students celebrated Teachers Day on 7th September 2018 from 10 to 11 am. They invited all the teachers from Commerce and Management Faculty. Dr. A. D. Goswami and Dr. N. E. Bhangale, Vice Principals, too were present. They gave speeches on Teachers Day HOD Prof. Vinod Kochure, Vice Principal Dr. N. E. Bhangale and Management Course Coordinator Dr. Rashmi Sharma too spoke on the occasion. Thereafter the students had organized game for the teachers which was played and enjoyed by one and all.

4. Participation in Commerce Talent Competition

Commerce Talent Competition was organized by department of Commerce and Management on 17th Sep. 2018 and 5th Feb. 2019. Many students of BBA and

BMS (E-Com) participated in it.

5. Celebration of Different Days

To enhance the creativity and innovativeness of the students of management courses. Tie Day. Mis Match Day. Signature Day and Chocolate Day was celebrated from 17th to 19th September 2019. All students participated.

6. Winning Prizes at Competitions

On 8th Feb. 2019 KCE College Department of Management organized competitions BizIntel. Akib Patel and Nilesh Alone won the 2nd prize in Quiz Competition. In HR games too the students - Nilesh Alone, Akib Patel, Bhagwat Badgujar, Dimpal Patil, Arati Patil and Dipak Wani bagged the 2nd Prize. And Nahata College got the prize for maximum participation form the institute. Students are always encouraged to take part in competitions organized in the college or by any other college or institute.

7. Celebration of Management Day 'Umang 2018-19'

A two-day Management Days Celebration 'Umang 2018-19' was held on 12th and 13th February 2019 at Library Reading Hall.s an event of the students of BBA and BMS (E-Com) organized by the students for the students for knowledge with fun.

On the first day. i.e. 12th Feb. inaugural function was held. Chief Guest was none other than Chairman of Tapti Education Society Hon. Mahesh Phalak. Inaugurator was Dentist Dr. Nilesh Zavar, Past President of JCI. Bhusawal. Hon. Vishnubhau Chaudhari, Secretary. Tapti Education Society. Principal Dr. M. V. Waykole, Prof. Vinod Kochure, HOD, Department of Commerce and Management and Dr. Rashmi Sharma, Coordinator of Management Courses were present on the dais. The function started off with a invocation dance on Ganesh Vandana by Simran Batra. This was followed by opening remarks by coordinator of Management Courses Dr. Rashmi Sharma. Threafter, the auspicious lamp was lighted and all the dignitaries present were welcomed. HOD Prof. Vinod G. Kochure addressed the gathering to give his views on the occasion. Principal Dr. M. V. Waykole spoke on how this event will help studnets learn event management. Inaugurator Dr. Nilesh Zavar declared the event open ater speaking a few inspiring words. Presiding Officer

Hon. Mahesh Phalak gave his Presidential Speech inspiring the students. Inaugural function ended with vote of thanks by Program In-charge Prof. Smita Bendale.

The inaugural was followed by speech by Dr. Nilesh Zawar who mesmerized the students by his speech on confidence building, public speaking, successful career etc. Later Power Point Presentation Competition was held. Prof. Neeta Choradia was the judge. Danish Khan (SYBBA) and Sadiya (FYBCom) won the first prize and second prize was bagged by Nilesh alone (SYBBA) and Dimpal Patil (SYBBA).

This was followed by lunch and post lunch Quiz Competition was held which had three rounds. Each group consisted by 2 students. First three groups were given prizes.

The next day started off with inauguration of stalls run by students of BBA and BMS (E.Com.) for fun fair at the hands of Principal Dr. Meenakshi V. Waykole. In all 7 stalls were there near the canteen area. Stall of F.Y. BMS (E-Com) got the prize for the Best Stall.

Thereafter, Solo Dance Competition was held. 14 students took part. Lovely performances were seen. A physically challenged girl Mansi Patil having one leg and an artificial limb danced without the artificial limb on one leg which was the performance of the day. She was from D N College, Jalgaon. She was an inspiration to all present. Prof. Bhide of D N College Faizpur, who himself is a good dancer and choreographer judged the performances. He too gave a performance in the end. Vedhashree Phalak of M.Com. I of the college bagged the frist prize, second was Mayur Tayade of D N College, Pharmacy and third was Anajali Nainani of F.Y.B.Com.

The next competition of the day was Fashion Show Umang Kind and Umang Queen Competition. All the 17 participants were appropriately dressed for the fashion show. Three rounds were held. First was the cat walk round, 2nd was the self introduction and talent round and third was the question-answer round. Miss Rani Chhabra, owner of a beauty clinic and beautician herself and Prof. Bhide of DN College Faizpur were the judges. Dimple Narkhede of DN College of Pharmacy, Faizpur was Umang Queen and Suraj Chhabra became Umang King. First and second runner up in female were Vedashree Phalak (M.Com. I) and Aarti Dudhani

(F.Y.B.Com.). In male they were Akshay Nimse (DN College of Pharmacy) and Sangram Singh (B.Com.).

Umang 2018-19 ended with Valedictory Function. Miss. Rani Chhabra and Prof. Bhide Were the guests. Trophies and certificates were given to winners of various competitions.

In all 120 students participated from Nahata College, DN College, Faizpur, DN College, Jalgaon and DL Hindi College Bhusawal.

8. Farewell Function

To abide good bye and for wishing the final year students of BBA. Ist and 2nd year BBA and BMS (E-Com) students organized farewell party for them on 19th March 2019. This function is organized so that the final year students leave with good memories of the college and create a sense of belonging towards it.

- Dr. Rashmi Sharma

Coordinator

Rotaract Culb of Nahata College

Tree Plantation -

Rotaract Club of P.O.Nahata College, Bhusawal had organized Green Hnads - The Global Tree Plantation Movement on 29th July 2018 at Bhusawal.

We planted around 22 trees with the help of our Rotaract members and some of our college students.

Patriotic Songs Competition -

Rotaract Club of Nahata College, Bhusawal had organised patriotic song competition on 13th August on occasion of Independence day which was held at nahata college.

The program was held under the presence of college management Principal Mrs. Minakshi Waykole, Chairman, Mr. Mahesh Phalak, President, Mr. Mohan Phalak and are rotary members of Bhusawal Tapti Valley.

Food Distribution -

Rotaract club on Nahata College Bhusawal along with Rotaract Club of Tapti Valley provided supper to the needy people on Bhusawal railway station.

Career Planning Seminar -

Rotaract Club of Nahata College, Bhusawal had organised a program named "Brai-o-Script". It was basically a career planning program for 10th and 12th grade students so that will come to know what opportunities they have in their future by giving them career choices.

The program the was conducted in Tapti Public School and Aadarsh highschool Near about 250 students attended the program. The program instructor was Priyanka Mishra (founder of Brain-o-Script and careerconsultant) and Rtn. Satyam Mishra (career coach at Brain-o-script)

Clothes and Blankets Distribution -

Rotaract Club of Nahata College along with Rotaract club of tapti valley and Rotaract club of kotecha college distributed clothes, blankets and chocolates on the occassion of Independence Day. We distributed it in small slum area near kurtha named "Mahadev Tanda".

Introduction to RYE Program -

We have conducted a session on RYE (Rotary Youth Exchange) program which was conducted by our RYE student Mahima Sharma who have been to Germany to complete her 1 hr. program. The program was to introduce the students to RYE and about its benefits.

Cleanliness Project -

On the occasion of 2nd Oct. 150th Birthday of Mahatma Gandhi Rotaract Club of Nahata College along with Rotary Club Tapti Valley did a cleanliness project on Bhusawal Railway Station. We distributed and pasted stickers of slogan of Swachata Abhiyan in the railway and distributed them to many railway officials. Project was held in the presence of Railway Station Director Shri. Glyyer, President of Rotary Club of Tapti Valley Rtn. Sudhir Sharma.

- Miss. Vedshree Phalak

President

Rotaract Club of Nahata College

रसायनशास्त्र विभाग

रसायनशास्त्र विभागातर्फे दि. ५ सप्टेंबर २०१८ शिक्षक दिनाचे आयोजन करण्यात आले. सदर कार्यक्रमासाठी विभागप्रमुख डॉ. सचिन डी. येवले यांनी अध्यक्षस्थान भूषविले. शिक्षक दिनाच्या प्रसंगी टी. वाय. बी. एस्सी. च्या विद्यार्थ्यांनी शिक्षक दिनानिमित्त आपले मनोगत व्यक्त केले. यात विद्यार्थ्यांनी डॉ.सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांच्या कार्याची ओळख करून देत शिक्षकांचे समाजात असलेले महत्त्व स्पष्ट करून दिले.

शिक्षक दिनाचे औचित्य साधून एम.एस्सी. प्रथम वर्ष च्या विद्यार्थ्यांनी एम.एस्सी. द्वितीय वर्ष च्या विद्यार्थ्यांनी फ्रेशर्स वेलकम दिवस साजरा करण्यात आला. अध्यक्षीय भाषणात विभागप्रमुखांनी विद्यार्थ्यांना नवनवीन रोजगार संधी व शिक्षणाचे महत्त्व पटवून शिक्षक दिनाच्या शुभेच्छा दिल्या.

रसायनशास्त्र विभागाने दि. ९ फेब्रुवारी २०१९ रोजी एक दिवसीय राज्यस्तरीय "Spectroscopic Techniques" या सेमिनारचे आयोजन करण्यात आले. सदर सेमिनारसाठी २३७ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला. ह्या सेमिनारसाठी Institute of Chemical Technology येथील डॉ. जी. आर. गुप्ता, डी.एन. कॉलेज फैजपूर येथील डॉ. हरिष तळेले व डॉ. सचिन येवले यांनी विविध Spectroscopic Techniques वर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

रसायनशास्त्र विभागातील टी.वाय.बी.एस्सी. व एम.एस्सी. द्वितीय च्या विद्यार्थ्यांना Industrial Tour च्या अंतर्गत एक दिवसीय शैक्षणिक सहलीचे आयोजन गुजरात येथे करण्यात आले. ह्यात जैसलमेर ता. नांदूर जि. नर्मदा (गुजरात) येथील दूध मंडळी (Milk Federation) ला दि. २७/२/२०१९ रोजी शैक्षणिक भेट दिली व तेथील दीर्घकाळ दूध साठवून ठेवण्याची प्रक्रिया समजून घेतली.

- प्रा. डॉ. सचिन डी. येवले
विभाग प्रमुख

गणित विभाग

आपल्या महाविद्यालयातील गणित विभागात या वर्षी विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी विविध प्रकारचे उपक्रम राबविण्यात आले. शिक्षक दिन एम.एस्सी. प्रथम च्या विद्यार्थ्यांचा स्वागत समारंभ, गणित दिवस व Quiz Competition घेण्यात आली. तसेच शहादा येथे पार पडलेल्या Quiz Competition मध्ये विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवला. विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक सहलीचे आयोजन करण्यात आले. कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ आयोजित National Mathematics Day-2018 Quiz Competition चे आयोजन करण्यात आले. तसेच विद्यार्थ्यांसाठी Mathematical Software - SaGe या विषयासाठी एकदिवसीय कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली. त्याचप्रमाणे एप्रिल २०१८ मध्ये एम.एस्सी. द्वितीय विद्यापीठातून विद्यार्थिनी प्रवर्गामध्ये प्रथम व तृतीय क्रमांक प्राप्त झालेल्या विद्यार्थिनींचा गणित

विभागातर्फे सत्कार करण्यात आला. तसेच या शैक्षणिक वर्षापासून गणित विभागातर्फे 'Certificate Course in Vedic Mathematics' सुरु करण्यात आला.

गणित विभागातर्फे सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांच्या जन्मदिनानिमित्त शिक्षक दिन साजरा करण्यात आला. विद्यार्थ्यांनी व शिक्षकांनी शिक्षक दिनानिमित्त राधाकृष्णन यांच्या जीवनकार्यावर माहितीपर भाषण दिले व शिक्षकांचा कार्यगौरव करण्यात आला. तसेच एम.एस्सी. प्रथम च्या विद्यार्थ्यांचे या शैक्षणिक वर्षात स्वागत करण्यात आले. सदर कार्यक्रमात प्रा. ए. एच. पाटील सर अध्यक्षस्थानी होते. प्रमुख वक्ते गणित विभागप्रमुख प्रा. ए. पी. नवघरे सर यांनी सर्व विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. तसेच प्रा. तौसिफ ए. शेख, प्रा. सायली पी. भारंबे, प्रा. स्नेहल एस. भारंबे यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले. तसेच विद्यार्थ्यांनी आभार व्यक्त केले. सदर कार्यक्रमात १६ विद्यार्थी उपस्थित होते.

दिनांक ३० ऑगस्ट २०१८ या दिवशी शहादा येथील S. I. Patil Arts, G. B. Patel Science and S.T.K.V.S. Commerce College, Shahada, Department of Mathematics and Statistics अंतर्गत 'Talent search in mathematics - 2018' Quiz Competition चे आयोजन गणित विभागात करण्यात आले. सदर Competition साठी एकूण १३ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवला. या Competition मध्ये एम.एस्सी. प्रथम मधील विद्यार्थिनी उत्तीर्ण होऊन तिने शहादा येथे जाऊन Quiz Competition च्या Final Round ला उपस्थिती नोंदवली. सदर Competition साठी प्रा. स्विटी एस. वारके यांनी परिश्रम घेतले.

दिनांक २२ डिसेंबर २०१८ या दिवशी गणित विभागातर्फे २० व्या शतकातील गणिततज्ञ 'श्रीनिवास रामानुजन अय्यंगर' यांच्या जन्मदिनानिमित्त 'गणित दिवस' म्हणून Quiz Competition चे आयोजन करण्यात आले. त्यामध्ये ३२ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवला व सदर Quiz Competition मध्ये उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांचा गणित विभागातर्फे सत्कार करण्यात आला.

दिनांक २६ जानेवारी ते २८ जानेवारी २०१९ या दरम्यान शैक्षणिक सहलीचे आयोजन भुसावळ, औरंगाबाद, आळंदी, केळकर म्युझियम, पुणे शहर, भुसावळ येथे करण्यात आले. या सहलीमध्ये एकूण ५ शिक्षक व ११ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवला.

दिनांक २८ फेब्रुवारी २०१९ या दिवशी कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ अंतर्गत National Mathematics Day-2018 Quiz Competition चे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये एकूण ४४ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवला. सदर Competition मध्ये गणित विभागातून एकूण ६ विद्यार्थ्यांची कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, गणित विभाग च्या Quiz Competition च्या Final Round साठी निवड झाली. त्यातील UG मधून दोन विद्यार्थी ऐश्वर्या नेमाडे व कविता माळी यांनी Poster Presentation मध्ये सहभाग नोंदवून तृतीय क्रमांक तसेच PG मधून एक विद्यार्थिनी जयश्री पाटील हिने Quiz Competition मध्ये द्वितीय क्रमांक मिळवला. त्याचप्रमाणे गणित विभागातील प्रा. स्नेहल एस. भारंबे

प्राणिशास्त्र विभाग

१. शिक्षक दिन

प्राणिशास्त्र विभागातर्फे दि. ५ सप्टेंबर २०१८ रोजी विभागात शिक्षक दिन साजरा करण्यात आला. अध्यक्षस्थानी उपप्राचार्य व वनस्पतीशास्त्र विभागप्रमुख प्रा. डॉ. एस. व्ही. पाटील हे होते. याप्रसंगी विद्यार्थ्यांनी आपले मनोगतातून शिक्षकांप्रती आदर व्यक्त केला.

२. शैक्षणिक सहल

विभागातर्फे दि. २३/१/२०१९ ते २५/१/२०१९ या कालावधीत प्रथम, द्वितीय आणि तृतीय वर्ष प्राणिशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थ्यांकरिता झुलॉजीकल सर्व्हे ऑफ इंडिया, पुणे, कात्रज स्नेक गार्डन, राजीव गांधी झुलॉजीकल पार्क पुणे, सुला वायनरी नाशिक, सुप्रकृती मधुशाळा नाशिक येथे सहलीचे आयोजन करण्यात आले. त्यामध्ये एकूण ३८ विद्यार्थी व ३ शिक्षक व १ शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी सहभाग घेतला. या सहलीतून विद्यार्थ्यांना विविध प्राण्यांच्या प्रजाती, मधमाशी पालनाचे प्रकार व फायदे, Wine Fermentation स. विषयाचा अभ्यास करण्यास मदत झाली.

३. सर्टिफिकेट कोर्स

या शैक्षणिक वर्षात विभागातर्फे "Certificate Course on Diversity and Taxonomy with special reference to Entomofauna and Ichthyofauna" या विषयावर सर्टिफिकेट कोर्स सुरू करण्यात आला. सदरील कोर्ससाठी १६ विद्यार्थ्यांची नोंदणी करण्यात आली असून आजपावेतो १ बाहेरी तज्ञ प्राध्यापक व आपल्या महाविद्यालयातील प्राध्यापकांचे मार्गदर्शनपर ११ व्याख्याने आयोजित करण्यात आली.

४. सेमिनार स्पर्धा

वनस्पतीशास्त्र, प्राणिशास्त्र, सुक्ष्मजीवशास्त्र व जैवतंत्रज्ञान विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने दि. २८/२/२०१९ रोजी "Intellection of new trends in Life Sciences." या विषयावर सेमिनार स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये एकूण २० स्पर्धक विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला विजेत्या स्पर्धकांना पुस्तक देवून गौरविण्यात आले तसेच सर्व सहभागी विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र प्रदान करण्यात आले. अध्यक्षस्थानी प्राणिशास्त्र विभागप्रमुख डॉ. डी. के. हिवराळे हे होते. कार्यक्रम यशस्वीतेसाठी प्रा. डॉ. विद्या पाटील यांनी समन्वयक म्हणून तर प्रा. डॉ. मनोज जाधव यांनी संयोजक म्हणून काम पाहिले.

- प्रा. डॉ. डी. के. हिवराळे

विभाग प्रमुख

वनस्पतीशास्त्र विभाग

१. शिक्षक दिन

वनस्पतीशास्त्र विभागातर्फे दि. ५ सप्टेंबर २०१८ रोजी शिक्षक दिन साजरा करण्यात आला. अध्यक्षस्थानी उपप्राचार्य व विभागप्रमुख प्रा. डॉ. एस. व्ही. पाटील होते. याप्रसंगी विद्यार्थ्यांनी आपले मनोगतातून शिक्षकांप्रती आदर व्यक्त केला.

२. शैक्षणिक सहल

विभागातर्फे दिनांक १७/१/२०१९ रोजी द्वितीय आणि तृतीय वर्ष वनस्पतीशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थ्यांकरिता चारठाणा, मुक्ताई नगर, हतनुर डॅम येथे एकदिवसीय सहलीचे आयोजन करण्यात आले. त्यामध्ये एकूण १८ विद्यार्थी व १ शिक्षक व २ शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी सहभाग घेतला. या सहलीतून विद्यार्थ्यांना विविध वनस्पतींच्या प्रजातीचा अभ्यास करण्यास मदत झाली.

३. सर्टिफिकेट कोर्स

या शैक्षणिक वर्षात विभागातर्फे "Gardening" या विषयावर सर्टिफिकेट कोर्स सुरु करण्यात आला. सदरील कोर्ससाठी १६ विद्यार्थ्यांची नोंदणी करण्यात आलेली असून आजपावेतो २ बाहेरील तज्ञ प्राध्यापक व ३ आपल्या महाविद्यालयातील प्राध्यापकांचे मार्गदर्शनपर व्याख्याने आयोजित करण्यात आली.

४. सेमिनार स्पर्धा

वनस्पतीशास्त्र, प्राणिशास्त्र, सुक्ष्मजीवशास्त्र व जैवतंत्रज्ञान विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने दि. २८/२/२०१९ रोजी "Intellection of new trends in Life Sciences". या विषयावर सेमिनार स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये एकूण २० स्पर्धक विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला. विजेत्या स्पर्धकांना पुस्तक देऊन गौरविण्यात आले. तसेच सर्व सहभागी विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र प्रदान करण्यात आले. अध्यक्षस्थानी प्राणिशास्त्र विभागप्रमुख डॉ. डी. के. हिवराळे हे होते. कार्यक्रम यशस्वीतेसाठी प्रा. डॉ. विद्या पाटील यांनी समन्वयक म्हणून तर प्रा. डॉ. मनोज जाधव यांनी संयोजक म्हणून काम पाहिले.

- प्रा. डॉ. एस. व्ही. पाटील

विभाग प्रमुख

जैवतंत्रज्ञान व सूक्ष्मजीवशास्त्र विभाग

१. शिक्षक दिन

विभागातर्फे दि. ५ सप्टेंबर २०१८ रोजी विभागात शिक्षक दिन साजरा करण्यात आला. अध्यक्षस्थानी उपप्राचार्य व वनस्पतीशास्त्र विभागप्रमुख प्रा. डॉ. एस. व्ही. पाटील हे होते. याप्रसंगी विद्यार्थ्यांनी आपले मनोगतातुन शिक्षकांप्रती आदर व्यक्त केला.

२. शैक्षणिक सहल

विभागातर्फे दि. २३/१/२०१९ ते २५/१/२०१९ या कालावधीत प्रथम, द्वितीय आणि तृतीय वर्ष जैवतंत्रज्ञान व सूक्ष्मजीवशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थ्यांकरिता झुलॉजीकल सर्व्हे ऑफ इंडिया, पुणे, कात्रज, स्नेक गार्डन, राजीव गांधी झुलॉजीकल पार्क पुणे, सुला वायनरी नाशिक, सुप्रकृती मधुशाळा नाशिक येथे सहलीचे आयोजन करण्यात आले. त्यामध्ये एकूण १७ विद्यार्थी व २ शिक्षक व १ शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी सहभाग घेतला. या सहलीतुन विद्यार्थ्यांना विविध प्राण्यांच्या प्रजाती, मधमाशी पालनाचे प्रकार व फायदे, wine Fermentation इ. विषयाचा अभ्यास करण्यास मदत झाली.

३. सेमिनार स्पर्धा

वनस्पतीशास्त्र, प्राणिशास्त्र, सूक्ष्मजीवशास्त्र व जैवतंत्रज्ञान विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने दि. २८/२/२०१९ रोजी "Intellection of new trends in Life Sciences." या विषयावर सेमिनार स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये एकूण २० स्पर्धक विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला. विजेत्या स्पर्धकांना पुस्तक देवून गौरविण्यात आले तसेच सर्व सहभागी विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र प्रदान करण्यात आले. अध्यक्षस्थानी प्राणिशास्त्र विभागप्रमुख डॉ. डी. के. हिवराळे हे होते. कार्यक्रम यशस्वीतेसाठी प्रा. डॉ. विद्या पाटील यांनी समन्वयक म्हणून तर प्रा. डॉ. मनोज जाधव यांनी संयोजक म्हणून काम पाहिले.

४. विद्यार्थ्यांचे विविध स्पर्धांमध्ये घवघवीत यश

१. दि. ११/२/२०१९ रोजी जी.डी.एम. आर्ट्स, कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज जामनेर येथे आयोजित 17th University Level Student Seminar मध्ये मायक्रोबायोलॉजी विभागातील तृतीय वर्ष विज्ञान वर्गाच्या विद्यार्थिनी कु. हर्षाली चौधरी व कु. शीन फ्रॅंकलीन यांनी आपला सहभाग नोंदविला. यातील कु. हर्षाली चौधरी हिने स्पर्धेत प्रथम क्रमांक मिळविला. या स्पर्धेसाठी प्रा. कु. चेतना बुगले यांनी टीम मॅनेजर म्हणून काम पाहिले.

२. दि. २९/१२/२०१८ रोजी शिवछत्रपती कॉलेज, औरंगाबाद येथे आयोजित "State Level Research Paper Presentation Competition" मध्ये मायक्रोबायोलॉजी विभागातील तृतीय वर्ष विज्ञान वर्गाच्या विद्यार्थिनी कु. हर्षाली चौधरी व कु. शीन फ्रॅंकलीन यांनी आपला सहभाग नोंदवित "Comparative effect of Eucalyptus globules oil against common disease causing pathogens" या विषयावर

रिसर्च पेपर सादर केला. स्पर्धेसाठी प्रा. कु. मोहीनी पाटील यांनी टीम मॅनेजर म्हणून काम पाहिले. डॉ. विद्या पाटील यांनी मार्गदर्शक म्हणून काम पाहिले.

३. दि. २९/१२/२०१८ रोजी धनाजी नाना विद्याप्रबोधिनी, जळगाव येथे आयोजित "1st State Level Watson and Crick Competition Micro-Olympiad" मध्ये बायोटेक्नॉलॉजी व मायक्रोबायोलॉजी विभागातील द्वितीय वर्ष विज्ञान वर्गाच्या विद्यार्थी कु. अदिति हिंदुजा, कु. काजल आठवाणी, कु. अश्विनी सेवाणी, कु. कोमल कोळी, कु. हर्षल वानखेडे इ. नी आपला सहभाग नोंदविला. यामध्ये विभागातील ८ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला त्यामध्ये ५ विद्यार्थ्यांना विविध संवर्गात विजयी घोषित करण्यात आले. स्पर्धेसाठी प्रा. कु. श्वेता आठवाणी यांनी टीम मॅनेजर म्हणून काम पाहिले.

४. विद्यार्थ्यांचे विद्यापीठ परीक्षेत घवघवीत यश -

१. विद्यापीठातर्फे एप्रिल २०१८ मध्ये घेण्यात आलेल्या परीक्षेत टी.वाय.बी.एस्सी. बायोटेक्नॉलॉजी विषयाची विद्यार्थिनी कु. आयेशा सिद्धीका खन्नुम सजदुल्लाह खान या विद्यार्थिनीने विद्यापीठ गुणवत्ता यादीत ३ रा क्रमांक मिळविला. तर टी.वाय.बी.एस्सी. मायक्रोबायोलॉजी या विषयाची विद्यार्थिनी कु. नाहीद बानो अबरार अहमद खान या विद्यार्थिनीने विद्यापीठ गुणवत्ता यादीत ३ रा क्रमांक मिळविला.

- प्रा. डॉ. एस. व्ही. पाटील

विभाग प्रमुख

संगणकशास्त्र विभाग

महाविद्यालयातील संगणकशास्त्र आणि माहिती तंत्रज्ञान विभागात वर्ष २०१८-१९ मध्ये विद्यार्थ्यांच्या हिताकरिता तसेच अभ्यासक्रमाच्या दृष्टीने सुमारे पाच सभा आयोजित करण्यात आल्या त्या सर्व सभांमध्ये अभ्यासक्रम पूर्ण करणेबाबत विभागात विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करणेबाबत तसेच नॅकच्या दृष्टीने तयारी कशी करावी यावर चर्चा करण्यात आली. कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ आणि आमचे महाविद्यालय या दोन्हीच्या संलग्नतेने प्रथम वर्ष संगणकशास्त्र आणि माहिती तंत्रज्ञान या वर्गाचा सीबीसीएस पॅटर्नप्रमाणे अभ्यासक्रम रचण्यात आला, त्याकरिता विविध महाविद्यालयातील संगणकशास्त्र विषयाचे सुमारे ५० प्राध्यापक उपस्थित होते. या विभागाने दरवर्षाप्रमाणे याही वर्षी चौथी राष्ट्रीय परिषद आयोजित केली व आय जे सी आर टी या नॅशनल जर्नल मध्ये शोध कर्त्यांचे रिसर्च पेपर्स प्रसिध्द करण्यात आले. या परिषदेसाठी माननीय प्राध्यापक डॉ. बी. व्ही. पवार उपस्थित होते. तसेच राज्यातून सुमारे ४० प्राध्यापकांनी आपले रिसर्च पेपर्स चे प्रेझेंटेशन केले. विभागात बी.एस्सी. व एम.एस्सी. या वर्गातील विद्यार्थ्यांनी टेक युवा या विद्यार्थ्यांच्या कार्यक्रमाचे आयोजन केलेले होते त्यामध्ये महाविद्यालयातील रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र व तसेच इतर विद्यार्थ्यांनी पोस्टर प्रेझेंटेशन आणि क्विज मध्ये आपला सहभाग नोंदविला. सर्व कार्यक्रमाच्या

यशस्वितेसाठी महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक आणि शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी परिश्रम घेतले.

- प्रा. डॉ. बी. एच. बन्हाटे

विभाग प्रमुख

एन.सी.सी. गर्ल्स

प्रवेश -

२०१८-२०१९ ह्या वर्षासाठी एन.सी.सी. मध्ये विद्यार्थिनींना प्रवेश देण्याचे कार्य दि. २० जुलै २०१८ रोजी करण्यात आले. सदर प्रवेशासाठी १८ महाराष्ट्र बटालियन चे कमांडिंग ऑफिसर व पी.आय. स्टाफ ह्यांनी उंची, वजन, शारीरिक, मानसिक, बौद्धिक क्षमता व पात्रता, शैक्षणिक गुणवत्ता, स्पोर्ट्स मधील प्राविण्य इ. चे निकष लावून विद्यार्थिनींची निवड केली. ह्यावर्षी एन.सी.सी. त एकूण ५५ मुली प्रथम, द्वितीय व तृतीय वर्ष एन.सी.सी. मध्ये प्रवेशीत होत्या.

प्रशिक्षण कार्यक्रम -

१ जुलै पासून प्रशिक्षण कार्यक्रमास सुरुवात जाली. धैर्य, आत्मविश्वास, चिकाटी इ. गुणांना आत्मसात करून बदलत्या परिस्थितीला सामोरे कसे जावे व व्यक्तीमत्वाचा विकास करण्याच्या दृष्टीकोनातून प्रशिक्षण कार्यक्रम वर्षभर राबविण्यात आले. ड्रील फायरिंग, मेडीकल, हेल्थ अँड हायजिन, सिग्रल, मॅप रिडींग, नागरी सुरक्षा, सेल्फ डिफेन्स इ. अनेक विषयांवर प्रशिक्षण देण्यात आले. ह्या वर्षासाठी एस.यु.ओ. म्हणून अश्विनी मोरे, जे.यु.ओ. म्हणून राजश्री तिवारी व रचना काकडे ह्यांची निवड करण्यात आली.

सेरेमोनियल परेडचे आयोजन -

स्वातंत्र्यदिन १५ ऑगस्ट २०१८ रोजी व २६ जानेवारी २०१९ रिपब्लिक डे रोजी सेरेमोनियल परेडचे आयोजन करण्यात आले. ह्या प्रसंगी तासी एज्युकेशन सोसायटीचे अध्यक्ष मा मोहनभाऊ फालक ह्यांनी राष्ट्रीय ध्वज फडकवून सलामी दिली.

विविध शिबीरातील सहभाग -

राष्ट्रीय एकात्मता व्यक्तीमत्व विकास, स्वावलंबित्व इ. गोष्टींचा विचार करून विविध शिबीरांचे आयोजन करण्यात येते व NCC Cadets ना कॅम्प साठी निवड केली जाते. ह्यावर्षी दि. १८-२८ जुन २०१८ दरम्यान बांभोरी येथे आयोजित CATC मध्ये SUO अश्विनी मोरे, JUO राजश्री तिवारी, JUO रचना काकडे, पायल पाटील, प्रगती सोनवणे, सोनाली बारेला, जान्हवी आमोदकर, पौर्णिमा इंगळे, राजलक्ष्मी अडगिलू, हर्षाली अहगिलू इ. नी. सहभाग घेतला त्यामध्ये अश्विनी मोरे हिने सिनीअर म्हणून गोल्ड मेडल, राजश्री तिवारी हिने Firing गोल्ड मेडल व वक्तृत्व स्पर्धेत सिल्व्हर मेडल, सर्व कॅडेटस्ने खो-खो मध्ये

प्रथम क्रमांक मिळवला. राजलक्ष्मी अडगिलू हिने हार्ड वर्किंग कॅडेट म्हणून गोल्ड मेडल मिळवले. दि. ८-१७ जुलै दरम्यान अमरावती येथे आयोजित Inter Battalion Pretsc मध्ये राजश्री तिवारी, रचना काकडे, राजलक्ष्मी अडगिलू यांनी सहभाग घेतला. दि. १८-२७ जुलै २०१८ दरम्यान अमरावती येथे आयोजित Pre TSC मध्ये राजश्री तिवारी व राजलक्ष्मी अडगिलू ह्यांनी सहभाग घेतला.

दि. २८ जुलै ते ६ ऑगस्ट २०१८ दरम्यान अमरावती येथे आयोजित Pre TSC (गृप लेव्हल) मध्ये राजश्री तिवारी व राजलक्ष्मी अडगिलू ह्यांनी सहभाग घेतला. ह्या मधून जे.यु.ओ. राजश्री तिवारी हिचे डायरेक्टर लेव्हल (स्टेट) च्या Pre TSC साठी निवड झाली. तिने दि. ७-१६ ऑगस्ट दरम्यान अहमदनगर येथे आयोजित TSC त सहभाग घेतला.

दि. १७-२६ ऑगस्ट २०१८ दरम्यान अमरावती येथे आयोजित CATC मध्ये जागृती चौधरी, अश्विनी भोळे, राजलक्ष्मी अडगिलू, सुवर्णा पाटील, आरती बंगाले, वैष्णवी सोनसले, आम्रपाली मोरे, पायल झांबरे, कल्याणी पाटील, सुनिता ओतारी यांनी सहभाग घेतला. त्यात जागृती चौधरीला Table Drill मध्ये सिल्व्हर मेडल, राजलक्ष्मी अडगिलू हिला Firing मध्ये गोल्ड मेडल व सिनिअर म्हणून गोल्ड मेडल, आम्रपाली मोरे हिला क्रॉस कन्ट्री मध्ये गोल्ड मेडल मिळाले. सर्व कॅडेटस्नी खो-खो व रस्सी खेच मध्ये द्वितीय क्रमांकाचे बक्षिस पटकावले. दि. ५-१४ ऑक्टोबर २०१८ दरम्यान अमरावती येथे आयोजित Pre RD Inter Battalion कॅम्प मध्ये जे.यु.ओ. राजश्री तिवारी हिने सहभाग घेतला. तिचे पुढे दि. १५-२४ ऑक्टोबर दरम्यान अमरावती येथे आयोजित Pre RDL व २५ ऑक्टोबर ते ३ नोव्हेंबर दरम्यान अमरावती येथे आयोजित Pre RDL गृप लेव्हल साठी व दि. १०-१९ नोव्हेंबर दरम्यान पुणे येथे आयोजित डायरेक्टर लेव्हलच्या (स्टेट) Pre RDC साठी निवड झाली व तिने ते कॅम्पस यशस्वीरित्या पूर्ण केले.

दि. १७-२८ डिसेंबर २०१८ दरम्यान औरंगाबाद येथे आयोजित NIC एक भारत श्रेष्ठ भारत मध्ये एस.यु.ओ. अश्विनी मोरे हिने सहभाग घेतला. तिला Volley Ball मध्ये गोल्ड मेडल मिळाले (नॅशनल लेव्हल). दि. २३ डिसेंबर ते ३ जानेवारी दरम्यान नाशिक येथे आयोजित एन.आय.सी. एक भारत श्रेष्ठ भारत मध्ये पायल पाटील, अश्विनी भोळे, जागृती चौधरी ह्यांनी सहभाग घेतला.

‘बी’ व ‘सी’ प्रमाणपत्र परीक्षा -

अनेक गव्हर्नमेंट व प्रायव्हेट सर्व्हिसेस मधील ‘बी’ व ‘सी’ प्रमाणपत्र परीक्षेचे महत्व लक्षात घेता कॅडेटस् कडून परीक्षेची तयारी करून घेतली जाते. वर्ष २०१८-१९ मध्ये ‘बी’ प्रमाणपत्र परीक्षेस ५ तर ‘सी’ प्रमाणपत्र परीक्षेस ३ कॅडेटस् बसल्या. त्यांना चांगले भरघोस यश मिळेल अशी आशा आहे.

सामाजिक कार्यातील सहभाग -

दरवर्षीप्रमाणे १८ MAH Bn NCC जळगांव यांनी पाठविलेल्या पत्रानुसार विविध सामाजिक कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात येते. ह्या वर्षी देखील राष्ट्रीय एकात्मता, ब्लड डोनेशन, वृक्षारोपण, स्वच्छता

अभियान इ. अनेक सामाजिक कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले व कॅडेट्सनी त्यात सहभाग घेतला. स्वच्छता अभियाना अंतर्गत जुलै महिन्यात कॉलेज कॅम्पस मध्ये स्वच्छता करण्यात आली. दि. २१ जुन २०१८ रोजी महाविद्यालयात "योगा दिन" साजरा करण्यात आला. २७ जुलै २०१८ 'कारगिर विजय दिवस' रॅली काढून व शहिदांना मानवंदना देऊन साजरा करण्यात आला. महाविद्यालयात १८ महाराष्ट्र बटालियन करून आलेल्या आदेशानुसार दि. १५ सप्टेंबर ते २ ऑक्टोबर २०१८ पर्यंत स्वच्छताही सेवा अभियाना अंतर्गत विविध कार्यक्रम घेण्यात आले. त्यात कॅम्पस स्वच्छता, रॅली, वॉल पेंटिंग, ओ.डी.एफ. अवरनेस रॅली दिनदयाळ नगर भुसावळ येथे चर्चासत्र, नुक्कड नाटक इ. चे आयोजन करण्यात आले. तसेच रेल्वे स्टेशन भुसावळ येथे स्वच्छता करण्यात आली. १८ सप्टेंबर २०१८ रोजी सर्जिकल स्ट्राईक (उरी) डे साजरा करण्यात आला. याप्रसंगी भाषण मनोगत व नाट्यरूपाने सर्जिकल स्ट्राईकचे सादरीकरण कॅडेटस् ने केले. ए.आय.डी.एस. डे डिसेंबर २०१८ रोजी करण्यात आला. तसेच एन.सी.सी. डे नोव्हेंबर २७ रोजी साजरा करण्यात आला. १९ ते २८ जुन २०१८ दरम्यान बांभोरी येथे आयोजित CATC मध्ये कॅप्टन स्मिता चौधरी यांनी सहभाग घेतला.

एन.सी.सी. प्रशिक्षणा अंतर्गत वर्षभर मा. प्राचार्य डॉ. मीनाक्षी वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बन्हाटे यांचे अनमोल मार्गदर्शन लाभले. तसेच शिक्षकेतर कर्मचारी यांचेही सहकार्य लाभले.

- कॅप्टन स्मिता चौधरी

एन.सी.सी. (मुली) प्रमुख

Gymkhana Department

Under the guidance of Principal Dr. Sau. M. V. Waykole, gymkhana Committee decide to participate difference Sports activities.

154 players participate in 15 difference Team and individual Sports events. We secure 1st place in Cricket, Table-tennis, Chess and Best Physique, 2nd place in, Boxing Badminton and Best Physique and 3rd place in Kabaddi and Volleyball Games. Our College organized Inter-Collegiate in Best Physique and North Maharashtra Jalgaon, One week Football Camp and Teaching and Non-Teaching Cricket Tournament.

Sports Participation

S.No.	Sports/Activity Participation	Number of Players
1	Table-Tennis (M) & (W)	10
2	Ball Badminton (W)	12
3	Volley-Ball (M)+(W)	13
4	Kabaddi (M)	12
5	Cricket (M)	16
6	Cricket (W)	03
7	Badminton (M)	07
8	Ball Badminton (M)	12
9	Football (M)	17
10	Athletic (M)	10
11	Athletic (W)	08
12	Boxing (M)	07
13	Power-Lifting (M)	02
14	Best Physique	06
15	Chess (Mixed)	05
16	Kabaddi (W)	10
17	Riffle Shooting	01
18	Wrestling (M)	03
	Total Participation	154

Place in Sports/Game in Intercollegiate Level in North Maharashtra University

S.No.	Sports/Games	Place
1	Cricket (Men)	1st Place
2	Table-Tennis (Woman)	1st Place
3	Table-Tennis (Woman)	1st Place
4	Chess	1st Place
5	Boxing (M)	2nd Place
6	Best Physique (Men)	2nd Place
7	Badminton (Men)	2nd Place
8	Kabbadi (M)	3rd Place

**List of All-India University Players
Represent North Maharashtra
University**

S.No.	Name of Player	Games/Sports
1	Mohit Chordia	Cricket
2	Suraj Maity	Cricket
3	Akshay Sharma	Cricket
4	Nagesh Kharare	Boxing
5	Shomesh Chaudhari	Boxing
6	Prathamesh Ahwad	Boxing
7	Chetan Ahwad	Boxing
8	Gurmit Chahal	Best-Physique
9	Patil Dhanjay	Best-Physique
10	Lokhande Harish	Best-Physique
11	Rupesh Patil	Best-Physique
12	Khan Faraz	Football
13	Akshay Sharma	Table-Tennis

**List of Top 10 Best Players of
College
(Special Performance)**

Top 10	Name of Player	Games/Sports
1	Akshay Sharma	Cricket and Table-tennis
2	Gurmit Chahal	Best-Physique
3	Suraj Maity	Cricket and Table-tennis
4	Kharare Nagesh	Boxing
5	Mohit Choradia	Cricket and Table-tennis, Football
6	Lokhande Harish	Best-Physique
7	Priyanka Koli	Table-Tennis, Cricket
8	Vaibhav Meadhe	Wrestling and Volleyball
9	Mamta Patil	Kabaddi, Cricket and Athletic
10	Nitin Dhande	Kabaddi, Athletnc

Organization / Conduct of Sports Activities

Games	Level (Inter-College/Inter-Group/State)	No. Teams	Date
Best Physique	Organization of NMU Inter College Best Physique Tournament	14	5/12/2017
	Conduct Intra-Molar		
Cricket	College Teaching and Non-Teaching Cricket Tournament	4 Teams	28 Dec. 2017 to 2 Jan. 2018

- प्रा. डॉ. आनंद उपाध्याय
विभाग प्रमुख

विद्यार्थी विकास विभाग

● 'कमवा व शिका' योजना -

शैक्षणिक वर्ष २०१८-२०१९ मध्ये विद्यापीठाकडून विद्यापीठ अधिकार मंडळ निर्णयानुसार विद्यापीठ संलग्न महाविद्यालयात नियमित शिक्षण घेणाऱ्या गरीब गरजू व होतकरू विद्यार्थ्यांचे आर्थिक अडचणीमुळे शिक्षण थांबू नये तसेच शिक्षणाबरोबर विद्यार्थ्यांची इतर कौशल्ये वाढविणारी व श्रम प्रतिष्ठा निर्माण कर्मवीर भाऊराव पाटील "कमवा व शिका योजना" या योजनेसाठी विद्यापीठाकडून एकूण ४१ विद्यार्थ्यांना मंजूरी देण्यात आली.

निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयातील विविध विभागांमध्ये व कार्यालयामध्ये ग्रंथालयात कामगिरी देण्यात आली आहे.

सदर विद्यार्थ्यांनी त्यांनी केलेल्या विविध विभागातील विभाग प्रमुखांनी प्रमाणित केलेल्या हजेरी पत्रकानुसार विद्यापीठाने निश्चित केलेल्या दरानुसार मेहनताना रेखांकीत धनादेशाद्वारे अदा करण्यात आला. या योजनेकरीता एकूण खर्च ४,६२,५१०/- रुपये इतका झाला असून यात विद्यापीठाचा हिस्सा ३,०८,३४०/- रुपये झाला तर महाविद्यालयाचा हिस्सा १,५४,१७०/- रुपये इतका झाला.

● आर्थिक दुर्बल घटक -

विद्यार्थी विकास विभागांतर्गत विविध योजना राबवल्या जातात त्यातील आर्थिक दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी शिष्यवृत्ती योजना त्यामध्ये आपल्या महाविद्यालयातील ५६ विद्यार्थ्यांना १,८९,५००/- रुपये इतका मिळाला.

● विद्यार्थी विकास विभागांतर्गत पुढील कार्यक्रमात विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला -

१) दि. १० ते १२ सप्टेंबर २०१८ या कालावधीत महात्मा गांधी शिक्षण मंडळाचे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय चोपडा येथे साहस कार्यशाळेत महाविद्यालयातील ६ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

१) शशिकांत प्रभाकर पाटील, टी.वाय.बी.ए. २) शुभम विजयसिंग पाटील, टी.वाय.बी.ए. ३) नन्नवरे स्वप्निल राजेंद्र, एस.वाय.बी.ए. ४) शुभांगी राजेंद्र पाटील, टी.वाय.बी.ए. ५) विशाखा संजय चौधरी, टी.वाय.बी.ए. ६) बरडिया राखी निर्मल, टी.वाय.बी.ए. अशा एकूण ६ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

२) दि. २२ सप्टेंबर २०१८ रोजी के. नारखेडे महाविद्यालय, भुसावळ येथील विद्यार्थ्यांनी व्यक्तिमत्त्व विकास कार्यशाळेत महाविद्यालयातील ९ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

१) हिना संजय वकार, टी.वाय.बी.कॉम. २) लविणा विनोद टेकवाणी, टी.वाय.बी.कॉम. ३) परजित कौर सारंग, एम.कॉम. ४) संपदा मिलींद वारूळकर, टी.वाय.बी.कॉम. ५) डिम्पल सुनील पाटील, एस.वाय.बी.बी.ए. ६) आरती संजय पाटील, एस.वाय.बी.बी.ए. ७) मयुरी मुरलीधर पाटील, एफ.वाय.बी.बी.ए. ८) संजना धनराज भोळ, एफ.वाय.बी.बी.ए. ९) उत्कर्षा विलास बऱ्हाटे, एफ.वाय.बी.ए.

३) दि. ६ ऑक्टोबर २०१८

या कालावधीत नाहाटा कॉलेज येथे व्यक्तिमत्व विकास कार्यशाळा घेण्यात आली. त्यामध्ये विद्यापीठ परिक्षेत्रातील जामनेर, भुसावळ, वरणगाव, यावल, फैजपूर, भालोद या महाविद्यालयातून विद्यार्थिनींनी सहभाग नोंदविला. या कार्यशाळेत प्रमुख वक्ते डॉ. पंकज कुमार नन्नवरे (माजी विद्यार्थी विकास अधिकारी), डॉ. एन. एन. लांडगे, डॉ. प्राजक्त महाले, डॉ. आर डी. चौधरी यांचे व्याख्यान झाले.

४) दि. १० ऑक्टोबर २०१८

रोजी डी.डी.एन. भोळे महाविद्यालय, भुसावळ येथे काव्यवाचन कार्यशाळेत महाविद्यालयाच्या ३ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला. त्यामध्ये अदनान अहमद शेख (एस.वाय.बी.ए.) या विद्यार्थ्याला हिंदी काव्य वाचन मध्ये प्रथम पारितोषिक तर तेजस खंडारे (एस.वाय.बी.ए.) दुसरे पारितोषिक मिळाले.

५) दि. ७ ते ११ डिसेंबर २०१८ आणि १९ ते २३ डिसेंबर २०१८

कालावधीत इंद्रधनुष्य युवक महोत्सवात यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ नाशिक येथे इंद्रधनुष्य संपन्न झाले. त्यात प्रियंका पाटील या विद्यार्थिनीने सहभाग नोंदविला. तसेच पश्चिम विभागीय युवक महोत्सवात सावित्रीबाई फुले पुणे, विद्यापीठ, पुणे येथे युवक महोत्सव संपन्न झाला. यात प्रियंका पाटील या विद्यार्थिनीने सहभाग नोंदविला.

६) सरदार वल्लभाई पटेल महाविद्यालय, ऐनपूर येथे मैत्री कार्यशाळेत ६ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

७) दि. ५ जानेवारी २०१९

रोजी धनाजी नाना महाविद्यालय, फैजपूर येथे विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्व विकास कार्यशाळेत महाविद्यालयातील १० विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

१) मृणाल आनंदराव पाटील, एफ.वाय.बी.एस्सी. २) दिव्या राजेंद्र देशपांडे, एफ.वाय.बी.कॉम. ३) निकिता कमलाकर बऱ्हाटे, एफ.वाय.बी.कॉम. ४) गायत्री सुरेश बऱ्हाटे, एफ.वाय.बी.कॉम. ५) काजल नारायण शिंदे, एफ.वाय.बी.कॉम. ६) मोहिनी राजेंद्र कोलते, एफ.वाय.बी.कॉम. ७) रोशनी एकनाथ जाधव, एफ.वाय.बी.कॉम. ८) हर्षला यशवंत बनसोडे, एफ.वाय.बी.ए. ९) जयश्री मंगल पाटील, एफ.वाय.बी.कॉम. १०) लिना सुनील राणे, एफ.वाय.बी.कॉम.

८) १० जानेवारी २०१९

रोजी दादासाहेब देविदास नामदेव भोळे महाविद्यालय, भुसावळ येथे व्यक्तिमत्व विकास कार्यशाळेत ६ विद्यार्थिनींनी सहभाग नोंदविला.

१) मृणाल आनंदराव पाटील, एफ.वाय.बी.एस्सी. २) वैशाली ज्ञानेश्वर लोहार, एफ.वाय.बी.एस्सी. ३) लिना निवृत्ती भारंबे, एफ.वाय.बी.एस्सी. ४) दीपाली विश्वनाथ भारंबे, एफ.वाय.बी.एस्सी. ५) लिना अनिल वायकोळे, एफ.वाय.बी.कॉम. ६) रोशनी एकनाथ जाधव, एफ.वाय.बी.कॉम.

९) दि. ९ जानेवारी २०१९

रोजी के. नारखेडे महाविद्यालय, भुसावळ येथे रोजगार कौशल्य कार्यशाळेत महाविद्यालयाच्या १० विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

१०) १२ फेब्रुवारी २०१९

रोजी कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उ.म.वि. जळगाव येथे अध्ययन व संशोधन केंद्र भाषा विभागातर्फे नवोदित लेखकांसाठी कविता लेखन मार्गदर्शन कार्यशाळेत

१) प्रा. समाधान तुळशिराम पाटील २) भोई गायत्री राजू ३) रूपाली हुना पाटील ४) सरोदे गायत्री राजेंद्र या तीन विद्यार्थिनी व एक प्राध्यापक यांनी सहभाग नोंदविला.

११) १२ ते १८ फेब्रुवारी २०१९

या कालावधीत स्वयंसिध्दा अभियान आठ दिवसीय कार्यशाळा घेण्यात आली या कार्यशाळेमध्ये आपल्या महाविद्यालयातील ६० विद्यार्थिनी सहभागी होत्या त्यांना प्रशिक्षक म्हणून तामी पब्लिक स्कूल चे क्रीडाशिक्षक गोपाल जोनवाल व श्रीमती जोनवा यांनी त्यांना स्वरक्षणा संबंधी आठ दिवसीय प्रशिक्षण दिले. त्यांनी कराटे, लाठीमार जिजनावश्यक वस्तुंच्या सहाय्याने पाण्याची बाटली, ओढणी, पिन, टाचणी, सँडल इत्यादींच्या सहाय्याने रक्षण कसे करावे याविषयी विद्यार्थिनींकडून प्रात्यक्षिके करून घेतली व आठ दिवस प्रशिक्षण दिले.

१२) दि. २२ फेब्रुवारी २०१९

रोजी दादासाहेब देविदास नामदेव भोळे महाविद्यालय भुसावळ येथे जागतिक तापमान वाढीच्या वातावरणावर होणारा परिणाम जाणीव जागृती कार्यशाळेत विद्यार्थ्यांचा सहभाग नोंदविला.

१) दीपक सोपान पाटील, एम.ए. २) लोकाक्षी भूषण गजानन, एम.ए. ३) शिंदे हेमलता अनिल, एम.एम. ४) वायकोळे चारु अशोक, एम.ए. ५) वायकोळे काजल हनुमंत, एम.ए.

१३) कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उ.म.वि. जळगाव व विद्यार्थी विकास विभागामार्फत दि. १ फेब्रुवारी २०१९ रोजी

जी. एस. रायसोनी व्यवस्थापन महाविद्यालय, जळगाव येथे विभागीय युवारंग युवक महोत्सवाचे आयोजन करण्यात आले. जळगाव विभागातील एकूण ४१ महाविद्यालयांचा सहभाग होता. युवक महोत्सवात पाच कला प्रकाराती २५ उपकला प्रकारापैकी २५ उपकला प्रकारात महाविद्यालयातील ४१ विद्यार्थ्यांच्या चमूने सहभाग नोंदविला. आपल्या महाविद्यालयातील एकूण ४१ विद्यार्थ्यांपैकी १३ विद्यार्थ्यांनी पदके प्राप्त केली. दिनांक १४ व १६ फेब्रुवारी २०१९ रोजी विद्यार्थी विकास विभाग कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उ.म.वि. जळगाव तर्फे उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठात विद्यापीठस्तरीय अंतीम युवक महोत्सवाचे आयोजन करण्यात आले. यात सात कला प्रकारात बक्षीसे प्राप्त झाली.

विद्यार्थी विभागामार्फत राबविल्या जाणाऱ्या सर्व उपक्रम यशस्वीरित्या पार पाडण्यासाठी मा. प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे, डॉ. ए. डी. गोस्वामी, एन. ई. भंगाळे यांचे वेळोवेळी मार्गदर्शन लाभले. तसेच सल्लागार समिती सदस्य शिक्षकेतर कर्मचारी, सहाय्यक अधिकारी डॉ. के. ए. वारके, महिला अधिकारी डॉ. गौरी पाटील, प्रा. जितेंद्र आडोकार इ. सहकार्य केले त्याबद्दल सर्वांचे मनःपूर्वक आभार.

– प्रा. एस. के. राठोड
विद्यार्थी विकास अधिकारी

राष्ट्रीय सेवा योजना

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांमध्ये देशप्रेम, राष्ट्रीय एकात्मता, सर्व-धर्मसमभाव, श्रम प्रतिष्ठा, निस्वार्थीपणा, विनम्रपणा, वक्तृशीरपणा, नेतृत्वगुण, वैज्ञानिक दृष्टीकोन, आधुनिक विचार इ. गुण निर्माण व्हावे या उद्देशाने राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाकडून विविध कार्यक्रमाचे आयोजन केले जाते. २०१८-१९ या शैक्षणिक वर्षासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य डॉ. एस. व्ही. पाटील, उपप्राचार्य डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे, उपप्राचार्य डॉ. ए. डी. गोस्वामी, उपप्राचार्य डॉ. एन. ई. भंगाळे यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील, सहाय्यक कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. आर. एस. नाडेकर, महिला कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. सौ. ममता पाटील यांनी स्वयंसेवकांसाठी नियमित कार्यक्रमाच्या माध्यमातून विशेष हिवाळी शिबीराच्या माध्यमातून विविध कार्यक्रम राबविले त्याचा इतिवृत्तांत पुढीलप्रमाणे –

- दि. २९ जुलै २०१८ रोजी प्रार्थनेने नियमित कार्यक्रमाची सुरुवात झाली. विद्यार्थ्यांना प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील (कार्यक्रम अधिकारी रा.से.यो.) यांनी रा.से.यो. ची ओळख करून दिली. तसेच माजी स्वयंसेवक यांनी सुध्दा रा.से.यो. आणि मी याबद्दल माहिती दिली.
- दि. ९ जुलै ते दि. ३० जुलै २०१८ तारखेपर्यंत १०० तास स्वच्छ भारत अभियान या उपक्रम रा.से.यो. च्या विद्यार्थ्यांनी वराडसीम, जोगलखोरी, गोजोरा या ठिकाणी २२ दिवस स्वच्छता करून राबवला. तीन गटापैकी दोन गटांची जिल्हास्तरावर निवड झाली. यामध्ये प्रथम क्रमांक वराडसीम गट आणि द्वितीय क्रमांक जोगलखोरी गट यांनी मिळवला. प्रा. हर्षल पाटील आणि प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील यांच्या मार्गदर्शनाखाली हा उपक्रम पार पडला.
- दि. ५ ऑगस्ट २०१८ रोजी नियमित कार्यक्रमाची सुरुवात करण्यात आली. रा.से.यो. च्या स्वयंसेवकांची ओळख-परिचय करण्यात आला. या रोजी रा.से.यो. च्या स्वयंसेवकांना वृक्षांना फ्रेंडशिप बेल्ट बांधून 'मैत्री दिवस' साजरा केला.

- दि. १२ ऑगस्ट २०१८ रोजी प्रार्थनेने नियमित कार्यक्रमाची सुरुवात झाली. त्यानंतर रा.से.यो. च्या स्वयंसेवकांनी स्वातंत्र्य दिनाची पूर्वतयारी करण्यात आली. महाविद्यालयीन परिसर स्वच्छ करण्यात आला.
- दि. १५ ऑगस्ट २०१८ रोजी 'स्वातंत्र्य दिन' निमित्त महाविद्यालयीन परिसरात ध्वजारोहण करण्यात आले. त्यानंतर रा.से.यो. एककातर्फे देशभक्तीपर गीतांचा कार्यक्रम घेण्यात आला. याप्रसंगी कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थानी प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे या होत्या. या कार्यक्रमा लीना वारके, आणि लीना पाटील यांनी देशभक्तीवर गीत सादर केले. तसेच सौम्य लोध, वैभव बोरोले, विक्रांत रोडे, ऋषिकेश सपकाळे, रितेश पवार, ममता पाटील, स्नेहा सोनवणे, प्रतिक्षा राणे, एकता बजाज, वैशाखा चौधरी यांनी जल्लोषात देशभक्तीवर गीत सादर केले. वरिष्ठ स्वयंसेवक कल्पेश बाविस्कर यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले. सदर कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन विक्रांत रोडे, कु. स्नेहा सोनवणे यांनी केले. तर आभार प्रदर्शन कु. प्रतिक्षा राणे हिने केले.
- दि. १९ ऑगस्ट २०१८ रोजी नियमित कार्यक्रम सुरू करून त्यानंतर वरिष्ठ स्वयंसेवकांनी गीत मंच घेतले. त्यानंतर पथनाट्य कसे सादर करावे याबाबत मार्गदर्शन दिले.
- दि. २ सप्टेंबर २०१८ रोजी प्रार्थनेने नियमित कार्यक्रमाची सुरुवात झाली. रा.से.यो. च्या स्वयंसेवकांनी रक्षाबंधन हा सण साजरा केला. त्यात सर्व स्वयंसेवकांनी भाऊ-बहीण चे नाते याबद्दल आपले अनुभव सांगितले.
- दि. ९ सप्टेंबर २०१८ रोजी प्रार्थनेने नियमित सुरुवात करून त्या दिवशी 'शिक्षक दिन' साजरा करण्यात आला. वरिष्ठ रा.से.यो. चे कार्यक्रम अधिकारी प्रा. एस. टी. धुम आणि महिला कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. विद्या पाटील, कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील, सहाय्यक कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. आर. एस. नाडेकर, महिला कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. ममता पाटील यांचा सत्कार करून कार्यक्रम साजरा करण्यात आला.
- दि. २४ सप्टेंबर २०१८ रोजी रा.से.यो. स्थापना दिनानिमित्त "चला स्मशानभूमी" रॅली काढण्यात आली. यामार्फत अंधश्रद्धा निर्मूलन करण्यात आले. सकाळी महाविद्यालयातील उपप्राचार्य प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी, डॉ. पी. ए. अहिरे यांच्या उपस्थितीत रा.से.यो. स्थापना दिन साजरा करण्यात आला. याप्रसंगी प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. त्यानंतर महाविद्यालय ते स्मशानभूमी अशी रॅली काढण्यात आली. रॅलीस मा. श्री. मोहनभाऊ फालक यांनी हिरवी झेंडी दाखवली. त्यानंतर गांधी चौकात रॅली गेल्यानंतर महात्मा गांधीच्या पुतळ्याला पुष्पहार अर्पण करण्यात आला. स्मशानभूमी व तापी परिसराची स्वच्छता करण्यात आली. दुपारच्या सत्रात अंधश्रद्धा निर्मूलन यावर पथनाट्य केली. त्यानंतर गीतमंच कार्यक्रम घेऊन एक दिवशीय शिबीराची सांगता करण्यात आली.
- दि. ३० सप्टेंबर २०१८ रोजी प्रार्थनेने नियमित कार्यक्रमाची सुरुवात झाली. या दिवशी 'सर्जिकल

स्ट्राइक' यावर कार्यक्रम घेण्यात आला. अध्यक्षीय स्थानी प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील हे होते. प्रा. डॉ. आर. एस. नाडेकर यांनी प्रास्ताविक मांडले. या कार्यक्रमाला लाभलेले वक्ते फौजी सचिन मारुती पाटील यांनी सर्जिकल स्ट्राइक यावर माहिती दिली. तसेच महिला कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. सौ. ममता पाटील या उपस्थित होत्या.

● **दि. २ ऑक्टोबर २०१८** रोजी महात्मा गांधीजी यांच्या जयंतीनिमित्त 'चला खेड्याकडे जावू' ही मोहीम राबवण्यात आली. महाविद्यालयाने दत्तक घेतलेले गाव महादेवमाळ, ता. भुसावळ या ठिकाणी ग्रामस्वच्छता करण्यात आली. या कार्यक्रमाच्या उद्घाटन प्रसंगी महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे, उपप्राचार्य प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी, याप्रसंगी लाभलेले प्रमुख वक्ते विद्यापीठातील अर्थशास्त्र विभागाचे चेअरमन एस. डी. पाटील यांनी स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले. प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे यांनी श्रमदानाचे उद्घाटन केले. सर्व गावाची स्वच्छता करून तेथील जि.प. शाळेच्या आवारात स्वच्छालयाचे बांधकामास सुरुवात केली.

● **दि. ६ ऑक्टोबर २०१८** रोजी महात्मा गांधीजींच्या १५० व्या जयंतीनिमित्त घेण्यात येणाऱ्या पंधरवाडा या मधील 'ग्रामीण स्वराज्य संकल्पना' हा उपक्रम घेण्यात आला. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी उपप्राचार्य प्रा. डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे हे होते. प्रा. डॉ. आर. एस. नाडेकर यांनी महात्मा गांधीजींचे विचार आणि ग्रामीण स्वराज्य संकल्पना यावर मार्गदर्शन केले. उपप्राचार्य प्रा. डॉ. बी. एच. बऱ्हाटे यांनी गांधीजींचे विचार यावर आपले मत मांडले.

● **दि. २४ सप्टेंबर ते दि. ८ ऑक्टोबर २०१८** तारखेपर्यंत पंधरवाडा राबविण्यात आला. हा पंधरवाडा महात्मा गांधीजींच्या १५० व्या जयंतीनिमित्त राबविण्यात आला. यामध्ये 'दान-उत्सव' हा उपक्रम तीन दिवस राबविण्यात आला. शिक्षक, कर्मचारी आणि स्वयंसेवकांनी आपल्या घरातील कपडे तसेच आजुबाजूच्या लोकांपर्यंत माहिती देऊन दान-उत्सव उपक्रम राबविण्यात आला. पोस्टर, चित्रकला, व्यंगचित्र, वक्तृत्व या विविध स्पर्धा घेण्यात आल्या. कार्यक्रम आयोजित करून यशस्वीपणे पंधरवाडा पूर्ण केला.

● **दि. ३१ ऑक्टोबर २०१८** रोजी "राष्ट्रीय एकता दिवस" साजरा करण्यात आला. याप्रसंगी अध्यक्षस्थानी प्राचार्या डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे या होत्या. कार्यक्रमाची सुरुवात सरदार वल्लभाई पटेल यांच्या प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करून अभिवादन करण्यात आले. कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. आर. एस. नाडेकर आणि स्वयंसेवक यांनी राष्ट्रीय एकता दिवसाची प्रतिज्ञा घेतली. त्यानंतर राष्ट्रीय एकता दिवस यावर माहिती दिली. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन कु. प्रतिक्षा राणे यांनी केले तर आभार प्रदर्शन ममता पाटील यांनी केले.

● **दि. १ डिसेंबर २०१८** या रोजी 'एडस दिन' साजरा करण्यात आला. याप्रसंगी अध्यक्षस्थानी प्राचार्य प्रा. डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे या होत्या. या कार्यक्रम प्रसंगी डॉ. ज्योती गुरव यांनी एच.आय.व्ही. आणि एडस याबद्दल मार्गदर्शन केले. महिला कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. सौ. ममता पाटील आणि विद्यार्थिनींची रक्त

चाचणी करण्यात आली.

- दि. २ डिसेंबर २०१८ आणि दि. ९ डिसेंबर २०१८ या रोजी प्रार्थनेने नियमित कार्यक्रमाची सुरुवात झाली. त्यानंतर विशेष हिवाळी शिबीराची पूर्वतयारी करण्यात आली. शिबीरासाठी आवश्यक वस्तूंची सफाई करून सामान व्यवस्थित पॅक करून ठेवण्यात आले. तसेच भंडार गृहाची स्वच्छता करण्यात आली.
- दि. १६ डिसेंबर २०१८ रोजी नियमित कार्यक्रम घेण्यात आला. कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील यांनी विद्यार्थ्यांना हिवाळी शिबीराबद्दल सविस्तर माहिती दिली आणि शिबीराची राहिलेली कामे पूर्ण करण्यात आली.
- दि. १२ जानेवारी २०१९ रोजी "राष्ट्रीय युवा दिन" साजरा करण्यात आला. कार्यक्रमात स्वामी विवेकानंद व राष्ट्रमाता जिजाऊ यांच्या प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण केले. याप्रसंगी अध्यक्षस्थानी प्राचार्या डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे या होत्या. या कार्यक्रमाला लाभलेले वक्ते प्रा. जयंत लेकूरवाळे यांनी स्वामी विवेकानंद यांचे युवा याबद्दल असणारे विचार या विषयावर मार्गदर्शन केले.
- दि. २० जानेवारी २०१९ रोजी प्रजासत्ताक दिनाची पूर्वतयारी करण्यात आली. महाविद्यालय परिसर स्वच्छ करण्यात आला.
- दि. २६ जानेवारी २०१९ रोजी "प्रजासत्ताक दिन" साजरा करण्यात आला. या दिवशी ध्वजारोहन करून प्रत्येकाच्या मनात देशभक्ती व राष्ट्रप्रेमाची भावना जागृत करून विविध कला गुणदर्शनांचा कार्यक्रम पार पडला. प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे या कार्यक्रमाच्या अध्यक्ष होत्या. प्रा. डॉ. आर. एस. नाडेकर यांनी कार्यक्रमाचे प्रस्ताविक मांडले. प्राचार्य यांच्या हस्ते एन.एस.एस. शिबीर प्रमुख व गट प्रमुख यांचा सुवर्णपदक देऊन सत्कार करण्यात आला. कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील यांनी प्रजासत्ताक दिनाबद्दल मार्गदर्शन केले. याशिवाय रोशनी जाधव, निकीता बन्हाटे, गायत्री बन्हाटे, दिव्या देशपांडे, साहील शेख, दीपक वाणी इ. स्वयंसेवकांनी देशभक्तीपर गीते म्हटली. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन गायत्री बन्हाटे आणि दिव्या देशपांडे यांनी केले. कार्यक्रमाचे आभार प्रदर्शन मीनाक्षी झोपे यांनी केले.
- दि. ३० जानेवारी २०१९ रोजी "हुतात्मा दिन" निमित्त शहिदांना आदरांजली वाहण्यात आली.
- दि. ८ मार्च २०१९ रोजी "जागतिक महिला दिन" साजरा करण्यात आला. डॉ. सौ. ममता पाटील यांनी महिला दिनाबद्दल स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले.
- शैक्षणिक वर्षात २०१८-१९ या कालावधीत विशेष हिवाळी शिबीर व नियमित कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी तासी एज्युकेशन सोसायटीचे सर्व पदाधिकारी, महाविद्यालयाचे प्राचार्य, उपप्राचार्य, तसेच कार्यक्रम अधिकारी तसेच पंडीत नेहरू विद्यालयाचे चेअरमन, कु. मानस झारखंडे वराडसीम गावाचे सरपंच, ग्रामस्थ, ग्रामसेवक, कर्मचारी, महाविद्यालयाचे सर्व प्राध्यापक यांनी जे योगदान दिले याबद्दल सर्वांचे विशेष आभार.

विशेष हिवाळी शिबीर

स्वयंसेवकांच्या सर्वांगीण विकासासाठी कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाने ठरवून दिलेल्या विशेष हिवाळी शिबीर दि. २४ डिसेंबर ते ३० डिसेंबर २०१८ या कालावधीत घेण्यात आले. या शिबीराचा मुख्य उद्देश्य "स्वच्छ भारत अभियान" आणि "बेटी बचाओ, बेटी पढाओ" हा होता.

उद्घाटन समारंभ -

- दि. २४ डिसेंबर २०१८ रोजी सकाळी ९ वाजता विद्यापीठ अध्यादेशानुसार जि. प प्राथमिक शाळा, वराडसीम येथील इ. ३ री चा विद्यार्थी कु. मानस झारखंडे यांच्या हस्ते उद्घाटन करण्यात आले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी ताप्ती एज्युकेशन सोसायटीचे अध्यक्ष मा. श्री. मोहनभाऊ फालक तर प्रमुख पाहुणे म्हणून मा. श्री. विष्णुभाऊ चौधरी (सेक्रेटरी, ताप्ती एज्युकेशन सोसायटी) आणि प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे हे उपस्थित होते. दुपारच्या बौद्धिक सत्रात प्रा. डॉ. सोपान बोराटे (प.क. कोटेचा महिला महाविद्यालय, भुसावळ) यांनी ग्राम व ग्रामीण विकास यावर मार्गदर्शन दिले. तसेच प्रा. अनिल सावळे सर (विभागीय समन्वयक रा.से.यो.) दत्तकगांव व शिबीर परिसरात जनजागृती, बेटी बचाव, बेटी पढाव यावर मार्गदर्शन केले.
- दि. २५ डिसेंबर २०१८ रोजी प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील यांनी व्यायाम व योगासने महत्त्व या विषयावर मार्गदर्शन केले. दुपारच्या सत्रात डॉ. नरेंद्र महाले (सरस्वती विद्या मंदिर, यावल) यांनी पाणी व्यवस्थापन यावर मार्गदर्शन केले.
- दि. २६ डिसेंबर २०१८ रोजी डॉ. डी. एस. राणे (माजी जिल्हा समन्वयक) यांनी अंधश्रद्धा आणि सोशल मिडिया यावर मार्गदर्शन केले.
- दि. २७ डिसेंबर २०१८ रोजी प्रा. डॉ. शुभांगी राठी (K.B.C.N.M.U.Jal. सिनेट सदस्य) यांनी स्पर्धा परीक्षा यावर मार्गदर्शन केले. कु. कल्पेश तायडे (रा.से.यो. स्वयंसेवक) यांनी आपत्ती व्यवस्थापन व युवक याबद्दल माहिती दिली. तसेच सर्प जातीबद्दल सांगितले.
- दि. २८ डिसेंबर २०१८ रोजी अॅड. एस. एच. पगारे यांनी मानवी हक्क कायदा यावर मार्गदर्शन केले.
- दि. २९ डिसेंबर २०१८ रोजी सकाळी १० ते १२ या कालावधीत जिल्हा सामान्य रुग्णालय जळगाव व रा.से.यो. एकक यांच्या संयुक्त विद्यमाने शिबीरस्थळी रक्तदान शिबीराचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यावेळी रक्तदानाचे महत्त्व या संदर्भात माहिती रक्त संकलन अधिकारी यांनी दिली. त्यानंतर कार्यक्रम अधिकारी यांच्यासह २५ स्वयंसेवकांनी रक्तदान केले.

दुपारच्या सत्रात पालक मेळावा आयोजन करण्यात आले. यावेळी सर्वप्रथम येणाऱ्या पालकाला श्री. भास्कर सोनार यांना अध्यक्षस्थान देण्यात आले. प्रमुख पाहुणे म्हणून उपप्राचार्य प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी,

उपप्राचार्य प्रा. एन. ई. भंगाळे हे उपस्थित होते. सदर कार्यक्रमात अनेक पालकांनी व स्वयंसेवकांनी मनोगत व्यक्त केली.

● **श्रम संस्कार -**

स्वयंसेवकांमध्ये श्रमसंस्कार निर्माण व्हावे म्हणून शिबीरात दररोज ८ ते १२ या वेळेत ग्रामपंचायत वराडसीम यांनी दिलेल्या परवानगीनुसार गावाच्या शिवारात डोंगर भागात आडवे चर बांधण्यात आले. तसेच गावात ग्रामस्थांच्या सहकार्याने ग्रामस्वच्छता करण्यात आली.

● **योगासने व प्राणायाम -**

सदर शिबीरात स्वयंसेवकांचे आरोग्य सुदृढ रहावे म्हणून दररोज सकाळी ६ ते ७ या कालावधीत प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील यांनी स्वयंसेवकांना योगासने व प्राणायाम यांची माहिती देऊन धडे दिले. तसेच सकाळच्या सुबह का सच नंतर सहज योगाद्वारे ध्यान धारणा करण्यात आली. त्यानुसार विद्यार्थ्यांना एकाग्रता व संतुलित जीवन जगण्याचे धडे देण्यात आले.

● **शिबीर विशेष -**

विद्यार्थ्यांच्या सुप्त कलागुणांना वाव मिळावा व ते वृद्धीगत व्हावे म्हणून शिबीरात रात्री दररोज सांस्कृतिक कार्यक्रमात घेण्यात आले. यात विद्यार्थ्यांनी गीते, पथनाट्य, वक्तृत्व, वाद-विवाद, गटचर्चा इ. कलागुण सादर केले. तसेच शिबीरात वरिष्ठ स्वयंसेवकांनी आपत्ती व्यवस्थापनाचे धडे दिले. तसेच दि. २७ सप्टेंबर २०१८ रोजी वाद-विवाद स्पर्धा घेण्यात आली.

● **निरोप समारंभ -**

दि. ३० डिसेंबर २०१८ रोजी शिबीराचा समारोप समारंभ पार पडला. यावेळी समारोपकर्ते म्हणून श्री. मधुकर तुकडू ढाके हे उपस्थित होते. तसेच कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील, सहाय्यक कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. आर. एस. नाडेकर, महिला कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. ममता पाटील उपस्थित होते.

सदर शिबीरात १२५ स्वयंसेवक सहभागी होते. शिबीर यशस्वितेसाठी शिबीर प्रमुख शुभम पाटील तर गट प्रमुख ऋषिकेश सपकाळे, आकाश बोदडे, रितेश पवार, सौम्य लोध, विक्रांत रोडे, प्रतिक्रा राणे, हर्षाली पाटील, स्नेहा सोनवणे, ममता पाटील, एकता बजाज तर मदतनीस म्हणून उमेश पाटील, किशोर धनगर, विनोद पवार, मयुर फिरके इ. तसेच प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील, प्रा. डॉ. सौ. ममता पाटील, प्रा. डॉ. आर. एस. नाडेकर आदींनी परिश्रम घेतले.

- प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील

कार्यक्रम अधिकारी

NCC (Boys)

National Cadet Corps Works with the motto of 'unity and discipline'. This year the enrolment started in the month of July. Col. Dilip Pandey. SM Anil Kumar were present for the enrolment. Based on the mental and physical fitness. 20 cadets were selected for the first year and the regular parades started on Tuesday from 9 to 12.

Ceremonial Parades :

The ceremonial parades were held on 15th August, 26th January and 1st May on Independence day and Republic day Hon'ble Mohanbhai Phalak was the Chief Guest to hoist the flag on 1st May Prin. Dr. Mrs. M. V. Waykole hoisted the flag. On these three days the cadets carried out March Past.

Participation in Camps :

This year 2 Annual Training Camps were organised at Jalgaon and Amarvati. Total 40 cadets participated in these camps.

The Army Attachment camp was held at Deolali in which 3 cadets participated and completed the camp successfully.

The scuba diving camp was held in the month of May. JUO Chandan Pawar was selected for this camp which was held at Mumbai.

Social Activities :

In the beginning of the academic year the cadets carried out cleanliness Drive for a week. They cleaned the college campus as well as the outside area.

On 1st July the cadets carried out Tree Plantation in the college. Total 50 saplings were planted.

In the month of december and January the cadets made the Public aware of Pulse Polio Immunization. They helped the staff of Municipal Hospital, Bhusawal for immunization.

Certificate Exams :

This year total 21 cadets appeared for 'B' certificate and 11 cadets

appeared for 'C' certificate. The result is awaited.

Through the whole year the cadets enthusiastically participated in regular parades and various activities. It is a regular thing for NCC that on every 26th July, Kargil Vijay Diwas is celebrated. on this day different patriotic activities are carried out. For all these programmes Prin. Dr. Mrs. M. V. Waykole, Vice Prin. Dr. S. V. Patil, Dr. B. H. Barhate, Dr. A. D. Goswami, S. V. Patil, Dr. B. H. Barhate, Dr. A. D. Goswami, Dr. N. E. Bhangale often guided and helped for administration. Col. satyasheel Babar also guided for all these activities.

- Lt. D. N. Patil, ANO
NCC (Boys)

प्राध्यापक वार्ता

..... तरंग
.....

Professor Achievements in the year 2018-19

प्रा. डॉ. के. के. अहिरे

मराठी विभाग प्रमुख

● प्रसिध्द झालेले शोधनिबंध -

- १) अष्टपैलू व्यक्तिमत्व : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (ISSN-2319-9318) विद्यावार्ता - आंतरराष्ट्रीय रेफ्रिड जनरल - जून २०१८ संपादक - डॉ. बापू घोलप, बीड (पेज नं. १०२-१०४)
- २) रयतेचा राजा छत्रपती शाहू महाराज (ISSN-2277-5730) अजंता - आंतरराष्ट्रीय रिसर्च जनरल - मार्च २०१९ संपादक - प्रा. विनय हाटोले, औरंगाबाद (पेज नं. ९९-१०२)
- ३) भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (ISSN-2394-5303) प्रिंटिंग एरिया - आंतरराष्ट्रीय जनरल, संपा. डॉ. बापू घोलप (पेज नं. १७९-१८३)

● कार्यशाळा, सेमिनार, चर्चासत्र सहभाग व शोध निबंध वाचन -

- १) Workshop on - Capacity Building : New Mantra for Higher Education भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ऑ. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय, भुसावळ दि. २ नोव्हें. २०१८
- २) छत्रपी शाहू यांचे सामाजिक, ऐतिहासिक, राजकीय, आर्थिक, शैक्षणिक विचार सुधारणा आणि सद्यस्थिती. शं. दे. पाटील कला, वाणिज्य आणि कै. भाऊसाठे. म. दि. सिसोदे विज्ञान महाविद्यालय, सिंदखेडा, दि. २० जाने. १९९१.
- ३) मुंबई विद्यापीठ - आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्र, दि. २२, २३ मार्च २०१९ 'बाबासाहेबांचे वैविध्यपूर्ण विचार' सहभाग व पेपरवाचन.
- ४) ३५ वे अस्मितादर्श साहित्य संमेलन जालना, २०१८ सहभाग व शोधनिबंध वाचन - कवी डी. बी. जगत्पुरिया यांच्या काव्याचा समाजशास्त्रीय अभ्यास, दि. २७, २८ ऑक्टो. २०१८.
- ५) मराठी व्याकरण प्रज्ञाशोध परीक्षा - मराठी विभाग आयोजित भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ऑ. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय भुसावळ.
- ६) कला मंडळ - नृत्यस्वरांजली, भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ऑ. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय, भुसावळ
- ७) २०१८-१९ वर्षात विविध महाविद्यालय मुलाखतीसाठी विषयतज्ञ आणि मा. कुलगुरू नामनिर्देशित मागासवर्गीय प्रतिनिधी म्हणून कार्य.

Name of Professor :- Dr. J. F. Patil

Department :- Marathi

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	F.Y.B.A. New Syllabus General Paper-1 Marathi	University	Seminar	Smt. Narmada Nago Chaudhari Arts, Com. & Sci. College Kusumba Dist. Dhule	27-7-2018 (Oneday)
2	"Choice Based Credit System"	University	Workshop	Bhusawal Arts.,Sci. & P.O. Nahata Comm. College Bhusawal	3-8-2018 (Oneday)
3	F.Y.B.A. New Syllabus General Paper-1 Marathi	University	Seminar	Arts & Science College Bhalod, Dist. Yawal	25-1-2019 (Oneday)
4	Financial Planning and Invention Awareness	National	Workshop	Bhusawal Arts.,Sci. & P.O. Nahata Comm. College Bhusawal	1-3-2019 (Oneday)
5	Rago Soundyara Ani Riyajacha Podhdti M Dept.	National	Workshop	Bhusawal Arts.,Sci. & P.O. Nahata Comm. College Bhusawal	3-3-2019 (Oneday)

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19

S.N.	Title of Chapter/ Article and Book	Publisher & Place	Publication Year	ISSN/ISBN No.	Page No. for Articles/Chapter
1	Book Co--Editor Kavyankur	Prashant Publication	Nov. 2018	978-93-88113- 68-7	Editing BOS Member

5. Other Achievement in the year 2018-19

S.N.	Date	Achievement
1	Year 2018-19	Chief Editor in 'Tarang' Magazine Bhusawal Arts, Sci. & P.O. Nahata Comm. College Bhusawal and Second prize in N.M.U. Jalgaon
2	7/8/2018	Member for LIC Committee under KBC NMU Jalgaon in Amar Societys Arts College Chopda, Dist. Jalgaon.
3	2018-19	Member of Natyashatra Committee
4	2018-19	Member of Prize Distribution Committee
5	2018-19	Member of Literary Association Committee
6	2018-19	Chairman of Publicity Committee
7	25/3/2019	Member for Pre-submission Viva-Voce of Ph.D. in NMU
8	2017-18	'तरंग नियतकालिकास' यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई च्या नवमहाराष्ट्र युवा अभियानाच्या वतीने 'यशवंतराव चव्हाण राज्यस्तरीय महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा २०१७-१८' चे उत्तेजनार्थ पारितोषिक घोषित रु. ३,००० सन्मानचिन्ह व सन्मानपत्र मिळाले.

6. Details of Research Work for Year 2018-19

S.N.	Name of the Teacher	Research Guide for M.Phil/Ph.D.	Number of Student (for this year 2018-19)	
			Allotted Stud.	Awarded Stud.
1	Dr. J. F. Patil	Recognition Ph.D. Guide	02	01

Name of Professor :- Prof. Purushottam Pralahad Mahajan

Department :- Marathi

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	एफ.वाय.बी.ए. मराठी अभ्यासक्रम कार्यशाळा	विद्यापीठ		कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय, भालोद	

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19

S.N.	Title of Chapter/ Article and Book	Publisher & Place	Publication Year	ISSN/ISBN No.	Page No. for Articles/Chapter
1	तावडी काव्य परंपरा	दै. लोकमत	३० डिसेंबर २०१८	-	-

5. Other Achievement in the year 2018-19

S.N.	Date	Achievement
१		नेट परीक्षा दोनदा उत्तीर्ण - नेट (जुलै २०१८), नेट (डिसेंबर २०१८)
२		शिरीष मधुकरराव चौधरी कला, विज्ञान आणि महाविद्यालय जळगाव येथील एन.एस.एस. शिबीरामध्ये 'स्पर्धा परीक्षा - करिअरची वाट' यावर व्याख्यान संपन्न.
३		गि. द. महाजन कला, एम.डी. विज्ञान, के.आर.एन. वाणिज्य महाविद्यालय जामनेर येथे 'बहिणाबाई काव्यविश्व' या विषयावर व्याख्यान संपन्न.
४		कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव येथील बहिस्थ विभागात 'आमंत्रित व्याख्याता' म्हणून निवड.
५		'साध्य प्रबोधिनी' जामनेर तर्फे टाकळी, वाकी येथे मोफत स्पर्धा परीक्षा व्याख्यान संपन्न.
६		'साध्य प्रबोधिनी' तर्फे मोफत प्रज्ञाशोध परीक्षेचे आयोजन.
७		'जळगाव जिल्हा' या विषयावर युनिव्हर्सल अॅकेडमिक प्रेस, जळगाव येथे स्पर्धा परीक्षा नोट्स प्रसिध्द.

प्रा. समाधान तुळशिराम पाटील

मराठी विभाग

- १) ११ ऑगस्ट २०१८ शब्दवैभवातून अनुभूति सरस्वतीची हा कवयित्री बहिणाबाई चौधरी यांच्या काव्यावरील लेख दैनिक सकाळमध्ये प्रसिध्द.
- २) ५ सप्टेंबर २०१८ शिक्षक दिन सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांची जयंती प्राध्यापक प्रबोधिनी आयोजित कार्यक्रमात प्रमुख वक्ते.
- ३) ७ जानेवारी २०१९ रोजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय आयोजित मराठी भाषा पंधरवाडा निमित्त प्रमुख वक्ते म्हणून मराठी राजभाषाचे महत्त्व या विषयावर मार्गदर्शन केले.
- ४) वाघुर २०१८ दिवाळी नदी विशेषांकाचे मुद्रित शोधणाचे कार्य केले.
- ५) वाघुर २०१८ दिवाळी नदी विशेषांकामध्ये 'नदी, बाई आणि भाषा' हा लेख प्रसिध्द.
- ६) झेड. बी. पाटील महाविद्यालय धुळे आयोजित २७ फेब्रुवारी २०१८ मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त कार्यक्रमात मराठी भाषा व व्याकरण या विषयावर मार्गदर्शन केले.
- ७) One day National Workshop on planning and investor awareness 1 March 2019 Nahata Mahavidyalay आयोजित कार्यशाळेत सहभाग.
- ८) मु. जे. महाविद्यालय जळगाव आयोजित राज्यस्तरीय वक्तृत्व स्पर्धेत परीक्षक म्हणून कार्य पाहिले. १२ जाने. २०१९.
- ९) कला व विज्ञान महाविद्यालय भालोद तालुका यावल आयोजित प्रथम वर्ष कला मराठी विषयाच्या अभ्यासक्रमावर आधारीत विद्यापीठस्तरीय चर्चासत्रात 'काव्यांकुर' मधील 'सामाजिक जाणिवा' हा शोधनिबंध वाचून सक्रिय सहभाग घेतला. २५ जानेवारी २०१९.
- १०) क.ब. चौधरी उ.म.वि. जळगाव आयोजित नवोदितांसाठी कविता लेखन मार्गदर्शन कार्यशाळेत सहभागी १२ फेब्रुवारी २०१९.

- ११) क.ब.चौ. उ.म.वि. जळगाव आयोजित Workshop on capacity Building 'New mantra for Higher education' 2 Nov. 2018 सहभाग.
- १२) 'गुरुनाथ फाऊंडेशन' मुक्ताईनगर आयोजित विद्यापीठस्तरीय निबंध स्पर्धेचे समन्वयक म्हणून काम पाहिले. १ मार्च २०१९.
- १३) अर्थशास्त्र विभाग आयोजित नेट, सेट मार्गदर्शन कार्यशाळेत पहिल्या पेपरचे मार्गदर्शन केले. १४ मार्च २०१९.

प्रा. डॉ. सुषमा वि. तायडे

मराठी विभाग

● शोधनिबंध प्रसिध्द झालेले -

- १) अष्टपैलू व्यक्तिमत्व : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (ISSN 2319-9318) विद्यावार्ता - आंतरराष्ट्रीय रेफ्रिड जरनल मार्च २०१९. संपादक - डॉ. बापू घोलप, बीड (पेज नं. १०२-१०४)
- २) पुरोगामी विचारांचा संत कबीर (ISSN 2394-5303) प्रिंटींग एरिया - आंतरराष्ट्रीय बहुभाषिक शोध पत्रिका - एप्रिल २०१२. संपादक - डॉ. बापू घोलप, बीड (पेज नं. ११८-१२०)
- ३) राजर्षी शाहू महाराजांचे शिक्षण विषयक विचार व कार्य (ISSN 2230-9578) आंतरराष्ट्रीय रेफ्रिड जरनल, संपादक - आर. व्ही. भोळे, नंदुरबार (पेज नं. १२०-१२२)
- ४) रयतेचा राजा छत्रपती शाहू महाराज (ISSN 2277-5730) अजंता - आंतरराष्ट्रीय रेफ्रिड जरनल मार्च २०१९. संपादक - प्रा. विनय हाटोले, औरंगाबाद (पेज नं. ९९-१०२)

● सेमिनार, कार्यशाळा, चर्चासत्र सहभाग व शोधनिबंध वाचन -

- १) ३५ वे अस्मितादर्श साहित्य संमेलन, जालना, २०१८. सहभाग व शोधनिबंध वाचन - कवी डी. बी. जगत्पुरिया यांच्या 'रणांगण' कविता संग्रहातील मानवतावाद, दि. २७, २८ ऑक्टो. २०१८.
- २) छत्रपती शाहू यांचे सामाजिक, ऐतिहासिक, राजकीय, आर्थिक शै. विचार सुधारणा आणि सद्यस्थिती. श. दे. पाटील कला, वाणिज्य आणि कै. भाऊसाठे. म. दि. सिसोदे विज्ञान महाविद्यालय, सिंदखेडा दि. २९ जाने. १९९९.
- ३) मराठी व्याकरण प्रज्ञाशोध परीक्षा - मराठी विभाग आयोजित भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ओं. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय, भुसावळ.
- ४) Workshop on - Capacity Building : New Mantra for Higher Education - भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ओं. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय, भुसावळ. दि. २ नोव्हें. २०१८.

Name of Professor :- Dr. Rekha P. Gajare

Department :- Hindi

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	April 2018	Sunita Jain Ke Kavya Main Vaicharikata	New Man International Journal of Multidisciplinary Studies	International	ISSN:2348-1390 Impact Factor-4.321 (IIJIF) Vol. 5, Issue 3	Kalyan Gangurde
2	17 Feb. 19	Suneeta Jain Kee Kavitaon Main Maa Ke Vividh Rup	Multidisciplinary International E-Research Journal	International	ISSN:2348-7143 Impact Factor - 6.261 Special Issue-131 Feb. 2019 Page No. 14-20	Dhanaji Nana Mahavidyalay Faizpur, Chief Editor - Dhanraj T. Dhangar
3	17 Feb. 19	Anamika Kee Kavitaon Main Stree Vimarsh	Multidisciplinary International E-Research Journal	International	ISSN:2348-7143 Impact Factor 6.261 Special Issue 131 Feb-2019	Dhanaji Nana Mahavidyalay Faizpur, Chief Editor - Dhanraj T. Dhangar Page No. 150-152

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Choice Based Credit System	University	Workshop	Bhusawal Arts, Science and P.O. Nahata Commerce College, Bhusawal	3 Aug. 2018

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
2	Preparation for Research Outline and Guide Course Work	State	Workshop	Bhusawal Arts, Science and P.O. Nahata Commerce College, Bhusawal	8 Sept. 2018
3	Hindi Sahitya Main Vividh Vimarsh	National	Seminar	Dhanaji Nana Mahavidyalay Faizpur	17 Feb. 2019 Oneday
4	Financial Planning and Investor Awareness	National	Workshop	Bhusawal Arts, Science and P.O. Nahata Commerce College, Bhusawal	1 March 2019
5	Hindi Bhasha aur Sampreshan	National	Seminar	Hindi Vibhag Bhasha Adhyayan Prashala Evam Anusandhan Kendra Jalgaon	25 March 2019

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	21 Sept. 2018	Arts, Science and Commerce College, Varangav Main Hindi Sahitya Mandal Ke Udghatan Evam Margdarshak Ke Rup me Upasthitee

6. Details of Research Work for Year 2018-19

S.N.	Name of Teacher	Recognition (M.Phil/Ph.D)	No. of Students Allotted	No. of Students Allotted
1	Dr. Rekha P. Gajare	Ph.D.	6	1

Name of Professor :- Dr. Kailas S. Satale

Department :- Hindi

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Choice Based Credit System	University	Workshop	Bsl. Arts, Science and P.O.Nahata Comm. College, Bhusawal	3 Aug. 2018
2	Financial Planning and Investor Awareness	National	Workshop	Bsl. Arts, Science and P.O.Nahata Comm. College, Bhusawal	1 March 2019
3	Hindi Bhasha Aur Sampreshan	National	Seminar	Hindi Vibhag Bhasha Adhyayan Prashala Evam Anusandhan Kendra Jalgaon	25 March 2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	17 Feb. 2019	Member of Committee - Marathi Vyakaran Pradnyashodh Pariksha.

6. Details of Research Work for year 2018-2019 - Nil

Name of Professor :- Dr. S. P. Zanke, HOD & Research Guide

Department :- English

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title of the paper	Journal details
1	Racial Oppression in Toni Morrison's Beloved and Alice Walker's Meridian	International Journal of Language and Literature in Humanities. (IJELH) ISSN : 23217065. Volume 6, Issue 11, November 2018, pp. 1756-1767
2	'I am Invisible, Understand, People refuse to see me !' : The Problem of Individuality in Ellison's Invisible Man	International Journal of Research and Analytical Reviews. (IJRAR) ISSN : 23481269. Volume 5, Issue 4, December 2018, pp. 213-218
3	Caste and Class Conflict in Mulk Raj Anand's Untouchable and Coolie	Research Review : International Journal of Multidisciplinary, ISSN : 2455-3085 (Online) Volume-04. Issue-01, January 2019, pp. 199-202
4	Gender Violence in Alice Walker's The Third Life of Grange Copeland	Online International Interdisciplinary Research Journal, ISSN : 2249-9598, Volume 9, Special Issue 1. Jan. 2019 pp.42-48
5	Communal Crisis in Mahesh Dattani's Final Solutions	Gnosis, An International Refereed Journal of English Language and Literature, Volume 5, Issue 2, Jan. 2019, pp. 9

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Literature and Environment : Eco-Critical Reading of Wordsworth's "Daffodils"	National Seminar	Environment and Sustainable Development	Smt. P. K. Kotecha Mahila College, Bhusawal	22/12/2018
2	Will We Accept Eunuchs as Human Beings?: Gender Marginalisation in Dattani's Plays	National Seminar	Recent Trends in Literatures	DDS Patil Arts, Comm. & Science College, Erandol	8/2/2019
3	--	University Workshop	Basics of Research in English Language and Literature	Nutan Maratha College, Jalgaon	14/2/2019
	The Third Gender : Invisible Issues in On a Muggy Night in Mumbai	National Seminar	Gender Sensitization : An Imperative Need of the Hour	Smt. P. K. Kotecha Mahila College, Bhusawal	11/3/2019

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	18/6/2018	Referee, Ph.D viva in Savitribai Phule Pune University, Pune
2	30/8/2018	Referee, Ph.D. viva in Bharthiar University, Coimbatore, Tamil Nadu
3	14/8/2018	Internal examiner, Ph.D. viva in NMU, Jalgaon
4	4/9/2018	Internal examiner, Ph.D. viva in NMU, Jalgaon
5	8/9/2018	Resource Person, State level workshop in "Preparation for Research Outline and Guide Course Work" in Bhusawal Arts, Science & P.O. Nahata Commerce College, Bhusawal
6	6/10/2018	Referee, Ph.D. viva in Mumbai University, Mumbai
7	25/10/2018	Chairman, Ph.D. Pre-viva in NMU, Jalgaon
8	30/10/2018	Member, Ph.D. Pre-viva in NMU, Jalgaon
9	31/10/2018	Internal examiner, Ph.D. viva in NMU, Jalgaon
10	5/12/2018	Internal examiner, Ph.D. viva in NMU, Jalgaon
11	17/12/2018	Member, Expert Committee for Selection of Assistant Professor of English in Shri Gulabrao Deokar College of Engineering, Jalgaon
12	8/2/2019	Resource Person, National conference on "Recent Trends in Literatures" organised by DDS Patil Arts, Comm. & Science College, Erandol
13	11/2/2019	Internal examiner, Ph.D, viva in NMU, Jalgaon

5. Research Guidance

S.N.	Total Number of students awarded M.Phil/Ph.D.	Number of students Awarded in 2018-19
1	M.Phil. - 26 & Ph.D. - 12	Ph.D. - 06

Name of Professor :- Dr. Smita Sanjay Chaudhari

Department :-

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	Feb. 2019	Ecoctical Reading of Literature	Research Journey (e-Journal) Special Issue No. 134	Interdisciplinary, Journal VGC approved	ISSN 2348-7143 Impact Factor 6.261	Swatidhan International Publication Page No. 8487

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	CBCS Pattern	University	Workshop	P.O.Nahata Bhusawal	3 Aug. 2018
2	Rural Women : Health and Security	State	Seminar	Bodwad College	13 Oct. 2018
3	SYBA CBCS Syllabus restructuring	University	Workshop	Shendurni College of NMU	15 Oct. 2018
4	Environment and sustainable Develo.	National	Conference	P. K. Kotecha College	22 Dec. 2018
5	Gender Sensitization An Imperative Need of the Hour	National	Seminar	P. K. Kotecha College	11 March 2019
6	Financial Planning and Investor Awareness	National	Workshop	Nahata College	2 March 2019
7	Basics of Reseach in English language and Literature	University	Workshop	Nutan Maratha College	14 Feb. 2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	13 Oct. 2018	Chaired a session in state level seminar on Rural Women : Health and Security at Bodwad
2	11 March 2019	Chaired a session in National Level seminar on "Gender sensitization : An Imperative Need of the Hour"

6. Details about Research Degree - Nil

Research Papers Presented -

- 1) Presented a research paper on "Ecooritical Reading of Literature" in the National Conference on 22 Dec. 2018 at P. K Kotecha College on Environment the sustainable development.
Won First Prize for Best Poster Presentation on Ecooritical Reading of Literature.
- 2) Presented a research paper on "Gender Sensitization through Literature and Media" in the National Seminar at P. K. Kotecha College on 'Gender sensitization : An Imperative Need of the Hour on 11 March 2019.

Name of Professor :- Ninu Nathu Zope

Department :- English

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	2nd CABGIN	District	Workshop	KBCNMU	2 Nov. 2018 Oneday
2	IBC Seminar	International	Seminar	IBC New Delhi	14 Dec. 2018 Oneday
3	Financial Planning and Investor Awareness	National	Workshop	P.O.N.C. Bhusawal	1 March 2019 Oneday

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19

S.N.	Title of the chapter/ article and book	Publisher and Place	Publication year	ISBN/ISSN No.	Page Nos. (for article or chapters)
1	Muktabai-Changdeo Anugrah in 'Lokmat' Utsav 2018	Balaji Mule, Lokmat Ltd., Jalgaon	2018	-	56-63

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievement
1	14 Dec. 2018	Received 'Bharat Vidya Ratna Award 2018' declared and presented by IBC New Delhi at New Delhi.

6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Dr. A. D. Goswami

Department :- Economics

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course
attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	29 Jan.2019	शाहूकालीन शेती सुधारणांचे धोरण- एक अभ्यास	AJANTA Vol-VII Issue - I	National	ISSN 2277- 5730 5.5 P.No. 70-73	आर्ट्स, कॉमर्स, सायन्स कॉलेज, शिंदखेडा
2	10 March 2019	भारतातील शेतकरी आत्महत्या	Research January Special Issue - 160	National	ISSN 2348- 7143 6.261 P.No. 111 to 114	पंकज कॉलेज, चोपडा

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Capacity Building new mantra for Higher education	University	Workshop	BSL Arts, Sci. & P. O. Nahata Comm. College, Bhusawal	2 Nov. 2018 Oneday
2	Autonomy : Its implementation	State	Workshop	Pratap College, Amalner	23 Jan. 2019 Oneday
3	Chhatrapati Shahu Maharaj : Historical social & Economical Policies	National	Conference	Arts, Comm. & Sci. College, Shindkheda	29 Jan. 2019 Oneday
4	Financial Planning & Investor Awareness	National	Workshop	BSL Arts, Sci. & P. O. Nahata Comm. College, Bhusawal	1 March 2019 Oneday
5	Social & Cultural Issues in India	National	Conference	Pankaj Kala Mahavidyalaya Chopda	10 March 2019 Oneday
6	Restructuring Syllabi of SYBA (CBCS Pattern)	University	Workshop	Bhauasaheb N.S.Patil Arts & MFMA Comm. College Dhule	18 March 2019 Oneday
7	Marathi Arthshastra Parishad 42nd Adhiveshan	National	Conference	Sardar Patel Mahavidyalaya Chandrapur	17-19 Nov.2018
8	राम सौंदर्य आणि रियाजाच्या पध्दती	National	Workshop	BSL Arts, Sci. & P. O. Nahata Comm. College, Bhusawal	3 March 2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	2018-19	Member of IQAC
2	2018-19	Chairman of student's Council
3	2018-19	Member of Planning Forum
4	2018-19	Member of Arts, Circle
5	8 Jan. to 14 Jan.19	सामा शास्त्र विभागांतर्गत समाजशास्त्रातील नवप्रवाह सप्ताहाचे समन्वयक
6	2 Oct. 2018	खेड्याकडे चला अभियानात सक्रिय सहभाग
7	7 Feb. 2019 to 9 Feb. 2019	MCED अंतर्गत उद्योजकता जागृती शिबीराचे विद्यार्थ्यांसाठी आयोजन
8	29 Dec. 2018	सामान्य रूग्णालय, जळगांव व एनएसएस अंतर्गत वराडसीम येथील शिबीरात सहभाग
9	15 Feb. 2019	विभागांतर्गत एम.ए./एम.कॉम./एम.एस्सी. च्या विद्यार्थ्यांसाठी आठवड्याच्या प्रत्येक शुक्र. व शनिवार रोजी सकाळी ११ ते २ चा कालावधीत नेट/सेट वर्गाचे आयोजन.

Name of Professor :- S. T. Dhum

Department :- Economics

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	14 Feb.2019	महाराष्ट्रातील शेतीची अल्प उत्पादकता : कारणे आणि उपाय योजना	AJANTA	National	2277 - 5730	Shri Siddheshwar Mahavidyalaya Majalgaon

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Capacity Building : new mantra for Higher education	University	Workshop	BSL Arts, Sci. & P. O. Nahata Comm. College, Bhusawal	2 Nov. 2018 Oneday
2	Financial Planning & Investor Awareness	National	Workshop	BSL Arts, Sci. & P. O. Nahata Comm. College, Bhusawal	1 March 2019 Oneday
3	Restructuring Syllabi of SYBA (CBCS Pattern)	University	Workshop	S.S.V.P.S. College, Dhule	18 March 2019 Oneday
4	राम सौंदर्य आणि रियाजाच्या पध्दती	National	Workshop	BSL Arts, Sci. & P. O. Nahata Comm. College, Bhusawal	3 March 2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	2018-19	Chairman of Planning Forum
2	2018-19	Member of student's Council
3	2018-19	Member of Art Circle
4	2018-19	Member of Gymkhana
5	2018-19	Member of Commerce Association
6	2018-19	Member of Medical Chake-up
7	2018-19	Member of Advisory Committee of NSS
8	2018-19	Member of LIC Committee
9	8 Jan. to 14 Jan.19	सामा. शास्त्र विभागांतर्गत समाजशास्त्रातील नवप्रवाह सप्ताहाचे सदस्य
10	2 Oct. 2018	खेड्याकडे चला अभियानात सक्रिय सहभाग
11	7 Feb. 2019 to 9 Feb. 2019	MCED अंतर्गत उद्योजकता जागृती शिबीराचे विद्यार्थ्यांसाठी आयोजन

Name of Professor :- Dr. Raghavdas Gorle

Department :- Economics

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil
2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil
3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19 - Nil
4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil
5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
		C.B.C.S. Development at University Level

6. Details of Research Work for Year 2018-19

S.N.	Name of Teacher	Recognition (M.Phil/Ph.D)	No. of Students Allotted	No. of Students Awarded
1	Dr. Raghavdas Gorle	Ph.D.	06	02

Name of Professor :- Vilas Ankushrao Solunke

Department :- Economics

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil
2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1		राजश्री शाहू महाराज यांच्या दृष्टीकोनातील मानवी भांडवल व मानव कल्याण	AJANTA page no. 137 to 141 Impact Factor 5.5	National	ISSN-2277-5730	एस.एस.व्ही.पी.एस. महाविद्यालय, शिंदखेडा

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
१	''क्षमता निर्माण - उच्च शिक्षणासाठी नवा मंत्र''	विद्यापीठ स्तरावरील	कार्यशाळा एकदिवशीय	क.ब.चौ.उ.म.वि. आणि पु. ओ. नाहाटा महाविद्यालय	२ नोव्हें. २०१८
२	उद्योजकता विकास जागृती शिबीर ३ दिवशीय कार्यशाळा	विद्यापीठ	कार्यशाळा तीन दिवशीय	जिल्हा उद्योजकता विकास केंद्र आणि पु.ओ.नाहाटा, महाविद्यालय	६-७-८ फेब्रु. २०१९
३	वित्तीय नियोजन आणि गुंतवणूक जागृती	राष्ट्रीय	कार्यशाळा एक दिवशीय	एन.एस.ई. आणि पु.ओ.नाहाटा महाविद्यालय	१ मार्च २०१९
४	बौद्धिक संपदा-स्वस्थ आव्हाणे आणि संधी	राष्ट्रीय	चर्चासत्र एक दिवशीय	महिला कला महाविद्यालय जळगाव	२३ फेब्रुवारी २०१९
५	एस.वाय.बी.ए. अभ्यास-सक्रम पुनर्रचना कार्यशाळा	विद्यापीठ	कार्यशाळा एकदिवशीय	एस.एस.व्ही.पी.एस. महाविद्यालय धुळे	१८ मार्च २०१९

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
१	वर्ष २०१८-१९	महाविद्यालय स्तरावरील १) नियोजन अभ्यास मंडळ २) संवाद व कौशल्य समिती ३) सामाजिक शास्त्र मंडळ ४) रिझल्ट अॅनालायसिस कमिटी सदस्य म्हणून कामकाज
२	वर्ष २०१८-१९	नेट-सेट मार्गदर्शन वर्गात अर्थशास्त्र तसेच सामान्यज्ञान ह्या विषयावर व्याख्यान
३	वर्ष २०१८-१९	डिजिटल बँकींग जागृती प्रमाणपत्र कोर्स चा समन्वयक म्हणून कामकाज
४	वर्ष २०१८-१९	नॅकसाठी Criterian - VII Institutional Values and Best Practices समितीसाठी सदस्य म्हणून कामकाज
५	८ जाने. २०१९ ते १४ जाने. २०१९	''सामाजिक शास्त्रातील नवप्रवाह'' ७ दिवशीय कार्यक्रमाचे आयोजन व सहभाग
६	२ ऑक्टो. २०१८	''खेड्याकडे चला'' गांधी जयंती निमित्त मांडवेदिगर येथे स्वच्छता अभियानात सक्रीय सहभाग

Name of Professor :- Prafull Harish Ingole

Department :- History

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 -

17th REFRESHER COURSE IN RESEARCH METHODOLOGY IN SOCIAL SCIENCE & HUMANITIES (IDC) 7TH DEC. TO 27TH DEC. 2018 DEVI AHILYA VISHWAVIDYALAYA, INDORE.

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	20 Oct.2018	Kasturba Gandhi Yanche Swatantra Ladhyaatil Yogdan	Research Journey Multidisciplinary International E-Research Journal	University Level Seminar	ISSN 2348-7143 Impact Factors 6.261 P-80 to 82 Special Issue 72	P.K.Kotecha Mahila College, Bhusawal
2	14 Feb.2019	Local History and Museum	Multidisiplinary International E-Research Journal	National Conference	ISSN 2348-7143 Impact Factors 6.261 P-48 to 49 Special Issue 123A	A.R.B. Garud College Shendurni, Dist. Jalgaon

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Syllabus framing by F.Y.B.A. CBCS Pattern	University	Workshop	Pratap College, Amalner	10 Aug. 2018 Oneday
2	Syllabus Framing by S.Y.B.A. History	University	Workshop	Vimaltai Patil College Sakari Dist. Dhule	24 Oct. 2018 Oneday
3	Second INFO Day Organised CASBIN Capacity Building Workshop	National	Workshop	Bhusawal Arts, Sci. & P.O.Nahata Comm. College, Bhusawal	2 Nov. 2018 Oneday
4	Indian History Congress 79th Session	National	Workshop	Bark Atulla University Bhopal	26-28 Feb. 2019 Three Days
5	Financial Planning and Inventory Awareness	National	Workshop	Bhusawal Arts, Sci. & P.O.Nahata Comm. College, Bhusawal	1 March 2019 Oneday

Name of Professor :- Dipak Babulal Shirsat

Department :- History

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	5 July 2018	shendurni Ek Itih- asik Pariprkshya	History & Cultural Traimasik Mumbai	National	ISSN 2250- 1185 P-41	Maharashtra Rajya sahitya Sanskrit Mandal Mumbai
2	July 2018	Portages rajwatitil Govyatil Ghuneva Shikshya	International Multilin- ked Referred Research Journal	International	UGC Approved impact factors 6.01 P-91	Vidhyawarta Journal Solapur
3	9 July 2018	Sansthanikanchya Viligikarnat Sardar Vallabhabhai Patel Yanchi Bhoomika	Laxmi Publication Solapur	National	ISBN 978-0359 01299.2 P-38	A.R.B.Garud College Shendurni Dist.Jalgaon
4	30 Nov.2018	Pachora Talukyatil Gramnamacha Arthobodhe- kabhyas	All Maharashtra History Conference 27th Session	National	ISSN No. 2231 4342 P 117	S.K.Gandhi Arts, Science & Commerce College Kada Dist. Beed
5	15 Dec.2018	Soegaon Talukyatil Gramname	Marathwada History Conference 38th Session	National	ISSN-0976 5425 P-120	Shivaji Arts & Science College Udgir
6	18 Dec.2018	Shirpur Talukyatil Gramname	International Research Fellows Ass. E-Journal	International	ISSN 2348-7143 Impact factors 6.261 P-224	P.S. Wadile College of Arts & Science Tahalner, Dist. Dhule
7	Dec. 2018	Sajjan Gargh Ek Itihasik Pariprekshya	History & Cultural Traimasik Mumbai	National	ISSN 2250 1185 P-15	Maharashtra Rajya Sahitya Sanskrit Mandal Mumbai
8	25 Jan.2019	Alibhag Talukyatil Gramname Ek Abhyas	Kokan History Conference 9th session	National	ISBN 978- 819358039-4 P-148	Arts, Science & Comm. College, Goveli Dist. Thane
9	14 Feb.2019	Name pleacxe in Chalisgaon Tahasil	Multidisciplinary International E-Rresearch Journal	International	ISSN 2348- 7143 Impact Factors 6.261 P-10	A.R.B. Garud College Shendurni Dist. Jalgaon

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Marathi Science Conference Mumbai & KBCNMU ORG. SEMPOSIYA	National	Symposia	CBCNMU Jalgaon	10 June 2018 Oneday
2	Syllabusframing by FYBA CBCS Pattern	University	Workshop	Pratap College, Amalner	10 Aug. 2018 Oneday
3	Akhil Maharashtra Jalchinchin Parishad	National	Conferenece	S.D.College Soegaon Dist. Aurangabad	13-14 Oct.2018 Oneday
4	Syllabus framing by SYBA History	University	Workshop	Vimaltai Patil College Sakri, Dist. Dhule	24 Oct. Oneday
5	Name Place in Bhusawal Tahasil Paper Present for Akhil Maharashtra Itihas Parishad 27th Session 2019	National	Conference	Amolakjain Arts, Science & Commerce College Kada, Dist. Beed	30 Nov. - 1 Dec. 2018 Twoday
6	Second INFO Day Organised CASBIN Capacity Building Workshop	National	Workshop	Bhusawal Arts, Science & P.O. Nahata Commerce College Bhusawal	2 Nov. 2018 Oneday
7	Sanskrutik Karya Sanchanalayalekhan kavya, Sangit Workshop	States	Workshop	A.R.B. Garud College Shendurni Dist. Jalgaon	11 Dec. 2018 Oneday
8	Name place in Mahad Tahasil paper Present for Kokanltihas Parishad 9th Session 2019	National	Conference	Arts, Science & Commerce College Goveli, Dist. Thane	12-13 Jan. 2018 Oneday
9	Indian History Congress 79th Session	National	Conference	Barkatulla University Bhopal	26-28 Feb.2019 Threedays
10	Financial Planning and investor Awarneness	National	Workshop	Bhusawal Arts, Science & P.O. Nahata Commerce College Bhusawal	1 March 2019 Oneday

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	12-12-2018	Indian council of Historical Research New Delhi Thesis Grants Fellowship 2018-19

6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Dr. Rajendra Subhash Nadekar

Department :- Political Science

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	22 Sept. 2018	समाजाचे सत्ताकेंद्रीत अतिरेकी राजकीय-करण भारतीय लोकशाहीसमोरील प्रमुख आव्हान	Aayushi International Interdisciplinary Research Journal (AIIRJ)	International	ISSN 2349-638x Peer Revie and Indexe Journal Impact Fac 4.574	Shri Sahaji Chhatrapati Mahavidyalaya, Kolhapur Pg. No. 963 to 966
2	January/ March 2019	छत्रपती शाहू महाराजांच्या कृतीतील आदर्श राज्य	Ajanta International Multidisciplin ary Quarterly Research Journal	International	ISSN 2277-5730 Peer Review Referred & UGC Listed Journal, IMPACT FACTOR 5.5	Ajanta Prakashan, Aurangabad, Pag.No. 32 to 36
3	Feb. 2019	पंचायतराज मधील आरक्षण धोरणाने महिला विकासाला प्रेरणा		International	ISSN 2348-7143 UGC Approved Journal, IMPACT FACTOR 6.2	Swatidhan Publication

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Contemporary Issues and Challenges in Social Sciences and Languages	International	Conference	Shri Shahaji Chatrapati Mahavidyalaya, Kolhapur	22 Sept. 2018
2	Chhatrapati Shahu Maharaj Historical Social and Economical Policies	National	Conference	Arts, Science & Commerce College, Shindkheda, Dist. Dhule	29 January 2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2017-18 - Nil

5. Other achievements in the Year 2017-18

S.N.	Date	Achievements
१	२६ जून २०१८	स्थळ- पी.ओं.नाहाटा महाविद्यालय भुसावळ, सामाजिक न्याय दिनानिमित्त विषय - छत्रपती शाहू महाराजांच्या कृतीतील सामाजिक न्याय
२	ऑक्टोबर २०१८	स्थळ- एन.एस.एस. अंतर्गत , पी.ओ.नाहाटा महाविद्यालय भुसावळ विषय- महात्मा गांधींच्या विचारातील राजकीय आध्यात्मिकरण
३	३१ ऑक्टोबर २०१८	स्थळ- राष्ट्रीय एकता दिनानिमित्त पी.ओं.नाहाटा महाविद्यालय भुसावळ विषय- लोहपुरुष सरदार वल्लभभाई पटेल
४	९ फेब्रुवारी २०१९	स्थळ- कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय, बोदवड विषय- लोकशाही विकेंद्रिकरण राष्ट्रपिता महात्मा गांधींचे एक स्वप्न
५	२६ फेब्रुवारी २०१९	स्थळ- श्री संत गाडगे बाबा हिन्दी महाविद्यालय भुसावळ विषय- भारतीय लोकतंत्र और मैं

6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil.

Name of Professor :- Sahebrao Kisan Rathod

Department :- Psychology

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	16 Jan.2019	A Study of the level of life study of working and nonworking	International E-research Journal	International	ISSN: 2348-7143	India

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	TYBA syllabus framing	University	Workshop	R.C.Patel College Shirupr	7-9-2018
	SYBA syllabus framing	University	Workshop	GTP College Nandurbar	23-3-2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	6-10-2018	Student personality development program organize
2	10-9-2018	Kavya vachan spardha sayogen samiti saddash
3	11-2-2019 To 18-2-2019	Swayam sidha abhiyan karyashala aayojan
4	31-1-2019	Youth festival team manager 2019 (vibhagiy)
5	14-2-2019 to 16-2-2019	Youth festival team manager 2019 (central)

6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Dr. N. E. Bhangale

Department :- Commerce and Management

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	20-1-2019 to 13-1-2019	"A Study of Enhancing Entreprenershi pamong the weaker section communities"	Research Journey UGC Approved Journal	National Conference	ISSN: 2348-7143 I.F. 6.617	Arts, Commerce & Sci. College, Bodwad Swatidhan publisher
2	13-2-2019	"An overview of GST Feature and Challenges"	Research Journey UGC Approved Journal	National Conference	ISSN 2348-7143 I.F. 6.261	ARB Garud Arts, Comm. & Sci. College, Shendurni Swatidhan publisher Page No. 32 to 34

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	"Preparation for research outline and guide course work"	University Level	Workshop	Bhusawal Arts, Science & P. O. Nahata College, Bhusawal	8-9-2018 Oneday
2	"Commerce and Management in 21st Century"	National Level	Conference	Arts, Commerce & Sci. College Shendurni	12-1-2019 to 13-1-2019 Twodays
3	"Implementation and Impacts of Good and Service tax on Indian economy"	National Level	Conference	A.R.B. Garud Arts, Com. and Sci. College Shendurni	13-2-2019 Oneday
4	"Financial Planning and Investor Awareness"	National Level	Workshop	Bhusawal Arts, Science & P. O. Nahata College, Bhusawal	1-3-2019 Oneday

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	24-1-2019	Awarded Ph.D. degree in the subject of commerce and management
2	14-7-2018	Appointed as a commerce subject expert in Dhanaji Nana Mahavidyalay, Faizpur
3	1-3-2019	Organizing Secretary of oneday National level workshop on financial planning and investor awareness

6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Dr. P. K. Patil

Department :- Commerce Dept.

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	June 2018	The role of Technocd vocation education & Training in enhancing employment	Vidyawarta	International	ISSN 2319-9318	Beed
2	12-13 Jan. 2019	Commerce education In Industry Inter linkage & emerging chalenges & opportunities	Research Journey	International E-research Journal	ISSN 2348-7143	ASC. Bodwad
3	28 Jan. 2019	वस्तू व सेवाकराच्या माध्यमातून सामाजिक जबाबदारी संदर्भातील परिणाम विषयी	Research Journey	International E-research Journal	ISSN 2348-7143	GTP College Nandurbar

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Choice based credit system	University Level Workshop	Workshop Participation	NMU & P.O.N. BSL	3 Aug. 2018
2	Preparation for research outline & Guide Course work	State Level Workshop	Participation	P.O.N. BSL	8 Sept. 2018
3	Commerce & Management in 21st century	National Conference	Participation & Paper Presentation	A.S.C. Bodwad	12 & 13 Jan. 2019
4	Recent Trends in social science	National Conference	Participation & Paper Presentation	GTP College Nandurbar	28 Jan. 2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Dr. Mamataben Chandrakant Patil

Department :- Commerce & Management

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	12 & 13 Jan. 2019	An Overview of Investment Options in India	Multidisciplinary International E-research Journal	International	ISSN 2348-7143	Arts, Commerce & Science College, Bodwad
2	11 March 2019	Foreign Trade Policy in India	Till not published	-	-	Smt. P. K. Kotecha Mahila Mahavidyalaya, Bhusawal

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	One Day State Level Workshop On Preparation for Research Outline & Guide Course Work	State	Workshop	Bhusawal Arts, Science & P. O. Nahata Commerce College, Bhusawal	8 Sept. 2018
2	One Day State Level Conference Gramin Mahila - Arogya va Suraksha Janjagruti	State	Conference	Arts, Commerce & Sci. College Bodwad	13 Oct. 2018
3	Commerce & Management in 21 Century	National	Conference	Maharashtra state Commerce Association & Arts, Commerce & Science College, Bodwad	12 & 13 January 2019
4	Saksham Yuva Samarth Bharat Abhiyan	State	Workshop	Savitribai Phule Vidyapith, Pune	23 & 24 Feb. 2019
5	Financial Planning & Investor Awareness	National	Workshop	Bhusawal Arts, Science & P. O. Nahata Commerce College, Bhusawal	1 March 2019
6	Revolutionary Changes in Trade & Foreign Capital	National	Seminar	Smt. P.K.Kotecha Mahila Mahavidyalaya, Bhusawal	11 March 2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	.	Appointed as NSS Ladies Programming Officer
2	1 Feb. 2019	Participated as a team manager in the inter collegiate Youth Festival 2018-19
3	14 & 16 Feb. 2019	Participated in Yuva Rang 2018-19 as college team manager.

Name of Professor :- Dr. Rashmi Sharma

Department :- Commerce and Management

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19

S.N.	Name of the Course/Workshop	Name of the Institute	Period of Course	Date	Subject/Title of the Course
1	Refresher Course	University of Mumbai HRDC at Ramanand Arya DAV College, Bhandup, Mumbai	21 Days	12 Oct. to 1 Nov. 2018	Recent Trends in Commerce and Management

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	3 to 5 Jan. 2019	An Analytical Study of Wow Customer Satisfaction in Hotel Industry	Conference Proceedings	International	16th AIMS International Conference on Management by Symbiosis Institute of Management Studies, Pune (Page no. 548-555)	ISBN no. 978-1-943295-11-1
2	12 & 13 Jan. 2019	A Study of Factors Influencing Management Faculties Adoption of Instructional Technology and Designing Conceptual Model	Research Journal	International	Arts, Commerce and Science College Bodwad (Page no. 407-411)	ISSN No. 2348-7143 Impact Factor 6.261
3	25 Jan. 2019 Vol 5, Issue 1 Jan. to June 2019	An Empirical Study of Credit Cards in Small Cities of Maharashtra with special reference to Bhusawal City	International Journal of Computer Research and Technology (IJCRT)	International	Dept. of Computer Science and Information Technology, Bhusawal Arts, Sci. & P.O. Nahata Comm. College Bhusawal (Page no. 83-86)	ISSN No. 2454-7719
4	Jan-Mar. 2019	Acing the game with the adaption of new technological ecosystems by enterprises	International Journal of Scientific Research and Reviews	International	(Page no. 1514 to 1521)	E ISSN No. 2279-0543 SIJF Impact Factor 6.946 ISI Impact Factor 1.536 UGC approved

5	April 2019	Patient Satisfaction An Empirical Study Towards Quality Improvement	Research Journey	International Multidisciplinary E-Research Journal	KCE's Institute of Management and Research Jalgaon (page no.72 to 73)	E-ISSN No.2348-7143 Special Issue 178 Global Impact Factor (SJIF) 6.261 UGC approved
6	April 2019	An Analysis of Challenges of Health Insurance in Relation to Consumer Satisfaction in Semi Rural India	International Research Journal of Management and Commerce	International	Association of Academic Researches and Faculties	ISBN No. 2348-9766 Impact Factor 5.564

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Workshop on Preparation for Research Outline and Guide Course Work	State	Workshop	Research Center, Bhusawal Arts, Science and P.O.Nahata Comm. College, Bhusawal was Workshop Coordinator	8 September 2018 1 Day
2	71st All India Commerce Conference	National	Conference	Osmania University, Hyderabad on behalf of Indian Commerce Association Paper Presented on An Analysis of Challenges of Health Insurance in Relation to Consumer Satisfaction in Semi Rural India	20 to 22 Dec. 2018 3 Days
3	16th AIMS International Conference on Management	International	Conference	Symbiosis Institute of Management Studies Pune Paper presented on : An Analytical Study of Wow Customer Satisfaction in Hotel Industry	3 to 5 Jan. 2019 3 Days
4	National Conference of Maharashtra State Commerce Association on Commerce and Management in 21st Century	National	Conference	Arts, Commerce and Science College, Bodwad on behalf of Maharashtra Paper presented on A Study of Factors Influencing Management Faculties Adoption of Instructional Technology and Designing Conceptual Model	12 and 13 Jan. 2019 2 Days

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
5	Emerging Trends in Computer and Information Technology	National	Conference	Dept. of Computer Science and Information Technology, Bhusawal Arts, Sci. P.O. Nahata Comm. College, Bhusawal Paper presented on : An Empirical Study of Credit Cards in Small Cities of Maharashtra with special reference to Bhusawal City	25th Jan. 2019 1 Day
6	Workshop on Financial Planning and Investor Awareness	National	Workshop	Dept. of Commerce and Mgt. Bhusawal Arts, Sci.&P.O.Nahata Comm. College, Bhusawal	1st March 2019 1 Day
7	National Conference on Recent Trends in Management, Computer Science and Application	National	Conference	KCE's Institute of Management and Research, Jalgaon Paper Presented on : Patient Satisfaction: An Empirical Study Towards Quality Improvement	4th April 2019 1 Day

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	8 Sept. 2018	Convenor of One Day State Level Workshop on 'Preparation for Outline and Guide Course Work
2	12 Jan. 2019	Coordinator for Technical Session 1 at 30th National Conference of Maharashtra State Commerce Association held at Arts, Commerce and Science College Bodwad.
3	25 Jan. 2019	Member of organizing committee of National Conference on Emerging Trends in Computer and Information Technology
4	4 Feb. 2019	Inaugurator, Chief Guest and Resource Person at Personality Development Workshop at Arts, Commerce and Science College, Bodwad
5	12 and 13 Feb.2019	Convenor, Umang 2018-19, Management Days Celebration
6	15 Feb. 2019, 18 Feb 2019 & 22 March 2019	3 times External Referee for Ph.D. Viva Voce in University of Mumbai
7	Jan. to March 2019	Started Life Skills Development Certificate course in the second term of academic year 2018-19
8	April 2019	Organized Mega Survey of students of M.Com. 1 on Problems of Retailers in Bhusawal City - report is in progress.

6. Details of Research Work for year 2018-19

S.N.	Name of Teacher	Recognition (M.Phil/Ph.D.)	No.of Students Allotted	No of student awarded
1	Dr. Rashmi Sharma		4	2 have completed their Pre-Ph.D. Viva and awaiting final viva 1 has submitted outline 1 has temporary registration

Name of Professor :- Dr. Sachin Dilip Yeole

Department :- Chemistry

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19

S.N.	Name of the Course/Workshop	Name of the Institute	Period of Course	Date	Subject/Title of the Course
1	Refresher Course in Environmental Sciences (Chemistry)	SPPU Pune and DN Mahavidyalaya, Faizpur	21 Days	25-9-2018 to 15-10-2018	Chemistry

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	Aug. 2018	On the cation interactions in 1, 2 - dihydro-1,2 azaborine	Journal of Chemical Sciences	International	0974-3626	Springer/Indian Academy of Sciences

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2017-18

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Induction Program for Students	University	Invited Lecture	ACS College, Bodwad	25-8-2018
2	Ph.D. Outline and Research Methodology Workshop	University	Resource 'Person	BASPONC College, Bhusawal	8-9-2018
3	PG Research Project Methodology Workshop	University	Resource Person	ACS College, Bodwad	22-1-2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2017-18

S.N.	Date	Achievements
1	8-3-2019	Guest Lecture on Spectroscopy and Statistical Thermodynamics at G G Khadse College, Muktainagar

Name of Professor :- Dr. V. N. Mahire

Department :- Department of Chemistry

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19

S.N.	Name of the Course/Workshop	Name of the Institute	Period of Course	Date	Subject/Title of the Course
1	Refresher Course in Recent Trends in Teaching & Learning Technology	Departments of Chemistry School of Mathematical Science KBC North Maharashtra University, Jalgaon	December 10-30, 2018	December 10-30, 2018	Chemistry

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	Oct. 2018	Sulfonated chitosanencapsulated HAp@Fe ₃ O ₄ : an efficient and recyclable magnetic nanocatalyst for rapid eco-friendly synthesis of 2-amino-4-substituted- 1, 4-dihydrobenzo [4, 5] imidazo [1,2 a] pyrimidine-3-carbonitriles	Research on Chemical Intermediates, 2018, 44, 5801-5815	International	ISSN 0922-6168 (Print) 1568-5675 (Online)	Springer Nature

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Oneday National Conference on Green synthesis of Nanomaterials & their Applications, G. T. Patil College, Nandurbar	National	Conference	G. T. Patil College, Nandurbar	February 12, 2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	February 12, 2019	Awarded with First Prize, Oral Presentation, One day National Conference on Green synthesis of Nanomaterials & their Applications, G. T. Patil College, Nandurbar

6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Chandrakant Hemchandra Sarode

Department :- Chemistry

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	Sept.-Oct. 2018	Synthesis, Spectroscopic Characterization and Biological Evaluation of some 6-Nitrobenzothiazole-2-yl-hydrazone derivatives	J.Pharm. Chem Biol.Sci.	International	ISSN 2348-7658	India
2	Jan-Feb. 2019	Synthesis, Spectral characterization and biological activity of Cooper complexes with 6-Nitrobenzothiazole-2-yl hydrazones derivatives	IJGHC	International	ISSN 2278-3229	India
3	March 2019	Synthesis, Spectral Characterization And Biological activity of Nickel and Cooper Complexes with Benzothiazole Based Ligand	Research Journey	International	ISSN 2348-7143	India

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Springer Nature and Knowledge Resource Centre	University	Seminar	North Maharashtra University, Jalgaon	25 Sept. 2018
2	Conference on Environment an Sustainable Development (ESD) 2018	National	Conference	Smt. Padambai Kapurchandji Kotecha Mahila Mahavidyalaya, Bhusawal	22 Dec. 2018
3	Avishkar - 2018	University	Poster Presen	Dhanaji Nana Mahavidyalaya, Faizpur	27 Dec. 2018
4	Seminar on Spectroscopic Techniques (SST-2019)	State	Seminar	Bhusawal Arts, Science and P. O. Nahata Commerce College	9 Feb. 2019
5	Recent Emergence in Science and Technology (REST-2019)	National	Seminar	Seva Sadan Mahavidyalaya, Burhanpur (M.P.)	11-12 Feb. 2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Dr. Umesh Arun Fegade

Department :- Chemistry

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	6 Oct. April 2018	An multifunction Zn0.3 mn0.404 nanospheres for carbon dioxide reduction to methane via photocatalysis and reuse after five cycles for phosphate adsorption	Journal of Environmental Chemical Engineering	International	(ISSN: 2213-3437)	Elsevier (US)
2	25 Jan 2019	Phosphate removal, mechanism, and adsorption properties of Fe-Mn-Zn oxide trimetal alloy nanocomposite fabricate via co-precipitation 5 method	Separation Science And Technology	International	(Print ISSN: 0149-6395 Online ISSN : 1520-5754)	Taylor & Francis (UK)
3	Oct. 2018	Dye Pollutants removal from Waste using Metal Oxide Nanoparticle embedded Activated Carbon: An Immobilization study	Journal of Dispersion Science And Technology	International	(Print ISSN: 0193-2691 Online ISSN: 1532-2351)	Taylor & Francis (UK)

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19 - Nil

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	Oct. 2018	Elsevier Certificate of reviewing Catalysis Today Journal Paper
2	2019	Editorial Board Member of Frontier in Chemical Research Journal (An International Journal of Iran)

Name of Professor :- Sachin Suresh Kolate

Department :- Chemistry

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	Sep.-Oct. 2018	Synthesis, Spectroscopic Characterization and Biological Evaluation of some 6-Nitrobenzothiazole 2-yl-hydrazone derivatives	J.Pharm.Chem. Biol. Sci.	International	ISSN: 2348-7658	India
2	Jan.-Feb. 2019	Synthesis, Spectral characterization and biological activity of Coppecomplexes with 6-Nitrobenzothiazole -2-yl-hydrazones derivatives	IJGHC	International	ISSN: 2278-3229	India
3	March 2019	Synthesis, Spectral Characterization and Biological Activity of Nicke and Copper Complexes with Benzothiazole-Based Ligand	Research Journey	International	ISSN: 2348-7143	India

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Springer Nature and Knowledge Resource Centre	University	Seminar	North Maharashtra University, Jalgaon	25 Sept. 2018
2	Conference on Environment an Sustainable Development (ESD 2018)	National	Conference	Smt. Padambai Kapurchandji Kotecha Mahila Mahavidyalaya, Bhusawal	22 Dec. 2018

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
3	Avishkar - 2018	University	Poster Present	Dhanaji Nana Mahavidhyalaya, Faizpur	27 Dec. 2018
4	Impacts of Global Warming on Climate	National	Workshop	KBCNMU	25 Jan. 2019
5	Seminar on Spectroscopic Techniques (SST-2019)	State	Seminar	Bhusawal Arts, Science & P. O. Nahata Commerce College on Seva Sadan Mahavidyalaya, Burhanpur (M.P.)	9 Feb. 2019
6	Recent Emergence in Science and Technology (REST-2019)				11-12 Feb. 2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

Name of Professor :- Sudheer Namdeo Nehate (Associate Professor)

Department :- Physics / Electronics

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Syllabus framing Workshop at F.Y.B.Sc. (Electronics)	University	Workshop	ASC College, Chopda	8-8-2018 Onday
2	Syllabus framing Workshop at S.Y.B.Sc. Electronics)	University	Workshop	SMC College, Jalgaon	25-3-2019 Onday
3	Syllabus restructuring Workshop at SYBSc. Physics CBCS Pattern	University	Workshop	D N College, Faizpur	27-2-2019 Onday
4	National Conference on Material Science: Advancement and innovation	National	Conference	L K Ghogery College, Dhule	20-2-2019 Onday

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19 - Nil

6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Dr. Y. K. Chaudhari

Department :- Physics / Electronics

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil
2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil
3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Syllabus framing Workshop at F.Y.B.Sc. (Electronics)	University	Workshop	ASC College, Chopda	8-8-2018 Oneday
2	Syllabus framing Workshop at S.Y.B.Sc. Electronics)	University	Workshop	SMC College, Jalgaon	25-3-2019 Oneday

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil
5. Other achievements in the Year 2018-19 - Nil
6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- V. D. Jain

Department :-

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil
2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil
3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Workshop on CBCS Pattern for FYBSc. (Electronics)	University	Workshop	Department of electronics, MGSM ASC College, Chopda	8-8-2018
2	Workshop on SYBSc Electronics Syllabus Restructuring CBCS pattern	University	Workshop	Department of electronics M C College	25-3-2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil
5. Other achievements in the Year 2018-19 - Nil
6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- R. R. Patil

Department :- Physics / Electronics

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	F.Y.B.Sc. Electronics Syllabus framing Workshop	University	Workshop	Arts, Science and Commerce College, Chopda	8 Aug. 2018
2	S.Y.B.Sc. Electronics Syllabus framing workshop	University	Workshop	Shirish Madhukarrao Chaudhari College, Jalgaon	25 March 2019
3	National conference on Material Science	National	Conference	L.K. Dr. P. R Ghogrey Science College, Dhule	20 Feb. 2019
4	S.Y.B.Sc. Physics syllabus framing	University	Workshop	Dhanaji Nana Mahavidyalaya, Faizpur	27 Feb. 2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19 - Nil

6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- E. G. Nehete

Department :- Physics

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	National Conference on Material Sci. Advancement and Innovation (NCMSAI-2019)	National	Conference (Chaired the Session)	L. K. Dr. P. R. Ghogrey Sci. College, Dhule	20-2-2019
2	Workshop Syllabus Restructuring at S.Y.B.Sc. Physics (CBCS Pattern)	University	Workshop	D. N. College, Faizpur	27-2-2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	9-8-2018	Inauguration and chief guest of Science Association, at Smt. P. K. Kotecha Mahila Mahavidyalaya, Bhusawal
2	22-2-2019	Inauguration and keynote address in a University level workshop on Globe warming at D. N. Bhole College, Bhusawal

6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Dr. Narendra Shaligram Patil

Department :- Physics with Electronics

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	13 Jan. 2018	Study of growth EDAX Optical properties & Surface Morphology of Copper doped barium chloride and L-Ta)	Journal of Research and development	National	ISSN 2230-9578 PA GE 113-118	DNCVP College Jalgaon
2	20 Jan. 2018	Comparative study of pure and doped barium tartrate crystal by gel method	Proceeding	International		LVH College Nasik
3	14 Jan. 2018	Comparative study of pure and mixed calcium crystal by gel method Journal of research and development from 110 to 114	Journal of Research and development	National	ISSN 2230-9578 PA GE 110-114	Uttamrao Patil Arts and Science College, Dahiwel

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
4	14-15 Dec. 2018	Structural & Thermal studies of gel grown, cadmium tartrate crystal	Springer Proceeding	International	.	SVERI, College of Engineering Pandherpur
5	20 Feb. 2019	Synthesis of pure & doped calcium chloride and Levo-Tartrate by gel grown method	Peer Reviewed Referred Journal Ajanta	National	ISSN2277-5730	Dr. P. R. Ghogray Science College, Dhule

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Conference-(biological synthesis of silver nanopartical and their charcterization)	Recent Trends in Material Science and Technology		P. K. Kotecha Mahila Mahavidyalaya, Bhusawal	National Oneday
2	(Study of growth EDAX Optical properties & Surface Morphology of Copper doped barium chloride and L-Ta)	National		DNCVP College, Jalgaon	National Oneday
3	Comparative study of pure and doped barium tartrate crystal by gel method	International		LVH College, nasik	International Twoday
4	Comparative study of pure and mixed calcium crystal by gel method Journal of research and development from 110 to 114	Journal of Research and development		Uttamrao Patil Arts and Science College, Dahiwel	International Oneday

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
5	Structural & Thermal studies of gel-grown, cadmium tartrate crystal	Techno-Societal		SVERI, College of Engineering Pandherpur	International Three day
6	IT Comparative Study of pure and doped calcium chloride with L-Tartaric acid by gel grown method	Recent Intelligence in Material and Bio-Medical Sciences (RIMBMS)		K.Narkhede College, Bhusawal	National Two day
7	Synthesis of pure & doped calcium chloride and Levo-Tartrate by gel grown method	Material Science Advancement and Innovation		Dr. P. R. Ghogray Science College, Dhule	National One day
8	University Workshop on Syllabus Restructuring at S.Y.B.Sc.	S.Y.B.Sc. Syllabus restructuring		Dhanaji Nana Mahavidyalaya Faizpur	One day
9	One day National Workshop on Financial Planning and Investor Awareness	Financial Planning and Investor Awareness		Bhusawal Arts, Science and P.O.Nahata Commerce College Bhusawal	One day

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19

S.N.	Title of Chapter/ Article and Book	Publisher & Place	Publication Year	ISSN/ISBN No.	Page No. for Articles/Chapter
1	Basic Mechanics ISBN-978-93-85027-85-7	Vrunda Publication Jalgaon	2018-19	ISBN-978-93-85027-85-7	Chapter - 1, 2
	Dynamic Electricity ISBN-978-93-85027-86-4	Vrunda Publication Jalgaon	2018-19	ISBN-978-93-85027-86-4	Chapter - 1, 2

5. Other achievements in the Year 2018-19

6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Ashish Prabhakar Nawghare

Department :- Mathematics

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Choice Based Credit System	University	Workshop	KBC NMU Jalgaon and Bhusawal Arts, Science and P. O. Nahata College, Bhusawal	3-8-2018 Oneday
2	Workshop on-Capacity Building : New Mantra for Higher Education	University	Workshop	KBC NMU Jalgaon and Bhusawal Arts, Science and P. O. Nahata College, Bhusawal	2-11-2018 Oneday
3	Autonomy : Its implementation	State	Workshop	Pratap College Amalner, Dist. Jalgaon	23-1-2019 Oneday
4	Financial planning and Investor awareness	National	Workshop	Department of Commerce and Management Bhusawal Arts, Science and P. O. Nahata College, Bhusawal	1-3-2019 Oneday
5	Syllabus framing for S.Y.B.Sc. Mathematics	University	Syllabus framing workshop	Vasantrao naik Arts, Science and Commerce College, Shahada, Dist. Nandurbar	14-3-19 Oneday

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19 - Nil

6. Details of Research Work for year 2018-19

S.N.	Date of Activity/ year of publication	Title of the Paper	Name of the Journal/ Academic forum	Level/type of Journal	Organiser & place of the forum/publisher, place, page no.	ISBN/ ISSN No.
1	27-29 Dec. 2018	A result on Construction Mapping in dislocated quasimetric spaces.	National Conference	National Conference	Maharaja Sayajirao Gayakwad Arts, Science and Commerce College, Camp Malegaon	

Name of Professor :- Dr. Sau. Vidya A Patil

Department :- Botany Dept.

1) Research Publication -

A research paper published in a International Journal, Research Journey a UGC approved journal with ISSN - 2348-7143 Feb. 2019 "Hydroponics for green folder production a Need of time"

2) Conference attended -

Attended & presented a research paper in one day National Conference Environment & Sustainable development ESD-18 organized by Smt. P. K. Kotecha College Bhusawal on 22 December 2018.

3) Booked Publiised -

Published Text books for F.Y.B.Sc. Botany.

- a) A text book of Botany - Microbial diversity Algae & fungi Vrind & Kumud publication Jalgaon
- b) A text book of Botany - Plant Taxonomy.
- c) Practical Hand Book of F.Y.B.Sc. - Vrinda & Kumud Publication Joint Venture Jalgaon
- d) A text book of Deversity of Archegoriates
- e) A text book of Plant Ecology

4) Delivered guest lecture on 'Biodiversity Conservation in Bhugol Saptah on 21-1-2019.

5) Organized one day tour for S.Y. & T.Y.B.Sc. Botany Students on 17-1-2019 at Charthana, Hotnur dam.

6) Organized one day student seminar & worked as a convener on 28-2-2019.

7) Attended one day National workshop on financial planning & Investor Awareness - On 1-3-2019 at Nahata College

8) Worked as a co-ordinator of certificate course in Gardening.

Name of Professor :- Dr. D. K. Hiwarale

Department :- Zoology Department

Seminars / Conferences / Symposia / Workshop Attended

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	F.Y.B.Sc. Syllabus framing workshop	University	Workshop	Shri Seth Murlidhar Mansingka A.S.C. College, Pachora	3 Aug. 2018
2	S.Y.B.Sc. Syllabus framing workshop	University	Workshop	M.G.S. Mandal's A.S.C. College, Chopda	22 March 2019

Participation of Teachers in Orientation / Refresher Programmes : Nil

Research publication, conference & Academic contribution 2018-2019 - Nil

Name of Professor :- Dr. Manojkumar Jeevanlal Jadhav

Department :- Zoology

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19.

UGC-Sponsored 108th Orientation Programme from 3rd December to 29th Dec. 2018 held at UGC Human Resource Development Centre, University of Rajasthan, Jaipur.

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	26 March 2019	Scoliid wasps (Insecta : Hymenoptera : Scoliidae) of Maharashtra	Journal of Emerging Technologies and Innovative Research	International	IJ Publication Ahmedabad, Gujarat Volume : 6(3) Pages : 370-388	ISSN - 2349-5162

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	F.Y.B.Sc. Syllabus framing workshop	University	Workshop	Shri. Seth Muralidhar Mansingka A.S.C. College, Pachora	3 Aug. 2018
2	National Seminar on Recent Emergence in Science and Technology	National	Seminar	Jointly organised by : Shri. V.S. Naik A.S.C. College Raver & Seva Sadan Mahavidyalaya, Burhanpur	11 to 12 Feb. 2019
	S.Y.B.Sc. Syllabus framing workshop	University	Workshop	M.G.S. Mandal's Arts, Science & Commerce College, Chopda	22 March 2019

4. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	27-8-2018 To 28-8-2018	Invited as Resource Person at Zoological Survey of India, Pune to conduct sessions on Taxonomy of Hymenoptera for students of Green Skill Development Programme (GSDP - Para-taxonomists including People's Biodiversity Register by MoEF & CC, New Delhi)
2	25-2-2019 To 27-2-2019	Participated in Short Term Faculty Development Programme on "Role of Support Service Staff in Quality Assurance, Assessment and Accreditation" conducted at the Kannada Sangha Pune's Kaveri College of Arts, Science and Commerce, Pune under the scheme of Pandit Madan Mohan Malaviya National Mission on Teachers and Teaching sponsored by UGC-HRDC Pune.

भूगोल विभाग -

१) लढे व्ही. पी.

महात्मा गांधी शिक्षण प्रसारक मंडळ संचलित कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, चोपडा येथे जेन्डर सेन्सिटायजेशन अॅण्ड जेन्डर इकालिटी दि. १० ऑक्टोबर २०१८ या एकदिवशीय राष्ट्रीय कार्यशाळेत सहभाग.

- श्रीमती गोदावरी गणपतराव खडसे महाविद्यालय मुक्ताईनगर येथे द्वितीय वर्ष विज्ञान भूगोल सत्र ३ च्या विद्यापीठ प्रात्यक्षिक परीक्षेत १९-१२-२०१८ ते २१-१२-२०१८ या कालावधीत बहिस्त परिक्षक म्हणून काम पाहिले.
- तामी एज्युकेशन संचलित भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ओ. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय भुसावळ येथे वाणिज्य व व्यवस्थापन विभाग आयोजित फायनान्सियल प्लॅनिंग आणि इनव्हेस्टर अवेअरनेस या एक दिवसीय राष्ट्रीय कार्यशाळेत सहभाग दि. १ मार्च २०१९.
- दादासाहेब देविदास भोळे महाविद्यालय भुसावळ येथे तृतीय वर्ष बी.ए. भूगोल या विद्यापीठ प्रात्यक्षिक परीक्षेत बहिस्त परिक्षक म्हणून काम पाहिले दि. ११-३-२०१९.

२) प्रा. ए. जे. हिवाळे

पाचोरा तालुका सहकारी शिक्षण समाज संचलित सौ. रजनीताई नानासाहेब देशमुख कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय भडगाव आयोजित द्वितीय वर्ष भूगोल अभ्यासक्रम पुर्नरचना कार्यशाळा २३-२-२०१९ मध्ये सहभाग.

३) पी. व्ही. पाटील

- महात्मा गांधी शिक्षण प्रसारक मंडळ संचलित कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय चोपडा येथे जेन्डर सेन्सिटायजेशन अॅण्ड जेन्डर इकालिटी दि. १० ऑक्टोबर २०१८ या एक दिवसीय राष्ट्रीय कार्यशाळेत सहभाग
- तामी एज्युकेशन भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ओ. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय भुसावळ येथे वाणिज्य व्यवस्थापन विभाग आयोजित फायनान्सियल प्लॅनिंग आणि इनव्हेस्टर अवेअरनेस या एक दिवसीय राष्ट्रीय कार्यशाळेत सहभाग दि. १ मार्च २०१९.

४) ए. बी. तायडे

- पाचोरा तालुका सहकारी शिक्षण समाज संचलित सौ. रजनीताई नानासाहेब देशमुख कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय, भडगांव आयोजित द्वितीय वर्ष भूगोल अभ्यासक्रम पुर्नरचना कार्यशाळा २३-२-२०१९ मध्ये सहभाग.
- तामी एज्युकेशन संचलित भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ओ. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय भुसावळ येथे वाणिज्य व व्यवस्थापन विभाग आयोजित फायनान्सियल प्लॅनिंग आणि इनव्हेस्टर अवेअरनेस या एक दिवसीय कार्यशाळेत सहभाग दि. १ मार्च २०१९.

Name of Professor :- Dr. B. H. Barhate (HoD, Associate Professor)

Department :- Computer Science and Information Technology

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19

Refresher Course in ICT 9 July to 30 July 2018 UGC-HRDC, Gujrat University
Computer Science Ahmadabad

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	Jan. 2019	A Study of Challenges regarding online shopping for rural customers in Bhusawal Taluka	.	International	978-93-88441-43-8	ASM Group Institutes, Pune Pages - 133-140
2	19, 20 Nov. 2018	Implementation of Information Security Techniques in IoT based devices		National		R. C. Patel Educational Trust, Shirpur
3	Jan. 2019	Internet of things (IoT) securing data using Lightweight steganography algorithms	IJCRT	National	ISSN-2459-7719	Bhusawal Arts, Science & P. O. Nahata Comm. College Pages 59-60
4	Jan. 2019	Improvement of Library services and education system by digitization and ICT	IJCRT	National	ISSN 2459-7719	Bhusawal Arts, Science & P. O. Nahata Comm. College Pages 59-60
5	16 Jan. 2019	Use of ICT in Higher Education		National		Vidyavardhini Sabha Mandal College, Dhule

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Workshop on CBCS	University	Workshop	Bhusawal Arts, Sci. & P. O. Nahata Comm. College	30 June 2018
2	Workshop on Capacity building: New mantras for Higher Education	University	Workshop	KBCNMU, Jalgaon	2 Nov. 2018
3	Advanced Trends & Challenges in Computer Science (ATCSS-2018)	National	Conference	R. C. Patel Educational Trust, Shirpur	19-20 Nov. 2018
4	Ongoing Research and Management (incon-XIV)	International	Conference	Audyogik Shikshan Mandal, Pune	11-12 Jan. 2019
5	Academic and Administrative Audit	National	Seminar	Vidyavardhini Sabha Mandal, College, Dhule	16 Jan. 2019
6	ETCIT 2019	National	Conference	Bhusawal Arts, Sci. & P. O. Nahata Comm. College	25 Jan. 2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19

S.N.	Title of Chapter/ Article and Book	Publisher & Place	Publication Year	ISSN/ISBN No.	Page No. for Articles/Chapter
1	Essentials of Computer (CBCS Pattern)	Prashant, Jalgaon	Aug. 2018	ISBN-978-93-88113-34-2	Two/Chapters
2	C Programming I (CBCS Pattern)	Prashant, Jalgaon	Aug. 2018	ISBN-978-93-88113-35-9	Coordinate and Guide all authors to write
3	Internet Computing	Prashant, Jalgaon	Dec. 2019	ISBN-978-93-88113-93-9	-

5. Details of Research Work for year 2018-19

S.N.	Name of Teacher	Recognition (M.Phil/Ph.D.)	No. of Students Allotted	No of student awarded
1	Dr. B. H. Barhate	M.Phil/Ph.D.	--	--

Name of Professor :- Dr. Gajendra R. Wani

Department :- Computer Science and I.T.

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19 - Nil

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Workshop on Choice Based Credit System for Computer Science and Information Technology	University	Workshop	Dept. of Computer Sci. and I.T., P. O. Nahata College, Bhusawal on behalf of K.B.C.N.M.U. Jalgaon	30 June 2018 1 Day
2	Faculty Development Program on Industry Level C and C++ Programming	University	Workshop	K.B.C. North Maharashtra University and Quick Heal Foundation, Pune	12, 13 July 2018 2 Days
3	Workshop on Capacity Building : New Mantra for Higher Education	University	Workshop	K.B.C. North Maharashtra University, Jalgaon	2 Nov. 2018
4	Emerging Trends in Computer & Information Technology	National	National Conference	Dept. of Computer Sci. and I.T. P. O. Nahata College, Bhusawal	25 Jan. 2019
5	Member of Organizing Committee and Examiner in "Tech U-VA 2019"	College	Competition	Dept. of Computer Sci. and I.T., P. O. Nahata College, Bhusawal	23 Feb. 2019 1 Day

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements	Subject
1	18-2-2019	Ph.D. Degree Awarded by K.B.C.N.M.U. Jalgaon	Computer Science
2	2018	"The Bharat Jyoti Puraskar 2018" by Best Citizen Publishing House, Delhi	--

Name of Professor :- Shri. Rajesh Vinayak Puranik

Department :- Music

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Rag Saudarya Ani Riyajachya Padhati	National	Workshop	P. O. Nahata College, Bhusawal	3-3-2019 Oneday

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	25-2-2019	Selection As Member Ad-hoc Of B.O.S. for subject music (NMU Jalgaon)
2	3-2019	Expert to be nominated by V-C for B.O.S. {M.J.College (Autonomous)}

6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Deshmukh Rajashree Sankarrao

Department :- Music

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	11-3-2019	Sangeetadware Tanavmukti ek Abhyas	Research Journey	International E-Research general Science	2348-7143 March 2019	P.K.Kotecha Mahila Mahavidyalaya, Bhusawal

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Rag Saudarya Ani Riyajachya Padhati	National	Workshop	P. O. Nahata College, Bhusawal	3-3-2019 One Day
	Gender Sensitization An Imperative Need of the Hour	National	Seminar	P.K.Kotecha Mahila Mahavidyalaya Bhusawal	One Day

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	2 & 3 Jan. 2019	College Team Leader - Avishkar - 2018 (Phase-II)

6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Harshal V. Patil

Department :- Computer Science and Information Technology

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19 - Nil

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	Jan. 2019	A Study of Challenges regarding online shopping for rural customers in Bhusawal taluka	-	International	978-93-88441-43-8	ASM Group of Institutes, Pune Pages - 133-140
2	19,20 Nov. 2018	Effectiveness of Virtual Class Room Over Traditional Class Room	ATCCS	National		R. C. Patel Educational Trust, Shirpur
3	Jan. 2019	A Review Paper on IOT in Agriculture Sector	IJCRT	National	ISSN-2459-7719	Bhusawal Arts, Sci. & P.O.Nahata Comm. College Pages - 59-60

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Workshop on CBCS	University	Workshop	Bhusawal Arts, Science & P. O. Nahata College, Bhusawal	30 June 2018
2	Advanced Trends & Challenges in Computer Science (ATCSS-2018)	National	Conference	R.C.Patel Educational Trust, Shirpur	19-20 Nov. 2018
3	Ongoing Research and Management (incon-XIV)	International	Conference	Audyogik Shikshan Mandal, Pune	11-12 Jan. 2019
4	ETCIT 2019	National	Conference	Bhusawal Arts, Science & P. O. Nahata College, Bhusawal	25 Jan. 2019
5	Avishkar - 2018	University	Avishkar	D.N.College, Faizpur	27-12-2018
6	Workshop on CBCS SYBSc Syllabus Reframing	University	Workshop	ASC College, Navapur	2-5-2019

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Dr. Gouri M. Patil

Department :- Computer Science and Information Technology

1. Academic Staff College Orientation/Refresher Course/Short term Course attended in the year 2018-19

S.N.	Name of the Course/Workshop	Name of the Institute	Period of Course	Date	Subject/Title of the Course
1	Refresher	D. N. College, Faizpur	UGC-ASC, SPPU, Pune	25 Sept., 15 Oct. 2018 (21 Days)	

2. Research Publication, Conference And Academic Contributions in the year 2018-19

S.N.	Date of Activity	Title of Paper	Name of Journals/ Academic Forum	Level	ISSN/ISBN No.	Organizer/ Place of Forum
1	25 Jan.2019	Collaboration of WSN and IoT : Integration Approaches, Issues and Challenges.	International Journal of Computer Research and Trends (IJCRT), Vol-5, Issue-I, Jan-June 2019, pp. 12-16	International	ISSN : 2454-7719	Department of Computer Science & Information Technology, BAS & PONC College, Bhusawal
2	4 April 2019	An Elegant Food Grain Warehouse using collaboration of Wireless Adhoc Network with IoT	UGC Approved, Research Journey Multidisciplinary International Journal, pp. 158-160	International	ISSN : 2348-7143 IF-SJIF-6.261	KCEs IMR, Jalgaon

3. Seminar/Workshop/Conference/Attended in the year 2018-19

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
1	Workshop on Choice Based Credit System for Computer Science and Information Technology	University	Workshop	Dept. of Computer Sci. and I.T., P. O. Nahata College, Bhusawal on behalf of K.B.C.N.M.U. Jalgaon	30 June 2018 Oneday
2	Faculty Development Program on Industry Level C and C++ Programming	University	Workshop	K.B.C. North Maharashtra University and Quick Heal Foundation, Pune	12, 13 July 2018 2 days
3	"Vidyarthini Vyaktimatva Vikas"	University	Workshop	Student's Development Dept. and Ladies Welfare Dept., BAS & PONC College, Bhusawal	6 Oct. 2018 Oneday

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration (In Days)
4	Workshop on Capacity Building : New Mantra for Higher Education	University	Workshop	K.B.C. North Maharashtra University, Jalgaon	2 Nov. 2018 Oneday
5	4 National Conference On "Emerging Trends In Computer & Information Technology" ETCIT-2019	National	Conference	Department of Computer Science & Information Technology, BAS & PONC College Bhusawal	25 Jan. 2019 Oneday
6	"Swayamsiddha"	University	Workshop	Student's Development Dept. and Ladies Welfare Dept., BAS & PONC College, Bhusawal	11-18 Feb. 2019 8 days
7	Member of Organizing Committee and Examiner in "Tech U-VA 2019"	College	Competition	Dept. of Computer Sci. and I.T. P.O. Nahata College, Bhusawal	23 Feb. 2019 Oneday
8	National Conference on "Recent Trends in Management, Computer Science & Applications" - NCRTMCSA-2019	National	Conference	KCEs IMR, Jalgaon	4 April 2019 Oneday

4. Articles Chapter Published in Book in the year 2018-19 - Nil

5. Other achievements in the Year 2018-19

S.N.	Date	Achievements
1	23 Dec. 2018	"Gun Gaurav" from Sakal Leva Samaj Deepnagar.

6. Details of Research Work for year 2018-19 - Nil

Name of Professor :- Dr. Dattatraya Mukund Tekade

Department :- Political Science

1) Academic Staff College Refresher Course attended in the year 2018-19

R.C. in Research Methodology in Social Science and Humanities.

Name of Institute : UGC HRDC Devi Ahilya Vishwavidyalaya, Indore.

Period of Course : 7th Dec. 2018 to 27th Dec. 2018

Level : National

2) Research Publication/Conference Year - 2018-19

1) Date of Activity : March 2019

A) Title of Paper : राजश्री शाहु महाराजांचे सत्य शोधक समाजाविषयी चे विचार

Level : International

ISSN/ISBN : 2277-5730 (I.F. 4.205)

Organizer : Ajanta Prakashan Aurangabad

B) शाहु महाराज आणि सत्य शोधक समाज

Level : International

ISSN/ISBN - 2277-5730 (IF-5.5.)

Organizer : Ajanta Prakashan Aurangabad

3) Seminar/Workshop/Conference Year 2018-19

A) Workshop :

Title : FY/SYBA Syallbus workshop

Level : University

Organizer Institute : R.B.Garud Arts, Science & Comm. College, Shendurni

Date : 15-9-2018

National/Conference -

1) Title : शाहु महाराज आणि सत्यशोधक समाज

Level : National

Type of Activity : Conference

Organizer Institute : S. D. Patil Arts, Science & Comm. College, Shindkheda

Date : 29 Jan. 2019

2) Title : जळगांव महानगरपालिकेत माहिती अधिकार अधिनियम २००५ ची अंमलबजावणी

Level : National

Type of Activity : Conference

Organizer Institute : KBC NMU, Jalgaon

Date : 9 March 2019

Other achievements in the year - 2018-19

1) July - 2018

- १) महाविद्यालयात स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र समिती ची चेअरमन म्हणून नियुक्ती.
- २) महाविद्यालयात सामाजिक शास्त्र मंडळ समितीचे चेअरमन म्हणून नियुक्ती.
- ३) महाविद्यालयात लोकसभा सार्वत्रिक निवडणूक २०१९ नोडल अधिकारी म्हणून नियुक्ती.

Details about Research Degree

Ph.D. Guide - 01 Student Awarded Ph.D.

Year : 2018-19 Awarded : 01

Shri. Ashish V. Chaudhari

Asst. Librarian

Details of Research Paper Published in Books/Journals :

Sr.No.	Date of Publication	Title of Paper/ Articles	Name of the Book & Journal	Level	Organizer/Place of forum	ISBN/ISSN
1	25 Jan. 2019	Improvement of library services and education system by digitization & ICT	Emerging trends in computer & information technology	National	Bhusawal Arts, Sci., & P.O. Nahata Comm. College Bhusawal	ISSN 2464 7719
2	1&2 Feb. 2019	The impact of IoT in academic library	Emerging trends in science	National	Vidya Bharati Mahavidyalay, Amravati	

Details in Seminar/Workshop/Conference Attended :

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration
1	Koha and library automation	National	Workshop	National Virtual Library of India	12 Oct. 2018
2	Revamping of academic libraries for next generation	National	Conference	KBCNMU sectional council, Jalgaon	30 & 1 Nov. 2018
3	Emerging trends in computer & information technology	National	Conference	Bhusawal Arts, Sci. & P.O. Nahata Commerce College, Bhusawal	25 Jan. 2019
4	Emerging trends in science	National	Conference	Vidya Bharati Mahavidyalaya, Amravati	1 & 2 Feb. 2019

Shri. Vinit S. Patil

Asst. Library Attendent

Details in Seminar/Workshop/Conference Attended :

S.N.	Title	Level	Type of Activity	Organizer Institute	Date & Duration
1	Koha and library automation	National	Workshop	National Virtual Library of India	12 Oct. 2018

महाविद्यालयातील शिक्षक वृंद

प्राचार्य - प्रा. डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे

उपप्राचार्य - प्रा. डॉ. एस. व्ही. पाटील

उपप्राचार्य - प्रा. डॉ. बी. एच. बन्हाटे

उपप्राचार्य - प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी

उपप्राचार्य - प्रा. डॉ. एन. ई. भंगाळे

मानव्यशास्त्र विद्याशाखा

● मराठी विभाग

प्रा. डॉ. के. के. अहिरे (विभाग प्रमुख) ★

प्रा. डॉ. जे. एफ. पाटील ★

● हिंदी विभाग

प्रा. डॉ. सौ. रेखा गाजरे (विभाग प्रमुख) ★

प्रा. डॉ. सौ. रूपाली चौधरी

● इंग्रजी विभाग

प्रा. डॉ. एस. पी. झनके (विभाग प्रमुख) ★

प्रा. डॉ. सौ. स्मिता चौधरी

प्रा. डी. एन. पाटील

● संगीत विभाग

श्री. आर. व्ही. पुराणिक (समन्वयक)

● अर्थशास्त्र विभाग

प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे (विभाग प्रमुख) ★

प्रा. एस. टी. धुम

प्रा. डॉ. राघवदास गोरले ★

प्रा. डॉ. के. ए. वारके

प्रा. व्ही. ए. सोळुंके

● राज्यशास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. आर. एस. नाडेकर (विभाग प्रमुख) ★

प्रा. डॉ. डी. एम. टेकाडे ★

● इतिहास विभाग

प्रा. पी. एच. इंगोले (विभाग प्रमुख)

प्रा. पी. एम. दवे

● मानसशास्त्र, तत्वज्ञान विभाग

प्रा. एस. के. राठोड (विभाग प्रमुख)

● ग्रंथालय विभाग

श्री. आशिष विष्णू चौधरी (साहाय्यक ग्रंथपाल)

शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

● शिक्षणशास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. पी. ए. अहिरे (विभाग प्रमुख) ★

● शारीरिक शिक्षणशास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. आनंद व्ही. उपाध्याय (विभाग प्रमुख) ★

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान विद्याशाखा

● रसायनशास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. सचिन येवले (विभाग प्रमुख) ★

प्रा. डॉ. व्ही. एन. महिरे

● पदार्थ विज्ञान विभाग

प्रा. एस. एन. नेहते (विभाग प्रमुख)

प्रा. डॉ. वाय. के. चौधरी (विभाग प्रमुख) इलेक्ट्रॉनिक्स

प्रा. व्ही. डी. जैन

प्रा. आर. आर. पाटील

प्रा. ई. जी. नेहते

प्रा. डॉ. एन. एस. पाटील

● वनस्पतीशास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. एस. व्ही. पाटील (विभाग प्रमुख) ★

प्रा. डॉ. सौ. विद्या पाटील

● प्राणीशास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. डी. के. हिवराळे (विभाग प्रमुख)

प्रा. डॉ. एम. जे. जाधव

● गणित विभाग

प्रा. ए. पी. नवघरे (विभाग प्रमुख)

प्रा. ए. एच. पाटील

● भूगोल विभाग

प्रा. व्ही. पी. लढे (विभाग प्रमुख)

प्रा. ए. जे. हिवाळे

● संगणक शास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. बी. एच. बन्हाटे (विभाग प्रमुख)

प्रा. जी. आर. वाणी

प्रा. डॉ. सौ. गौरी एम. पाटील

वाणिज्य विद्याशाखा

● वाणिज्य विभाग

प्रा. व्ही. जी. कोचुरे (विभाग प्रमुख)

प्रा. के. पी. पाटील

प्रा. डॉ. ममताबेन पाटील

● अकौंटिंग अँड कॉस्टिंग विभाग

प्रा. डॉ. रश्मी शर्मा (विभाग प्रमुख) ★

● व्यावसायिक अर्थशास्त्र आणि बँकींग विभाग

प्रा. डॉ. ए. डी. गोस्वामी (विभाग प्रमुख) ★

व्यवस्थापन विद्याशाखा

● बिझिनेस अँडमिनिस्ट्रेशन विभाग

प्रा. डॉ. पी. के. पाटील (विभाग प्रमुख)

● मॅनेजमेंट स्टडीज

● संगणक व्यवस्थापन विभाग

प्रा. डॉ. एन. ई. भंगाले (विभाग प्रमुख)

● बी.सी.ए.

प्रा. डॉ. बी. एच. बन्हाटे (समन्वयक)

● व्यावसायिक अभ्यासक्रम

(BBA/BBM e-Com)

प्रा. डॉ. रश्मी शर्मा (समन्वयक) ★

प्रा. स्मिता एन. बेंडाळे

प्रा. भूषण एम. चौधरी

★ संशोधन मार्गदर्शक

Teaching Staff - Non Grant

Sr.	Name	
1	Shri. C. H. Sarode	Org.Chem.
2	Miss. Archana P. Bhalerao	BCA
3	Miss. Nilima S. Patil	Ana.Chem.
4	Shri. J. P. Adokar	Mangt.Eco
5	Shri. H. V. Patil	Comp.
6	Shri. P. V. Patil	Geo.
7	Prof. N. N. Zope	Eng.
8	Miss. Swati S. Shelke	Mangt.
9	Shri. S. T. Patil	Mar.
10	Shri. J. J. Patil	Org.Chem.
11	Shri. P. G. Jadhav	Phy.
12	Miss. Tejashri S. Zope	Chem.
13	Miss. Sangita R. Bhirud	Chem.
14	Sh. A. B. Tayade	Geo.
15	Sh.Sk.Tauseef Ah.Ab.Razzak	Maths
16	Miss. Poonam M. Mahajan	Comp.
17	Miss. Jyoti P. Jangle	Zoo.
18	Shri. D. N. Borikar	Zoo.
19	Miss. Varsha G. Patil	Commerce
20	Miss. Lubdha M. Bendale	Comp.
21	Miss. Rajashri S. Deshmukh	Music
22	Shri. S. S. Kolte	Ana.Chem
23	Miss. Usha L. Koli	Geo.
24	Shri. S. S. Sonar	Phy.
25	Shri. V. S. Waghulde	Ana.Chem
26	Miss. Vaishali A. Patil	Inf.Tech.
27	Shri. S. P. Patil	Ana Chem
28	Shri. P. P. Mahajan	Mar.
29	Miss. Snehal V. Kapse	Eng.
30	Shri. K. A. Tawade	Music
31	Miss. Amrita Singh	Elect.

Sr.	Name	
32	Dr. A. D. Kshirsagar	Org.Chem.
33	Mrs. Yogita A. Patil	Ana.Chem.
34	Mrs. Priyanka Y. Warake	Commerce
35	Miss. Snehal V. Chaudhari	Comp.
36	Mrs. Pooja A. Rathi	BCA
37	Miss. Sanjeevani V. Wagh	BCA
38	Miss. Switi S. Warake	Maths
39	Miss. Kajal K. Warake	Maths
40	Miss. Jagruti D. Nehete	Chem.
41	Dr. Sushma S. Tayade	Mar.
42	Miss. Hemlata J. Patil	Botany
43	Miss. Mohini A. Patil	Botany
44	Miss. Shubhangi D. Patil	Bio-Tech.
45	Miss. Shweta S. Athawani	Micro.
46	Miss. Dipali M. Bharambe	Micro.
47	Miss. Jayashri A. Chaudhari	CHB Com.
48	Shri. S. P. Sawkare	CHB Com.
49	Miss. Tejashri R. Chordiya	CHB Com.
50	Miss. Sarika A. Mulay	Music
51	Miss. Khushboo P. Bhole	Inf.Tech
52	Miss. Leena B. Patil	Comp.
53	Miss. Bhagyashri S. Patil	Comp.
54	Miss. Chetana A. Bugale	Micro.
55	Miss. Sayali P. Bharambe	Maths
56	Miss. Shraddha D. Hiwarale	Zoo.
57	Miss. Mitali K. Ahire	Eng.
58	Shri. D. B. Shirsat	Hist.
59	Miss. Snehal D. Bharambe	Math PG
60	Miss. Kavita K. Sali	Comm.PG
61	Miss. Riya A. Agrawal	Instructor
62	Miss. Minal H. Waykole	Mngt.Comp.

Non Teaching Staff List - 2018-19

Sr.	Name
1	Smt. Rekha M. Barhate
2	Shri. B. V. Tayade
3	Shri. P. S. Deshmukh
4	Shri. B. D. Patil
5	Mrs. Prajakta B. Bagul
6	Shri. G. D. Avhad
7	Shri. S. D. Patil
8	Shri. R. S. Bhagale
9	Shri. A. P. Gosavi
10	Shri. M. K. Sapkale
11	Shri. G. B. Thakur
12	Shri. T. I. Warke
13	Mrs. Sharayu S. Bhole
14	Miss. Nilima P. Chaudhari
15	Shri. M. S. Phegade
16	Shri. U. G. Gosavi
17	Shri. L. V. Bhole
18	Shri. S. M. Bhangale
	LIBRARY
19	Shri. A. V. Chaudhari
20	Mrs. Mugdha G. Bhalerao
21	Shri. S. S. Kotecha
22	Smt. Suvarna S. Nehete
23	Shri. J. L. Patil
24	Shri V. S. Patil
25	Shri. U. B. Sarode
26	Shri. N. S. Patil
27	Shri. P. N. Sapkale
28	Shri. S. S. Patil
29	Shri. S. K. Kolhe
30	Shri. C. K. Kolhe
31	Shri. R. V. Puranik
32	Shri. L. N. Chaudhari
33	Shri. T. P. Rane
34	Shri. B. D. Sapkale
35	Shri R. W. Waghulde
36	Shri. R. C. Zambre
37	Shri. P. D. Patil
38	Shri. S. W. Sapkale
39	Shri. A. S. Khadse
40	Shri. S. D. Tayade
41	Shri. S. V. Patil
42	Shri. R. G. Patil

Sr.	Name
43	Shri. K. M. Devang
44	Shri. M. S. Khadse
45	Shri. B. S. Patil
46	Shri. S. P. Bavaskar
	K. K. Department
	Shri. P. B. Phalak
1	Non-Grant
2	Shri. Mahesh B. Patil
3	Shri. Shravan Nhavkar
4	Shri. Gokul M. Phalak
5	Smt. Sushama G. Gorhe
6	Shri. K. V. Narkhede
7	Shri. V. M. Chaudhari
8	Shri. M. K. Firke
9	Shri. D. V. Phalak
10	Shri. A. R. Mahajan
11	Shri. G. R. Chaudhari
12	Shri. B. D. Patil
13	Shri N. D. Firke
14	Shri. H. P. Barhate
15	Shri. P. B. Pawar
16	Shri. N. B. Joshi
17	Shri. A. N. Khachane
18	Shri. G. A. Bharambe
19	Shri. N. R. Waghode
20	Mrs. Vidya P. Zope
21	Shri. N. R. Patil
22	Shri. S. N. Patil
23	Smt. Pushpanjali Bonde
24	Shri. Ratnadeep Narwade
25	Shri. D. B. Ingale
26	Shri. V. S. Patil
27	Shri. H. H. Phalak
28	Shri. M. R. Nemade
29	Shri. B. P. Zope
30	Shri. D. N. Pawar
31	Shri. Sujit Ogale
32	Mrs. Bansode
33	Shri. M. A. Zambre
34	Shri. Y. M. Nemade
35	Shri. A. P. Bhole
36	Smt. Swati M. Yashode

पारितोषिके सन - २०१८

अ.नं.	पारितोषिक नाव	देणगीदाराचे नाव	पारितोषिक विशेष	विद्यार्थ्याचे नाव
१.	श्री. व्यंकटेश दामोदर काळवीट हेड मास्तर, पारितोषिक	श्री. व्यंकटेश दामोदर काळवीट	वार्षिक उत्पन्न ई.बी.सी. मर्यादेच्या आत आहे आणि टी.वाय.बी.ए. (मराठी स्पे.) सर्वप्रथम	निरंक
२.	दि. भुसावळ पीपल्स को-ऑप. बँक लि. पारितोषिक	दि. भुसावळ पीपल्स को-ऑप. बँक लि. भुसावळ	१) टी.वाय.बी.कॉम. सर्वप्रथम २) टी.वाय.बी.ए. (अर्थशास्त्र स्पेशल) सर्वप्रथम	अंबूलकर वैभव मुरलीधर कु. महाजन राजश्री राजेंद्र -
३.	स्व. जयकुंवरबाई पुनमचंद नाहाटा पारितोषिक	श्री. पुनमचंद ऑंकारदास नाहाटा ट्रस्ट, भुसावळ	१) एम.कॉम. सर्वप्रथम २) टी.वाय.बी.कॉम. सर्वप्रथम ३) एस.वाय.बी.कॉम. सर्वप्रथम	हेडा सुरज सुनिल अंबूलकर वैभव मुरलीधर -
४.	स्व. मो. वा. केळकर पारितोषिक	श्री. म. गो. केळकर जळगाव	१) एस.वाय.बी.एस्सी.सर्वप्रथम २) टी.वाय.बी.ए. (संस्कृत स्पेशल) सर्वप्रथम	- निरंक -
५.	स्व. मामासाहेब बी. आर. कुलकर्णी पारितोषिक	श्री विजय भगवंतराव वडळगावकर, भुसावळ श्री. संजय भगवंतराव वडळगावकर, भुसावळ	१) टी.वाय.बी.ए. (जनरल) सर्वप्रथम २) टी.वाय.बी.कॉम. सर्वप्रथम ३) टी.वाय.बी.एस्सी. (गणित) ४) टी.वाय.बी.एस्सी. (भौतिकशास्त्र)	- अंबूलकर वैभव मुरलीधर कु. सैतवाल प्रियंका मोहनलाल अहिरे पियुष प्रल्हाद
६.	स्व. काशिनाथ दलपत कोल्हे पारितोषिक	श्री. बी. के. कोल्हे जळगाव	टी.वाय.बी.कॉम. सर्वप्रथम	कु. अंबूलकर वैभव मुरलीधर
७.	स्व. चंद्रकलाबाई के. नारखेडे पारितोषिक	श्री. एन. के. नारखेडे	एस.वाय.बी.ए. (मराठी जनरल) सर्वप्रथम येणाऱ्या टी.वाय.बी.ए. (मराठी स्पेशल) घेणाऱ्या	कु. पाटील पूजा प्रमोद
८.	श्री. अच्युत धनाजी चौधरी पारितोषिक	श्री. ओ. पी. पाटील भुसावळ	टी.वाय.बी.एस्सी. (इलेक्ट्रॉनिक्स) सर्वप्रथम	कु. बढे भाग्यश्री सेवकराम
९.	सौ. राधाबाई अच्युत चौधरी पारितोषिक	श्री. ओ. पी. पाटील भुसावळ	टी.वाय.बी.एस्सी. (कॉम्प्युटर सायन्स) सर्वप्रथम	कु. चौधरी मेघा रत्नाकर
१०.	श्री. एच. एन. राव पारितोषिक	श्री. एच.एन.एस. राव भुसावळ	१) टी.वाय.बी.ए. (इंग्रजी स्पे.) सर्वप्रथम २) टी.वाय.बी.ए. (मराठी स्पे.) सर्वप्रथम ३) टी.वाय.बी.एस्सी. (कॉम्प्युटर सायन्स) सर्वप्रथम १) टी.वाय.बी.ए. सर्वप्रथम	कु. विश्वकर्मा पिकी विनोद कु. पूजा प्रमोद पाटील कु. झारखंडे नेहा कैलास -

अ.नं.	पारितोषिक नाव	देणगीदाराचे नाव	पारितोषिक विशेष	विद्यार्थ्याचे नाव
११.	राजगोपाल पारितोषिक	कु. उमा राजगोपालन भुसावळ	टी.वाय.बी.एस्सी. (फिजिक्स) सर्वप्रथम	अहिरे पियुष प्रल्हाद
१२.	सौ. उषा सखाराम साठे संगीत पारितोषिक	श्री. अँड. स. म. साठे	टी.वाय.बी.ए. (संगीत)	-
१३.	स्व. रामभाऊ हंबर्डीकर पारितोषिक	श्री. पी. आर. पाटील भुसावळ	टी.वाय.बी.एस्सी. (रसायनशास्त्र) सर्वप्रथम	जतीन ए. हिंदुजा
१४.	स्व. सीताबाई हंबर्डीकर पारितोषिक	श्री. पी. आर. पाटील भुसावळ	टी.वाय.बी.एस्सी. (इलेक्ट्रॉनिक्स) किंवा कॉम्प्युटर) सर्वप्रथम	-
१५.	स्व. शामलाल ताराचंद मिलवाणी पारितोषिक	मे. शामा फायर वर्क्स जळगाव	जिमखाना विभाग (विद्यापीठ राज्य व राष्ट्रीय स्तरावर) सर्वोत्कृष्ट खेळाडू	शर्मा अक्षय
१६.	स्व. प्रा. पी. एच. पाटील पारितोषिक	श्रीमती सुमन पी. पाटील भुसावळ	टी.वाय.बी.ए. (इतिहास स्पेशल) सर्वप्रथम	पवार बबलू भगवान
१७.	स्व. हरी रावजी टोके गुरुजी पारितोषिक	प्रा. डॉ. एम. एच. टोके भुसावळ	टी.वाय.बी.एस्सी. (गणित) सर्वप्रथम	कु.सैतवाल प्रियंका मोहनलाल
१८.	सौ. शकुंतला मधुकर पाठक पारितोषिक	प्रा. डॉ. एम. एस. पाठक	एम.ए. (मराठी) सर्वप्रथम	निंबाळकर रामेश्वर वंसत
१९.	स्व. चंद्रभागा गोविंद फालक पारितोषिक	श्री. देविदास गोविंद फालक, भुसावळ	टी.वाय.बी.ए. (राज्यशास्त्र स्पेशल)	फदाड विशाल पंजाबराव
२०.	स्व. सी. वाय. कोल्हे पारितोषिक	प्रा. डॉ. व्ही. सी. कोल्हे भुसावळ	एम.एस्सी. (केमिस्ट्री) सर्वप्रथम	कोळी अमोल रामदास
२१.	स्व. सौ. विजया रघुनाथ पाटणकर स्मृती पारितोषिक	प्रा. डॉ. व्ही. आर. पाटणकर, भुसावळ	१) टी.वाय.बी.एस्सी. (वनस्पतीशास्त्र) सर्वप्रथम २) टी.वाय.बी.ए. (हिंदी स्पेशल) सर्वप्रथम	राजपूत सौरभसिंग पुनपसिंग पाचपांडे करिश्मा जनार्दन
२२.	स्व. कु. मनीषा जगन्नाथ भंगाळे पारितोषिक	श्री. जगन्नाथ शामराव भंगाळे, भुसावळ	टी.वाय.बी.एस्सी. (रसायनशास्त्र) सर्वप्रथम	जतीन ए. हिंदुजा
२३.	प्रा. जे. व्ही. चौधरी पारितोषिक	श्री. निर्मल जे. चौधरी यु.एस.ए.	टी.वाय.बी.एस्सी. सर्वप्रथम (संगणकशास्त्र) मुलांमध्ये २) टी.वाय.बी.एस्सी. सर्वप्रथम (संगणकशास्त्र) मुलींमध्ये	- कु. झारखंडे नेहा कैलास
२४.	स्व. कु. मनीषा बाळासाहेब जाधव पारितोषिक	श्री. बाळासाहेब दौलतराव जाधव भुसावळ	एम.कॉम. सर्वप्रथम	हेडा सुरज सुनिल

Student Profile 2018-19

Category	UG						PG					
	ART		SCI		COM		ART		SCI		COM	
	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F
OPEN	50	32	44	88	124	191	8	24	22	28	20	69
SC	55	45	26	46	32	28	25	29	6	6	9	10
ST	9	10	8	9	5	9	5	4	2	1	3	1
VJ/NT	40	17	18	25	12	13	17	18	8	0	9	4
OBC	79	74	124	290	127	227	28	84	41	116	41	76
SBC	19	9	6	12	8	11	5	12	2	2	5	4
PH	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	253	187	226	470	308	479	88	171	81	153	87	164

No. of Foreign Student = Nil Grand Total = 2668

Scholarship Enrollment 2018-19

Category	UG						PG					
	ART		SCI		COM		ART		SCI		COM	
	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F
SC	41	39	16	36	13	21	24	23	4	2	6	9
ST	13	5	6	9	6	5	3	4	0	1	0	1
OBC	56	65	74	239	89	174	28	69	25	89	55	62
OPEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SBC	10	9	3	8	2	6	3	10	1	2	4	4
VJNT	28	12	12	16	5	8	15	11	6	1	4	5
TOTAL	148	130	111	308	115	214	73	117	36	95	69	81

Freeship Enrollment 2018-19

Category	UG						PG					
	ART		SCI		COM		ART		SCI		COM	
	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F
SC	0	3	3	1	2	2	0	1	1	1	0	0
ST	3	0	1	0	1	2	1	1	0	1	0	0
OBC	3	3	4	5	4	6	0	2	1	5	0	0
SBC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VJNT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	6	6	8	6	7	10	1	4	2	7	0	0

EBC Enrollment 2018-19

Category	UG						PG					
	ART		SCI		COM		ART		SCI		COM	
	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F
OPEN	25	27	32	59	38	116	5	12	16	29	15	33
TOTAL	25	27	32	59	38	116	5	12	16	29	15	33

विद्यार्थ्यांसाठी विविध योजना

● कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजना -

कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका ही पदवी व पदव्युत्तर शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी आहे. तसेच आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक, होतकरू व गरजू विद्यार्थ्यांच्या उच्च शिक्षणासाठी ही योजना आहे. या योजनेचा उद्देश स्वावलंबनाने विद्यार्थ्यांला श्रमाची आवड निर्माण करणे, श्रमाचे प्रतिष्ठा वाढविणे. स्वयंरोजगारासाठी विद्यार्थ्यांना प्रवृत्त करणे आदि मुख्य उद्देश योजनेचे आहेत. योजनेत विद्यार्थ्यांने अध्ययनाच्या वेळेव्यतिरिक्त किमान तीन तास काम करणे अपेक्षित आहे. या योजनेद्वारे विद्यार्थ्यांना आर्थिक लाभ मिळतो.

● साहस कार्यशाळा -

विद्यार्थ्यांना साहसीप्रवृत्ती निर्माण होणेविषयी या कार्यशाळेत प्रशिक्षण व मार्गदर्शन दिले जाते. संकटांना धैर्याने सामोरे जाणे, मार्ग काढणे, मदत करणे, गिर्यारोहण, रोपवे, पुल बांधणी, रस्ता दुरुस्ती, दिशा ओळख, आकाश निरीक्षण, आत्मसंरक्षण व प्रतिकार आणि निसर्ग सहल असे विविध उपक्रम राबविण्यात येत असतात. प्रत्येक महाविद्यालयातील १ विद्यार्थी व १ विद्यार्थिनी या कार्यशाळेत सहभागी होवू शकतात.

● डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर वसतिगृह विद्यार्थी सहाय्यता योजना -

विद्यापीठाच्या शैक्षणिक प्रशाळा अथवा विभागांमध्ये पदवी, पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी नियमित प्रवेशित व विद्यापीठाच्या वसतिगृहात निवासित विद्यार्थ्यांपैकी जे आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत असलेल्या होतकरू विद्यार्थ्यांना आर्थिक सहाय्य उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर वसतिगृह विद्यार्थी सहाय्यता योजना कार्यान्वित करण्यात आली आहे.

● उमवि संचालित चाणक्य स्पर्धा परीक्षा -

विद्यार्थ्यांमधील स्पर्धा परीक्षा कौशल्य वृद्धिंगत करण्यासाठी व पूर्वतयारीसाठी महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांसाठी विद्यापीठ स्तरावर चाणक्य स्पर्धा परीक्षा एकाच दिवशी आयोजित करण्यात येते. प्रत्येक महाविद्यालय हे परीक्षा केंद्र आहे. ५० पेक्षा जास्त परीक्षार्थी असलेल्या महाविद्यालयांना पूर्वतयारीसाठी स्पर्धा परीक्षा पुस्तकांसाठी अनुदान देण्यात येते. उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना प्रशस्तीपत्रक देण्यात येतील. स्थानिक महाविद्यालयातील विद्यार्थी कल्याण अधिकारी हे या उपक्रमाचे प्रमुख असतील. तलाठी, पी.एस.आय., तहसीलदार या पदांसाठीच्या स्पर्धा परीक्षेची तयारी या उपक्रमाद्वारे होईल. सदर परीक्षेत महाविद्यालयातील कितीही विद्यार्थी सहभागी होवू शकतात.

● उमवि विद्यार्थी दत्तक योजना -

विद्यापीठ विभागातील विविध प्रशाळा व शैक्षणिक विभाग यातील शिक्षण घेणाऱ्या गरजू व होतकरू विद्यार्थ्यांसाठी विद्यार्थी कल्याण विभागाच्या वतीने शैक्षणिक वर्ष २०११-१२ पासून उमवि विद्यार्थी दत्तक योजना सुरू करण्यात आली आहे. त्यासाठी १० विद्यार्थी व १० विद्यार्थिनी यांना या योजनेचा लाभ देण्यात येतो.

● विद्यार्थी संशोधन योजना -

संशोधनाला प्रोत्साहन देण्यासाठी, संशोधक विद्यार्थी आर्थिक अडचणीमुळे मागे राहू नये यासाठी

संशोधक विद्यार्थ्यांसाठी विद्यापीठाद्वारे भरीव आर्थिक तरतूद करण्यात आली आहे. विद्यापीठाचे विभाग व संलग्न महाविद्यालये यांचेसाठी संशोधन विकास योजना आहे. विद्यार्थी कल्याण विभाग अंतर्गत विद्यार्थी संशोधन प्रोत्साहन योजना, मा. कुलगुरु प्रायोजित विशेष संशोधन योजना, विज्ञान व तंत्रज्ञान विषयात विशेष कार्य करणाऱ्या विद्यार्थ्यांस जी. एच. रायसोनी यांचे सौजन्याने तीन संशोधक विद्यार्थ्यांना रु. ७,०००/- ते रु. १०,०००/- पर्यंत प्रतिमाह संशोधन शिष्यवृत्ती दिली जाते.

● **सांस्कृतिक गुण कार्यशाळा आयोजन -**

विद्यार्थ्यांना गायन, वादन, नृत्य, नाट्य, सूत्रसंचालन कार्यशाळा या क्षेत्रातील नव्या संकल्पना, तंत्रज्ञान अवगत व्हावे त्यांची सांस्कृतिक क्षेत्रातील प्रगती व्हावी यासाठी कार्यशाळांचे आयोजन विद्यापीठ स्तरावर विद्यार्थी कल्याण विभाग करते.

● **युवती सभा कार्यशाळा -**

विद्यार्थी कल्याण विभागातर्फे नियमित शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थिनींकरीता महाविद्यालयीन स्तरावर विशेष स्वरूपाच्या उपक्रमांचे आयोजन करणेकरिता युवती सभा अंतर्गत स्वयंसिध्दा-अभियान व विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्व विकास कार्यशाळा आयोजित करण्यात येते. प्रत्येक कार्यशाळेत महाविद्यालयातील ५० विद्यार्थिनी सहभागी होवू शकतात.

● **एकलव्य विद्याधन कर्ज योजना -**

एकलव्य विद्याधन कर्ज योजना ही पदवी व पदव्युत्तर शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी आहे. योजनेत विद्यार्थ्यांना शिक्षणासाठी येणाऱ्या खर्चाच्या ७० टक्के रक्कम कर्ज स्वरूपात आवश्यक त्या कागदपत्रांच्या पूर्ततेनंतर बँकेद्वारे उपब्ध होते. शिक्षण कर्जासाठी व्याजाचा दर द.सा.द.शे. ११ टक्के असेल. शिक्षण कालावधीमधील खर्चाच्या व्याजाची रक्कम विद्यापीठ कार्यालयाद्वारे अदा केली जाते. ज्या विद्यार्थ्यांस प्रवेशित काळात शासकीय/निमशासकीय /सहकारी संस्था/बँका यांच्याकडून कोणतेही विद्यावेतन/शिष्यवृत्ती मिळत नसेल, असाच विद्यार्थी या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी पात्र राहिल.

● **मा. कुलगुरु वैद्यकीय निधी योजना -**

विद्यार्थी सामुहीक सुरक्षा योजनेशिवाय अपघाती/नैसर्गिक मृत्यू झाल्यास रु. ५,०००/- मृत विद्यार्थ्यांच्या पालकास मा. कुलगुरु वैद्यकीय निधीतून देण्यात येतील. प्रवेशित विद्यार्थ्यांस एखादा गंभीर आजार, अपघाताने जखमी झाल्यास उपचारासाठी योग्य त्या कागदपत्रांची खातरजमा करून सहाय्य करण्यात येते.

टिप : विद्यापीठ निधी आणि मा. कुलगुरु निधीतून राबविल्या जाणाऱ्या विद्यार्थी कल्याणकारी योजनांची अधिक माहिती विद्यापीठाच्या www.nmu.ac.in या संकेतस्थळावर मराठी आणि इंग्रजी भाषेत उपलब्ध आहे.

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

संपर्क : विद्यार्थी विकास विभाग, क.ब.चौ.उ.म.वि. जळगाव - ०२५७-२२५७४९८, ४९९
अधिक माहितीसाठी संपर्क : आपल्या महाविद्यालयातील प्राचार्य व विद्यार्थी कल्याण अधिकारी

पसायदान

आता विश्वात्मकें देवें । येणें वाग्यज्ञं तोषावे ।
 तोषोनि मज द्यावे । पसायदान हें ॥१॥
 जे खळांची व्यंकटी सांडो । तया सत्कर्मी रती वाढो ।
 भूतां परस्परे जडो । मैत्र जीवांचे ॥२॥
 दुरितांचे तिमिर जावो । विश्व स्वधर्मसूर्ये पाहो ।
 जो जे वांच्छिल तो ते लाहो । प्राणिजात ॥३॥
 वर्षत सकळ मंगळीं । ईश्वरनिष्ठांची मांदियाळी ।
 अनवरत भूमंडळी । भेटतु भूतां ॥४॥
 चला कल्पतरुंचे आरव । चेतना चिंतामणींचे गाव ।
 बोलते जे अर्णव । पीयूषांचे ॥५॥
 चंद्रमें जे अलांछन । मार्तंड जे तापहीन ।
 ते सर्वाही सदा सज्जन । सोयरे होतु ॥६॥
 किंबहुना सर्वसुखी । पूर्ण होऊनि तिन्हीं लोकी ।
 भजिजो जे आदिपुरूखी । अखंडित ॥७॥
 आणि ग्रंथोपजीविये । विशेषी लोकीं इये ।
 दृष्टादृष्ट विजये । होआवे जी ॥८॥
 येथ म्हणे श्री विश्वेशरावो । हा होईल दानपसावो ।
 येणें वरें ज्ञानदेवो । सुखिया झाला ॥९॥

(अध्याय १८)

कला मंडळ विविध गुणदर्शन

Kavayitri Bahinabai Chaudhari
North Maharashtra University, Jalgaon
प्राचार्य, सी.बी.एस. चौक, जालगाव - ४२५००२, ०१८०१९

प्रकाशक
प्राचार्य डॉ. सौ. एम. व्ही. वायकोळे

प्रमुख संपादक
प्रा. डॉ. जे. एफ. पाटील

भुसावळ कला, विज्ञान आणि पु. ओं. नाहाटा वाणिज्य महाविद्यालय,
भुसावळ, जि. जळगाव
फोन. ०२५८२ - २४०६०६, २६०७४६ इमेल : poncollege@yahoo.com